

Taccjana Ramza, Sviatlana Tesch

WEISSRUSSISCHE SPRACHE IN 20 LEKTIONEN

Intensivkurs

Oldenburg, 2011

Verlag / Druck / Vertrieb

BIS-Verlag

der Carl von Ossietzky Universität Oldenburg

Postfach 2541

26015 Oldenburg

E-Mail: bisverlag@uni-oldenburg.de

Internet: www.bis-verlag.de

ISBN 978-3-8142-2222-6

Inhaltsverzeichnis

Abkürzungsliste	10
Einleitung	11
Phonetik/Фанэтыка	12
Lektion 1. Schrift - Aussprache. / Напісанне - Вымаўленне.....	13
Alphabeth / Алфавіт	13
Vokale / Галосныя	13
Konsonanten / Зычныя	15
Übungen / Практыкаванні.....	18
Akanye / Аканне	18
Harte Konsonanten / Цвёрдыя зычныя.....	18
Jakanye / Яканне	19
Weiche Konsonanten / Мяккія зычныя.....	19
Präpositionen з und без / Прыназоўнікі з і без.....	20
Zahlwörter / Лічэбнікі	21
Grammatik / Грама́тыка	22
Lektion 2. Unterricht / За́ня́ткі.....	23
Präsens und Futur / Цяперашні і будучы прасты час дзеяслова	23
e-Konjugation / e-спражэнне.....	23
a-Konjugation / a-спражэнне.....	25
ы-Konjugation / ы-спражэнне.....	25
i-Konjugation / i-спражэнне	27
э-Konjugation / э-спражэнне.....	27
Reflexive Verben / Зваротныя дзеясловы	28
Lektion 3. Beschäftigung / За́ня́так.....	31
Präteritum / Прошлы час	31
Futur (analytische Form) / Будучы складаны час	33
Imperativ / Зага́дны лад.....	34
1. Person Plural / 1 асоба множны лік	34
3. Person Singular und Plural / 3 асоба адзіночны і множны лік.....	34
2. Person Singular und Plural/ 2 асоба адзіночны і множны лік.....	35
Konjunktiv / Умоўны лад.....	36

Lektion 4. Wohnen / Жыллэ	39
Akkusativ / Вінава́льны склон (<i>каго? / што?</i>)	39
Unbelebte Substantive / Назоўнікі неадушаўлёныя	39
Adjektive / Прыме́тнікі	41
Lokativ / Мэсны склон (<i>аб кім? / аб чым?</i>)	41
Substantive / Назоўнікі	41
Adjektive / Прыме́тнікі	43
Personalpronomen / Асабовыя займе́ннікі	45
Lektion 5. Familie / Сям’я	47
Genitiv / Родны склон (<i>каго? / чаго?</i>)	47
Personalpronomen / Асабовыя займе́ннікі	47
Belebte Substantive (Singular) / Назоўнікі адушаўлёныя (адзіночны лік)	48
Nominativ	49
Possessivpronomen / Прынале́жныя займе́ннікі	49
Possessivadjektive / Прынале́жныя прыме́тнікі	50
Lektion 6. Essen / Харчаванне	53
Genitiv / Родны склон (<i>каго? / чаго?</i>)	54
Substantive (Singular) / Назоўнікі (адзіночны лік)	54
Adjektive (Singular und Plural) / Прыме́тнікі (адзіночны і множны лік)	56
Negativpronomen / Адмоўныя займе́ннікі	56
Substantive (Plural) / Назоўнікі (множны лік)	57
Lektion 7. Einkaufen / Паку́пкі	61
Genitiv / Родны склон	62
Possessivpronomen / Прынале́жныя займе́ннікі	62
Verneinung / Адмоўе <i>нямá</i>	63
Negative Adverbien / Адмоўныя прыслоўі	65
Komparativ der Adjektive / Кампаратыў прыме́тнікаў	65
Lektion 8. Gesundheit / Здаро́е	69
Dativ / Давальны склон (<i>чаму? / чаму?</i>)	70
Substantive / Назоўнікі	70
Personalpronomen / Асабовыя займе́ннікі	70
Possessivpronomen / Прынале́жныя займе́ннікі	72
Zusammengesetzte Sätze / Складаныя ска́зы	73
Komparativ der Adverbien / Кампаратыў прыслоўяў	76
Reflexivpronomen / Зваротны займе́ннік <i>сябе́</i>	76

Lektion 9. Post / Пошта	79
Instrumental / Творны склон (кім? / чым?)	80
Substantive / Назоўнікі	80
Adjektive / Прыметнікі	81
Possessivpronomen / Прыналежныя займённікі.....	81
Personalpronomen / Асабовыя займённікі.....	82
Kombinierbarkeit der Zahlwörter / Спалучальнасць лічэбнікаў	83
Negativpronomen / Адмоўныя займённікі.....	84
Lektion 10. Feste / Святы	87
Datumsbezeichnung / Абзначэнне даты	88
Reziprokes Pronomen / Узаёмны займённік	88
Unbestimmte Pronomen / Няпэўныя займённікі.....	89
Unpersönliche Sätze / Няпэўна-асабовыя скáзы.....	90
Konversation / Гаворка	94
Lektion 1. Kennenlernen - Treffen / Знаёмства - Сустрэча	95
Lektion 2. Studium - Arbeit / Вучоба - Праца	101
Lektion 3. Freizeit - Urlaub / Вольны час - Адпачынак	107
Lektion 4. Wohnung - Haus / Кватэра - Дом	113
Lektion 5. Familie - Land / Сям'я - Краіна	119
Lektion 6. Essen - Cafe / Харчаванне - Кавярня	123
Lektion 7. Geschäft - Einkäufe / Магазін - Пакупкі	129
Lektion 8. Gesundheit - Krankheit / Здароўе - Хвароба	135
Lektion 9. Briefwechsel - Post / Ліставанне - Пошта	141
Lektion 10. Feste - Traditionen / Святы - Традыцыі	147
Antworten zu grammatischen Übungen / Адказы да граматычных практыкаванняў.....	151
Antworten zu Dialogen und Texten / Адказы да дыялогаў і тэкстаў	161
Lieder / Спéўнік	164
Я нарадзіўся тут / Ich wurde hier geboren.....	165
Простыя словы / Einfache Worte.....	166
Абсэнт / Absinth	167

Ма́ма дарага́я / Liebe Mutter.....	168
Госці / Gäste.....	169
Бéлая яблы́ня грому / Weißer Apfelbaum des Donners.....	170
Grammatische Tabellen / Грама́тычныя таблі́цы.....	172
Verb / Дзеяслоў	173
Substantiv / Назоўнік.....	175
Adjektiv / Прыме́тнік	177
Pronomen / Займе́ннік	178
Adverb / Прысло́ўе	180
Numeralien / Лічэ́бнік	180
Anhang / Дада́ткі.....	182
Thematische Blöcke / Тэма́тычныя блокі.....	183
Kennenlernen / Знаёмства	183
Studium / Вучоба	184
Arbeit / Пра́ца	185
Freizeit / Вольны час	186
Wohnen / Жы́ллé	187
Familie / Сям’я	188
Gesundheit / Здаро́ўе	189
Essen / Харчава́нне.....	190
Einkäufe / Паку́пкі.....	192
Post / Пошта.....	194
Feste / Св’яты.....	195
Redewendungen / Выслоўі	196
Literatur / Літарату́ра	198

Wir möchten uns bei allen bedanken, die uns bei der Entstehung dieses Lehrwerkes unterstützt haben. Prof. Dr. Gerd Hentschel danken wir für die Realisierung dieses Buchprojekts. Lesya Kochubey verdanken wir die Zeichnungen. André Böhm danken wir für das Korrekturlesen des Gesamtmanuskripts sowie Thomas Menzel, Sabine Anders und Natallia Kraučanka für das Korrekturlesen einzelner Teile. Wir bedanken uns bei Benjamin ter Balk sowie Piotr Niedzwiecki, die die Aufnahmen für die Lehrbuch-CD durchgeführt haben, und bei Natallia Kraučanka, die ihre Stimme für die Aufnahmen zur Verfügung gestellt hat. Anastasia Altmann danken wir für die Übersetzungen ins Deutsche. Ljaron Volski und Ingo Petz danken wir für die Möglichkeit, die sechs von uns gewünschten Lieder für die Lehrbuch-CD zu verwenden. Außerdem gilt besonderer Dank allen Studenten, die bei der Erprobung dieses Lehrbuches mitgemacht haben und ihre kritischen Anmerkungen und Verbesserungsvorschläge geäußert haben.

Abkürzungsliste

- ∅ – Null-Endung / нулявы канчатак
- Akk. – Akkusativ / вінава́льны склон
- Dat. – Dativ / дава́льны склон
- F. – femininum / жаночы род
- Gen. – Genitiv / родны склон
- imperf. – imperfektiver Aspekt / незакончанае трыва́нне
- Inf. – Infinitiv / інфінітыў
- Inst. – Instrumental / творны склон
- Lok. – Lokativ / ме́сны склон
- M. – maskulinum / мужчы́нскі род
- N. – neutrum / ніякі род
- NB! – nota bene / звярні ўва́гу
- Nom. – Nominativ / назоўны склон
- perf. – perfektiver Aspekt / закончанае трыва́нне
- Pl. – Plural / множны лік
- Ps. – Person / асоба
- Sg. – Singular / адзіночны лік

Einleitung

Das Lehrbuch der gesprochenen weißrussischen Sprache wurde für Anfänger entworfen, die mindestens eine slawische Sprache beherrschen (am besten Russisch oder Polnisch) sowie für diejenigen, die zu einem gewissen Grad mit dem modernen Weißrussischen vertraut sind. Der Kurs behandelt die grundlegenden grammatischen Themen und stereotype kommunikative Situationen. Das Lehrbuch kann sowohl unter Anleitung eines Lehrenden als auch autodidaktisch verwendet werden. Dazu stehen eine CD mit Aussprache- und Hörübungen, Antworten auf alle grammatischen und Audioaufgaben sowie Grundlagen der Grammatik in anschaulichen Tabellen zur Verfügung. Hörübungen sind mit „🔊“ gekennzeichnet, dahinter steht die Tracknummer.

Das Material ist thematisch angeordnet. Im Abschnitt „Grammatik“ und im Abschnitt „Konversation“ werden jeweils dieselben Themenbereiche behandelt. Die grammatischen Kenntnisse werden durch Lexik und entsprechende syntaktische Strukturen in den Dialogen und Texten gefestigt. Das Material ist nach Komplexität geordnet. Zur Erweiterung des landeskundlichen Wissens sowie zur Ausspracheübung werden in dem Abschnitt „Lieder“ einige Liedtexte angeboten. Im Anhang befinden sich Wortschatzlisten zu jedem in den Lektionen behandelnden Themenbereich. Es ist empfehlenswert, sich vor jeder Lektion mit den entsprechenden Wortschatzlisten zu befassen.

Da die Betonung im Weißrussischen beweglich ist, wurde sie fortlaufend in allen mehrsilbigen Wörtern und Wortformen markiert, z.B.: *Белару́сь, радзі́ма, чалавэ́к, заня́ткі, камп’ю́тар, вьіпада́к*, davon ausgenommen sind Betonungen auf den Buchstaben *ё, о* und *э*, die im Weißrussischen immer betont sind: *сёстры́, грошы́, яшчэ́*. Wenn ein Wort jedoch entlehnt oder zusammengesetzt ist und dem phonetischen Prinzip der weißrussischen Rechtschreibung nicht entspricht (das bedeutet, dass *о* und *э* auch unbetont sein können), wird die Betonung in solchen Wörtern angegeben: *да́кан, рэспу́бліка, мовазна́ўства, штоме́сяц*. Außerdem fällt die Betonung im Weißrussischen niemals auf Funktionswörter (Partikel oder Präpositionen), deshalb werden auch hier keine Akzentzeichen gesetzt: z.B.: *не са́м, без ва́с, да гэ́тага жэ́*.

Wir hoffen, dass das Lehrbuch für alle nützlich sein wird, die Lust haben, sich die Grundlagen der weißrussischen Sprache anzueignen oder bereits vorhandene Kenntnisse zu verbessern. In einem solchem Format – als Intensiv-Kurs – erscheint ein Lehrbuch der weißrussischen Sprache zum ersten Mal. Deshalb sind wir für alle Kommentare und Vorschläge sehr dankbar und möchten die Benutzer dieses Buchs bitten, diese an die E-Mail-Adressen: t.ramza@yahoo.de oder sviatlanatesch@web.de zu schicken.

Die Verfasserinnen

Phonetik/Фанэтыка

Lektion 1

Schrift - Aussprache / Напісанне - Вымаўленне

Alphabeth / Алфавіт

Buchstabe
Аа (а)
Бб (бэ)
Вв (вэ)
Гг (гэ)
Дд (дэ)
Дждж (джэ)
Дзdz (дзэ)
Ее (е)
Ёё (ё)
Жж (жэ)
Зз (зэ)
Іі (і)
Йй
Кк (ка)
Лл (эл)
Мм (эм)
Нн (эн)
Оо (о)
Пп (пэ)
Рр (эр)
Сс (эс)
Тт (тэ)
Уу (у)
Ўў
Фф (эф)
Хх (ха)
Цц (цэ)
Чч (чэ)
Шш (ша)
Ыы (ы)
Ьь (weiches Zeichen)
Ээ (э)
Юю (ю)
Яя (я)

- Das weißrussische Alphabet hat 32 Buchstaben und 2 Diagraphen (дж und dz).
- Der Buchstabe ь bezeichnet keinen Laut, sondern nur die Weichheit (Palatalität) von Konsonanten.
- Es gibt einen Apostrophen (’), der die Nicht-Palatalität des vorangehenden Konsonanten bezeichnet.

Vokale / Галосныя

Die Vokalbuchstaben werden in „harte“ und „weiche“ unterteilt, die sich in Paare anordnen: *a – я, o – ё, э – е, у – ю, ы – и*. Die Vokalbuchstaben signalisieren nicht nur eine Qualität des vokalischen Lautes, sondern auch ggf. von Konsonanten, die vor ihnen stehen:

Der Buchstabe **Aa** bezeichnet den Laut [a] sowie die Härte eines vorangehenden Konsonanten und wird ähnlich wie ein deutsches [a] in *Dame* ausgesprochen: *дама* [d'ama] 'Dame'.

Der Buchstabe **Яя** bezeichnet den Laut [a] sowie die Weichheit des vorangehenden Konsonanten: *нямá* [n'am'a] 'es gibt nicht/kein' und die Lautfolge [ja] im Wortanlaut: *яна́* [jan'a] 'sie', nach Vokalen: *ма́я* [maj'a] 'meine', nach *ь* und einem Apostrophen ('): *канья́к* [kan'j'ak] 'Kognak', *п'яны́* [p'j'ani] 'betrunken'.

Der Buchstabe **Oo** bezeichnet den Laut [ɔ] sowie die Härte eines vorangehenden Konsonanten und wird ähnlich wie das offene deutsche [ɔ] in *voll* ausgesprochen: *сонца* [s'ɔnca] 'Sonne', *навошта* [nav'ɔʃta] 'wozu / zu welchem Zweck'. **Oo** ist immer betont.

Der Buchstabe **Ёё** bezeichnet den Laut [ɔ] sowie die Weichheit des vorangehenden Konsonanten: *вёска* [v'ɔska] 'Dorf' und die Lautfolge [jɔ] im Wortanlaut: *ён* [jɔn] 'er', nach Vokalen: *раён* [raj'ɔn] 'Bezirk', nach *ь, ь* und nach einem Apostrophen ('): *мільён* [mil'j'ɔn] 'Million', *сур'ёзны* [sur'j'ɔzni] 'ernst'. **Ёё** ist immer betont.

Der Buchstabe **Ээ** bezeichnet den Laut [ɛ] sowie die Härte eines vorangehenden Konsonanten und wird ähnlich wie ein deutsches [ɛ] in *Held* ausgesprochen: *мэбля* [m'ɛbl'a] 'Möbel', *трэба* [tr'ɛba] 'man muss / man soll / es ist nötig'. **Ээ** ist immer betont.

Der Buchstabe **Ee** bezeichnet den Laut [e] sowie die Weichheit des vorangehenden Konsonanten: *лес* [l'es] 'Wald' und die Lautfolge [je] im Wortanlaut: *эжа* [j'eʒa] 'Essen', nach Vokalen: *маé* [maj'e] 'meine (Pl.)', nach *ь, ь* und nach einem Apostrophen ('): *адмоўе* [adm'ɔwje] 'Verneinung', *кальé* [kal'j'e] 'Kollier', *п'е* [pje] 'er trinkt'.

Der Buchstabe **Уу** bezeichnet den Laut [u] sowie die Härte eines vorangehenden Konsonanten und wird ähnlich wie ein deutsches [u] in *Mutter* ausgesprochen: *вуха* [v'uxa] 'Ohr', *рука́* [ruk'a] 'Hand / Arm'.

Der Buchstabe **Юю** bezeichnet den Laut [u] sowie die Weichheit des vorangehenden Konsonanten: *малюнак* [mal'junak] 'Zeichnung' und die Lautfolge [ju] im Wortanlaut: *юны́* [j'unì] 'jung', nach Vokalen: *маю́* [m'aju] 'ich habe', nach *ь, ь* und einem Apostrophen ('): *абаўю́* [abaw'ju] 'ich umwickele', *лью́* [l'ju] 'ich gieße', *камп'ю́тар* [kamp'jutar] 'Computer'.

Der Buchstabe **Ыы** bezeichnet den Laut [ɨ] sowie die Härte des vorangehenden Konsonanten: *мы* [mɨ] 'wir'. Im Deutschen gibt es keine Entsprechung für den Vokal [ɨ]. Dieser Laut wird ähnlich wie ein deutsches kurzes [ɪ] in *Bitte* mit zurückgezogener Zunge bzw. wie ein kurzes [ʏ] in *bü^ucken* nur ohne Rundung der Lippen ausgesprochen.

Der Buchstabe *Ii* bezeichnet den Laut [i] sowie die Weichheit eines vorangehenden Konsonanten und wird ähnlich wie ein deutsches [i] in *wieder* ausgesprochen: *калі* [kalʲi] 'wann'. Im Wortanlaut (unter Betonung) entspricht ihm die Lautfolge [ji]: *іныы* [jʲinʲi] 'anderer', ebenso nach Vokalen: *у маі* [u mʲaji] 'im Mai', nach *ў, ь* und einem Apostrophen ('): *салаўі* [saɫawʲi] 'Nachtigall', *Льі́н* [ilʲjʲin] 'Personenname', *вєраб'і* [vʲerabʲi] 'Spatzen'.

Konsonanten / Зычныя

Бб bezeichnet den harten Laut [b], der wie ein deutsches [b] in *Ball* ausgesprochen wird: *Бог* – [bɔɤ] 'Gott' oder den weichen Laut [bʲ] vor *ь, е, ё, ю, я, і*, der ähnlich wie ein deutsches [b] in *Biber* ausgesprochen wird: *бяроза* [bʲarʲɔza] 'Birke'.

Пп bezeichnet den harten Laut [p], der ähnlich wie ein deutsches [p] in *Park* ausgesprochen wird: *па́пка* [pʲapka] 'Mappe' oder den weichen Laut [pʲ] vor *ь, е, ё, ю, я, і*, der ähnlich wie ein deutsches [p] in *Pistole* ausgesprochen wird.

Дд bezeichnet den harten Laut [d], der wie ein deutsches [d] in *Damm* ausgesprochen wird: *да́рога* [darʲɔɤa] 'Weg'.

Тт bezeichnet den harten Laut [t], der ähnlich wie ein deutsches [t] in *Tante* ausgesprochen wird: *та́та* [tʲata] 'Papa'.

Der Digraph *Дздз* bezeichnet die Affrikate [dʒʲ], die immer sehr weich ausgesprochen wird: *дзень* [dʒʲ] 'Tag'.

Цц bezeichnet die stets harte Affrikate [ts], die wie ein deutsches [ts] in *Zapfen* ausgesprochen wird: *цырк* [tsirk] 'Zirkus' oder die stets weiche Affrikate [tsʲ] vor *е, ё, ю, я, і* sowie vor [vʲ] und *ь*, die ähnlich wie das deutsche [ts] in *Ziegel* ausgesprochen wird, nur noch ein wenig weicher: *ціха* [tsʲixʲa] 'still'.

Der Digraph *Дждж* bezeichnet die stets harte Affrikate [dʒ], die ähnlich wie ein englisches [dʒ] in *jungle* ausgesprochen wird, nur ein wenig härter: *хаджы* [xʲadʒʲu] 'ich gehe', *дажджом* [daʒdʒʲɔm] 'im Regen'.

Чч bezeichnet die stets harte Affrikate [tʃ], die ähnlich wie ein deutsches [tʃ] in *rutschen* ausgesprochen wird: *чаму́* [tʃamʲu] 'warum', *дачка́* [datʃkʲa] 'Tochter'.

Жж bezeichnet den stets harten Frikativ [ʒ], der ähnlich wie [ʒ] in *Etage* ausgesprochen wird: *жонка* [ʒʲɔnka] 'Ehefrau'.

Шш bezeichnet den stets harten Frikativen [ʃ], der ähnlich wie ein deutsches [ʃ] in *Schall* ausgesprochen wird: *шаша́* [ʃaʃʲa] 'Fahrstraße'.

Зз bezeichnet den harten Laut [z], der wie ein deutsches [z] in Sand ausgesprochen wird: з^убы [z'ubi] 'Zähne' oder einen weichen Laut [z^j] vor ь, е, ё, ю, я, і, der ähnlich wie ein deutsches [z] in Siegel ausgesprochen wird: з^іма – [z^jim'a] 'Winter'.

Сс bezeichnet den harten Laut [s], der ähnlich wie ein deutsches [s] in Kiste ausgesprochen wird: сабака [sab'aka] 'Hund' oder den weichen Laut [s^j] vor ь, е, ё, ю, я, і, der ähnlich wie ein deutsches [s] in passieren ausgesprochen wird: св^ята [s^jv^j'ata]. 'Fest'.

Гг bezeichnet den harten frikativen Laut [ɣ], der ähnlich wie ein deutsches [h], nur stimmhaft, in Hof ausgesprochen wird: дорога [dar'ɔɣa] 'Weg' oder den weichen Laut [ɣ^j] vor ь, е, ё, ю, я, і, der ähnlich wie ein deutsches [h], nur stimmhaft, in hiesig ausgesprochen wird: вага [v'ay^ji] 'Waage'.

Хх bezeichnet den harten Laut [x], der ähnlich wie der deutsche “ach-Laut” in Bach ausgesprochen wird: хама [x'ata] 'Hütte / Holzhaus' oder den weichen Laut [x^j], der ähnlich wie ein deutsches [ç] in China ausgesprochen wird: сух^і [sux^j'i] 'trocken'.

Кк bezeichnet den harten Laut [k], der ähnlich wie ein deutsches [k] in Karte ausgesprochen wird: лош^ына [l'ɔkʃina] 'Nudel' oder den weichen Laut [k^j] vor ь, е, ё, ю, я, і, der ähnlich wie ein deutsches [k] in Kilo ausgesprochen wird: килограм [k^jil'agram] 'Kilo'.

Фф bezeichnet den harten Laut [f], der wie ein deutsches [f] in Fach ausgesprochen wird: кофта [k'ɔfta] 'Bluse' oder den weichen Laut [f^j] vor ь, е, ё, ю, я, і, der ähnlich wie ein deutsches [f] in Fibel ausgesprochen wird: физ^іка [f^j'iz^j'ika] 'Physik'.

Рр bezeichnet den stets harten Laut [r], der ähnlich wie ein (mit der Zungenspitze am Zahndamm) „gerolltes“ deutsches [r] in Rand ausgesprochen wird: кват^эра [kvat'era] 'Wohnung'.

Йй bezeichnet den stets weichen Laut [j], der vor betonten Vokalen wie das [j] in Jacke ausgesprochen wird: ябл^ык [j'ab^jik] 'Apfel' oder den unsilbischen Laut [i]: май [maj] 'Mai'. Dies ist ähnlich wie im deutschen Diphthong ai bzw. ei, der jedoch am Ende eher ein [e] als [i] zeigt.

Ўў bezeichnet den Laut [w], der ähnlich wie ein englisches [w] in how, row ausgesprochen wird: пра^ўда [pr'awda] 'Wahrheit'.

Вв bezeichnet den harten Laut [v], der ähnlich wie ein deutsches [v] in Wald ausgesprochen wird: воч^ы [v'ɔtʃi] 'Augen' oder den weichen Laut [v^j] vor ь, е, ё, ю, я, і, der ähnlich wie ein deutsches [w] in wieder ausgesprochen wird: вяно^к [v^janɔk] 'Kranz'.

Лл bezeichnet den harten Laut [l], der ähnlich wie ein englisches [l] in all ausgesprochen wird: валас^ы [va^jlas'i] 'Haare' oder den weichen Laut [l^j] vor ь, е, ё, ю, я, і, der ähnlich wie ein deutsches [l] in Liebe ausgesprochen wird: лял^ька [l^j'al^j'ka] 'Puppe'.

Мм bezeichnet den harten Laut [m], der wie ein deutsches [m] in *Mann* ausgesprochen wird: *машы́на* [maʃ'ina] 'Auto' oder den weichen Laut [mʲ] vor *ь, е, ё, ю, я, і*, der ähnlich wie ein deutsches [m] in *Milch* ausgesprochen wird: *мёд* [m'jot] 'Honig'.

Нн bezeichnet den harten Laut [n], der wie das deutsche [n] in *Nacht* ausgesprochen wird: *ногі* [n'obʲi] 'Beine' oder den weichen Laut [nʲ] vor *ь, е, ё, ю, я, і*, der wie ein deutsches [n] in *nie* ausgesprochen wird: *ніхто* [nʲixt'ot] 'niemand'.

Drei Anmerkungen:

- (1) Bei der Aussprache der Konsonanten *н, м, к* im Anlaut von Wörtern bzw. Wortformen sollte die im Deutschen übliche Aspiration ("h-artiger" Nachhall) vermieden werden: z.B. wr. *парк* [park] und nicht [p^hark] wie in dt. *Park*.
- (2) Ähnlich wie im Deutschen sind im Auslaut, im Weißrussischen aber lediglich im Wortauslaut (und nicht wie im Deutschen im Silbenauslaut), nur stimmlose Konsonanten möglich: so z.B. beim *б* in *хлеб*, wo am Ende stimmloses [p] und nicht stimmhaftes [b] zu sprechen ist. Nur die Laute zu den Buchstaben *м, н, л, р, ь*, also [m] / [mʲ] / [n] / [nʲ] / [l] / [lʲ] / [r] / [j] bewahren, ähnlich wie im Deutschen in der Regel ihre Stimmhaftigkeit.
- (3) Innerhalb von Wortformen ist folgendes zu beachten: Eigentlich stimmhafte Konsonanten werden stimmlos ausgesprochen, wenn sie vor stimmlosen stehen: vgl. die Aussprache von *б* vor *к* in *каро́бка* als [kar'opka] 'Schachtel'. Umgekehrt werden eigentlich stimmlose Konsonanten stimmhaft ausgesprochen, wenn sie vor stimmhaften stehen: vgl. die Aussprache von *т* vor *б* in *футбо́л* als [fudb'ot] 'Fußball'.

Übungen / Практикаванні

Akanye / Аканне

1. Слўхайце і паўтарайце. Адкрыта вымаўляйце гук [a]. 🗣️ 1

Hören Sie und sprechen Sie nach. Sprechen Sie den Laut [a] offen aus. 🗣️ 1

парадак, вьпадак, барада́, дабра́нач, сакратар, халасты́, чарапа́ха, чалавек, халаднава́та, цана́, латарэ́я, літарату́ра, саракавы́, залаты́, кватара́нт, камп'юта́р, характарысты́ка

Harte Konsonanten / Цвёрдыя зычныя

2. Слўхайце і паўтарайце. Выразна вымаўляйце цвёрдыя [d], [t], [r] у запазычаных словах. 🗣️ 2

Hören Sie und sprechen Sie nach. Sprechen Sie die harten Konsonanten [d], [t], [r] in den Lehnwörtern deutlich aus. 🗣️ 2

студэ́нт, дэка́н, рэкта́р, факультэ́т, інстыту́т, дырэ́ктар, тэлефо́н, тэкст, рэкла́ма, тэа́тр, рэспублі́ка, рэфо́рма, прэзідэ́нт, рэжы́м, прэсты́ж, дэпута́т, тэо́рыя, тэма, бутэ́рбрэ́д

3. Слўхайце і паўтарайце. Выразна вымаўляйце [ɣ]. 🗣️ 3

Hören Sie und sprechen Sie nach. Sprechen Sie deutlich den Laut [ɣ] aus. 🗣️ 3

ага, ого, ого-го, вага́, дорага, чаго, мно́га, даро́га, дапамо́га, бага́ты, згодны, пара́граф, гук, густ, гэты, гора́д, голас, гона́р, гу́мар, гу́тарка, грошы, галава́, Гродна, Га́новер

4. Слўхайце і паўтарайце. Выразна вымаўляйце [w]. Звярніце ўва́гу на чаргаванні [ɪ] // [w] і [v] // [w]. 🗣️ 4

Hören Sie und sprechen Sie nach. Sprechen Sie den Laut [w] deutlich aus. Beachten Sie die Alternation von [ɪ] // [w] і [v] // [w]. 🗣️ 4

зноў	даўно	быў	жыла́ – жыў	асно́ва – асноўны
кроў	доўга	спаў	чыта́ла – чытаў	здара́вы – здароўе

5. Слўхайце і паўтарайце. Звярніце ўва́гу на цвёрдае вымаўленне гукаў [ʃ], [tʃ], [dʒ], [ts], [r], [z]. 🗣️ 5

Hören Sie und sprechen Sie nach. Beachten Sie die harte Aussprache der Laute [ʃ], [tʃ], [dʒ], [ts], [r], [z]. 🗣️ 5

мужчы́на, жанчы́на, цана́, жонка, ураджáй, дажджы́, ваджý, хаджý, задáча, час, сустрэ́ча, ноч, побач, сма́чны, чыта́ч, слухáч, плошча, плашч, шчотка, яшчэ, ужо, можа, чырвоны

6. Слўхайце і паўтарайце. Звярта́йце ўва́гу на цвёрдае вымаўленне [ɪ]. 🗣️ 6

Hören Sie und sprechen Sie nach. Beachten Sie die harte Aussprache von [ɪ]. 🗣️ 6

мь́ла, была́, піла́, бу́лачка, крыло, было, падлога, пасы́лка, вешалка, памы́лка, э́лка, іголка, блок, блу́зка, блакі́тны

Јаканне / Яканне

7. Слухайце і паўтарайце. Звярніце ўвагу на чаргаванні $\ddot{e}/\text{я}/\text{e}$, $e/\text{я}/\text{e}$, $e/\text{я}$. 🗣️ 7

Hören Sie und sprechen Sie nach. Beachten Sie den Vokalwechsel von $\ddot{e}/\text{я}/\text{e}$, $e/\text{я}/\text{e}$, $e/\text{я}$. 🗣️ 7

мёд – мядóвы – медавúха, лёд – лядóвы – леднікóвы, сёстры – сястрá – сестрыно́, зэмлі – зямл́я – землян́ы, дзень – дзянёк – бúдзень; няма́, не было́ – не бы́ў, не магла́ – не мог, не піла́ – не піў, не ліла́ – не ліў, не ёў – не ёла, не ёхаў – не ёхала, не вёз – не вёзла

Weiche Konsonanten / Мяккія зычныя

8. Слухайце і паўтарайце. Звярніце ўвагу на мяккае вымаўленне [ʲ]. 🗣️ 8

Hören Sie und sprechen Sie nach. Beachten Sie die weiche Aussprache von [ʲ]. 🗣️ 8

больш, вельмі, толькі, колькі, столькі, некалькі, нельга, агульны, бўльба, патэльня, гульня, спальня, шыльда, павольна, боль, амаль, адкуль, пакуль, рубель, дэталь

9. Слухайце і паўтарайце. Звярніце ўвагу на мяккае вымаўленне [nʲ]. 🗣️ 9

Hören Sie und sprechen Sie nach. Beachten Sie die weiche Aussprache von [nʲ]. 🗣️ 9

агонь, вунь, вучань, далонь, камень, конь, травень, чэрвень, ліпень, жнівень, нянька, малёнкі, ганьба, канькі, травеньскі, чэрвеньскі, ліпеньскі, жнівеньскі

10. Слухайце і паўтарайце. Звярніце ўвагу на вымаўленне афрыкаты [ɕʲ]. 🗣️ 10

Hören Sie und sprechen Sie nach. Beachten Sie die Aussprache der Afrikaten [ɕʲ]. 🗣️ 10

адзін, гадзіна, радзіма, дзе, дзень, т́дзень, нядзеля, панядзёлак, стúдзень, падзёя, дзіва, дзірка, лóдзі, дзяку́й, дзве, дзвэ́ры, дзяўчы́на, б́уду – б́удзеш, і́ду – і́дзеш, е́ду – е́дзеш, горад – у горадзе, холад – на холадзе, мода – у модзе, шыльда – на шыльдзе

11. Слухайце і паўтарайце. Звярніце ўвагу на вымаўленне афрыкаты [tsʲ]. 🗣️ 11

Hören Sie und sprechen Sie nach. Beachten Sie die Aussprache der Afrikate [tsʲ]. 🗣️ 11

бацька, вецер, дзіцё, ці; пошта – на пошце, карта – на карце, мэта – на мэце, лёта – аб лёце, рот – у роце, клімат – аб клімаце, пашта́мт – на пашта́мце, рэцэ́пт – у рэцэ́пце

ён гаворыць, робіць, просіць, бачыць, вучыць, ляціць, бяжыць, стаіць, лічыць
яны́ хочуць, могуць, ведаюць, жывуць, маюць, гавораць, робяць, ляцяць, бягуць

12. Слухайце і паўтарайце. Звярніце ўвагу на асіміляцыйную мяккасць [sʲ] і [zʲ]. 🗣️ 12

Hören Sie und sprechen Sie nach. Beachten Sie die assimilative Weichheit von [sʲ] und [zʲ]. 🗣️ 12

госць, пёсна, пасля́, раслі́на, радасць, ісці́, расці́, класці́, сёсці́, смех, свята́, спі́на, снег, сцяна́, свёчка, спі́ць, ёсць, шэсць, дзвё́сце, зле́ва, звэ́рху, змест, змяя́, звер, змяніць

13. Слўхайце і паўтарайце. Старанна вымаўляйце падоўжаныя мяккія зычныя. 🗣 13
 Hören Sie und sprechen Sie nach. Sprechen Sie mit besonderer Sorgfalt die verlängerten weichen Konsonanten aus. 🗣 13

пытанне, заданне, практыкаванне, каханне, прабачэнне, нараджэнне, вясёлле, наваколле, Палёссе, калоссе, жыццё, смецце, суддзя, стагоддзе, асяроддзе

14. Слўхайце і паўтарайце. Звярніце ўвагу на вымаўленне спалучэння [sʲsʲ] ў форме 2-ой асобы адзіночнага ліку зваротных дзеясловаў (цяперашні час). 🗣 14
 Hören Sie und sprechen Sie nach. Beachten Sie die Aussprache der Lautfolge [sʲsʲ] bei den Formen der 2. Person Singular der reflexiven Verben (Präsens). 🗣 14

[sʲsʲ]: баіцца, радуешся, смяецца, застаецца, пытаецца, называецца, вернеся
 [sʲsʲ]: спяшаецца, стараеся, спазняецца, знаеміся, хвалюеся, знаходзіся

15. Слўхайце і паўтарайце. Звярніце ўвагу на мяккае вымаўленне спалучэнняў [tsʲtsʲ] ў форме 2-ой асобы множнага ліку дзеясловаў загаднага ладу. 🗣 15
 Hören Sie und sprechen Sie nach. Beachten Sie die weiche Aussprache der Lautfolge -[tsʲtsʲ] bei der Imperativform der 2. Person Plural. 🗣 15

[tsʲtsʲ]: сядзыце, будзыце, едзыце, уваходзыце, забудзыцеся, прабачыце

16. Прачытайце двухрадкоўі, захоўваючы правільную артыкуляцыю гукі. Навучыцеся прамаўляць іх хутка.
 Lesen Sie die Zweizeiler, achten Sie dabei auf die richtige Artikulation der Laute. Üben Sie die schnelle Aussprache.

Моцна спалі буслянιάты
 У цяпле бацькоўскай хаты.

Горкай, горкай, горачкай
 Ішоў малы Ягорачка.

Не хадзі, коцік, па хаце,
 Не будзі, коцік, дзіцяці!

Не гагаталі гусі ў Вольгі і Марусі,
 А гучна гагаталі, галодныя, у Галі.

Präpositionen з und без / Прыназоўнікі з і без

17. Слўхайце і паўтарайце. Звярніце ўвагу на вымаўленне мяккага [zʲ] і [sʲ] у прыназоўніках, а таксама на з'яву якання. 🗣 16
 Hören Sie und sprechen Sie nach. Beachten Sie die Aussprache der weichen [zʲ] und [sʲ] in den Präpositionen. Beachten Sie auch das Auftreten des Jakanne. 🗣 16

[zʲ]	[bʲaz]	[bʲazʲ]	[sʲ]	[bʲasʲ]	[bʲasʲsʲ]
з мя <u>н</u> э	б <u>е</u> з в <u>а</u> с	б <u>е</u> з в <u>і</u> зы	з п <u>е</u> чы	б <u>е</u> з п <u>і</u> ва	б <u>е</u> з с <u>н</u> эгу
з л <u>і</u> мона	б <u>е</u> з н <u>а</u> с	б <u>е</u> з м <u>е</u> ры	з ц <u>е</u> ню	б <u>е</u> з п <u>е</u> ны	б <u>е</u> з с <u>л</u> эз

18. Слўхайце і паўтарайце. Звярніце ўвагу на вымаўленне цвёрдага [z] і [s] у прыназоўніках перад мяккімі заднеязычнымі [ʏ], [k], [x]. 🗣 17
 Hören Sie und sprechen Sie nach. Beachten Sie die Aussprache der harten [z] und [s] in den Präpositionen vor den weichen Konsonanten [ʏ], [k], [x]. 🗣 17

[z]	[s]	[b ^j es]	[b ^j ez]	[b ^j as]
з гітары	з кіно	без кефіру	без гіпótэзы	без хібы
з Германіі	з кіёска	без кішэні	без гісторыі	без хіміі

19. Слўхайце і паўтарайце радкі з вэрша. Звяртайце ўвагу на вымаўленне цвёрдых зычных і падоўжаных мяккіх зычных. Потым выразна прачытайце ўвесь верш. 🗣 18
 Hören Sie die Verse und sprechen Sie nach. Beachten Sie die Aussprache der harten sowie der verlängerten palatalen Konsonanten. Lesen Sie anschließend das ganze Gedicht deutlich vor. 🗣 18

Мужчына. Жанчына. Чаканне...
 Шуканне. Блуканне. Час.
 Жанчына. Мужчына. Спатканне.
 Вітанне. Пытанне. Адказ.
 Мужчына. Жанчына. Дыханне.
 Сэрцабіццё. Забыццё.
 Жанчына. Мужчына. Каханне.
 Мужчына. Жанчына. Жыццё.

Анатоль Вяры́нскі

20. Слўхайце і паўтарайце. Лічыце, захоўваючы артыкуляцыю гўкаў. 🗣 19
 Hören Sie und sprechen Sie nach. Zählen Sie, achten Sie dabei auf die Artikulation der Laute. 🗣 19

Zahlwörter / Лічэбнікі

	Колькасныя	Парадкавыя		Колькасныя	Парадкавыя
1	адзін	пёршы	30	трыццаць	трыццаты
2	два	другі	40	сорак	саракаві
3	тры	трэці	50	пяцьдзясят	пяцідзясяты
4	чатыры	чацвёрты	60	шэсцьдзясят	шасцідзясяты
5	пяць	п'яты	70	сёмдзсят	сямідзясяты
6	шэць	шосты	80	восемдзсят	васьмідзясяты
7	сем	сёмы	90	дзевяноста	дзевяносты
8	восем	восьмы	100	сто	соты
9	дзевяць	дзев'яты	101	сто адзін	сто пёршы
10	дзесяць	дзясяты	127	сто дваццаць сем	сто дваццаць сёмы
11	адзінаццаць	адзінаццаты	200	дзвесце	двухсоты
12	дванаццаць	дванаццаты	300	трыста	трохсоты
13	трынаццаць	трынаццаты	400	чатырыста	чатырохсоты
14	чатырнаццаць	чатырнаццаты	500	пяцьсот	пяцсоты
15	пятнаццаць	пятнаццаты	600	шэсцьсот	шасцісоты
16	шаснаццаць	шаснаццаты	700	семсот	сямсоты
17	сямнаццаць	сямнаццаты	800	восемсот	васьмсоты
18	васямнаццаць	васямнаццаты	900	дзевяцьсот	дзевяцісоты
19	дзевятнаццаць	дзевятнаццаты	1000	тысяча	тысячны
20	дваццаць	дваццаты	1002	тысяча два	тысяча другі
21	дваццаць адзін	дваццаць пёршы	1000000	мільён	мільённы

Grammatik / Грамáтыка

Lektion 2

Unterricht / Заняткі

21. а) Слухайце і паўтарайце назвы дзён тўднн. 20

Hören Sie die Bezeichnungen der Wochentage und sprechen Sie nach. 20

Тўдзень: панндзўлак, аўторак, серадá, чацвўр, пўтннцн, суботн, нндзўлн.

б) Прачытáйце і запомннцн.

Lesen Sie und merken Sie sich Folgendes.

Калн? У панндзўлак, у аўторак, у серадў, у чацвўр, у пўтннцн, у суботн, у нндзўлн.

Präsens und Futur / Цнпўрашнн н бўдучн простн час дзяслова

e-Konjugation / e-спражўннн

<i>védacъ</i> wissen, kennen			
Я	<i>véda-ю</i>	МЫ	<i>véda-ем</i>
ТЫ	<i>véda-еш</i>	ВЫ	<i>véda-еце</i>
ЁН/ЯНá/ЯНО	<i>véda-е</i>	ЯНЫ	<i>véda-юць</i>

22. Праспрагайце дзясловн.

Konjugieren Sie die Verben.

- 1) разумўць verstehen
- 2) паўтарáць wiederholen
- 3) размаўлнць sprechen.....
- 4) чакáць warten.....
- 5) абўдаць zu Mittag essen
- 6) вячўраць zu Abend essen.....
- 7) снўдаць frühstücken
- 8) гулнць spazierengehen.....

23. а) Дадáйце неабходнн займўнннн (я, ты, ён/янá, мы, вы, янн) да асабовай формн дзяслова мець (haben). Звўртáйце ўвáгу на з'яву яканнн пры адмоўн.

Ergänzen Sie die Personalformen des Verbs мець (haben) mit den notwendigen Pronomen (я, ты, ён/янá, мы, вы, янн). Beachten Sie bei den Antworten das Auftreten des Jakanne.

Beispiel:

У панндзўлак маю дзве пáры, а не маеш ннводнай.

У панндзўлак я маю дзве пáры, а ты не маеш ннводнай.

- 1) У панндзўлак маем лўкцнў, а не маеш.
- 2) У аўторак мае семннар, а не маю.
- 3) У серадў маюць дзўржáўнн экзáмен, а не маеш.
- 4) У чацвўр маю факультат ў, а не маюць.
- 5) У пўтннцн маеце заннцкн, а не маем.
- 6) У суботн мае испўт, а не маюць.
- 7) У нндзўлн маем прáктнўкн, а не маеце.

б) На прапанаваны ўзор пастаўце пытанне да ўтвораных сказаў.
Bilden Sie analog zum Beispiel Sätze und stellen Sie Fragen dazu.

Beispiel:

У панядзелак я маю дзве пары, а ты не маеш ніводнай.

Хто мае ў панядзелак дзве пары, а хто не мае?

24.Надаўце дзясловам граматычную форму цяперашняга часу. Прачытайце тэкст ад імя 1-ай, 2-ой, 3-й асобы (у адзіночным і множным ліках).

Setzen Sie die Verben in die grammatische Form des Präsens. Lesen Sie den Text aus der Perspektive der 1., 2. und 3. Person (im Singular und Plural).

На занятках я (слухаць hören) гукі і (паўтараць wiederholen) іх. Я (вымаўляць artikulieren) словы і (запамінаць sich merken) іх. Я (запісваць notieren) скказы і (перакладаць übersetzen) іх. Я (чытаць lesen) тэксты і (разумець verstehen) іх. Я (слухаць hören) пытанні і (адказваць beantworten) на іх. На перапынку я (размаўляць sprechen) і (адпачываць erholen).

працаваць arbeiten

Я	<i>працую</i>	мы	<i>працуем</i>
ты	<i>працуеш</i>	вы	<i>працуеце</i>
ён/яна/яно	<i>працуе</i>	яны	<i>працуюць</i>

25.Пастаўце дзясловы ў граматычную форму цяперашняга часу. Звяртайце ўвагу на чаргаванне сфікса -ава-/-ў-, -ява-/-ю-.

Setzen Sie die Verben in die grammatische Form des Präsens. Beachten Sie die Alternation des Suffixes -ава-/-ў-, -ява-/-ю-.

Beispiel:

(навучаць lehren) Я дзяцей. Я настаўнік / настаўніца.

Я навучаю дзяцей. Я настаўнік / настаўніца.

(працаваць arbeiten) Я на заводзе. Я рабочы / рабочая.

Я працую на заводзе. Я рабочы / рабочая.

- 1) (выкладаць unterrichten) Я студэнтам. Я выкладчык / выкладчыца.
- 2) (перакладаць übersetzen) Я Я перакладчык / перакладчыца.
- 3) (разважаць nachdenken) Я шмат Я, напэўна, філосаф.
- 4) (маляваць malen) Ён карціны. Ён мастак / мастачка.
- 5) (працаваць arbeiten) Я шмат Я працаўнік / працаўніца.
- 6) (гультаяваць faulenzten) Ты Ты гультай / гультайка.
- 7) (жартаваць scherzen) Ты Ты жартаўнік / жартаўніца.
- 8) (кіраваць leiten) Ты машынай. Ты вадзіцель.
- 9) (будаваць bauen) Ты дамы. Ты будаўнік.
- 10) (рамантаваць renovieren) Ён тэлевізары. Ён тэлемайстар.
- 11) (танцаваць tanzen) Ён Ён танцор / танцорка.
- 12) (спяваць singen) Ты Я спявак / спявачка.
- 13) (гуляць spielen) Ён у футбол. Ён футбаліст.
- 14) (іграць spielen) Ён на скрыпцы. Ён скрыпач.

a-Konjugation / a-спражэнне

<i>хацець</i> wollen/mögen				<i>магчы</i> können			
Я	<i>хач-у</i>	МЫ	<i>хоч-ам</i>	Я	<i>маг-у</i>	МЫ	<i>мож-ам</i>
ТЫ	<i>хоч-аш</i>	ВЫ	<i>хоч-аце</i>	ТЫ	<i>мож-аш</i>	ВЫ	<i>мож-аце</i>
Ён/яна/яно	<i>хоч-а</i>	ЯНЫ	<i>хоч-уць</i>	Ён/яна/яно	<i>мож-а</i>	ЯНЫ	<i>мож-уць</i>

26. Надайце дзеясловам форму цяперашняга часу. Звяртайце ўвагу на чаргаванне *г//ж, ц//ч, с//ш, з//ж* і на вымаўленне адмоўнай часціцы: [nʲe] ці [nʲa].

Setzen Sie die Verben in die Form des Präsens. Beachten Sie den Konsonantenwechsel *г//ж, ц//ч, с//ш, з//ж* und die Aussprache des Negationspartikels: [nʲe] bzw. [nʲa].

Beispiel:

магчы – *хацець*: Я гаварыць па-руску, але не
Я магу гаварыць па-руску, але не хачу.

- 1) *магчы* – *хацець*: Мы гаварыць па-іспанску, але не
- 2) *магчы* – *хацець*: Яна гаварыць па-славацку, але не
- 3) *магчы* – *хацець*: Ты гаварыць па-беларуску, але не
- 4) *магчы* – *хацець*: Я гаварыць па-фінску, але не
- 5) *магчы* – *хацець*: Ён гаварыць па-нямэцку, але не
- 6) *магчы* – *хацець*: Яны гаварыць па-чэшску, але не
- 7) *магчы* – *хацець*: Вы гаварыць па-італьянску, але не
- 8) *хацець* – *магчы*: Я гаварыць па-ўкраінску, але не
- 9) *хацець* – *магчы*: Яна гаварыць па-англійску, але не
- 10) *хацець* – *магчы*: Яны гаварыць па-сэрбску, але не
- 11) *хацець* – *магчы*: Ты гаварыць па-французску, але не
- 12) *хацець* – *магчы*: Мы гаварыць па-грэчаску, але не
- 13) *хацець* – *магчы*: Ён гаварыць па-румунску, але не
- 14) *хацець* – *магчы*: Вы гаварыць па-венгерску, але не

27. Прадоўжыце спражэнне дзеясловаў. Звяртайце ўвагу на чаргаванні *с//ш, з//ж*.

Setzen Sie die Konjugation der Verben fort. Beachten Sie den Konsonantenwechsel *с//ш, з//ж*.

- 1) *пісаць* schreiben: Я *пішу*, ты *пішаш*, ён/яна *піша*, мы
- 2) *запісаць* notieren: Я *запішу*, ты *запішаш*, ён/яна
- 3) *напісаць* aufschreiben: Я *напішу*, ты *напішаш*, ён/яна
- 4) *сказаць* sagen: Я *скажу*, ты *скажаш*, ён/яна
- 5) *адказаць* beantworten: Я *адкажу*, ты *адкажаш*, ён/яна
- 6) *паказаць* zeigen: Я *пакажу*, ты *пакажаш*, ён/яна

ы-Konjugation / ы-спражэнне

<i>вучыцца</i> studieren			
Я	<i>вуч-у-ся</i>	МЫ	<i>вуч-ым-ся</i>
ТЫ	<i>вуч-ыш-ся</i>	ВЫ	<i>вуч-ыце-ся</i>
Ён/яна/яно	<i>вуч-ыц-ца</i>	ЯНЫ	<i>вуч-ац-ца</i>

28. Пастаўце зваротны дзеяслоў вучыцца і пераходны дзеяслоў вывучаць (lernen) у адпаведную форму цяперашняга часу. Звяртайце ўвагу на вымаўленне -шся ў форме 2-ай асобы адзіночнага ліку зваротнага дзеяслова.

Setzen Sie das reflexive Verb вучыцца und das transitive Verb вывучаць (lernen) in die entsprechende Form des Präsens. Beachten Sie die Aussprache von -шся in der Form der 2. Person Singular des reflexiven Verbs.

Beispiel:

Я ў Гёттынгене іэкалогію, а ты ў Мінску і гісторыю.
Я вучуся ў Гёттынгене і вывучаю экалогію, а ты вучышся ў Мінску і вывучаеш гісторыю.

- 1) Я ў Ляйпцыгу і гісторыю, а яна
 ў Брэсце і філалогію.
- 2) Ты ў Дрэздэне і сацыялогію, а ён
 ў Гродне і біялогію.
- 3) Ён ў Йёне і літаратуру, а ты
 ў Полацку і эканоміку.
- 4) Яна ў Берліне і псіхалогію, а я
 ў Віцебску і медыцыну.
- 5) Яны ў Бохуме і паліталогію, а мы
 ў Пінску і экалогію.
- 6) Вы ў Мюнхене і хімію, а ты
 ў Гомелі і інфарматыку.
- 7) Мы ў Цюбінгене і геалогію, а Вы
 ў Бабруйску і права.
- 8) Яны ў Кракаве і славістыку, а ты
 ў Магілёве і фізіку.

гаварыць sprechen

Я	гавар-у́	МЫ	гавор-ы́м
ТЫ	гавор-ы́ш	ВЫ	гавор-ы́це
ЁН/ЯНА/ЯНО	гавор-ы́ць	ЯНЫ	гавор-а́ць

29. Пацвёрдзіце ці абвергніце думку Вашага сусэда / Вашай сусэдкі.

Bejahen Sie oder verneinen Sie die Meinung Ihres Nachbarn / Ihrer Nachbarin.

Beispiel:

- Ты гаворыш хутка.
- *Так, твая праўда! Я гавару хутка.*
- *Не, няпраўда! Я гавару нармальна.*

- 1) Дзіцё гаворыць павольна.
- 2) Вы гаворыце выразна.
- 3) Я гавару невыразна.
- 4) Дзіцё гаворыць дрэнна.
- 5) Вы бачыце (sehen) добра.
- 6) Яны бачаць кэпска.
- 7) Ты лічыш (zählen) правільна.
- 8) Яны лічаць няправільна.
- 9) Ён лічыць хутка.

i-Konjugation / *i*-спражэнне

рабіць machen

Я	<i>рабл-ю</i>	МЫ	<i>роб-ім</i>
ТЫ	<i>роб-іш</i>	ВЫ	<i>роб-іце</i>
ЁН/ЯНА/ЯНО	<i>роб-іць</i>	ЯНЫ	<i>роб-яць</i>

30. Пастаўце пытанне і адкажыце на яго. Надаўце дзеясловам адпаведную граматычную форму. Звяртаўце ўвагу на чаргаванні *дз//дж, б//бл, п//пл, м//мл*.

Vervollständigen Sie die Fragen und beantworten Sie diese. Setzen Sie die Verben in die entsprechenden grammatischen Formen. Beachten Sie den Konsonantenwechsel *дз//дж, б//бл, п//пл, м//мл*.

Beispiel:

ТЫ (хадзіць) на працу?

Ты ходзіш на працу? – Так, хаджу. / Не, не хаджу.

- 1) ТЫ (глядзець fernsehen) тэлевізар?
- 2) ТЫ (хадзіць gehen) на заняткі?
- 3) ТЫ (ездзіць fahren) на веласіпедзе?
- 4) ТЫ (ненавідзець hassen) беспарадак?
- 5) ТЫ (рабіць machen) хатняе заданне?
- 6) ТЫ (любіць gern haben) камп'ютарныя гульні?
- 7) ТЫ (пазнаёміць bekannt machen) мяне з імі?
- 8) ТЫ (зрабіць machen) гэта?

e-Konjugation / *e*-спражэнне

кладзі legen

Я	<i>клад-у</i>	МЫ	<i>кладз-ём</i>
ТЫ	<i>кладз-эш</i>	ВЫ	<i>кладз-яце</i>
ЁН/ЯНА/ЯНО	<i>кладз-е</i>	ЯНЫ	<i>клад-уць</i>

31. Прадоўжыце спражэнне дзеясловаў. Увага на чаргаванні!

Setzen Sie die Konjugation der Verben fort. Achten Sie auf die Alternationen!

- 1) *ісці* gehen: Я іду, ты ідэш, ён/яна
- 2) *накладзі* legen: Я накладу, ты накладэш, ён/яна
- 3) *прынесці* tragen: Я прынесу, ты прынесэш, ён/яна
- 4) *прывезці* holen: Я прывязу, ты прывязэш, ён/яна

Reflexive Verben / Зваротныя дзеясловы

спазняцца — спазніцца sich verspäten, zu spät kommen

Я	<i>спазня́-ю-ся</i>	Я	<i>спазн-ію-ся</i>
ТЫ	<i>спазня́-еш-ся</i>	ТЫ	<i>спозн-іш-ся</i>
ЁН/ЯНА́/ЯНО	<i>спазня́-е-цца</i>	ЁН/ЯНА́/ЯНО	<i>спозн-іц-ца</i>
МЫ	<i>спазня́-ем-ся</i>	МЫ	<i>спозн-ім-ся</i>
ВЫ	<i>спазня́-еце-ся</i>	ВЫ	<i>спозн-іце-ся</i>
ЯНЫ́	<i>спазня́-юц-ца</i>	ЯНЫ́	<i>спозн-яц-ца</i>

32. Надайце зваротным дзеясловам форму цяперашняга ці будучага простага часу і адкажыце на пытаннях. Звяртайце ўвагу на вымаўленне *-ся* ў форме 2-й асобы адзіночнага ліку.

Setzen Sie die Verben in die Form des Präsens oder des einfachen Futurs und beantworten Sie die Fragen. Beachten Sie die Aussprache von *-ся* bei der Form der 2. Person Singular.

Beispiel:

Я часта (ленавацца), а ён?

Я часта лянўюся, а ён? – А ён не лянўецца.

- 1) Ты (стамляцца ermüden), а ён?
- 2) Яна хутка (стаміцца ermüden), а ты?
- 3) Я з імі (пагаджацца zustimmen), а вы?
- 4) Ты з імі (пагадзіцца zustimmen), а вы?
- 5) Ён часта (спазняцца sich verspäten), а яны?
- 6) Ты (спазніцца sich verspäten), а яна?
- 7) Я вельмі (хвалявацца sich aufregen), а ён?
- 8) Ты зрэдку (саромецца verlegen sein), а яна?
- 9) Мы часта (пытацца fragen), а ты?
- 10) Ты заўсёды (спяшацца eilen), а яны?
- 11) Мы заўсёды (вітацца grüßen), а ён?
- 12) Ты часта (крывудзіцца kränken), а яна?
- 13) Мы часта (затрымацца sich verspäten), а ён?
- 14) Яна (затрымацца sich verspäten), а ты?

33.а) Прачытайце тэксты і падкрэсліце дзеясловы.

Lesen Sie die Texte und unterstreichen Sie alle Verben.

Дзень студэнта

Зранку я моцна сплю. Устаю апоўдні і доўга снедаю-абэдаю:-) Потым іду ва ўніверсітэт і нясу з сабою лептоп і канспэкты. Там намагаюся (sich bemühen) працаваць: слухаю лекцыі, нешта занатоўваю, штосьці запамінаю. Вячэраю дома. Уночы “сяджу” ў чаце і блогах. Ранкам не магу ўстаць.

Дзень выкладчыка

Зранку працую: пішу навуковы артыкул. Удзень працую: праводжу лекцыі і семінары. Увечары працую: правяраю студэнцкія работы, рыхтую выступленне на канферэнцыю. Позна ўвечары сяджу за камп'ютарам: гляджу электронную пошту і адказваю на прыватныя лісты. Кладуся позна.

б) Назавіце неазначальную форму да асабовай формы дзеясловаў.
Nennen Sie die zu der Personalform des Verbs gehörende Infinitivform.

Beispiel:

сплю – *спаць*

1) устаю –	12) магу –
2) снёдаю –	13) працую –
3) абёдаю –	14) пішу –
4) іду –	15) праводжу –
5) нясу –	16) правяраю –
6) намагаюся	17) рыхтую –
7) слухаю –	18) сяджу –
8) занатоўваю –	19) гляджу –
9) запамінаю –	20) адказваю –
10) вячэраю –	21) кладуся –
11) сяджу –	

в) Прачытайце тэксты з практыкавання 33а ад імя 1-ай, 2-ой і 3-й асобы множнага ліку.

Lesen Sie die Texte aus der Übung 33a aus der Perspektive der 1., 2. und 3. Person Plural.

Lektion 3

Beschäftigung / Занятак

34. а) Слухайце і паўтарайце назвы месяцаў. ♪ 21

Hören Sie die Monatsbezeichnungen und sprechen Sie diese nach. ♪ 21

Што? студзень, люты, сакавік, красавік, травень / май, чэрвень, ліпень, жнівень, верасень, кастрычнік, лістапад, снежань

б) Прачытайце і запомніце.

Lesen Sie und merken Sie sich Folgendes.

Калі? у студзені, у лютым, у сакавіку, у красавіку, у траўні / у маі, у чэрвені, у ліпені, у жніўні, у верасні, у кастрычніку, у лістападзе, у снежні

Präteritum / Прошлы час

	ЁН	ЯНА	ЯНО	ЯНЫ
быць sein →	бы-ў.	-л-а	-л-о	-л-і
смяяцца lachen →	смяя-ў-ся	-л-а-ся	-л-а-ся	-л-і-ся

- Verben ohne Suffix: магчы – мог, бегчы – бег, несці – нес, пячы – пёк

35. Надайце дзеясловам форму прошлага часу.

Setzen Sie die Verben in die Form des Präteritums.

Beispiel:

У маі (пачацца anfangen) іспыты.

У маі пачаліся іспыты.

- 1) У студзені (пачацца) сесія.
- 2) У лютым (пачацца) новы семэстр.
- 3) У сакавіку (быць) свята.
- 4) У красавіку (быць) мой дзень нараджэння.
- 5) У траўні (быць) залікі.
- 6) У чэрвені (закончыцца zu Ende sein) навучальны год.
- 7) У ліпені (быць) экзамэн у аспірантуру.
- 8) У жніўні (пачацца) адпачынак.
- 9) У верасні (пачацца) заняткі.
- 10) У кастрычніку заняткі (доўжыцца dauern)
- 11) У лістападзе (быць) Дзень студэнта.
- 12) У снежні (закончыцца) год.

36. Надайце дзеясловам форму прошлага часу.

Setzen Sie die Verben in die Form des Präteritums.

Beispiel:

адпачываць sich erholen: ён адпачываў, яна адпачывала, яны адпачывалі

- 1) падарожнічаць reisen.....
- 2) вандраваць wandern.....
- 3) плаваць schwimmen.....
- 4) загараць braun werden.....
- 5) гуляць spazierengehen.....
- 6) танцаваць tanzen.....
- 7) спяваць singen.....
- 8) радавацца sich freuen
- 9) рыбаляць angeln.....
- 10) майстраваць basteln.....
- 11) хадзіць gehen.....
- 12) сумаваць traurig sein.....
- 13) купацца baden.....
- 14) катацца rollen.....
- 15) усміхацца lächeln.....
- 16) крыўдзіцца beleidigt sein.....

37. Утварыце выказванні, надаўшы дзеясловам форму простага часу.

Vervollständigen Sie die Äußerungen, indem Sie die Verben in die Form des Präteritums setzen.

Beispiel:

Сёння я яшчэ не (адпачываць).

Сёння я яшчэ не **адпачываў(-ла)**.

- 1) У панядзелак ты (гуляць) у парку.
- 2) У аўторак мы (хадзіць) на канцэрт.
- 3) У сераду вы (глядзець) фільм.
- 4) У чацвёр яна (пісаць) лісты.
- 5) У пятніцу ён (займацца) спортам.
- 6) У суботу яны (быць) у гасцях.
- 7) У нядзелю я (спаць) да абеду.
- 8) На выхадныя мы (ездзіць) на экскурсію.
- 9) Да абеду ён (хадзіць) пешкі.
- 10) Пасля абеду ён (ездзіць) на веласіпэдзе.
- 11) Учора ён (плаваць) у басейне.
- 12) Сёння ён (гуляць) у настольны тэніс.
- 13) Узімку ты (катацца) на лыжах.
- 14) Увесну сябры (адпачываць) на моры.
- 15) Улетку мы (падарожнічаць) па Чэхіі.
- 16) Увосень я (вандраваць) у гарах.

38. а) Прачытайце тэкст і падкрэсліце дзеясловы.

Lesen Sie den Text und unterstreichen Sie die Verben.

Мая сяброўка Кацярына мае любімы занятак: яна майструе – шые лялькі. І робіць гэта цудоўна. Вобраз новай лялькі з'яўляецца выпадкова. Напрыклад, бачыць яна нейкага чалавека, і штосьці ў ягоным абліччы яе прыцягвае. Адна рыса твару, адзін жэст, адна дэталёва вопраткі становяцца штуршком для ідэі.

А ўжо ў працэсе працы над лялькай ствараецца вобраз, удакладняюцца дэталі. Але яна ніколі не вяртаецца да старога – творыць новае.

б) Запішыце пачатковую форму дзеясловаў і надайце дзеясловам граматычную форму прошлага часу.

Schreiben Sie die Infinitivform der Verben auf und setzen Sie diese dann in die grammatische Form des Präteritums.

Beispiel:

мае – *мэць* – *мэла*;

майструе – *майстравáць* – *майстравáла*

- 1) шыё nähen –
- 2) робіць machen –
- 3) з'яўляецца erscheinen –
- 4) бачыць sehen –
- 5) прыцягвае anziehen –
- 6) становіцца werden –
- 7) ствараецца entstehen –
- 8) удакладняюцца sich klären –
- 9) вяртаецца wiederkehren –
- 10) творыць schaffen –

в) Прачытайце ўвесь тэкст з дзеясловамі ў прошлым часе.

Lesen Sie den Text, setzen Sie dabei alle Verben ins Präteritum.

Futur (analytische Form) / Бўдучы складаны час

я	<i>бўду</i>	мы <i>бўдзем</i>	+ Inf. (imperf.)
ты	<i>бўдзеш</i>	вы <i>бўдзеце</i>	
ён/яна/яно	<i>бўдзе</i>	яны <i>бўдуць</i>	

39. Пастаўце пытанне. Дадайце неабходны займеннік да дзеяслова.

Vervollständigen Sie die Fragen. Finden Sie die der Verbform entsprechenden Personalpronomen.

Beispiel:

Ці *бўдзём* з'араз адпачываць?

Ці *мы* *бўдзем* з'араз адпачываць?

- 1) Ці бўдзеш яшчэ працаваць?
- 2) Ці бўдзе сёлета падарожнічаць?
- 3) Ці бўдзем гэта рабіць?
- 4) Ці бўдзеце вандраваць?
- 5) Ці бўду калі-небудзь рабіць ранішняю зарадку?
- 6) Ці бўдуць спяваць гэтую пэсню?
- 7) Ці бўдзеце хадзіць у басейн?
- 8) Ці бўдзе яшчэ майстравáць?
- 9) Ці бўдуць сёння сустракацца?

Imperativ / Загáдны лад

1. Person Plural / 1 асоба множны лік

Давáй(це)	<i>чыта́ць!</i>	Inf. (imperf.)
	<i>пачыта́ем!</i>	Futur (perf.)

40. Надáйце дзеясловам форму 1-ай асобы множнага ліку загáднага ладу.
Setzen Sie die Verben in die Imperativform der 1. Person Plural.

Beispiel:

паразмаўляць → *Давáй(це) паразмаўля́ем!*

- 1) вандрава́ць -
- 2) папла́ваць -
- 3) загара́ць -
- 4) пагуля́ць -
- 5) спява́ць -
- 6) чыта́ць -
- 7) патанцава́ць -
- 8) майстрава́ць -
- 9) рыба́ліць -
- 10) пакупа́цца -
- 11) ката́цца -
- 12) смяя́цца -
- 13) усміха́цца -
- 14) усміхну́цца -
- 15) ра́давацца -
- 16) весялі́цца -

3. Person Singular und Plural / 3 асоба асоба адзіночны і множны лік

(Ня)ха́й	<i>ка́жа / ка́жуць!</i>	Präsens (imperf.)
	<i>ска́жа / ска́жуць!</i>	Futur (perf.)

41. Надáйце дзеясловам форму 3-яй асобы множнага ліку загáднага ладу.
Setzen Sie die Verben in die Imperativform der 3. Person Plural.

Beispiel:

яны́, пла́ваць

Няха́й яны́ пла́ваюць!

- 1) ён, рыба́ліць -
- 2) яна́, пакупа́цца -
- 3) яны́, паката́цца -
- 4) яно́, смяя́цца -
- 5) яна́, усміха́цца -
- 6) яны́, ра́давацца -
- 7) ён, павесялі́цца -
- 8) яна́ адпачыва́ць -

- 9) ён, вандраваць -
- 10) ён, загараць -
- 11) яна, пагуляць -
- 12) яны, спяваць -
- 13) яна, пачытаць -
- 14) ён, плаваць -
- 15) яно, танцаваць -
- 16) яны, майстраваць -

2. Person Singular und Plural / 2 асоба асоба адзіночны і множны лік

чыта́-еш → чыта́ й (це)!	бяр-эш → бя ры (це)!	кін-еш → кін ь (це)!
усміха́-еш-ся → усміха́ й (це)ся	няс-эш → ня сі (це)!	сядз-еш → сядз ь (це)!

- Ёсці essen → *эш(це)!* дапамагчы helfen → *дапамажы(це)!* бегчы laufen → *бяжы(це)!*

42.Надайце дзеясловам граматычную форму 1-ай асобы множнага ліку цяперашняга часу і форму загяднага ладу 2-ой асобы адзіночнага ліку.

Setzen Sie die Verben in die Präsensform der 1. Person Plural und in die Imperativform der 2. Person Singular.

Beispiel:

Мы ахвотна (падарожнічаць).!
Мы ахвотна падарожнічаем. Падарожнічай і ты!

- 1) Мы ахвотна (адпачываць).!
- 2) Мы ахвотна (чытаць).!
- 3) Мы ахвотна (спяваць).!
- 4) Мы ахвотна (іграць) на гітары.!
- 5) Мы ахвотна (плаваць).!
- 6) Мы ахвотна (загараць).!
- 7) Мы ахвотна (гуляць) у футбол.!
- 8) Мы ахвотна (вандраваць).!
- 9) Мы ахвотна (танцаваць).!
- 10) Мы ахвотна (хадзіць) у госці.!
- 11) Мы ахвотна (вучыць) беларускую мову.!
- 12) Мы ахвотна (гаварыць) па-беларуску.!
- 13) Мы ахвотна (займацца) спортам.!
- 14) Мы ахвотна (купання).!
- 15) Мы ахвотна (катацца) на роліках.!

43.а) Прачытайце тэкст. Надайце дзеясловам форму 2-ой асобы множнага ліку загяднага ладу.

Lesen Sie den Text. Setzen Sie die Verben in die Imperativform der 2. Person Plural.

Рэцэпт добрага настрою

(Ёсці essen) шакалад. Толькі чорны і толькі на канапе. Па-першае, шакалад – не лекі, а задавальненне. Таму (узяць nehmen) крыху чорнага шакаладу, (заварыць aufgießen) чай, (уладкавацца sich einrichten)..... перад тэлевізарам ці акварыумам і (атрымаваць bekommen) асалоду.

Па-другое, сто грам цёмнага шакаладу на дзень павышае ўзровень антыаксідантаў у арганізме на дзесяць працэнтаў. Таму смела (ласавацца *naschen*)!

б) Прачытайце і запомніце спражэнне дзеясловаў.

Lesen Sie und merken Sie sich die Konjugation folgender Verben.

ёсці – ем, ясі, есць, ядзім, ясіце, ядуць; еў, ёла, ёлі; ёш(це)!

даць – дам, дасі, дасць, дадзім, дасіце, дадуць; даў, дала, дало, далі; дай(це)!

узяць – вазьму, возьмеш, возьме, возьмем, возьмеце, возьмуць; узяў, узяла, узяло, узялі; вазьмі(це)!

44. Напішыце сваё рэкамендацыі для паляпшэння настрою.

Schreiben Sie Ihre Ratschläge gegen schlechte Laune.

Beispiel:

Зварыце свёжазмолатай кавы і ніце ў задавальненне!

Купіце торт і з'ешце яго цалкам!

Паглядзіце камедыю!

Конъюнктив / Умоўны лад

ён быў бы вярнуўся б	яна была б вярнулася б	яно было б вярнулася б	яны былі б вярнуліся б

45. Утварыце форму ўмоўнага ладу дзеясловаў.

Setzen Sie die Verben in die Form des Konjunktivs.

Beispiel:

Наталля (хацець) адпачыць на Кіпры.

Наталля хацела б адпачыць на Кіпры.

- 1) Міша (хацець) паехаць на мора.
- 2) Андрэша, (гуляць) ты ў цацкі ў сваім пакоі!
- 3) Вольга (быць) рада сустрэць цябе ў Варшаве.
- 4) Алэна (падарожнічаць), калі б мела грошы.
- 5) Мікіта (сустрэць) нас на вакзале, так?
- 6) Дзіцё (быць) задаволенае, калі б мы завялі яго ў аквапарк.
- 7) Мама, ты (магчы) мне зварыць кавы?
- 8) Віталь (магчы) вькнаць гэтае заданне за тьдзень.
- 9) Мы (магчы) пайсці заўтра на спектакль.
- 10) І ты (вандраваць) адзін? Без сяброў?
- 11) Ён і (глядзець і глядзець) на гэтую прыгажосць.
- 12) Яна (спяваць), але не мела здольнасцей да гэтага.
- 13) У такую спякоту яны (з'ёсці) марожанае.
- 14) Міхась (купіць) білеты ў боўлінг-клуб, каб не забыўся на гэта.

**46. Прачытайце тэкст, надайце дзеясловам граматычную форму прошага часу.
Lesen Sie den Text, setzen Sie die Verben in die grammatische Form des Präteritums.**

Даўным-даўно праходзі..... па зэмлях цяперашняй Беларусі ці не самы вялікі ў тагачаснай Еўропе гандлёвы шлях. Ён называ.....ся «з варэгаў у грэкі», бо злуча..... Балтыйскае і Чорнае моры, і паходзі..... ён па рэках. На сваіх ладдзях плава..... па ім славяне, а таксама вікінгі, візантыйцы* і арабы. Яны прывозі..... ў славянскія княствы вытанчаныя* ўсходнія вырабы і стракаты* тканіны. Хадзі..... тым шляхам і вядомая княгіня Вольга*. Яна плава..... на ладзі з Кіева ў Ноўгарад, што па тым часе для жанчыны бы..... вельмі далёка і небяспэчна.

Людзі ўжо даўно забы.....ся на той водны шлях.... Але заста.....ся яшчэ рамантыкі і зацікаўленыя навукоўцы, якія захацэ..... «на ўласнай скуры»* адчуць, як гэта – прайсці на вёслах і пад ветразем* 5 тысяч кіламетраў: ад сённяшняга Санкт-Пецярбурга да колішняга* Царграда (сучаснага Стамбула)...

У 1999 годзе ва Украіне бы..... пабудавана ладзя «Княгіня Вольга». Атрыма.....ся натуральная копія ладзі X стагоддзя: адзінаццаць метраў у даўжыню і тры ў шырыню. Дванаццаць вёслаў і прамавугольны ветразь – гэта ўвесь рыштунак, з дапамогай якога аматары падарожжаў* за год прайш..... увесь шлях. Як тысячы гадоў назад.

(Паводле А. Ляўковіча)

* візантыец – Byzantiner

* вытанчаныя – fein, verfeinert, raffiniert

* княгіня Вольга пасля смерці мужа (з 945 г. да 960 г.) кіравала Кіеўскай Руссю. Першая руская Святая.

* стракаты – bunt

* «на ўласнай скуры» – selbst

* ветразь – Segel

* колішні – ehemaliger

* аматары падарожжаў – Reiselustige

Lektion 4

Wohnen / Жыллэ

47. Праспрагайце дзясловы, надайце ім форму прошлага часу, а таксама форму загáднага ладу.

Konjugieren Sie die Verben, setzen Sie diese in die Form des Präteritums sowie in die Form des Konjunktivs.

- 1) мець
- 2) жыць
- 3) здымаць / зняць
- 4) стаяць
- 5) (па)ста́віць
- 6) вісець
- 7) (па)вэ́шаць
- 8) (па)класці
- 9) ляжа́ць

Akkusativ / Вінава́льны склон (каго? / што?)

Unbelebte Substantive / Назоўнікі неадушаўлёныя

	Ø ён	-а/-я яна	-о/-ё/-а/-е яно	-ы/-і яны
Nom. (Што гэта?)	дом пакой	кватэра кухня	акно жыллэ памяшканне месяца	дамы пакоі кухні месяцы
Akk. (Што я бачу?)	= Nom.	-у/-ю кватэру кухню	= Nom.	= Nom.
	M.	F.	N.	Pl.

48. Вьзначыце род назоўнікаў. Пастаўце пытанне і адкажыце на яго, утвараючы множны лік ад прапанаваных слоў.

Bestimmen Sie das Genus der Substantive. Stellen Sie Fragen und beantworten Sie diese, indem Sie von den vorgegebenen Substantiven den Plural ableiten.

Beispiel:

стол

Стол – гэта ён. А гэта што? – Гэта сталы.

- 1) ша́фа
- 2) тэлеві́зар
- 3) тэлефо́н
- 4) крэсла

- 5) столік
- 6) канáпа
- 7) дывáн
- 8) ложка
- 9) паліца
- 10) камп'ютаp
- 11) мабільнік
- 12) штора
- 13) акно
- 14) кут
- 15) тўмбачка
- 16) пакой
- 17) калідор
- 18) прыбіра́льня
- 19) туалéт
- 20) ліфт
- 21) лэсвіца
- 22) павéрх
- 23) сцяна
- 24) ноўтбўк

49. Прачытайце пытанне і адкажыце на яго. Вьзначыце род назоўнікаў і надайце ім адпаведную форму вінавальнага склону.

Lesen Sie und beantworten Sie die Fragen. Bestimmen Sie das Genus der Substantive und setzen Sie diese in die entsprechende Form des Akkusativs.

Beispiel:

Куды ты ідзэш? – Я іду ў

Куды ты ідзэш? – Я іду ў* *школу*.

- 1) парк
- 2) гімназія
- 3) крама
- 4) магазін.....
- 5) кафэ
- 6) кавярня.....
- 7) касцёл.....
- 8) царква.....
- 9) музэй
- 10) бібліятэка.....
- 11) пакой
- 12) кўхня
- 13) кабінéт.....
- 14) зáла
- 15) спáльня.....
- 16) калідор
- 17) ванная.....
- 18) прыбіра́льня.....

* Der Buchstabe *ŷ* wird nach Vokalen geschrieben und unsilbisch ausgesprochen, ähnlich wie englisches *w* in *few*.

Adjektive / Пры́метнікі

	-ы/-і	-ая/-яя	-ое/-ае/-яе	-ыя/-ія
Nom.	<i>Які ён?</i>	<i>Якая яна?</i>	<i>Якое яно?</i>	<i>Якія яны?</i>
	новы́	новая́	новае́	новы́я
	стары́	старая́	старое́	стары́я
	сіні́	сіняя́	сіняе́	сіні́я
Akk.	= Nom.	-ую/-юю	= Nom.	= Nom.
		<i>Якую?</i>		
		нову́ю		
		сіні́юю		
	М.	Ф.	Н.	Пі.

50. Надайце спалучэнням у дужках форму вінавальнага склону.

Setzen Sie die Wortverbindungen in den Klammern in die Form des Akkusativs.

Beispiel:

Пастаў гэта на (кухонная ша́фа)!

Пастаў гэта на кухонную ша́фу!

- 1) Пастаў гэта на (га́зовая пліта́)!
- 2) Павешай гэта ў (адзе́жная ша́фа)!
- 3) Пастаў гэта ў (ле́вы кут)!
- 4) Пастаў гэта на (шкляна́я палі́ца)!
- 5) Пакладзі гэта на (мя́ккае крэсла́)!
- 6) Павешай гэта ў (нова́я ша́фка)!
- 7) Пастаў гэта на (часопісны́ столі́к)!
- 8) Пакладзі гэта ў (маразі́льная ка́мера)!
- 9) Пастаў гэта ў (папя́ровая каро́бка)!
- 10) Пакладзі гэта ў (сі́няя па́пка)!
- 11) Павешай гэта на (драўля́ныя плéчыкі)!
- 12) Пастаў гэта ў (кухонны́ буфéт)!
- 13) Пастаў гэта на (э́лектраплі́та)!

Lokativ / Мэ́сны склон (аб кі́м? / аб чы́м?)

Substantive / Назоўнікі

-е	-і	-ы	-у	-ах/-ях
•на цвёрды зычны <i>стол</i> – на <i>стале́</i> <i>мода</i> – у <i>моде́</i> <i>мост</i> – на <i>мо́сте</i> <i>снег</i> – у <i>сне́зе</i> <i>страха́</i> – на <i>стра́се</i>	•на мяккі зычны <i>гатэль</i> – у <i>гате́лі</i> <i>ку́хня</i> – у <i>ку́хні</i> <i>ма́й</i> – у <i>ма́і</i> <i>лі́нія</i> – на <i>лі́ні</i>	•на <i>р, ж, ш, ч, ц, дж</i> <i>возера</i> – на <i>возере́</i> <i>ру́жа</i> – у <i>ру́жы</i> <i>шаца́</i> – на <i>шачы́</i> <i>печ</i> – у <i>пéчы</i> <i>палі́ца</i> – на <i>палі́цы</i>	•на <i>г, к, х</i> <i>Га́мбург</i> – у <i>Га́мбургу́</i> <i>бок</i> – у <i>баку́</i> <i>да́х</i> – на <i>да́ху</i>	<i>на <u>стала́х</u></i> <i>у <u>азэра́х</u></i> <i>у <u>гате́лях</u></i> <i>у <u>пако́ях</u></i>
М./Ф./Н.				Пі.

- Lautwechsel *ð//дз, т//ц, з//з, х//с* haben Substantive mit hartem Stammlaut aller drei Genera

51.Нада́йце назоўнікам грама́тычную форму ме́снага склону. Звярта́йце ўва́гу на чаргаванне гўкаў *m//ц, з//з*.

Setzen Sie die Substantive in die grammatische Form des Lokativs. Beachten Sie den Konsonantenwechsel *m//ц, з//з*.

Beispiel:

Шторы вісяць на (акно)

Шторы вісяць на акне́.

- 1) Кот спіць на (крэсла).
- 2) Крэсла стаіць у (кут).
- 3) Дзеці гуляюць на (дыва́н).
- 4) Дыва́н ляжыць на (падлога).
- 5) Квёткі стаяць на (акно).
- 6) Каляндар вісіць на (ша́фа).
- 7) Гадзіннік вісіць на (сцяна́).
- 8) Ца́цкі ляжаць на (кана́па).
- 9) Малы́ сядзіць на (ложак).
- 10) Ва́за стаіць на (стол).
- 11) Халадзі́льнік стаіць у (ку́хня).
- 12) Камп'ю́тар стаіць у (кабіне́т).
- 13) Стол стаіць у (за́ла).
- 14) Кні́гі стаяць на (палі́ца).
- 15) Веша́лка стаіць у (калі́дор).
- 16) Тэлефо́н стаіць на (сто́лік).

	-к-а →	-ц-ы
Femininum	<i>па́пка</i> –	<i>у па́пцы</i>
	Nom.	Lok.

- Bei Endbetonung: *рука́* – у *руцэ*, *рака́* – на *рацэ*, *шчакá* – на *шчацэ*

52.Пастаўце пытанне. Нада́йце назоўнікам жаночага роду форму ме́снага склону адзіночнага ліку. Звярта́йце ўва́гу на чаргаванні.

Bilden Sie Fragen. Setzen Sie die femininen Substantive in die Form des Lokativs Singular. Beachten Sie die Alternationen.

Beispiel:

Ці ты была́ ўжо ў (аптэка)?

Ці ты была́ ўжо ў аптэ́цы?

- 1) Ці ты была́ ўжо ў (бібліятэка)
- 2) Ці ты быў на занятках па (фанэтыка)
- 3) Ці яны́ былі на (фізіка)
- 4) Ці ты была́ на занятках па (лёксика)
- 5) Ці вы былі на занятках па (граматыка)
- 6) Ці вы былі на (дыскатэка)

- 7) Ці яны былі на (практыка)
- 8) Ці яны былі на (матэматыка)
- 9) Ці ты правэрыў адрас на (пасылка)
- 10) Ці ты правэрыў адрас на (паштоўка)
- 11) Ці ён ёздзіць на (электрычка)
- 12) Ці яны ёздзяць на (маршрутка)
- 13) Ці гэта твой пінжак вісіць на (вешалка)
- 14) Ці гэта твая расчоска ляжыць на (тумбачка)

53. Дапоўніце выказванні, выкарыстаўшы прыназоўнік у (ў/ва)* ці на.

Ergänzen Sie die Äußerungen, indem Sie die Präpositionen у (ў/ва) oder на einsetzen.

Beispiel:

Яны былі метро. Ён быў метро. Машына была паркоўцы. Яны былі ў метро.
 Ён быў у метро. Машына была на паркоўцы.

- 1) Мы жывём сталіцы.
- 2) Яны жывуць старым горадзе.
- 3) Я жыву маленькай вуліцы.
- 4) Яна жыве праспекце.
- 5) Дом стаіць набярэжнай.
- 6) Пошта знаходзіцца вялікім будынку.
- 7) Універсітэт быў цэнтры горада.
- 8) Гэта фірма знаходзіцца нашым квартале.
- 9) гмаху шпітэля ёсць верталётная пляцоўка.
- 10) суседнім доме ёсць аптэка.
- 11) Нашы знаёмыя жывуць дарагой гасцініцы.
- 12) Турысты былі праваслаўным храме.
- 13) Святочныя службы прайшлі царкве і касцёле.
- 14) Аўтобус спыніўся прыпынку.
- 15) Мы сустрэліся метро.
- 16) Яны стаялі мосце.
- 17) Маці была ўнівермагу.
- 18) Мы зайшлі ўніверсам.

Adjektive / Прыметнікі

-ым/-ім	-ай/-ой/-яй	-ых/-іх
у якім? у нов ^{ым} у сіні ^{ім}	у якой? нов ^{ай} стар ^{ой} сіня ^й	у якіх? у нов ^{ых} у сіні ^х
M./N.	F.	Pl.

* Vor einem Wort, das mit einem у anfängt, wird die Präposition у zu **ва**: *універсітэт – ва ўніверсітэце.*

54. Пастаўце адно аднаму пытанні і адкажыце на іх. Надайце спалучэнням форму меснага склону.

Stellen Sie einander Fragen und geben Sie darauf Antworten. Setzen Sie die Substantive in die Form des Lokativs.

Beispiel:

двухпавярховы дом

У якім доме вы жывяце?

Я жыву ў двухпавярховым доме.

- 1) аднапавярховы
- 2) трохпавярховы
- 3) чатырохпавярховы
- 4) пяціпавярховы
- 5) шасціпавярховы
- 6) сяміпавярховы
- 7) дванаццаціпавярховы
- 8) шматпавярховы

Beispiel:

пёршы павёрх

На якім павёрсе вы жывяце?

Я жыву на першым павёрсе.

- 9) другі
- 10) трэці
- 11) чацвёрты
- 12) пяты
- 13) шосты
- 14) сёмы
- 15) восьмы
- 16) дзявяты
- 17) дзясяты

Beispiel:

шматпакаёвая кватэра

У якой кватэры вы жывяце?

Я жыву ў шматпакаёвай кватэры.

- 18) аднапакаёвая
- 19) двухпакаёвая
- 20) трохпакаёвая
- 21) чатырохпакаёвая

Beispiel:

маленькая вёска

Дзе вы жывяце?

Я жыву ў маленькай вёсцы.

- 22) вялікі горад
- 23) новы мікрараён
- 24) буйная сталіца
- 25) тлумны мегаполіс

- 26) драўляная хата
- 27) улáсны дом
- 28) прыгожае мéсца
- 29) галоўны праспéкт.....
- 30) студэнцкі гуртажытáк
- 31) старáя кватэра

55.Супастáўце формы вінавальнага і мэснага склонаў. Прачытáйце скáзы з практыкава́ння 48 і адкажы́це на іх на прапанавáны ўзор.

Stellen Sie die Formen des Akkusativs und des Lokativs einander gegenüber. (Lesen Sie die Sätze aus der Übung 48). Antworten Sie analog zum Beispiel.

Beispiel:

Пастáў гэта на кухонную ша́фу! Яно ўжо стаіць на кухонн..... ша́ф.....
Яно ўжо стаіць на кухоннай ша́фе.

- 1) Пастáў гэта на газавую пліту! Яно ўжо стаіць на газав..... плі.....
- 2) Павéшай гэта ў адзэжную ша́фу! Яно ўжо вісіць у адзэжн..... ша́ф.....
- 3) Пастáў гэта ў лэвы кут! Яно ўжо стаіць у лэв..... ку.....
- 4) Пастáў гэта на шкляную паліцу! Яно ўжо стаіць на шклян..... паліц.....
- 5) Пакладзі гэта на мяккае крэсла! Яно ўжо ляжыць на мякк..... крэсл.....
- 6) Пакладзі гэта ў новую шуфля́ду! Яно ўжо ляжыць у нов..... шуфля́д.....
- 7) Пастáў гэта на часопісны столік! Яно ўжо стаіць на часопісн..... столік.....
- 8) Пакладзі гэта ў маразільную ка́меру! Яно ўжо ляжыць у маразільн..... ка́мер.....
- 9) Пастáў гэта ў папяровую каробку! Яно ўжо стаіць у папяров..... кароб.....
- 10) Пакладзі гэта ў сіню па́пку! Яно ўжо ляжыць у сін..... па́п.....
- 11) Павéшай гэта на драўляны плéчыкі! Яно ўжо вісіць на драўлян..... плéчык.....
- 12) Пастáў гэта ў кухонны буфéт! Яно ўжо стаіць у кухонн..... буфé.....
- 13) Пакладзі гэта ў пісьмовы стол! Яно ўжо ляжыць у пісьмов..... стал.....
- 14) Пакладзі гэта ў старую камоду! Яно ўжо ляжыць у стар..... камод.....

Personalpronomen / Асабовыя займéннікі

Лок. (пры)	мне	табé	ім	ёй	нас	вас	іх
Nom.	я	ты	ён/яно	яна	мы	вы	яны

56.Вызначыце род назоўнікаў і замяніце іх адпаведнымі займéннікамі ў мэсным склоне. Bestimmen Sie das Genus der Substantive und ersetzen Sie diese mit den entsprechenden Pronomen im Lokativ.

Beispiel:

тэлефóн у кішэні → у ёй

1) крэсла ў куцэ →	6) дывáн на падлозе →
2) часопіс у ша́фе →	7) кнігі на паліцах →
3) вазон на акне →	8) алоўкі ў пенале →
4) карціна на сцяне →	9) сідзіром на тўмбачцы →
5) часопісы на століку →	10) рúчка ў натáтніку →

11) гадзіннік на руцэ →	15) паштоўкі ў канвэртах →
12) рэчы ў сўмках →	16) флэшка ў партфэлі →
13) канспэкты ў рукзаку →	17) ліст на кнізе →
14) файл на дыскэце →	18) акулёры ў футарале →

57.а) Прачытайце тэкст. Утварыце правільныя спалучэнні з месным і вінавальным склонамі.

Lesen Sie den Text. Bilden Sie Wortverbindungen unter Verwendung des Akkusativs oder des Lokativs.

Дом маёй ма́ры

Гэта будзе абавязкова двухпавярховы дом на(бэраг) возера ці ракі. Ён будзе стаяць у зелянін..... дрэў, кустоў і кветак. І суседзі будуць жыць не бліжэй чым за 500 мэтраў.

На (першы павэрх) размесціцца вялікая гасціная з каміна́м, у якой мы будзем прымаць гасце́й. Побач будзе светлая і прасторная кўхня з са́мымі сучаснымі кухоннымі прыстасаваньнямі, каб я і сам мог нешта прыгатаваць. З кўхні можна будзе вы́йсці ў двор, а таксама на паўадкрыт..... веранд..... На (веранда) я пастаўлю плэценыя крэслы і стол, каб можна было адпачываць на све́ж..... паве́тр..... і глядзець на вад..... Побач я плану́ю ме́сц..... для вогнішча. У святочн..... дні на гэт..... ме́сц..... можна смажыць шашлык ці проста любавацца полымем вогнішча.

На (другі павэрх) размесціцца спальні – дарослая і дзіцячая, а таксама мой кабінэт з бібліятэкай. У гэт..... (кабінэт) я змагу спакойна працаваць. У процілегл.....(бок) ад майго кабінета будзе дзіцячы пакой.

б) Пастаўце да тэксту пытанні.

Stellen Sie Fragen zum Text.

в) Адкажыце на пытанні.

Beantworten Sie die Fragen.

- 1) Што самае істотнае для аўтара ў ягоным пакуль віртуальным доме?
- 2) Раскажыце пра дом ва́шай ма́ры?

Lektion 5

Familie / Сям'я

58. Праспрагайце дзеясловы, надайце ім форму прошлага часу, а таксама форму загáднага ладу.

Konjugieren Sie die Verben. Setzen Sie diese in die Form des Präteritums sowie in die Form des Imperativs.

- 1) мець
- 2) жыць
- 3) вучыцца
- 4) (а)жаніцца
- 5) выйсці зámуж
- 6) любіць
- 7) мáрыць
- 8) (с)падабацца
- 9) сябраваць

Genitiv / Родны склон (каго? / чаго?)

Personalpronomen / Асабовыя займённікі

Gen.	<i>мяне</i>	<i>цябе</i>	<i>яго</i>	<i>яе</i>	<i>нас</i>	<i>вас</i>	<i>іх</i>
Akk.							
Nom.	я	ты	ён/яно	яна	мы	вы	яны

59. Надайце асабовым займённікам форму роднага склону.

Setzen Sie die Personalpronomen in die Form des Genitivs.

Beispiel:

(Ён) ёсць брат.

У яго ёсць брат.

1) (Яна) ёсць браты. 2) (Ты) ёсць сын. 3) (Я) ёсць сыны. 4) (Ён) ёсць дачка. 5) (Яны) ёсць дочки. 6) (Ён) ёсць жонка. 7) (Яна) ёсць муж. 8) (Ты) ёсць маці. 9) (Я) ёсць сябар. 10) (Яны) ёсць сяброўкі.	11) (Мы) ёсць сябры. 12) (Вы) ёсць бацькі. 13) (Ён) ёсць бацька. 14) (Яна) ёсць плямённік. 15) (Яны) ёсць плямённікі. 16) (Мы) ёсць нявестка. 17) (Ты) ёсць нявеста. 18) (Я) ёсць жаніх. 19) (Вы) ёсць унукі. 20) (Яны) ёсць суседзі.

Хто *старэйшы* за каго? (Akk.)
маладзэйшы

60. Утварыце правільныя выказванні з кампаратывам прымётніка. Пастаўце займеннікі ў форму вінавальнага склону.

Vervollständigen Sie die Äußerungen unter Verwendung des Komparativs. Setzen Sie die Pronomen in die Form des Akkusativs.

Beispiel:

Мой брат старэйшы (я) на 2 гады.

Мой брат старэйшы за мяне на 2 гады.

- 1) Сястра маладзёйшая (ты) на 5 гадоў.
- 2) Сябар старэйшы (ён) на 4 гады.
- 3) Маці старэйшая (ты) на 17 гадоў.
- 4) Суседка маладзёйшая (яны) на год.
- 5) Бацька старэйшы (яна) на 2 гады.
- 6) Дзед маладзёйшы (ён) на 7 гадоў.
- 7) Сяброўка старэйшая (я) на паўгода.
- 8) Пляменнік маладзёйшы (ты) на 11 гадоў.
- 9) Нявеста маладзёйшая (ён) на год.
- 10) Жаніх старэйшы (яна) на 3 гады.
- 11) Мы старэйшыя (яны) на адзін год.
- 12) Я маладзёйшая (ты) на 6 гадоў.
- 13) Ты маладзёйшы (яны).
- 14) Студэнты маладзёйшыя (вы) на 20 гадоў.

Genitiv / Родны склон

Belebte Substantive (Singular) / Назоўнікі адушаўленыя (адзіночны лік)

-а/-я	-ы/-і*
чалавék – чалавéка	мама – мамы
герой – героя	бабуля – бабулі
М.	Ф.

- Die Endungen **-ы/-і** haben außerdem maskuline Substantive, die auf **-а/-я** enden:
тата – таты, бацька – бацькі, суддзя – суддзі.
- Bei belebten maskulinen Substantiven fällt der Genitiv mit dem Akkusativ zusammen:
няма сусéда (Gen.) – бачу сусéда (Akk.).

61. Прачытайце скáзы і пастаўце да іх пытанні. Адкажыце на пытанне станоўча і адмоўна. Параўнайце канчаткі ў вінавальным і родным склонах.

Lesen Sie die Sätze und stellen Sie Fragen dazu. Beantworten Sie die Fragen, indem Sie diese verneinen und bejahen. Vergleichen Sie die Endungen des Akkusativs und des Genitivs.

Beispiel:

Ты маеш брата? – Так, я маю брата. / Не, у мяне няма брата.

Ты маеш сястру? – Так, я маю сястру. / Не, у мяне няма сястры.

- 1) Ты маеш мужа?
- 2) Ты маеш жонку?

- 3) Ты ма́еш сы́на?
- 4) Ты ма́еш дачку́?
- 5) Ты ма́еш ба́цьку?
- 6) Ты ма́еш ма́ці?
- 7) Ты ма́еш дзя́дзьку?
- 8) Ты ма́еш цётку?
- 9) Ты ма́еш дзяду́лю?
- 10) Ты ма́еш бабу́лю?
- 11) Ты ма́еш пляме́нніка?
- 12) Ты ма́еш пляме́нніцу?
- 13) Ты ма́еш айчы́ма?
- 14) Ты ма́еш ма́чыху?
- 15) Ты ма́еш цёшчу?
- 16) Ты ма́еш цёсця?
- 17) Ты ма́еш свёкра?
- 18) Ты ма́еш свякроў?

Nominativ

Possessivpronomen / Прынале́жныя займе́ннікі

	Чый?	Чыя?	Чыё?	Чыё?
	<i>свой</i>	<i>свая</i>	<i>сваё</i>	<i>сваё</i>
я	<i>мой</i>	<i>мая</i>	<i>маё</i>	<i>маё</i>
ты	<i>твой</i>	<i>твая</i>	<i>тваё</i>	<i>тваё</i>
ён/яно	<i>ягоны (яго)</i>	<i>ягоная (яго)</i>	<i>ягонае(яго)</i>	<i>ягоныя (яго*)</i>
яна́	<i>ёйны (яё)</i>	<i>ёйна́я (яё)</i>	<i>ёйна́я (яё)</i>	<i>ёйны́я (яё)</i>
мы	<i>наш</i>	<i>на́ша</i>	<i>на́ша</i>	<i>на́шы</i>
вы	<i>ваш</i>	<i>ва́ша</i>	<i>ва́ша</i>	<i>ва́шы</i>
яны́	<i>іхні</i>	<i>іхня́я</i>	<i>іхня́е</i>	<i>іхня́я</i>
	М.	Ф.	Н.	РІ.

- Die grammatische Form der Possessivpronomen *яго, яё, іх* bleibt unverändert.

62. Пастаўце пытанне і адкажыце на яго, выкарыстоўваючы прыналежныя займеннікі.
Stellen Sie Fragen und beantworten Sie diese. Verwenden Sie dafür Possessivpronomen.

Beispiel:

Ты ма́еш бра́та. **Чый** гэта брат? Гэта **твой** брат.

Ты ма́еш сястру́. **Чыя** гэта сястра́? Гэта **твая** сястра́.

Ты ма́еш дзіцё. **Чыё** гэта дзіцё? Гэта **тваё** дзіцё.

Ты ма́еш дзядзёй. **Чыё** гэта дзядзёй? Гэта **тваё** дзядзёй.

- 1) Ты ма́еш дзяду́лю.
- 2) Ты ма́еш бабу́лю.
- 3) Ты ма́еш пляме́ннікаў.
- 4) Ты ма́еш немаўлё.
- 5) Яны́ ма́юць пляме́нніцу.
- 6) Яны́ ма́юць айчы́ма.
- 7) Яны́ ма́юць ма́чыху.

- 8) Я маю нявэстку.
- 9) Я маю зяцёў.
- 10) Я маю цёшчу.
- 11) Ён мае цёсця.
- 12) Ён мае свёкра.
- 13) Ён мае свякроў.
- 14) Ён мае немаўлят.
- 15) Яна мае сваякоў.
- 16) Яна мае мўжа.
- 17) Вы маеце жонку.
- 18) Вы маеце сыноў.
- 19) Мы маем дачку.
- 20) Мы маем бацьку.
- 21) Мы маем маці.
- 22) Яны маюць дзядзьку.
- 23) Яны маюць цётку.
- 24) Яны маюць бацькоў.

Possessivadjektive / Прыналежныя прыметнікі

	-аў/-ав-, -еў/-ев- -оў/-ов-, -ёў/-ёв-	-ін/-ын
Чый?	<i>Даніла → Данілаў джып</i>	<i>мама → мамін сон</i>
Чыя?	<i>Андрэй → Андрэева машына</i>	<i>Зося → Зосіна мэра</i>
Чыё?	<i>гаспадар → гаспадарова мэсца</i>	<i>Вэра → Вэрына дзіцё</i>
Чыё?	<i>Міхась → Міхасёвы сябры</i>	<i>дачка → даччыны дзёці (к/ч!)</i>
	ён	яна

63. Утваріце прыналежныя прыметнікі ад назоўнікаў.

Leiten Sie von den vorgegebenen Substantiven Possessivadjektive ab.

Beispiel:

(тата) тэлефон

татаў тэлефон

(тата) машына

татава машына

(жонка) шалік

жончын шалік,

(жонка) сўмка

жончына сўмка

1) (бацька) брат	9) (сусёд) сабака
2) (брат) сяброўка	10) (дачка) цацка
3) (сястра) сябар	11) (Юраць) веласіпэд
4) (сястра) сўмка	12) (бабуля) казка
5) (цётка) сястра	13) (гаспадыня) тэлефон
6) (Алесь) магнітафон	14) (Ірына) паліто
7) (Антось) канспэкты	15) (цётка) часопіс
8) (дзядзька) гітара	16) (дзядуля) гаспадарка

17) (ма́ма)	посуд	22) (сын)	акуляры
18) (Віта́ль)	прыгоды	23) (сусед)	жонка
19) (суседка)	кватэра	24) (муж)	партфэль
20) (сяброўка)	маці	25) (сваяк)	дзеці
21) (Вэ́ра)	хўстка		

64. Пастаўце пытанні да ўтвораных прыналежных прымётнікаў з папярэдняга практыкавання.

Stellen Sie Fragen zu den abgeleiteten Possessivadjektiven aus der vorigen Übung.

Beispiel:

та́таў тэлефо́н → **Чый** гэта тэлефо́н?

та́тава машы́на → **Чыя** гэта машы́на?

та́тава таксі́ → **Чыё** гэта таксі́?

та́тавы прыла́ды → **Чыё** гэта прыла́ды?

- 1) брат.....
- 2) сяброўка.....
- 3) сябар.....
- 4) сўмка.....
- 5) сястра.....
- 6) магнітафон.....
- 7) канспэкт.....
- 8) гіта́ра.....
- 9) саба́ка.....
- 10) ца́цка.....
- 11) веласіпéд.....
- 12) ка́зка.....
- 13) тэлефо́н.....
- 14) паліто.....
- 15) часопіс.....
- 16) гаспада́рка.....
- 17) посуд.....
- 18) прыгоды.....
- 19) кватэра.....
- 20) ма́ці.....
- 21) хўстка.....
- 22) акуляры.....
- 23) жонка.....
- 24) партфэль.....
- 25) дзеці.....

65. а) Прачытайце тэкст і надайце дзеясловам форму прошлага часу.

Lesen Sie den Text und setzen Sie die Verben in die Form des Präteritums.

Журавель і Чапля

..... (жыць-быць) на розных канцах балота Журавель* і Чапля*.
 Але..... (стаць) ім дужа самотна і сумна жыць. Спачатку (замаркоціцца)*

Журавель, (задумацца) і – (вЫрашыць) ажаніцца. (пайсці) ён у сваты* да Чаплі.

– Як маешся, Чапля?

– Здароў, Журавель!

– Ці не пойдзеш, Чапля, за мяне зámуж?

– А твае ногі доўгія, пёр’е кароткае; дўжа ты брЫдкі*... Ідзі сабé, дзе(быць)!

Журавель (пакрЫўдзіцца) і (вярнуцца) дадому. (застацца) Чапля зноў адна, (задумацца), (пашкадаваць), што не (пагадзіцца) на Жураўлёву прапанову. “Пайдú, – кажа, – перапрашу яго”.

– Здароў, Журавель!

– Як маешся, Чапля?

– Вазьмі мяне зámуж за сябé.

– Твая шЫя доўгая, і сІняя, і крыва́я*, і сама́ ты гарба́тая*; такая́ жонка мне не патрэбная.

..... (засаромецца) * Чапля, (засмуціцца) і (паплéсціся) * цéраз балота ў свой двор.

Шкада́ (стаць) Жураўлю, што не (узяць) ён Чаплі бéднай, і (пайсці) ён той са́май дарогаю...

Так цэлы век (хадзіць) яны́ ў сваты, і так па абодвух канца́х балота (застацца) іхнія хаты.

(Паводле *Цёткі*)

* журавель – Kranich

* чапля – Reiher

* замаркоціцца – traurig sein

* пайсці ў сваты - auf Brautschau gehen

* брЫдкі – häßlich

* кривы - schief

* гарба́ты - buckelig

* засаромецца – sich schämen

* паплéсціся - schlendern

б) Утварыце форму загáднага ла́ду з адмо́ем не ад наступных дзеясловаў. Звяртайце ўва́гу на вымаўлённе. Праспрага́йце гэтыя дзеясловы.

Bilden Sie zu folgenden Verben Imperative mit dem Negationspartikel *ne*. Beachten Sie die Aussprache. Konjugieren Sie diese Verben.

Beispiel:

быць

не бúдзь(це)!

1) стаць

2) застацца

3) крЫўдзіцца

4) узяць

5) ісці

6) хадзіць

Lektion 6

Essen / Харчаванне

66. Праспрагайце дзеясловы, надайце ім форму прошлага часу, а таксама форму загáднага лáду.

Konjugieren Sie die Verben, setzen Sie diese in die Form des Präteritums sowie in die Form des Imperativs.

- 1) снéдаць.....
- 2) абéдаць.....
- 3) вячэраць.....
- 4) гатава́ць.....
- 5) вары́ць.....
- 6) сма́жыць.....
- 7) пячы́.....
- 8) піць.....
- 9) ёсці.....
- 10) частава́ць.....
- 11) (па)каштава́ць.....
- 12) смакава́ць.....
- 13) зака́зваць / заказа́ць.....

67. Пастаўце пытанне і адкажыце на яго. Надайце спалучэнням форму вінава́льнага склону.

Stellen Sie Fragen und beantworten Sie diese. Setzen Sie die Wortverbindungen in die Form des Akkusativs.

Beispiel:

Што Вы ясцё і п'яцё на снядáнак? (аўсяная кáша і гарáчы чай)

На снядáнак я ем аўсяную кáшу і п'ю гарáчы чай.

- 1) Што ты ясі і п'еш на снядáнак? (фруктовыя мю́слі і рамонкавая гарба́та)
.....
- 2) Што Вы ясцё і п'яцё на снядáнак? (свэжая бóлачка і яблычны сок)
.....
- 3) Што ён есць і п'е на снядáнак? (цвiльы сыр і салодкая кака́ва)
.....
- 4) Што яна́ есць і п'е на снядáнак? (нятлúсты ёгурт і чорная кáва)
.....
- 5) Што мы ядзiм на абéд? (тушаная капúста і сма́жанае мýса)
.....
- 6) Што вы ясцё на абéд? (вáраная бóльба і свэжая гароднiна)
.....
- 7) Што яны́ ядúць на абéд? (запéчаная рыба і зялёная салáта)
.....
- 8) Што ты ясі і п'еш на падвячорак? (несалодкі пiрог і моцная кáва).
.....

9) Што Вы ясцё і п'яцё на падвячорак? (нятлўстае пячэнне і салодкая гарбáта)

10) Што ён есць і п'ё на падвячорак? (вішнёвы торт і капучына)

11) Што яна есць і п'ё на падвячорак? (розная садавіна)

12) Што мы ядзім і п'ём на вячэру? (вегетарыянская макарона і чырвонае віно)

13) Што вы ясцё і п'яцё на вячэру? (ва́ранае яйка, халодны бутэрброд і белае віно).

14) Што яны ядуць і п'юць на вячэру? (марская салáта і халодная кола)

Genitiv / Родны склон (каго? / чаго?)

Substantive (Singular) / Назоўнікі (адзіночны лік)

-у/-ю*	-а/-я		-ы/-і
<i>посуд – посуду</i> <i>алей – алéю</i> <i>сон – сну</i> <i>стэп – стéпу</i> <i>вэцэр – вéтру</i>	<i>чалавék – чалавéка</i> <i>накой – накоя</i>	<i>віно – віна</i> <i>мяса – мяса</i> <i>снédанне – снédання</i>	<i>бульба – бульбы</i> <i>цыбуля – цыбулі</i> <i>сям'я – сям'я</i>
М.	Н.		Ф.

* Die Endungen **-у/-ю** haben maskuline Substantive, die Sammelbegriffe, ungegliederte Mengen, abstrakte und räumliche Begriffe sowie Naturerscheinungen bezeichnen, die Endung **-а/-я** dagegen haben konkrete und belebte Substantive.

68. Вывізначыце род назоўнікаў і надыйце ім форму роднага склону.

Bestimmen Sie das Genus der Substantive und setzen Sie diese in die Form des Genitivs.

1) стол.....	19) піва.....	37) кмен.....
2) нож.....	20) віно.....	38) алéй.....
3) відэлец.....	21) малакó.....	39) смята́на.....
4) кубак.....	22) мя́са.....	40) ёгурт.....
5) сподак.....	23) яйка.....	41) вяндлі́на.....
6) чайнік.....	24) пячэнне.....	42) каўбаса́.....
7) слоік.....	25) капучы́на.....	43) рыс.....
8) келі́х.....	26) торт.....	44) бульба.....
9) посуд.....	27) чай.....	45) хлеб.....
10) абру́с.....	28) шакала́д.....	46) макарона.....
11) ручні́к.....	29) сок.....	47) пірог.....
12) льб́жка.....	30) сыр.....	48) стра́ва.....
13) талéрка.....	31) кётчуп.....	49) харчавáнне.....
14) кастру́ля.....	32) ме́д.....	50) э́жа.....
15) патэ́льня.....	33) соус.....	51) яда́.....
16) шкля́нка.....	34) твораг.....	52) снédанне.....
17) сурвэ́тка.....	35) воцат.....	53) абéд.....
18) бутэ́лька.....	36) кроп.....	54) вячэ́ра.....

69. Дапоўніце выка́званне: пастаўце назоўнікі ў дужках у форму роднага склону.

Vervollständigen Sie die Äußerungen: Setzen Sie die Substantive in den Klammern in die Form des Genitivs.

Beispiel:

Калі ласка, кўфель (піва)!

Калі ласка, кўфель піва!

- 1) Калі ласка, кўбак (чай)
- 2) Калі ласка, кўбачак (ка́ва).....
- 3) Калі ласка, пляшку (гарэлка).....
- 4) Калі ласка, бутэльку (віно)
- 5) Калі ласка, плітку (шакалад)
- 6) Калі ласка, пакёт (сок)
- 7) Калі ласка, шклянку (малако)
- 8) Калі ласка, кўбак (гарба́та)
- 9) Калі ласка, пакэцік (капучы́на)
- 10) Калі ласка, пачак (пячэ́нне)
- 11) Калі ласка, пакёт (мука́)
- 12) Калі ласка, упакоўку (вада́)
- 13) Калі ласка, бохан (хлеб)
- 14) Калі ласка, каробку (зефі́р)
- 15) Калі ласка, бляшанку (карамéль)
- 16) Калі ласка, слоік (сок)
- 17) Калі ласка, кавалак (сыр)
- 18) Калі ласка, мех (бу́льба)

70. Трансфарму́йце сцвярджа́льныя выка́званні: нада́йце вь́случаным спалучэ́нням форму роднага склону. Зьярта́йце ўва́гу на вымаўле́нне прыназоўнікаў з і без.

Transformieren Sie die Aussagen: Setzen Sie die kursiv gedruckten Wortverbindungen in die Form des Genitivs. Beachten Sie die Aussprache der Präpositionen з und без.

Beispiel:

Я п'ю ка́ву з цу́крам ці вя́ршкaмі.

Я п'ю ка́ву без цу́кру і без вя́ршыкоў.

- 1) Я п'ю чай з ме́дам ці джэ́мам.
- 2) Ты п'еш кака́ву з малаком і цу́крам.
- 3) Ён п'е гарба́ту з лімонам ці варэ́ннем
- 4) Яны́ п'юць ка́ву з цукéркай і садаві́ной.....
- 5) Вы п'яце́ чай з торці́кам ці піра́гом
- 6) Дзіце́ п'е малако з бу́лкай ці бу́блікам
- 7) Яна́ есць пельме́ні са смята́най ці гарчы́цай
- 8) Ён есць мя́са з кéтчупам ці маянэ́зам
- 9) Мы ядзі́м ры́бу з прыпра́вай ці лімонам.....
- 10) Вы яце́ каўбасу́ з сала́тай ці ры́сам
- 11) Дзіце́ есць ка́шу з цу́крам і малаком.....
- 12) Ты ясі́ блі́ны з варэ́ннем ці і́крой
- 13) Я гату́ю сала́ту з со́кам ці во́цатам.....
- 14) Ты гату́еш адбі́ўны́я з цыбу́ляй і часна́ком.....

Adjektive (Singular und Plural) / Прымётнікі (адзіночны і множны лік)

<i>-ога/-ага/-яга</i>	<i>-ой/-ай/-яй</i>	<i>-ых/-іх</i>
якога? но ва га сі ня га	якой? но ва й ста ро й сі ня й	якіх? у но ва х у сі ня х
M./N.	F.	Pl.

71. Утварыце адмоўныя выказванні. Надаўце назоўнікам граматычную форму роднага склону адзіночнага ліку.

Bilden Sie negierte Aussagen. Setzen Sie die Substantive in die grammatische Form des Genitivs Singular.

Beispiel:

(зялёны чай)

Я не хачу зялёнага чаю.

- 1) (чорная кава)
- 2) (нясвежае піва)
- 3) (тлусты ёгурт)
- 4) (горкі шакалад)
- 5) (чырвонае віно)
- 6) (яблычны сок)
- 7) (ліпавая гарбата)
- 8) (пясочнае пячэнне)
- 9) (цёплае шампанскае)
- 10) (газаваная вада)
- 11) (белы хлеб)
- 12) (танны каньяк)
- 13) (дарагая гарэлка)
- 14) (цёмнае піва)
- 15) (цвілы сыр)
- 16) (вараная сасіска)
- 17) (таматны соус)
- 18) (вэнджаная каўбаса)
- 19) (кіслы яблык)
- 20) (шакаладны мус)
- 21) (слівовы джэм)

Negativpronomen / Адмоўныя займённікі

ніякі, ніякая, ніякае, ніякія

Gen.	<i>ніякага</i>		<i>ніякай</i>	<i>ніякіх</i>
	M.	N.	F.	Pl.

- In den Sätzen mit Negativpronomen wird doppelte Verneinung gebraucht: *Ніякіх кніг я купляць не буду.*

72. Пастаўце адно аднаму пытанні і адкажыце на іх адмоўна. Звяртайце ўвагу на вымаўленне часціцы не.

Stellen Sie sich gegenseitig Fragen und geben Sie darauf verneinende Antworten. Beachten Sie die Aussprache des Partikels не.

Beispiel:

Якое віно ты будзеш піць?

Ніякага напою я піць не буду!

- 1) Якое піва ты будзеш піць?
- 2) Якое шампанскае ты будзеш піць?
- 3) Якую каву ты будзеш піць?
- 4) Якую гарэлку ты будзеш піць?
- 5) Які сок ты будзеш піць?
- 6) Які чай ты будзеш піць?
- 7) Які каньяк ты будзеш піць?
- 8) Якую салату ты будзеш ёсці?
- 9) Якое мяса ты будзеш ёсці?
- 10) Якія бліны ты будзеш ёсці?
- 11) Які бальзам ты будзеш піць?
- 12) Якое марожанае ты будзеш ёсці?
- 13) Якую рыбу ты будзеш ёсці?
- 14) Які дэсэрт ты будзеш ёсці?
- 15) Якую страву ты будзеш ёсці?
- 16) Якое пірожанае ты будзеш ёсці?
- 17) Якія драпікі ты будзеш ёсці?
- 18) Якую закуску ты будзеш ёсці?

Genitiv / Родны склон

Substantive (Plural) / Назоўнікі (множны лік)

<i>-аў/-яў*, -оў/-ёў</i>	∅**
<i>кошт – кош^атаў</i>	<i>нак^упка – нак^упак</i>
<i>алень – алень^яў</i>	<i>цан^а – цэн</i>
<i>шлях – шлях^оў</i>	<i>кніга – кніг</i>
<i>кароль – карал^ёў</i>	<i>лінія – ліній</i>
M./N.	F.

*Die Endungen *-аў/-яў* haben außerdem feminine Substantive, die auf Konsonantengruppe enden: *форма – форм^аў*, *фірма – фірм^аў*, *просьба – просьб^аў*, *сястра – сестр^аў*, *магістраль – магістраль^яў*, sowie *роля – роляў*, *с^увязь – с^увязяў*.

** Einige maskuline und neutrale Substantive haben die Null-Endung: *дзень – дзён*, *слова – слоў* (в→ў!!)

73. Утварыце сцвярджальныя і адмоўныя выказванні. Надайце назойнікам форму множнага ліку, а пры адмоўі форму роднага склону множнага ліку.

Bilden Sie bejahende und verneinende Aussagen. Setzen Sie die Substantive in den Plural bzw. in den Genitiv Plural in den negierten Sätzen.

Beispiel:

На рынку ёсць (памідор, агурок, баклажэн).

На рынку ёсць **памідоры**, **агуркі**, **баклажэны**.

А дома няма ні памідораў, ні агуркоў, ні баклажэнаў.

- 1) На рынку ёсць (пэрац, кабачок, гарбуз).....
- 2) На рынку ёсць (апельсін, мандарын, лімон).....
- 3) На рынку ёсць (яблык, груша, арэх).....
- 4) На рынку ёсць (ананас, банан, ківі).....
- 5) На рынку ёсць (вішня, чарэшняя, сліва).....
- 6) На рынку ёсць (пэрсік, кавун, дыня).....
- 7) На рынку ёсць (суніца, клубніца, маліна).....
- 8) На рынку ёсць (ажына, парэчка, чарніца).....
- 9) На рынку ёсць (цюльпэн, гваздзік, гладыёлус).....
- 10) На рынку ёсць (торт, пірог, піражок).....
- 11) На рынку ёсць (цукэрка, шакаладка, чыпсы).....
- 12) На рынку ёсць (дранік, катлёта, сўшы).....

74.а) Прачытайце тэкст і пастаўце словы ў належную граматычную форму.

Lesen Sie den Text und setzen Sie die Wörter in die entsprechende Form.

Бўльба

На Беларусі..... кажуць: “Бўльба — хлёбу падмога*”. І гэта праўда. Без бўльб..... нельга ўявіць ні абэдзенн....., ні святочн..... стол..... Яна заўсёды побач з хлёбам, і ніхто не грэбуе* ёю. Бўльбу вараць, пякуць, смажаць, фаршыруюць, сўшаць. А якія смачныя з (яна) дранікі*! Сучасныя кулінары могуць прыгатаваць з бўльб..... больш за 500 розн..... (страва)

Беларусы любяць гэт..... культур.....: яна для (яны) “другі хлеб”. Нездарма* ёй прысвечана шмат(песня), (казка), (паданне). Нават адзін з народн..... беларуск..... (танец) называецца “Бўльба”.

Аднак бульба не адразу прыйшла да(мы) такой, якой мы зараз (яна) бачым. Ёйныя дзікія родзічы* раслі ў Паўднёв..... (Амерыка), а адтуль праз акіян мараплаўцы* Хрыстафор..... Калумб..... завезлі(яна) у Еўроп..... На тэрыторы.... Расіі — а пазней і на беларускія зямлі — клубні* трапілі дзякуючы Пятру I*. Спачатку ягон..... памкненн.....* прымусіць сялян вырошчваць бульб..... не мелі поспех..... Людзі ўзнімалі “бульбяныя бунты”, якія жорстка караліся царскім войскам.

З цягам часу чалавек ацаніў харчовыя якасці гэт..... культур..... У засушлівыя гады, калі не радзіла жыта, бульба ратавала* людзей ад галодн..... смерц.....

(Паводле У. Марозава)

* падмога – Hilfe

* грэбаваць – geringschätzen

* драпікі – Kartoffelpuffer

* нездарма – unsonst

* родзічы – Anverwandte

* мараплаўцы – Seefahrer

* клубні – Knolle

* Пётр I (1672-1725) – der erste russische Imperator, Gründer von Sankt Petersburg

* памкненне – Streben

* ратаваць – (er)retten

б) Адкажыце на пытаннях.

Beantworten Sie die Fragen.

- 1) Што новага вы даведаліся з тэксту?
- 2) Як стаўцаца людзі да бульбы на вашай радзіме?

Lektion 7

Einkaufen / Пакупкі

75. Паспрагайце дзеясловы, надайце ім форму прошлага часу, а таксама форму загáднага ладу.

Konjugieren Sie die Verben, setzen Sie diese in die Form des Präteritums sowie in die Form des Imperativs.

- 1) адчыняцца / адчыніцца.....
- 2) зачыняцца / зачыніцца.....
- 3) лічыць
- 4) каштаваць
- 5) купляць / купіць
- 6) даваць / даць.....
- 7) прадаваць / прадаць
- 8) насіць
- 9) абуваць / абўць.....
- 10) апранаць / апрануць.....
- 11) мэраць

76. Задайце пытанне і адкажыце на яго. Пастаўце спалучэнні ў форму роднага склону.
Stellen Sie Fragen und beantworten Sie diese. Setzen Sie die Wortverbindungen in die Form des Genitivs.

Beispiel:

(мужчынскае адзённе)

Які гэта аддзел? – Гэта аддзел мужчынскага адзённа.

- 1) жаночае адзённе
- 2) падарункі
- 3) дзіцячы абутак
- 4) спорттавары
- 5) электратавары
- 6) жаночая бялізна
- 7) беларускія сувеніры
- 8) мужчынскі абутак
- 9) галаўнёны ўборы
- 10) гаспадарчыя тавары
- 11) біжутэрыя
- 12) дзіцячыя цацкі
- 13) радыётавары
- 14) жаночы абутак

- 15) харчовыя тавары
- 16) посуд
- 17) канцтавары
- 18) парфюмерыя
- 19) касмэтыка

Genitiv / Родны склон

Possessivpronomen / Прыналежныя займённікі

свой, мой, твой, ягоны, ёйны, наш, ваш, іхні

-го/-ага/-яга	-ёй/-ай/-яй	-іх/-ых
чыйго? <i>твай</i> го <i>ягон</i> ага <i>іхня</i> га	чыёй? <i>тваёй</i> й <i>ягонай</i> й <i>іхняй</i> й	чыіх? <i>тваіх</i> х <i>ягонных</i> х <i>іхніх</i> х
M./N.	F.	Pl.

77.Нада́йце спалучэнням форму роднага склону.
Setzen Sie die Wortverbindungen in die Form des Genitivs.

Beispiel:

да (ма́я кашу́ля)
да маёй кашу́лі

- 1) з (твой кашалёк)
- 2) з (ягоная рэшта)
- 3) ад (ма́я купю́ра)
- 4) ад (ва́шы манёты)
- 5) для (маё адзе́нне)
- 6) для (тва́я кофтачка)
- 7) да (іхні абу́так)
- 8) да (наш тавар)
- 9) для (сваё паліто)
- 10) з (на́шы касцю́мы)
- 11) з (ёйная ку́ртка)
- 12) для (ягоны чэ́к)
- 13) да (мой посуд)
- 14) з (іхні магазі́н)
- 15) з (тва́я кра́ма)
- 16) для (сва́я канды́тарская)
- 17) для (ёйныя гандля́ры)
- 18) ад (іхнія пакупні́кі)
- 19) ад (ваш гандля́ль)
- 20) з (твой кіёск)
- 21) да (ма́я ве́ска)
- 22) да (наш гора́д)
- 23) для (сва́я вітры́на)
- 24) для (іхнія дамы́)
- 25) з (ягоныя рэчы)

78.Нада́йце дзеяслову пасава́ць і спалучэ́нню назо́ўніка з прыме́тнікам адпаве́дную граматы́чную форму.

Setzen Sie das Verb *пасава́ць* sowie die *nominale Wortverbindung* in die entsprechenden *grammatischen Formen*.

Beispiel:

Бéлая кашу́ля *пасу́*... да (мой чорны гарніту́р)

Бéлая кашу́ля пасу́е да майго чорнага гарніту́ра.

- 1) Жоўтыя шнуркі *пасу́*..... да (тваё кары́чневыя чараві́кі).
.....
- 2) Арыгіна́льны гальштук *пасу́*..... да (ягоны стро́гі касцо́м).
.....
- 3) Пуховы ша́лік *пасу́*..... да (ёйнае бéлае фу́тра).
.....
- 4) Чорныя пальча́ткі *пасу́*..... да (ма́я скурана́я сума́).
.....
- 5) Яркая футболка *пасу́*..... да (тваё каляровыя шорты).
.....
- 6) Высокія абца́сы *пасу́*..... да (ма́я ву́зкая спадні́ца).
.....
- 7) Дарагое калье́ *пасу́*..... да (Ва́ша доўга́я суке́нка).
.....
- 8) Спарты́ўны абута́к *пасу́*..... да (іхні́я цёмны́я джынсы́).
.....
- 9) Чырво́ная кашу́ля *пасу́*..... да (ёйны́я льняны́я штаны́).
.....
- 10) Аднатонна́я блу́зка *пасу́*..... да (тва́я страка́тая камізе́лька).
.....
- 11) Ара́нжавая сту́жка *пасу́*..... да (маё кашта́навыя валасы́).
.....
- 12) Сі́няя ке́пка *пасу́*..... да (яго́ная блакі́тная кашу́ля).
.....
- 13) Кашто́ўны бранзалéт *пасу́*..... да (Ваш залаты́ пярэ́цёнак).
.....
- 14) Чырво́ныя боты *пасу́*..... да (тваё стро́гае палі́то).
.....

Verneinung / Адмо́ўе няма́

няма́ <i>не было</i> <i>не будзе</i>	+ Gen.	<i>Тут ніко́га няма́.</i> (Präsens)
		<i>Тут ніко́га не было.</i> (Präteritum)
		<i>Тут ніко́га не будзе.</i> (Futur)

79. Пастаўце пытанне і адкажыце на яго. Змяніце сцвярджальныя скáзы на адмоўныя.
 Stellen Sie Fragen und beantworten Sie diese. Leiten Sie von den positiven Konstruktionen negative ab.

Beispiel:

У цябé ёсць зімовая ша́пка?

Не. У мянé няма́ зімовай ша́пкі.

- 1) У цябé ёсць бéлы сарафа́н?
- 2) У цябé ёсць чырвоная ку́ртка?
- 3) У цябé ёсць чорныя штаны́?
- 4) У цябé ёсць жоўты берэ́т?
- 5) У цябé ёсць зялёныя боты?
- 6) У цябé ёсць кары́чневая спадні́ца?
- 7) У цябé ёсць блакі́тны гальштук?
- 8) У цябé ёсць сі́няя сукéнка?
- 9) У цябé ёсць цёмныя шкарпэ́ткі?
- 10) У цябé ёсць свéтлы касцю́м?
- 11) У цябé ёсць квяці́стая сукéнка?
- 12) У цябé ёсць шарсцяны́ сві́тар?
- 13) У цябé ёсць скураны́я пальча́ткі?
- 14) У цябé ёсць саламя́ны капялю́ш?

80. Перабудуйце адмоўныя безасабовыя выказванні: надайце слову *нямá* форму прошлага (было) ці будучага (будзе) часу.

Transformieren Sie die negierten unpersönlichen Aussagen: Setzen Sie das Wort *нямá* in die Form des Präteritums (было) oder des Futurs (будзе).

Beispiel:

Тут *нямá* як адпачы́ць. (сэлета)

Сэлета тут не было́ як / не будзе́ як адпачы́ць.

- 1) Тут *нямá* адку́ль зрабі́ць за́каз. (лётась)
- 2) Там *нямá* як паказа́ць новую калéкцыю. (налéта)
- 3) Там *нямá* куды́ пастáвіць веласіпéд. (заўтра)
- 4) Тут *нямá* дзе прыпаркава́цца. (два дні таму́)
- 5) Мне *нямá* адку́ль патэ́лефанава́ць. (праз гадзіну)
- 6) Тут *нямá* дзе пакла́сці кні́гі. (ху́тка)
- 7) Тут *нямá* куды́ сéсці. (учора)
- 8) Там *нямá* як паразмаўля́ць. (пазнéй)

Negative Adverbien / Адмоўныя прыслоўі

<i>нідзё</i>	<i>ніколі</i>	<i>нікуды</i>	<i>ніадкуль</i>	<i>ніяк</i>	<i>ніколькі</i>
дзе	Калі	куды	адкуль	як	колькі

- In Sätzen mit negativen Adverbien wird die doppelte Verneinung gebraucht: *Сёння ён нікуды не пайшоў*.

81. Утварыце выказванні з адмоўнымі прыслоўямі.

Bilden Sie Aussagen unter Verwendung von Negativpronomen.

Beispiel:

У гэты момант я (як) магу пайсці на рынак.

У гэты момант я **ніяк не** магу пайсці на рынак.

- 1) Алесь (колькі) шкадаваў вьдаткаваных грошай.
- 2) Сябры (як) маглі наладзіць веласіпэд.
- 3) Яна цяпер (адкуль) чакала паштоўкі.
- 4) Нам (як) выпадала сустрэцца.
- 5) Апошнія два гады ён (куды) ёздзіў і (дзе) быў.
- 6) Яны (калі) былі знаёмыя.
- 7) (Калі) позна папрасіць прабачэння.
- 8) Дзіцё (колькі) баялася сабакі.
- 9) Мы (як) маглі набыць білеты на прэм'эру.
- 10) Ён (дзе) мог знайсці ягоны нумар факса.
- 11) Навінаў (адкуль) было.
- 12) Я (як) магу гэтага зразумець.
- 13) Ты (куды) схадзіў сёння?
- 14) Яна (дзе) магла знайсці вясельную сукенку на свой густ.

Komparativ der Adjektive / Кампаратывы прыметнікаў

-эйш-/-эйтш-	-ш-
<i>свётлы → святлэйшы</i>	<i>малы → меншы</i>
<i>дарагі → даражэйшы</i>	<i>вялікі → большы</i>
<i>мяккі → мякчэйшы</i>	<i>добры → лепшы</i>
<i>ціхі → цішэйшы</i>	<i>дрэнны/кёпскі → горшы</i>
<i>цвёрды → цвярдзэйшы</i>	
<i>тоўсты → таўсцейшы</i>	

- Der Superlativ der Adjektive wird von der Komparativform gebildet mit Hilfe des Präfixes *най-*: *найсвятлэйшы, найменшы, найгоршы*.

82. Трансфарму́йце складаную форму кампаратыва прымётніка ў простую. Звярта́це ўва́гу на род і лік прымётнікаў, з’яву а́кання / я́кання.

Transformieren Sie die analytische Komparativform des Adjektivs zur synthetischen. Beachten Sie das Genus und den Numerus der Adjektive sowie das Auftreten des Akanne / Jakanne.

Beispiel:

больш спакойны колер

спакайне́йшы колер

- 1) больш ва́жны горад.....
- 2) больш зру́чнае станові́шча.....
- 3) больш гу́чная му́зыка.....
- 4) больш стра́шны шторм.....
- 5) больш буйное возера.....
- 6) больш мо́цная су́вязь.....
- 7) больш позні́я кветкі.....
- 8) больш бе́дныя ве́скі.....
- 9) больш све́тлы дзень.....
- 10) больш сме́лы ўчы́нак.....
- 11) больш бе́лы пясок.....
- 12) больш зялё́ныя кусты.....
- 13) больш вясё́лая кампа́нія.....
- 14) больш прыго́жая ра́ка.....
- 15) больш хі́тры чалаве́к.....
- 16) больш мі́лае дзіце́.....

*Хто лепшы(-ая, -ыя) за каго?
Што лепшае за што?*

83. Дапоўніце ска́зы. В́ыкары́стайце адпаведную форму кампаратыва прымётніка і ўказа́льнага займе́нніка той у параўна́льнай канстру́кцыі.

Vervollständigen Sie die Sätze. Gebrauchen Sie zur Bildung von vergleichenden Konstruktionen die entsprechende Form des adjektivischen Komparativs und des Demonstrativpronomens *той*.

Beispiel:

Гэтая мадэль (добры)(той).

Гэтая мадэль лепшая за тую.

- 1) Гэты пінжа́к (шырокі) (той).
- 2) Гэтае палі́то (ву́зкі) (той).
- 3) Гэтыя пантофлі́ (мя́ккі)(той).
- 4) Гэтая ца́цка (ке́пскі) (той).
- 5) Гэты чараві́к (малы) (той).
- 6) Гэтыя абца́сы (нізкі) (той).
- 7) Гэтае лю́стра (высокі) (той).
- 8) Гэтая ўпакоўка (прыго́жы) (той).
- 9) Гэты матэрыя́л (све́тлы)(той).

- 10) Гэтыя кветкі (свежы) (той).
- 11) Гэтая кніга (вялікі) (той).
- 12) Гэтыя слоўнікі (малы) (той).
- 13) Гэты падручнік (добры) (той).
- 14) Гэтае выданне (новы) (той).
- 15) Гэтая энцыклапедыя (тоўсты) (той).
- 16) Гэты часопіс (дрэнны) (той).

**84. а) Прачытайце ўрываек з тэксту і пастаўце словы ў належную граматычную форму.
Lesen Sie den Textausschnitt und setzen Sie die Wörter in die entsprechenden grammatischen Formen.**

У маладыя гады ішоў я неjak з дзяўчынай па Вялік..... Мікіцк..... вуліц..... Непадалёк ад кансерваторы..... была антыкварная крама. Мы спыніліся ля вітрын, бо абмінúць* (яна) было нельга: не вітрына, а сапраўдная выстаўка старадаўн..... рэч..... розных эпох і народ..... Побач з кітайскімі бажкамі* французская парцэляна, побач з брусельскімі карúнкамі* найдзіўнейш..... ядвábн.....* індыйск..... тканіны. А яшчэ ж вьбрабы* са срэбр....., золат....., дамáск..... стал..... * У цэнтр гэн.....* цікав..... і багáт..... вітрын стаяў адзін сцiплы малюнак, які ўсім сваім вьглядам паўтараў спрадвэчную ісцiну: *марнатá марнаты́ і ўсялякая марнатá**. На гэн..... малюнк..... мастак намалюваў асenni сад, а на пярэдн..... плáн..... – клумбу (квётка), злева – частку тэрас..... дома. Квёткі на клумб..... адцвiталi, абсыпáлі на дол пялэсткі*. На некатор..... квётк..... пялэсткі яшчэ зiхацэлi ў сонечн..... прамéнн.....*, на iншых (яны) не засталося зусiм. Перад клумбаю стаяла двое людзэй у *гадáх** – Ён і Яна. На Ём шынэль без пагон....., на Ёй старамоднае, на погляд сучáснакаў, палiто. На галав..... – капялюшык з вуалёткай*. Яны, так адчувáлася, маўчáлі, алé гэтае маўчáнне было такое красамоўнае*! <...>

(Уладзiмiр Дубоўка)

- * абмінúць – vorbeigehen
- * бажок – Götchen
- * карúнки – Spitze
- * ядвábны – aus Seide
- * вьбрабы – Waren, Erzeugnisse
- * дамáская сталь – Damaszener Stahl
- * гэны *дыял.* (= той) – jener
- * *марнатá марнаты́ і ўсялякая марнатá* – лац. Vanitas vanitatum et omnia vanitas
- * пялэсткі – Blütenblätter
- * прамéнне *Sammelbegriff* – Strahlen
- * *людзi ў гадáх* – Menschen in fortgeschrittenem Alter
- * капялюшык з вуалёткай – Schleierhütchen
- * красамоўны – ausdrucksvoll

**б) Адкажыце на пытаннi.
Beantworten Sie die Fragen.**

- 1) Што прыцягнула ўвагу хлопца і дзяўчыны на вуліцы? Чаму?
- 2) Чаму малюнак сiмвалiзаваў спрадвэчную ісцiну “марнатá марнаты́ і ўсялякая марнатá”?
- 3) Чаму маўчáнне намалюваных на карцiне людзэй было красамоўнае?

Lektion 8

Gesundheit / Здароўе

85. Праспрагайце дзеясловы, надайце ім форму прошлага часу, а таксама форму загáднага ладу.

Konjugieren Sie die Verben, setzen Sie diese in die Form des Präteritums sowie in die Form des Imperativs.

- 1) хварэць.....
- 2) грыпаваць.....
- 3) ка́шляць.....
- 4) прастудзіцца.....
- 5) пацець.....
- 6) нервавацца.....
- 7) пачувацца.....
- 8) стамляцца.....
- 9) ска́рдзіцца.....
- 10) лячыцца.....
- 11) хвалявацца.....
- 12) перажываць.....
- 13) спачуваць.....

86. Прачытайце апавядальныя скáзы і пераўтварыце іх у пытальныя з дапамогай часціцы ці. Правэраце сябе, слухаючы запіс на CD. 🎧 22

Lesen Sie die Aussagesätze und transformieren Sie diese mithilfe des Partikels *ci* zu Fragesätzen. Gleichen Sie Ihre Ergebnisse mit der CD-Aufnahme ab. 🎧 22

Beispiel:

Вы прымаеце халодны душ.

Ці Вы прымаеце халодны душ?

- 1) Вы робіце зара́дку.....
- 2) Вы пла́ваеце ў басейне.....
- 3) Вы шпацыру́еце ў па́рку.....
- 4) Вы ката́ецеся на канька́х.....
- 5) Вы гуляеце ў настольны тэніс.....
- 6) Вы наве́даеце трэнажорную за́лу.....
- 7) Вы пра́вільна харчу́ецеся.....
- 8) Вы ра́на кладзя́цеся.....
- 9) Вы ра́на ўста́еце.....
- 10) Вы любі́це актыўны адпачы́нак.....
- 11) Вы працу́еце ўночы.....
- 12) Вы да ра́ніцы седзі́це ў ча́це.....
- 13) Вы я́сцэ толькі салодкае.....
- 14) Вы пачува́ецеся бадзёра.....
- 15) Вы ба́віце час за камп'ю́-тарнымі гу́льнямі.....
- 16) Вы ма́ла спі́це.....

Dativ / Давальны склон (камў? / чамў?)

Substantive / Назоўнікі

-у/-ю	-е	-ы	-і	-ам/-ям
<i>брат – брата^у</i> <i>Юрась – Юрасю^ю</i> <i>сонца – сонцу^у</i> <i>жыццё – жыццю^ю</i>	•на цвёрды зычны <i>мама – маме^е</i> <i>мода – моде^е</i> <i>мэта – мэце^е</i> <i>Вольга – Вользе^е</i> <i>страха – страхе^е</i>	•на <i>р, ж, ш, ч, ц, дж</i> <i>Вера – Веры^ы</i> <i>шаша – шашы^ы</i> •на <i>-к (→ ц!!)</i> <i>папка – папцы^ы</i> <i>цётка – цётцы^ы</i>	•на мяккі зычны <i>кухня – кухні^і</i> <i>лінія – ліні^і</i>	<i>сталам^{ам}</i> <i>азёрам^{ам}</i> <i>лініям^{ям}</i> <i>пакоюм^{ям}</i>
M./N.	F.			Pl.

- Der Dativ von femininen Substantiven fällt mit dem Lokativ zusammen.
- Die Betonte Endung *-э* haben feminine Substantive, die auf *-ка* enden: *рука – руцэ^э*, *дача – дачце^э*, *шчака – шчацэ^э*.

87. Прачытайце пытанні. Адкажыце на іх, выкарыстоўваючы форму давальнага склону. Lesen Sie die Fragen. Beantworten Sie diese unter Verwendung des Dativs.

Beispiel:

Камў ты купіла лэкі? (мама і тата, бацькі)

Я купіла лэкі маме і тату, бацькам.

- 1) Камў Вы набылі трэнажор? (сябар і сяброўка, сябры)
.....
- 2) Камў ты купіла бінт? (сваяк і сваячка, сваякі)
.....
- 3) Камў ты памэрала ціск? (бабуля і дзядуля, бацькі)
.....
- 4) Камў ты купіў кроплі? (сын і дачка, дзеці)
.....
- 5) Камў Вы купілі вітаміны? (плямённік і плямённіца, плямённікі)
.....
- 6) Камў Вы збілі тэмпературу? (дзядзька і цётка, сваякі)
.....
- 7) Камў Вы перавязалі рану? (Алесь і Алэся, сябры)
.....
- 8) Камў вы прынеслі рэцэпт? (сусед і суседка, суседзі)
.....

Personalpronomen / Асабовыя займённікі

Dat.	<i>мне</i>	<i>табе</i>	<i>ямў</i>	<i>ёй</i>	<i>нам</i>	<i>вам</i>	<i>ім</i>
Nom.	я	ты	ён/яно	яна	мы	вы	яны

**88.Нада́йце асабовым займе́ннікам форму дава́льнага склону.
Setzen Sie die Personalpronomen in die Form des Dativs.**

Beispiel:

(Яны́)... баля́ць галовы.

Ім баля́ць галовы.

- 1) (Ты) балі́ць горла.
- 2) (Ён) балі́ць плячо.
- 3) (Яна́) балі́ць рука́.
- 4) (Яны́)..... баля́ць зу́бы.
- 5) (Я)балі́ць сэрца.
- 6) (Ён) балі́ць нага́.
- 7) (Ты) балі́ць страўнік.
- 8) (Яна́) балі́ць живот.
- 9) (Яны́)..... баля́ць жыва́ты.
- 10) (Я) балі́ць вуха́.
- 11) (Ён) балі́ць вока́.
- 12) (Яны́)..... баля́ць вочы́.
- 13) (Яна́) балі́ць па́лец.
- 14) (Яны́)..... баля́ць па́льцы.
- 15) (Ты)баля́ць косці́.
- 16) (Ён)балі́ць галава́.
- 17) (Яна́) балі́ць душа́.
- 18) (Ты)балі́ць суста́ў.

**89.Нада́йце асабовым займе́ннікам у сказа́х з прэдыката́ўвамі форму дава́льнага склону.
Setzen Sie die Personalpronomen in den Prädikativsätzen in die Form des Dativs.**

Beispiel:

(Ён)..... зусі́м нельга́ куры́ць / палі́ць.

Яму́ зусі́м нельга́ куры́ць / палі́ць.

- 1) (Ты) неабходна́ займа́цца спорта́м.
- 2) (Я) трэ́ба наве́даць сяброўку́.
- 3) (Яна́) нельга́ вы́ходзіць на ву́ліцу.
- 4) (Мы) можна́ купа́цца ў рацэ́?
- 5) Як (ты) не сора́мна?
- 6) (Яны́)..... ва́рта паве́даміць пра гэ́та.
- 7) (Вы) трэ́ба запіса́цца на прыём.
- 8) (Я) сума́ адной.
- 9) (Ён) балю́ча пра гэ́та ўспа́мінаць.
- 10) (Ты) кры́ўдна, так?
- 11) (Яна́) ве́льмі сора́мна за свой учы́нак.
- 12) (Яны́)..... прыёмна́ зноў ба́чыць цябе́.
- 13) (Мы) ця́жка пра гэ́та гавары́ць.
- 14) (Вы) непрыёмна́ гэ́та чуць.
- 15) (Ты) тут не сума́на?

Possessivpronomen / Прыналежныя займённікі

свой, мой, твой, ягоны, ёйны, наш, ваш, іхні

-му/-аму/-яму	-ёй/-ай/-яй	-ім/-ым
чыйму? твайму ягонамү іхнямү	чыёй? тваёй ягонай іхняй	чыйм? тваім ягоным іхнім
M./N.	F.	Pl.

90. Дапоўніце выказванне. Нада́йце словам і спалучэнням належную граматычную форму вінава́льнага і дава́льнага склонаў.

Vervollständigen Sie die Äußerungen. Setzen Sie die Wörter und die Wortverbindungen in die entsprechenden Formen des Akkusativs und des Dativs.

Beispiel:

(сувеніры – твая сяброўка)

Ён набыў сувеніры тваёй сяброўцы.

- 1) (духі – мая сусэдка)
- 2) (карта – ягоны сябар)
- 3) (калье – свая жонка)
- 4) (CD – твой калёга)
- 5) (партманёт – іхні начальнік)
- 6) (букёт – твая калёга)
- 7) (цацкі – сваё дзёці)
- 8) (ручкі – ягоныя супрацоўнікі)
- 9) (капялюш – твая цётка)
- 10) (падарунак – маё малое)
- 11) (даведнік – свой плямённік)
- 12) (білет – свая бабуля)
- 13) (кніга – мая дачка)
- 14) (цыгарэты – іхні бацька)
- 15) (дыск – твой знаёмы)
- 16) (віно – мая знаёмая)
- 17) (паштоўкі – маё знаёмыя)
- 18) (лептоп – твой сын)
- 19) (пярсцёнак – свая нявеста)
- 20) (энцыклапедыя – мой зяць)
- 21) (гітара – твая сваячка)
- 22) (мабільнік – свой сваяк)

Zusammengesetzte Sätze / Складаныя скáзы

Складаназалéжныя скáзы прычýны	
бо	<i>Я не сплю́, бо вы́піла ўвэ́чары кўбак моцнай кáвы.</i>
таму што	<i>Я не магу́ засну́ць, <u>таму што</u> паку́тую ад бяссоніцы.</i>
Складаназалéжныя скáзы умовы	
калі	<i><u>Калі</u> я вы́п'ю ўвэ́чары кáвы, я не магу́ засну́ць.</i>
Складаназалéжныя скáзы мэты	
каб	<i><u>Каб</u> спаць уночы, не трэ́ба піць увэ́чары моцнай кáвы.</i>

91. Утварыце з двух простых скáзаў складаны сказ прычýны.

Setzen Sie aus zwei einfachen Sätzen einen Kausalsatz zusammen.

Beispiel:

Алесь ідзе да доктара. Яму баліць зуб.

Алесь ідзе да доктара, бо яму баліць зуб.

Маці прыняла ле́кі. Яна вельмі хвалюецца.

Маці прыняла ле́кі, бо <яна> вельмі хвалюецца.

- 1) Мы вы́клікалі хуткую дапамогу. Дзіце самлела.
.....
- 2) Бацька не спіць уночы. Ён стра́шна кашляе.
.....
- 3) Міхась пайшоў у аптэку. Ён хоча купіць ле́кі па рэцэ́пце.
.....
- 4) Яна за́пісáлася на прыём да тэрапеўта. Ёй баліць у баку́.
.....
- 5) Ён вы́клікаў урача́ дадому. У дачкі была́ гарáчка.
.....
- 6) На́ста не пайшла́ на заняткі. Яна адчува́ла мля́васць.
.....
- 7) На́талля зусім схудне́ла. Яна нічога не ё́сць.
.....
- 8) На ноч бабу́ля прыма́е заспака́яльны сродак. Яна не можа спаць.
.....
- 9) Міхась му́сіў набы́ць акуляры. Ён пераста́ў ба́чыць удалечыню́.
.....
- 10) Ве́ра не карыста́ецца касме́тыкай. Ё́йна я́ скўра вельмі адчува́льная.
.....
- 11) Дзед заня́дужаў. Ён пазаўчора ду́жа зме́рз.
.....
- 12) Анато́ль пачува́е сябе́ бадзе́ра. Ён е́сць віта́міны.
.....

92. Утварыце складаныя скáзы ўмовы на прапанаваны ўзор.
Bilden Sie Konditionalsätze analog zum Beispiel.

Beispiel:

баліць горла – паласкаць яго

Калі табé баліць горла, то трэба яго паласкаць.

1) баліць зуб – пламбаваць яго

2) баліць страўнік – прыняць ле́кі

3) баліць нагá – прыкласці мазь

4) баліць рáна – змяніць павязку

5) баліць галава́ – вьпіць вады

6) баліць жывот – пайсці да ўрача́

7) баліць плячо – зрабіць рэнтгэн

8) баліць сэрца – вьпіць кроплі

9) баліць спіна – пайсці да хірурга

10) баліць вуха – яго закапаць

11) баліць ступня́ – накласці гіпс

12) баліць палец – вьцягнуць стрэмку

Beispiel:

насмарк – піць шмат гарáчага ча́ю

Калі ў цябé насмарк, ні шмат гарáчага ча́ю.

13) нізкі ціск – вьпіць моцнай ка́вы

14) грып – тэрмінава лячы́цца

15) тэмперату́ра – трыма́цца пасцельнага рэжы́му

16) ангі́на – паласкаць горла

17) гарáчка – збыва́ць тэмперату́ру

18) высокі ціск – прыняць таблётку

19) галавакружэнне – лёгчы ў ложка́

20) галаўня́я болі – пагуля́ць на све́жым паве́тры

21) ка́шаль – смакта́ць ментолавья цукэ́ркі

22) ра́на – перавяза́ць яé

23) вьв́іх – накла́сці тугу́ю павя́зку

24) пра́студа – ісці́ на бюле́тэнь

25) апенды́цы́т – кла́сціся ў́ бальні́цу

93. Утвары́це складаны́я сказа́зы мэты, выкарыстоўваючы сцвярдзальны́ трэ́ба ці адмоўны́ не трэ́ба прэ́дыкаты́ў.

Bilden Sie Finalsätze, indem Sie das bejahende *трэ́ба* oder das verneinende *не трэ́ба* Prädikat verwenden.

Beispiel:

быць здаровым – займа́цца спортам

Ка́б быць здаровым, (не) трэ́ба займа́цца спортам.

1) мець све́жае дыха́нне – чы́сціць зу́бы

2) быць бадзе́рым – добра адпачыва́ць

3) быць шчаслівым – ра́давацца жьщя́цю

4) добра спаць – нервава́цца

5) быць прыгожым – сачы́ць за сабо́ю

6) мець апеты́т – добра працава́ць

7) быць спакойным – чыта́ць медыцы́нскі часопі́с

8) быць багаты́м – раскіда́ць грошы

9) быць кампетэ́нтным – шма́т чыта́ць

10) быць лагодным – злава́цца

11) мець добры́ зрок – сядзе́ць дня́мі за камп'ю́тарам

12) мець здаровы́я зу́бы – ёсці́ шма́т салодкага

13) смяя́цца – разуме́ць жа́рты

14) пакры́ўдзіць – шма́т слоў

Komparativ der Adverbien / Кампаратыву прыслоўяў

-ей/-эй-	-ш-
<i>свѣтла → святлѣй</i> <i>дорага → даражэй</i> <i>мякка → мякчэй</i> <i>ціха → цішэй</i> <i>цвёрда → цвярдзэй</i> <i>тоўста → таўсцѣй</i>	<i>мала → мени</i> <i>многа → больш</i> <i>добра → лепш</i> <i>дрэнна/кѣпска → горш</i>

- Der Superlativ der Adverbien wird von der Komparativform gebildet mit Hilfe des Präfix *най*: *найцішэй, наймени, найбільш, найлепш, найгорш*.

94. Утварыце выказванні з кампаратывам прыслоўяў.

Bilden Sie Äußerungen unter Verwendung von adverbialen Komparativen.

Beispiel:

Яна адчувае сябе (добра).

Яна адчувае сябе лепш.

Яму стала (спакойна).

Яму стала спакойней.

- 1) Пасля аперацыі яму стала (добра).
- 2) Падчас спрэчкі іхнія галасы гучалі (строга).
- 3) Ён спяшаўся, таму ёхаў (хутка).
- 4) Раптам яму стала (кѣпска).
- 5) Дзэці сталі гаварыць (ціха).
- 6) Тыя лекі каштавалі (дорага), чым гэтыя.
- 7) Сёння я адчуваю сябе (дрэнна), як звычайна.
- 8) Ты мусіш (добра) сачыць за сваім здароўем.
- 9) У пакоі было (свѣтла)
- 10) Ты стала (мала) сачыць за сваёй фігурай.
- 11) Яна (ахвотна) п'е кроплі, чым таблеткі.
- 12) Тут водар хлѣба адчуваўся (моцна).

Reflexivpronomen / Зваротны займѣннiк сябе

—	<i>сябе</i>	<i>сабе</i>	<i>сабою/сабой</i>
Nom.	Gen./Akk.	Dat./Lok.	Inst.

95. Пастаўце зваротны займѣннiк сябе ў адпавѣдную граматычную форму.

Setzen Sie das Reflexivpronomen *сябе* in die entsprechende grammatische Form.

- 1) Сёння маці пачувае значна лепш.
- 2) Яна набыла гэты прэпарат.
- 3) Ён не ўяўляў на шпітальным ложку.
- 4) Яны адчувалі вінаватымі перад ёй.
- 5) У аптэцы мы купілі вітаміны.

- 6) Брат заўсёды мае пры неабходныя лекі.
- 7) Я чытаю сама
- 8) Ты ўзяў на зашмат абавязкаў.
- 9) Бацька зусім не беражэ
- 10) Ён спадзяецца толькі на
- 11) Ён давярэе толькі самому
- 12) Мы павэрылі ў
- 13) Яна прыдумала захапленне.
- 14) Яна сама вылечыла.

96. Прачытайце тэкст. Надайце дзеясловам адпаведную граматычную форму (цяперашні час, загідны лад).

Lesen Sie den Text. Setzen Sie die Verben in die entsprechende grammatische Form (Präteritum, Imperativ).

Смех

Вучоныя сцвярджа.....: смех садзёйніча.....* выздараўленню. Пяць хвілін смеху замяня..... 40 хвілін адпачынку. Падчас смеху змянша.....цца выкід* “гармонаў стрэсу” і ўзмоцнена* выдзяля.....ца эндарфіны – “гармоны радасці”. Сардэчны рытм станов.....цца больш роўным, зніжа.....цца ціск і расслабля.....цца мускулатура. Калі вы сме.....ся ад душы, вы адразу адчува..... добры настрой і бадзёрасць*.

Ужо даўно даказана*, што смех умацоўва.....* памет, падаўжа..... жыццё, з’яўля.....цца лепшым антыдэпрэсантам у свеце. Таму смейцеся і ўсміха.....ся на здароўе! І для гэтага не абавязкова шукаць нагоду*. У любы дзень можна знайсці спосаб сябе парадаваць: абмяня.....ся з блізкімі вясёлымі sms-камі, падар..... смешную паштоўку ці сувенір сябру, паглядз..... камедыйны фільм або пагартá.....* гумарыстычны часопіс, пагуля..... з дзецьмі або прыдума..... ўсёй сям’ёй вясёлы сцэнарый свята ці проста раскаж..... анекдот калёгам.

(наводле газэты “Звязда”, 01.04.2009)

- * садзёйнічаць – beitragen
- * выкід – Auswurf
- * узмоцнена – verstärkt
- * бадзёрасць – Munterkei
- * даказана – Partizip von beweisen
- * умацоўваць – festigen
- * нагода – Anlaß
- * пагартáць – durchblättern

Lektion 9

Post / Пошта

97. Праспрагайце дзеясловы, надайце ім форму прошлага часу, а таксама форму загáднага ладу.

Konjugieren Sie die Verben, setzen Sie diese in die Form des Präteritums sowie in die Form des Imperativs.

- 1) адпраўляць / адправіць
-
- 2) (па)слаць
- 3) атры́мліваць / атры́маць
-
- 4) прымаць / прыняць
-
- 5) запаўняць / запоўніць
-
- 6) наклеіць
- 7) заклеіць
- 8) укідваць / укінуць
-
- 9) падпісваць / падпісаць
-

98. Утварыце выказванні, надаўшы дзеясловам неабходную граматычную форму (цяперашні ці будучы час).

Bilden Sie Äußerungen, indem Sie die Verben in die notwendige grammatische Form setzen (Präsens, Futur).

- 1) Зараз я наклею..... на канвэрт марку.
- 2) Ты мус..... яшчэ заклеіць канвэрт.
- 3) Ён укідва..... ліст у паштовую скрынку.
- 4) Сёння яна аплаці..... тэлефонны рахунак.
- 5) Штораз я прад'яўляю..... пашпарт для атрымання ліста да запатрабавання.
- 6) Мы свёчасова адправ..... паштоўкі.
- 7) Вы (спакаваць) сёння пасылку?
- 8) Ты (адрасаваць) бандэроль вельмі неразборліва.
- 9) Мы рэгулярна падпісваю.....ся на любімую газету.
- 10) Ты (падпісацца) на гэты часопіс?
- 11) Яна не прымаю..... маю тэлеграму.
- 12) Зараз мы запоўню..... неабходныя фармуляры.

Instrumental / Творны склон (кім? / чым?)

Substantive / Назоўнікі

-ом/-ём -ам/-ям	-ой(-ою)/-ёй(-ёю)* -ай(-аю)/-яй(-яю)	-у/-ю	-амі/-ямі
<i>хвост</i> – <i>хвост</i> ^{ом} <i>Юра́сь</i> – <i>Юрас</i> ^{ём} <i>сонца</i> – <i>сонц</i> ^{ам} <i>край</i> – <i>кра</i> ^{ём}	*на галосны <i>сястра́</i> – <i>сястрой</i> (ою) <i>жня́</i> – <i>жня</i> ^{ёю(ёй)} <i>Вольга́</i> – <i>Вольгаю</i> (ай) <i>хва́ля</i> – <i>хваляю</i> (яй)	*на зычны <i>печ</i> – <i>печч</i> ^у <i>соль</i> – <i>солл</i> ^ю <i>любоў</i> – <i>любоу</i> ^ю	<i>хваст</i> ^{амі} <i>сёстра</i> ^{мі} <i>края</i> ^{мі} <i>хваля</i> ^{мі}
M./N.	F.		Pl.

- Die kurzen und langen Endungen der femininen Substantive *-ой* und *-ою* sind gleichberechtigt.
- Bei femininen Substantiven mit konsonantischen Stammlaut wird der Konsonant gelängt, wenn er zwischen zwei Vokale zu stehen kommt: *Белару́сь* – *Белару́сся*, *су́вязь* – *су́вязся*, *дэ́таль* – *дэ́талься*, *но́ч* – *но́ччу*.

99. Прачытайце пытанні і адкажыце на іх. Пастаўце ўласныя назоўнікі ў форму творнага склону.

Lesen Sie die Fragen und beantworten Sie diese. Setzen Sie die Eigennamen in die Form des Instrumentals.

Beispiel:

З якімі краінамі мяжуе Малдова? (Украіна і Румынія)

Малдова мяжуе з Украінаю і Румыніяй.

- 1) З якімі краінамі мяжуе Беларусь? (Польшча, Украіна, Расія, Латвія, Літва).
.....
- 2) З якімі краінамі мяжуе Германія? (Польшча, Чэхія, Аўстрыя, Швейцарыя, Францыя, Люксембург, Бельгія, Нідэрланды, Данія).
.....
.....
- 3) З якімі краінамі мяжуе Чэхія? (Польшча, Германія, Аўстрыя, Славакія)
.....
- 4) З якімі краінамі мяжуе Швецыя? (Нарвэгія, Фінляндыя, Данія, Польшча, Латвія, Літва, Эстонія)
.....
.....
- 5) З якімі краінамі мяжуе Латвія? (Літва, Беларусь, Расія, Эстонія, Швецыя)
.....
- 6) З якімі краінамі мяжуе Польшча? (Беларусь, Украіна, Славакія, Чэхія, Германія, Літва, Расія, Швецыя)
.....
.....
- 7) З якімі краінамі мяжуюць ЗША [Злучаныя Штаты Амерыкі]? (Канада, Мексіка, Расія)
.....
- 8) З якімі краінамі мяжуе Сірыя? (Ліван, Ізраіль, Іарданія, Ірак, Турцыя)
.....

Adjektive / Прымётнікі

-ым/-ім	-ой(-ою)/-ай(-аю)/-яй(-яю)	-ыми/-імі
якім? стар^{ым} нов^{ым} сіні^{ім}	якой? стар^{ой(ою)} нов^{ай(аю)} сіняй^(яю)	якімі? стар^{ыми} сіні^{імі}
M./N.	F.	Pl.

100. Зада́йце пы́танне і адкажы́це на яго. Нада́йце слова́м форм у творнага склону.
 Stellen Sie Fragen und beantworten Sie diese. Setzen Sie die Wörter in die Form des Instrumentals.

Beispiel:

(пісьмы, стары)

Чым ты (не) задаволены(ая)? – Я не задаволены(ая) старымі пісьмамі.

- 1) (тэлеграма, тэрміновы).....
- 2) (лісты, звычайны).....
- 3) (бандэроль, каштоўны).....
- 4) (канвэрт, прасты).....
- 5) (паштоўка, віншавальны).....
- 6) (тэлефон, мабільны).....
- 7) (карэспандэнцыя, заказны).....
- 8) (карткі, тэлефонны).....
- 9) (скрынка, электронны).....
- 10) (пасылка, міжнародны).....
- 11) (марка, новы).....
- 12) (тарыф, ільготны).....
- 13) (паведамленне, паўторны).....
- 14) (пакеты, дробны).....
- 15) (кніга, тэлефонны).....
- 16) (рахункі, банкаўскі).....
- 17) (перавод, грашовы).....
- 18) (скрынкі, паштовы).....

Possessivpronomen / Прыналежныя займённікі

свой, мой, твой, ягоны, ёйны, наш, ваш, іхні

-ім/-ым	-ёй(-ёю)/-ай(-аю)/-яй(-яю)	-імі/-ымі
чыім? тва^{ім} ягон^{ым} іхні^{ім}	чыёй? тва^{ёй(ёю)} ягон^{ай(аю)} іхняй^(яю)	чыімі? тва^{імі} ягон^{ымі} іхні^{імі}
M./N.	F.	Pl.

101. Пастаўце пытанне і сцісла адкажыце на яго. Надайце спалучэнням граматычную форму творнага склону. Звяртайце ўвагу на прыназоўнік з (са)*.

Stellen Sie Fragen und geben Sie kurze Antworten. Setzen Sie die Wortverbindungen in die grammatische Form des Instrumentals. Beachten Sie die Präposition з (са)*.

Beispiel:

(свая мама)

З кім Вы лістуетеся? – *Са сваёй мамай / Са сваёю мамай.*

- 1) (твой знаёмы)
- 2) (маё знаёмае)
- 3) (маё знаёмыя)
- 4) (твой сын)
- 5) (іхні дзед)
- 6) (мой зяць)
- 7) (твая сваячка)
- 8) (свой сваяк)
- 9) (маё суседка)
- 10) (ягоны сябар)
- 11) (свая жонка)
- 12) (іхні начальнік)
- 13) (твой калёга)
- 14) (твая калёга)
- 15) (сваё дзедзі)
- 16) (ягонья супрацоўнікі)
- 17) (маё малое)
- 18) (твая цётка)
- 19) (свой плямённік)
- 20) (свая бабуля)
- 21) (маё дачка)
- 22) (іхні бацька)
- 23) (маё каханае)
- 24) (твой каханы)

Personalpronomen / Асабовыя займённікі

Inst.	<i>мною/ мной</i>	<i>табою/ табой</i>	<i>ім</i>	<i>ёй/ёю</i>	<i>намі</i>	<i>вамі</i>	<i>імі</i>
Nom.	я	ты	ён/яно	яна	мы	вы	яны

102. Надайце займённікам форму творнага склону.

Setzen Sie die Pronomen in die Form des Instrumentals.

Beispiel:

Ён ідзе на вечарынку з (я).

Ён ідзе на вечарынку са мною.

* Die Präposition з wird vor Konsonantengruppen zu са: са школы, са свёту, са мною.

- 1) Яна толькі нядаўна пазнаёмілася з (яны).
- 2) Андрэй лістувецца з (яна) ужо 2 гады.
- 3) На пошце яна сустрэлася з (мы).
- 4) Яны размаўлялі з (ты).
- 5) Бацькі ганарыліся (ён).
- 6) Па тратуары ён ішоў поруч з (Вы).
- 7) Маім поспехам маці радуецца разам з (я).
- 8) Ён стаў перад (яны).
- 9) Ты пазнаёміўся з (яна) у інтэрнэце.
- 10) Вы доўга размаўлялі з (ён).
- 11) Ён цікавіўся (ты).
- 12) Ты сеў паміж (мы)!
- 13) Вы стаялі за (мы).
- 14) Я спынілася перад (вы).

Kombinierbarkeit der Zahlwörter / Спалучальнасць лічэбнікаў

<i>адзін</i>	<i>адна</i>	<i>адно</i>	<i>адны</i>
M.	F.	N.	Pl.

<i>два</i> +	M./N.	<i>два бланкеты, два лістры</i>
<i>дзе</i> +	F.	<i>дзе кнігі</i>

2, 3, 4 + Nom. Pl. <i>два бланкет<u>ы</u>, чатыры кніг<u>і</u></i>
5, 6, 7, ... + Gen. Pl. <i>пяць бланкет<u>аў</u>, дзесяць кніг</i>

103. Дапасуйце назоўнікі да лічэбнікаў 1, 2.

Passen Sie die Substantive an die Zahlen 1 und 2 an.

Beispiel:

пошта (2)

дзе пошты

- 1) пашта́мт (1).....
- 2) акéнца (1).....
- 3) тэлефон (2).....
- 4) нумар (1).....
- 5) скры́нка (2).....
- 6) шнур (2).....
- 7) званок (2).....
- 8) газéта (2).....
- 9) ліст (2).....
- 10) ма́рка (2).....
- 11) канвэ́рт (2).....
- 12) паштоўка (2).....

- 13) а́драс (2)
- 14) а́ркуш (1).....
- 15) ба́ндэро́ль (1).....
- 16) па́сылка (1)
- 17) бла́нк (2).....
- 18) тэ́легра́ма (2).....
- 19) е-ма́йл (2)
- 20) квіта́нцыя (2)
- 21) паке́т (1)
- 22) па́ведамле́нне (2).....

104. Утварыце правільныя выказванні. Дапасуйце спалучэнні да лічэбнікаў.

Passen Sie die Wortverbindungen an die Zahlen an, so dass sich korrekte Aussagen ergeben.

Beispiel:

(2 канвэрт па Беларусі)

Дайце мне , калі ласка, **два канвэрт** на Беларусі.

- 1) (3 ма́рка ў далёкае заме́жжа)
- 2) (5 вялікі канвэрт)
- 3) (1 віншавальная паштоўка).....
- 4) (2 каляровы а́ркуш).....
- 5) (3 тэ́легра́мны бланк).....
- 6) (4 тэ́лефонная ка́ртка).....
- 7) (2 пашто́вая скры́нка).....
- 8) (9 навагодняя паштоўка).....
- 9) (1 фармуля́р для апла́ты).....
- 10) (7 мале́нькая квіта́нцыя).....
- 11) (6 інтэрне́т-ка́рта).....
- 12) (4 све́жая газэ́та)
- 13) (1 жаночы часопіс).....
- 14) (5 розная газэ́та).....
- 15) (2 новы даве́днік).....
- 16) (3 ілюстрава́ны часопіс).....

Negativpronomen / Адмоўныя займённікі

Nom.	<i>ніхто</i>	<i>нішто</i>
Gen.	<i>нікога</i>	<i>нічога</i>
Dat.	<i>нікому</i>	<i>нічому</i>
Akk.	<i>нікога</i>	<i>нічога</i>
Inst.	<i>нікім</i>	<i>нічым</i>
Lok.	<i>ні пры кім</i>	<i>ні ў чым</i>

- Die Präposition steht immer zwischen Negationspartikel und Pronomen: *ні на ко́га, ні на што, ні з кі́м, ні для чо́га*

105. Дайце адмоўныя адказы на пытанні. Пастаўце адмоўныя займеннікі ў належную граматычную форму. Звяртайце ўвагу на націск і дваіное адмаўленне.
 Negieren Sie die Fragen. Setzen Sie die Negativpronomen in die entsprechende grammatische Form. Beachten Sie die Betonung und die doppelte Verneinung.

Beispiel:

З кім ты гаварыла па мабільніку?

Я ні з кім не гаварыла.

- 1) Каму ты падпісвала паштоўкі?
- 2) Да каго ты хадзіла ў госці?
- 3) З кім ты сёння спрачаўся?
- 4) Каго ты чакала на гэтую сустрэчу?
- 5) З чым ты п'еш каву?
- 6) Ад чаго ты так расхваляваўся?
- 7) Хто цябе пакрыўдзіў?
- 8) Што табе снілася?
- 9) Пра што ты марыш?
- 10) Кім ты хвалішся?
- 11) За каго ты так перажываеш?
- 12) Чаго ты баішся?
- 13) Чым ты цікавішся?
- 14) З кім ты размаўляла?
- 15) Над чым ты працуеш?
- 16) З чаго ты смяешся?
- 17) Каго ты слухаеш?
- 18) На што ты хварэеш?
- 19) На каго ты скардзішся?
- 20) Чым ты займаешся?
- 21) Каму ён падабаецца?

106. Утварыце адмоўныя выказванні са словам няма́. Надайце адмоўю і займеннікам належную граматычную форму.

Bilden Sie negierte Aussagen mit dem Wort **нямá**. Setzen Sie die Pronomen in die entsprechende grammatische Form.

Beispiel:

Яму́ (нямá, хто) патэлефанава́ць.

Яму́ нямá каму́ патэлефанава́ць.

- 1) Міколу́ (нямá, ад, хто) чакáць ліста́.
- 2) Яму́ (нямá, на, хто) кры́дава́ць.
- 3) Цяпе́р ёй (нямá, з, хто) лістава́цца.
- 4) Пашта́льёну (нямá, хто) уручы́ць тэлегра́му.
- 5) Сёння яму́ (нямá, з, хто) ба́віць час у ча́це.
- 6) Ёй (нямá, што) заа́драсава́ць канве́рт.
- 7) Мне (нямá, за, што) купі́ць новую́ сімку (=сімка́рта).
- 8) Ём (нямá, пра, хто) гавары́ць.
- 9) Табе́ (нямá, што) бая́цца.

- 10) Яму (нямá, да, хто) звярну́цца па дапамогу.
 11) Тут (нямá, з, што) це́шыцца.
 12) У чужым горадзе ёй (нямá, на, хто) спадзява́цца.

**107. Прачытайце тэкст. Надайце словам адпаведную граматычную форму.
 Lesen Sie den Text. Setzen Sie die Wörter in die entsprechende grammatische Form.**

Паштовая сувязь

Праявы* паштов..... дзейнасць зарадзіліся яшчэ ў глыбок..... старажытнасц....., бо князі, цары і каралі мелі патрэбу ў стасу́нк..... Для гэтага яны пасылалі адзін аднаму спецыяльн..... ганц.....* з розн..... вэстк..... або загады сваім падначален.....*. Ужо ў (Кіеўская Русь)* была завяздзёнка*, каб сяляне давалі такім ганц..... коней на працягу ўсяго маршруту.

Паштовыя карэты былі запражаныя коньмі і ў любое надвор'е спяшаліся з вэстк..... ад аднаго населен..... пун́кт..... да друг..... Пёршы рэгулярны паштовы маршрут паміж (Рэч Паспалітая* і Расія) з'явіўся ў 1667 годзе. Ён праходзіў праз Вільню, Мінск, Магілёў і Смалёнск на Маскв..... А праз стагоддзе былі заснаваны..... такія дарогі з (Магілёў) ў Чарнігаў і з (Гомель) да (Лоеў) Тады ж адным з галоўн..... паштов..... тра́кт.....* Расійскай імперыі стала дарога Вялікія Лўкі — Кіеў, якая праходзіла праз Гомель.

Адначасова з дарог..... будаваліся і паштовыя станцыі, паштовыя дамы, якія адчыняліся ў больш..... і менш..... (горад) Такім горад..... да 1777 года быў і Гомель. Гісторыя захавала нават імя аднаго з гомельск..... паштма́йстр..... таго час — Адам Гарошка.

* праява – Äußerung

* ганец, ганцы (Pl.) – Bote

* вэстка – Nachricht

* падначалены - Untergebene

* Кіеўская Русь – mittelalterliche Staat in Osteuropa, der im 9.Jh. nach der Vereinigung der ostslavischer Stämme entstanden ist.

* завяздзёнка – Tradition

* Рэч Паспалітая (1569-1795) – Rzecz pospolita – Realunion des Königreichs Polen und Großfürstentums Litauen

* тракт – Landstraße

Lektion 10

Feste / Святы

108. Праспрагайце дзеясловы, надайце ім форму прошлага часу, а таксама форму загáднага ла́ду.

Konjugieren Sie die Verben, setzen Sie diese in die Form des Präteritums sowie in die Form des Imperativs.

- 1) святкава́ць.....
- 2) адзнача́ць / адзнача́ць.....
-
- 3) запраша́ць / запрасі́ць.....
-
- 4) прапаноўва́ць / прапанава́ць.....
-
- 5) ла́дзіць.....
- 6) весялі́цца.....
- 7) ра́давацца.....
- 8) смяя́цца.....
- 9) танцава́ць.....
- 10) (па)жартава́ць.....
- 11) (па)хваля́ць.....

109. Утварыце выка́званні: пастаўце назоўнікі (на́звы ме́сяцаў) у ме́сны склон адзіночнага лі́ку.

Bilden Sie Aussagen: Setzen Sie die Substantive (Monatsnamen) in die Form des Lokativs.

- 1) Беларúскія студэ́нты святку́юць сваё́ свята́, Дзе́нь студэ́нта, у (лістапа́д).
-
- 2) Раство́ святку́ецца на Беларúсі двойчы: у (снежа́нь) і ў (студзе́нь).
-
- 3) Дзе́нь Свято́га Валя́нці́на на Беларúсі адзнача́юць у (лю́ты).
-
- 4) Дзе́нь жанчы́н белару́сы, расія́не і ўкра́інцы святку́юць у (сакаві́к).
-
- 5) Усе ама́тары пасмяя́цца святку́юць Дзе́нь сме́ху ў (красаві́к).
-
- 6) Дзе́нь Перамо́гі на Беларúсі адзнача́юць у (ма́й).
-
- 7) Тройца́, або Сёму́ха, святку́ецца ў (чэрвень).
-
- 8) Дзе́нь Незале́жнасці святку́ецца белару́самі ў (лі́пень).
-
- 9) Свята́ ў гона́р Свято́га праро́ка Іллі́ правасла́ўныя адзнача́юць у (жні́вень).
-
- 10) Мінча́не святку́юць дзе́нь гора́да ў (ве́расень).
-
- 11) Белару́сы адзнача́юць Дзе́нь ма́ці ў (кастры́чнік).
-

Datumsbezeichnung / Абзначэнне даты

Якога сёння? Якога было ўчора? Якога будзе заўтра?
Сёння дваццатага чэрвеня дзве тысячы дзясятага года. Учора было дзевятнаццацітага чэрвеня дзве тысячы дзясятага года. Заўтра будзе дваццаць першага чэрвеня дзве тысячы дзясятага года.

110. Зада́йце пы́танне і адкажы́це на яго. Дапа́суйце пара́дкавы лічэ́бнік да назоўніка.
 Stellen Sie Fragen und beantworten Sie diese. Passen Sie die Ordnungszahl an den Monatsnamen an.

Beispiel:

Дзень перамогі – 9.05

Калі беларусы святкуюць Дзень перамогі?

Яны святкуюць гэты дзень дзявятага мая.

- 1) Дзень Незалежнасці – 03.07
.....
- 2) Дзень ведаў – 01.09
.....
- 3) Дзень жанчын – 08.03
.....
- 4) Дзень мужчын – 23.02
.....
- 5) Купалле – 06.07
.....
- 6) Новы год – 01.01
.....
- 7) нараджэнне Хрыстова – 25.12 і 07.01
.....
- 8) Дзень студэнта – 17.11
.....
- 9) Дзень смеху – 01.04
.....
- 10) Дзень роднай мовы – 21.02
.....
- 11) Першамай – 01.05
.....

Reziprokes Pronomen / Узаёмны займеннік

	Mann + Mann	Frau + Frau	Frau + Mann
Nom.	—	—	—
Gen.	<i>адзін аднаго</i>	<i>адна адной</i>	<i>адно аднаго</i>
Dat.	<i>адзін аднаму</i>	<i>адна адной</i>	<i>адно аднаму</i>
Akk.	= Gen.	<i>адна адну</i>	= Gen.
Inst.	<i>адзін (з) адным</i>	<i>адна (з) адною(ой)</i>	<i>адно (з) адным</i>
Lok.	<i>адзін (пры) адным</i>	<i>адна (пры) адной</i>	<i>адно (пры) адным</i>

- Dekliniert wird nur der zweite Teil des reziproken Pronomens.

111. Пастаўце ўзаёмны займэннік адзін аднаго ў належаўную граматычную форму.
Setzen Sie das Rezipropronomen адзін аднаго in die entsprechende grammatische Form.

Beispiel:

Бацькі павіншавалі са святам.

Бацькі павіншавалі **адно аднаго** са святам.

- 1) Суседкі ходзяць да ў госці.
- 2) Наста і Віталь рады
- 3) Калегі (муж.) паважаюць
- 4) Калегі (жан.) паважаюць
- 5) Браты часта смяюцца з
- 6) Сяброўкі штотыдзень наведваюць
- 7) Закаханыя клапацяцца пра
- 8) Хлопцы яшчэ не бачылі
- 9) Сусед і суседка не ладзяць з
- 10) Ён і яна кахаюць
- 11) Сёстры прыгатавалі сюрпрызы.
- 12) Хлопцы павіталіся з
- 13) Мы павіншавалі са святам.
- 14) Дзяўчаты пакрыўдзіліся на

Unbestimmte Pronomen / Няпэўныя займэннікі

Nom.	<i>хтосьці</i>	<i>хто-небудзь</i>	<i>штосьці</i>	<i>што-небудзь</i>
Gen.	<i>кагосьці</i>	<i>каго-небудзь</i>	<i>чагосьці</i>	<i>чаго-небудзь</i>
Dat.	<i>камусьці</i>	<i>каму-небудзь</i>	<i>чамусьці</i>	<i>чаму-небудзь</i>
Akk.	<i>кагосьці</i>	<i>каго-небудзь</i>	<i>чагосьці</i>	<i>што-небудзь</i>
Inst. (з)	<i>кімсьці</i>	<i>кім-небудзь</i>	<i>чымсьці</i>	<i>чым-небудзь</i>
Lok. (пры)	<i>кімсьці</i>	<i>кім-небудзь</i>	<i>чымсьці</i>	<i>чым-небудзь</i>

- Die Pronomen *хтосьці* und *штосьці* bezeichnen konkrete Personen oder Gegenstände, die den Gesprächspartnern bekannt sind (das Verb steht dabei im Präsens oder Präteritum); *хто-небудзь* und *што-небудзь* bezeichnen mögliche Personen oder Gegenstände (das Verb steht dabei im Futur).

112. Надайце няпэўным займэннікам належаўную граматычную форму.
Setzen Sie die Indefinitpronomen in die entsprechende grammatische Form.

Beispiel:

Яны пайшлі да (хтосьці)..... на дзень нараджэння.

Яны пайшлі да **кагосьці** на дзень нараджэння.

- 1) (Хтосьці) яна павіншавала са святамі.
- 2) Ён з (хтосьці) гучна размаўляў па тэлефоне.
- 3) У такі дзень ім хацелася (штосьці) пахваліцца.
- 4) У навагоднюю ноч усё чакваюць (штосьці) незвычайнага.
- 5) Яны рыхтуюць падарунак (хтосьці) на юбілей.
- 6) У галерэі яна магла захапляцца толькі (штосьці) незвычайным.
- 7) Раптам ад (штосьці) ім стала сумна і нецікава на гэтай урачыстасці.

- 8) Яны вѣрашылі наладзіць вечарынку ў (хтосьці) на лёцішчы.
- 9) Пра святкаванне Дня студэнта яны даведаліся ад (хтосьці) са знаёмых.

113. Утварыце няпэўныя займэннікі з дапамогай постфікса *-небудзь*. Пастаўце іх у належную граматычную форму.

Bilden Sie Indefinitpronomen mithilfe des Postfixes *-небудзь*. Setzen Sie diese in die entsprechende grammatische Form.

Beispiel:

Ці ты ўчора з (хто) сустрэлася?

Ці ты ўчора з *кім-небудзь* сустрэлася?

- 1) Ці пойдзе (хто)..... сёння ва ўнівермаг?
- 2) Ці вы раскажаце пра (хто) са сваіх спадарожнікаў?
- 3) Ці не зайсці нам да (хто) у госці?
- 4) Ці ты атрымаў (што) ад яго па факсе?
- 5) Я мушу ўжо з (што) прыйсці на кансультацыю?
- 6) Ці спадабаецца ёй (што) з гэтага?
- 7) Ці прыйшоў ужо (хто) у аўдыторыю?
- 8) Я баюся тут дакрануцца да (што)
- 9) Ён хоча з (хто) пайсці на рынак.
- 10) Ці ён напісаў (што) пра паездку?

Unpersönliche Sätze / Няпэўна-асабовыя сказы

Гасцѣй запраша <u>юць</u> да сталá. Каж <u>уць</u> , што ...

- Die grammatische Grundlage der unbestimmt-persönlichen Sätze bildet das Verb in der 3.P.Pl.

114.а) Прачытайце тэкст. Утварыце няпэўна-асабовыя сказы з пададзенымі ў дужках дзеясловамі (звярніце ўвагу на час дзеясловаў).

Lesen Sie den Text. Bilden Sie unpersönliche Sätze, verwenden Sie die Verben in den Klammern (beachten Sie das Tempus der Verben).

Раней на радзіны* заўсёды (гатаваць) *бабіну кашу*.
 (варыць) яе з прасяных, ячневых, аўсяных круп у гліняным гаршкú.
 За святочным сталом за гаршчок з кашай вѣсела і шумна
 (“гандлявацца”). (уручаць) яе таму госцю, які дарыў больш грошай.
 Паводле звычаю ён разбіваў гаршчок і частаваў кашай усіх прысутных. У асобных
 рэгіёнах *бабінай кашай* (называць) вялікую місу разнастайнага
 пѣчыва, якое таксама абавязкова (дзяліць) сярод гасцѣй.

Цяпер гэты старадаўні абрад істотна змяніўся. Замѣст кашы ў гарадах
 (гатаваць) пірог або торт, а ў гаршкú нярэдка
 (падаваць) цукеркі, пячэнне. У вѣсках па традыцыі (варыць) кашу,
 алé нярэдка ў каструлі, а не ў гаршкú.

* радзіны – Familienfeier der Geburt eines Kindes

б) Пастаўце да кожнага скáза з тэксту пытанне і адкажыце на яго.
 Stellen Sie zu jedem Satz des Textes eine Frage und beantworten Sie diese.

Beispiel:

*З якой нагоды гатавалі бабіну кашу?
 Яé гатавалі з нагоды нараджэння дзіцяці.*

- 1) *Якую страву гатавалі на радзіны?*
- 2) *Калі*
- 3) *У чым*
- 4) *З чаго*
- 5) *За што*
- 6) *Як*
- 7) *Каму*
- 8) *Якому госцю*
- 9) *Чаму*
- 10) *Каго*
- 11) *Дзе*
- 12) *Што*
- 13)
- 14)
- 15)

115. Утварыце азначальныя складаназалежныя скáзы, дапоўніўшы іх інфармацыяй з папярэдняга практыкавання. Надайце залежнай частцы форму няпэўна-асабовага скáза з дзеясловам у цярэрашнім часе.

Bilden Sie Satzgefüge aus Haupt- und Nebensatz, verwenden Sie die Angaben aus der vorigen Übung. Der Nebensatz sollte der Struktur eines unpersönliche Satzes entsprechen und das Verb im Präsens stehen.

Beispiel:

Радзіны – гэта свята, якое (спраўляць)
Радзіны – гэта свята, якое спраўляюць з нагоды нараджэнне дзіцяці.

- 1) *Бабіна каша – гэта страва, якую (гатаваць)*
- 2) *Бабіна каша – гэта страва, якую (варыць)*
- 3) *Бабіна каша – гэта страва, за якую (гандлявацца)*
- 4) *Бабіна каша – гэта страва, якую (уручаць)*
- 5) *Бабіна каша – гэта страва, якой (частаваць)*
- 6) *Бабіна каша – гэта пэчыва, якое (дзяліць)*

116. Складзіце граматычна правільны рэцэпт бабінай кашы.
 Setzen Sie das Rezept für бабіна каша grammatikalisch richtig zusammen.

117.а) Дапасуйце лічэбнікі і назоўнікі ў безасабовых скáзах.

Passen Sie die Zahlen und die Substantive der unpersönlichen Sätze aneinander.

Абрадавая старадаўняя радзінная страва

Трэба ўзяць (5, шклянка; прасяньня, ячныя, грэцкія або пшанічныя крупы). Добра прасеяць і прамыць у вадзе. Наліць (8-9, шклянка, вадá) у вялікі гліняны гаршчок і закіпяціць. Засыпаць туды крупы, пасаліць і варыць да гатоўнасці. У гатовую кашу пакласці (60-80, грам, сметанковае мáсла), (30-50, грам, разынка), (80-200, грам, цукар), (3-4, яйка). Усё добра перамяшаць. Асобна змяшаць (1, жаўток яйка) і (20, грам, сметанковае мáсла), змазаць верх звáранай кашы. На кароткі час пастáвіць яшчэ ў гарачую печ ці духоўку. Смáчна ёсці!

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

б) Трасфарму́йце безасабовыя скáзы з практыкава́ння 117а ў асабовыя, надаўшы дзеясловам форму загаднага ла́ду (2 асоба адзіночны лік).
Transformieren Sie die unpersönlichen Sätze aus der Übung 117a zu persönlichen, setzen Sie dabei die Verben in die Form des Imperativs (2. Person Singular).

Beispiel:

Вазьмі 5 шклянак прасяньных, ячных, грэцкіх або пшанічных круп.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

в) Прапануйце рэцэпт традыцыйнай стравы з вáшай нацыянальнай кўхні.
Schlagen Sie ein traditionelles Gericht Ihrer Nationalküche vor.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Konversation / Гаворка

Lektion 1

Kennenlernen - Treffen / Знаёмства - Сустрэча

118. Слўхайце і паўтарайце. 🗣️ 23

Hören Sie und sprechen Sie nach. 🗣️ 23

- Прывітанне!
- Добры дзень!
- Добрай ранняцы!
- Добры вэчар!
- Дабранач!
- Як маешся?
- Як пачуваецца?
- Што новага?
- Як дуж-здароў?
- Дзякуй!
- Добра!
- Цудоўна!
- Выдátна!
- Нішто сабé.
- Нармáльна.

119. Праслўхайце дыялогі. Што гавораць пры сустрэчы? 🗣️ 24

Hören Sie die Dialoge. Was sagt man, wenn man sich trifft? 🗣️ 24

1.

- Прывітанне, Алёна.
- Прывітанне, Марына!
- Як маешся?
- Дзякуй, добра. А ты?
- Таксама добра. Дзякуй.

2.

- Паліна, добрай ранняцы!
- О, добрай ранняцы, Святлана! Як пачуваешся?
- Цудоўна. А ты?
- І я добра. Што новага?
- Нічога. А ў цябé?
- Таксама.

120. Прачытайце дыялогі.

Lesen Sie die Dialoge.

1.

- Добры дзень, Ів́ан Ів́анавіч!
- Добры дзень, Мары́я Мікала́еўна. Вельмі рады Вас ба́чыць.
- Наўзаём. Даўно не ба́чыліся. Як ма́ецца?
- Выдátна! Ё́ду ў камандзіроўку.
- Цудоўна!
- Як вы?

- Добра. Спяшаюся на працу. Шчаслівай дарогі, Іван Іванавіч.
 - Дзякуй. Да пабачэння!
- 2.
- Прывітанне Наталля! Няўжо гэта ты?! Як маешся?
 - Прабачце, але...
 - Наталля, не пазнаеш мяне?
 - Хіба не...
 - Гэта я, Віталь.
 - ...
 - Памятаеш Гродна, Нёман, пікнік...
 - Віталь, гэта ты! Прабач, не пазнала адрэзу. Вельмі рада цябе бачыць!
 - Я таксама! Вып'ем разам кавы?
 - З задавальненнем!
- 3.
- Прывітанне, Томас. Як жывэш?
 - Вітаю, Адам. Вельмі добра. А ты як пачуваешся?
 - Добра. Здаў іспыты, лячу ў Германію да бацькоў.
 - Прывітанне бацькам і прыёмнага палёту!
- 4.
- Алёся!
 - Прывітанне!
 - Як маешся?
 - Цудоўна! А ты?
 - Цёшуся, што ты нарэшце ў Мінску. Алёся, гэта мой сусед Томас, пра якога я табе расказваў. Ён зараз ляціць у Брэмен.
 - Вельмі прыёмна.
 - Наўзаём. Прабачце, калі ласка, я мушу ўжо ісці на рэгістрацыю.
 - Шчаслівай дарогі!
 - Усяго добрага! Да сустрэчы! Бывай!

121. Складзіце дыялогі ў парах. Сітуацыя 1: Вы выпадкова сустрэлі сваю сяброўку на вуліцы. Сітуацыя 2: Вы даўно не бачыліся са сваім суседам і сустрэліся на вакзале.
 Bilden Sie Dialoge. Situation 1: Sie haben zufällig Ihre Freundin auf der Straße getroffen.
 Situation 2: Sie haben Ihren Nachbarn lange nicht gesehen und haben ihn am Bahnhof getroffen.

122. Як пазнаёміцца паміж сабой? Прачытайце дыялогі ў парах.
 Wie lernt man sich kennen? Lesen Sie bitte folgende Dialoge in Paaren.

- 1.
- Прывітанне!
 - Вітаю!
 - Я – Варвара. А ты?
 - А я – Сяргей.
 - Вельмі прыёмна!
 - Наўзаём!

2.

- Добры вэчар!
- Прывітанне!
- Маё імя Таццяна. А тваё?
- Наталля.
- Вельмі прыёмна!
- Мне таксама!

3.

- Вітаю!
- Прывітанне! Мянэ завуць Аляксандр. А як завуць цябе?
- Мянэ завуць Рыта.
- Будзем знаёмыя!

4.

- Добры дзень!
- Добры дзень!
- Давайце знаёміцца.
- З задавальненнем!
- Як Вас завуць?
- Мянэ завуць Алéна Мікалаеўна. А як Вáша імя?
- Маё імя Пáвел Пятровіч.
- Вельмі прыёмна!
- Наўзаём!

5.

- Прывітанне!
- Добры дзень!
- Маё імя Мікала́й. А тваё?
- Святла́на.
- Вельмі прыёмна!
- Наўзаём!

6.

- Прывітанне!
- Вітаю! Мянэ завуць Яраслаў. А як завуць цябе?
- Мянэ завуць Лэ́ра.
- Будзем знаёмыя!

123. Пазнаёмцеся паміж сабою.

Lernen Sie sich kennen.

124. Як пазнаёміць людзей паміж сабой. Прачытайце дыялогі.

Wie stellt man Leute einander vor. Lesen Sie die Dialoge!

1.

- Прывітанне, Валэ́ра! Знаёмся: гэ́та Бары́с! Бары́с, гэ́та Валэ́ра!
- Вельмі прыёмна!

- 2.
- Добрай рáніцы! Знаёмцеся, калі лáска! Гэта Ксэнія, мая сяброўка!
 - Вэ́льмі прыёмна!
 - А гэта Коля, мой сусéд.
 - Вэ́льмі прыёмна!
- 3.
- Добрай рáніцы! Знаёмцеся, калі лáска! Гэта Люба, мая калéга.
 - Вэ́льмі прыёмна!
 - А гэта Ві́ка, мая сяброўка.
 - Вэ́льмі прыёмна!
- 4.
- Добры дзень, Мікала́й Ві́ктаравіч.
 - Добры дзень, Алі́на Пятроўна. Добры дзень...?
 - Ах, праба́чце. Дазвольце пазнаё́міць Вас з на́шым новым супрацоўнікам. Гэта Арту́р Сяргéевіч, наш новы прагра́міст. Арту́р Сяргéевіч, гэта Мікала́й Ві́ктаравіч, наш бухга́лтар.
 - Вэ́льмі прыёмна!
 - Мне такса́ма!

125. Пазнаёмце паміж сабою ва́шых сусéдзяў.
Stellen Sie Ihre Nachbarn gegenseitig vor.

126. Закончыце дыялогі. Выкарыстоўвайце наступныя формулы: вэ́льмі прыёмна, вэ́льмі рады з Ва́мі пазнаё́міцца, з задавальне́нем.

Beenden Sie die folgenden Dialoge. Verwenden Sie dabei die folgenden Formeln: sehr angenehm, ich freue mich, Sie kennen zu lernen, mit Vergnügen

- 1) – Дава́йце знаё́міцца. Мянé заву́ць Марк Фры́дман.

- 2) – Знаёмцеся, калі лáска. Гэта мая сястра́, Вэ́ра.

- 3) – Дазвольце пазнаё́міць Вас з на́шым выкла́дчыкам. Па́вел Алякса́ндравіч.

127. Падбяры́це па́ры, каб атрыма́ліся вядомыя вы́разы.

Fügen Sie die Wortpaare so zusammen, damit sich bereits bekannte Ausdrücke ergeben.

1) добры	а) прыёмна
2) вэ́льмі	б) дзень
3) як	в) заву́ць
4) мяне́	г) пачува́ешся
5) шчаслівай	д) знаё́міцца
6) дава́йце	е) дарогі
7) з	ж) новага
8) што	з) задавальне́нем

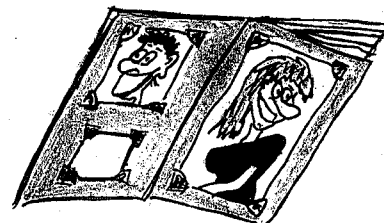
128. а) Праслухайце тэкст. Пра што ідзе гаворка? 🗣 25
 Hören Sie den Text. Worum geht es im Text? 🗣 25

б) Прачытайце тэкст.
 Lesen Sie den Text.

Фотаздымак

Гэта Алёся. Алёся Бўслік. Студэнтка. Вывучае нямецкую мову і літаратуру. Ёй 20 гадоў. Яна прыгожая і разумная дзяўчына.

Гэта Томас. Томас Мюлер. Студэнт. Вывучае беларускую мову і гісторыю Беларусі. Яму 23 гады. Ён вельмі здольны і сімпатычны. Томас – немец з Кельна. Зараз вучыцца ў Беларусі, у Мінску.

А гэта Адам. Адам Мікалайчык. Студэнт. Вывучае медыцыну. Яму 24 гады. Ён вясёлы і працавіты. Адам – Алесін хлопец і Томасаў сусед.

Гэта Антон Пятровіч Паляшук. Ён выкладчык беларускай мовы і літаратуры. Яму 43 гады. Працуе ў Дрэздэне. Ён сур'ёзны і адказны мужчына. Антон Мікалаевіч – былы Томасаў выкладчык.

в) Адкажыце на пытаннях да тэксту.
 Beantworten Sie die Fragen zum Text.

- 1) Як завуць дзяўчыну на фотаздымку?
- 2) Хто яна?
- 3) Як яна?
- 4) Яна вывучае фізіку?
- 5) Як завуць хлопца Алесі?
- 6) Колькі яму гадоў?
- 7) Ён журналіст?
- 8) Як завуць Адамавага суседа?
- 9) Хто ён?
- 10) Адам сумны і гультаяваты?
- 11) Як завуць выкладчыка беларускай мовы?
- 12) Дзе ён працуе?
- 13) Ён – бесклапотны і смяшлівы чалавек?

129. Запоўніце табліцу, не гледзячы ў тэкст.
 Füllen Sie die Tabelle aus, ohne in den Text zu schauen.

Імя	Прозвішча	Узрост	Хто ён / яна?	Які / як яна ён / яна?
Алёся				
Томас				
Адам				
Антон Пятровіч				

130. Раскажыце, што вы яшчэ даведаліся пра людзей на фотаздымку.
Erzählen Sie, was Sie außerdem über die auf dem Foto abgebildeten Personen erfahren haben.

131. Скажыце свайму суседу, як вас завуць і колькі вам гадоў, каб потым ён пазнаёміў вас з групай.

Sagen Sie Ihrem Nachbarn, wie Sie heißen und wie alt Sie sind, damit er Sie anschließend der Gruppe vorstellen kann.

Beispiel:

Мяне завуць Марына / Ян. Мне 23 гады / 25 гадоў.

Калі ласка, знаёмцеся: гэта Марына / Ян. Ёй / яму 23 гады / 25 гадоў.

132. Запоўніце прабелы.

Füllen Sie die Lücken und beantworten Sie die Fragen.

Beispiel:

Як называецца краіна (Nom.)? – Беларусь. (Nom.)

Як завуць прэзідэнта (Акк.) Беларусі? – Аляксандр Лукашэнка. (Nom.)

- 1) Як ваш горад?
- 2) Як настаўніцу?
- 3) Як твайго суседа?
- 4) Як сталіца Беларусі?
- 5) Як тваю маму?
- 6) Як наш падручнік?
- 7) Як тваю сяброўку?

133. а) Прачытайце тэкст.

Lesen Sie den Text

Прывітанне! Мяне завуць Аляксандр. Маё прозвішча Рёзенфэльд. Я німец. Мне 40 гадоў. Я дыпламат. Нарадзіўся ў Берліне, а зараз жыву ў Беларусі і працую ў Мінску.

Я размаўляю па-нямецку, па-англійску, па-беларуску і па-руску. Вельмі люблю спорт.

А цяпер я хачу пазнаёміцца з вамі ...

б) Раскажыце пра сябе, выкарыстоўваючы наступныя пытанні.

Erzählen Sie über sich, benutzen Sie dafür folgende Fragen.

- 1) Як ваша імя?
- 2) Як ваша прозвішча?
- 3) Дзе вы жывяце?
- 4) Хто вы?
- 5) Дзе вы нарадзіліся?
- 6) На якіх мовах вы размаўляеце?

Lektion 2

Studium - Arbeit / Вучоба - Праца

134. Паслухайце дыялогі. Адкажыце на пытанне: Хто гэтыя людзі па прафесіі? 🎧 26
Hören Sie die Dialoge. Beantworten Sie die Frage: Was sind diese Personen von Beruf? 🎧 26

1.
 - Валянціна Пятроўна, я яшчэ не ведаю, хто Вы па прафесіі?
 - Я міліцыянер. А Вы?
 - А я сцюардэса.
2.
 - Вольга, хто ты па прафесіі?
 - Я яшчэ студэнтка. Студэнтка БДУ*. Вывучаю эканоміку і буду эканамістам. А ты?
 - А я ўжо працую. Я ўрач, лор*.
3.
 - Алéна, хто ты па прафесіі?
 - Цырульніца, ў вялікім салоне ў Мінску. Мне вельмі падабаецца мая праца. А ты дзе працуюеш?
 - Маё працоўнае месца – крама. Я прадавец.

* БДУ: Беларўскі дзяржаўны ўніверсітэт – Weißrussische Staatsuniversität (Minsk)

* лор - HNO-Arzt

135. Прачытайце дыялогі. Складзіце на ўзор сваё.
Lesen Sie die Dialoge. Bilden Sie analog dazu eigene.

1.

- Уладзімір, кім Вы працуеце?
- Я па прафэсіі – настаўнік, але працюю карэктарам. А Вы?
- А я працюю натарыусам.

2.

- Валя, хто ты па прафэсіі?
- Я – юрыст. А ты?
- Я яшчэ вучуся. У БДУ на філалагічным факультэце, аддзяленне замежных моў.

3.

- Дзяніс, кім ты працуеш?
- Вадзіцелем на аўтабазе. Ужо восем гадоў. Мне падабаецца. А ты?
- Выкладчыкам ва ўніверсітэце. Працюю са студэнтамі.

136. Падбярыце пары. Хто дзе працуе?

Finden Sie entsprechende Paare. Wer arbeitet wo?

1) настаўнік / настаўніца	а) універсітэт
2) урач	б) міліцыя
3) міліцыянер	в) крама
4) бухгалтар	г) бальніца
5) прадавец / прадаўшчыца	д) цырульня
6) цырульнік / цырульніца	е) банк
7) выкладчык / выкладчыца	ж) школа

137. а). Прачытайце тэксты.

Lesen Sie die Texte.

Працоўны дзень

Марк – кампазітар. Звычайна ён устае апоўдні, прымае душ, сьнедае, слухае музыку і думае. Потым ён гуляе па лесе, дыхае свежым павэтрам. Вячэрае ў кавярні, гуляе ў гольф, а апоўначы пачынае пісаць музыку. ☺

Алёна – эканаміст. Яна ўстае рана, прымае душ, сьнедае, п'е каву і ідзе на працу. Апоўдні абэдае ў сталовай, а потым зноў працуе. Вэчарам яна гуляе ў парку. Вячэрае дома, адпачывае і думае, што мусіць зрабіць заўтра.

б) Параўнайце працоўныя дні Марка і Алёны.

Vergleichen Sie die Arbeitstage von Mark und Alena.

Beispiel:

Марк ўстае апоўдні, а Алёна ўстае рана.

138.Што вы робіце спачатку, а што потым? Пастаўце дзеясловы ў адпаведную граматычную форму.

Was machen Sie zuerst, und was danach? Setzen Sie die Verben in die entsprechende grammatische Form.

- 1) Спачатку я, а потым(піць кáву / уставаць).
- 2) Ра́ніцай я спачатку, а потым(мь́цца / снэ́даць).
- 3) Я спачатку, а потым(абéдаць / снэ́даць).
- 4) Спачатку я, а потым(працава́ць / адпачыва́ць).
- 5) Я спачатку, а потым(вячэраць / спаць).
- 6) Спачатку я, а потым(гавары́ць / слуха́ць).

139.Адкажыце на пытанні.

Beantworten Sie die Fragen.

- 1) Калі вы ўстаяце, ра́ніцай ці апоўдні?
- 2) Калі вы абéдаеце, ра́ніцай ці днём?
- 3) Калі вы пачынаеце працаваць, апоўначы ці ра́ніцай?
- 4) Калі вы гуляеце, вéчарам ці апоўначы?
- 5) Калі вы снэдаеце, ра́ніцай ці ўночы?
- 6) Калі вы чытаеце часопісы, вéчарам ці ноччу?

140.Прачытайце і запомніце.

Lesen Sie die Zeitangaben und merken Sie sich diese.

6:00

шэсць гадзін = роўна шэсць

9:15

дзевяць (гадзін) пятнаццаць (мінút) = пятнаццаць (мінút) дзясятай = чвэрць дзясятай

10:07

дзёсяць нуль сем = сем хвілін адзінаццатай

12:00

дванаццаць гадзін = поўдзень/поўнач

13:45

трынаццаць сорок пяць = без пятнаццаці дзве = без чвэрці дзве

15:30

пятнаццаць трыццаць = палова чацвёртай

17:55

сямнаццаць пяцьдзясят пяць = без пяці шэсць

00:15

нуль (гадзін) пятнаццаць (хвілін) = чвэрць першай (ночы)

141. Складзіце дыялогі на ўзор, выкарыстоўвайце прапанаваныя словы.
Bilden Sie dem Beispiel nahe kommende Dialoge. Verwenden Sie die angegebenen Wörter.

Beispiel:

– Што ты звычайна робіш да абеду?

– Я хаджу на рынак.

- рانیцай
- днём
- па абедзе
- увечары
- ноччу
- спаць
- ехаць на працу
- гуляць
- гатаваць вячэру
- глядзець тэлевізар

142. Раскажыце пра свой працоўны дзень, выкарыстоўваючы абазначэнні часу.
Erzählen Sie von Ihrem Arbeitstag, gebrauchen Sie dabei Zeitangaben.

143. а) Адкажыце на пытанне: Як вы думаеце, кім хочучь стаць (быць) дзеці ў вашай краіне?. Выкарыстоўвайце пададзеныя ніжэй словы.

Beantworten Sie die Frage: Welchen Beruf möchten Kinder in Ihrem Land ergreifen?
Gebrauchen Sie dafür die unten angegebenen Wörter.

- урачом
- архітэктарам
- мастаком
- дызайнерам
- стылістам
- мадэльёрам
- журналістам
- настаўнікам / настаўніцай
- сакратаркай
- поварам
- міліцыянерам
- акцёрам / актрысай
- музыкантам
- мадэллю
- рэжысёрам
- праграмістам
- цырўльнікам / цырўльніцай
- прадаўцом / прадаўшчыцай
- адвакатам
- эканамістам
- будаўніком
- перакладчыкам / перакладчыцай
- ветэрынарам
- палітыкам
- пісьмэннікам / пісьмэнніцай
- лётчыкам
- інжынёрам
- аўтамеханікам

б) Складзіце рэйтынг папулярнасці прафесій.
Erstellen Sie eine Rangliste der populärsten Berufe.

144. Прачытайце кароткія тэксты. Хто гэтыя людзі па прафесіі?
Lesen Sie die kurzen Texte. Was sind diese Personen von Beruf?

Марыя шмат працуе, часта мала спіць і нерэгулярна есць. Яна кожны дзень бачыць нездаровых людзей і дапамагае ім.

Вольга працуе з васьмі да пяці. Яна ветлівая і энергічная. Яна шмат сядзіць і працуе на камп'ютары. Часта размаўляе па тэлефоне і гатуе каву альбо чай.

145. Адкажыце на пытанні. Абгрунтуйце сваё меркаванне.
Beantworten Sie die Fragen. Begründen Sie Ihre Meinung.

Як вы лічыце, якія прафесія

- цікавая?
- цяжкая?
- небяспэчная?
- нудная?
- незвычайная?
- прэстыжная?

146. а) Праслухайце тэкст. Выберыце правільны адказ на наступныя пытанні. 🎧 27
Hören Sie den Text. Wählen Sie die richtige Antwort auf die folgenden Fragen. 🎧 27

- 1) Раніцай Янка прачынаецца а восьмай гадзіне.
- 2) Янка сьнедае а палове восьмай.
- 3) Янка не абэдае.
- 4) Янка спіць днём.
- 5) Янка з мамай чытае газэту.
- 6) Янка ідзе спаць а восьмай гадзіне.

праўда	няпраўда
	✓

б) Прачытайце тэкст. Спраўдзіце свае адказы.
Lesen Sie den Text. Überprüfen Sie Ihre Antworten.

Мой дзень

Мяне завуць Янка. Я ўжо вялікі. Мне шэсць месяцаў. Раніцай я прачынаюся а шостаі гадзіне (6:00). Пёршы! У кватэры – цішыня. Усміхаюся сам сабе, спяваю. А сёмай гадзіне (7:00) буджу маму. А палове восьмай (7:30) сьнедаю, ем кашу і п'ю малако. Маё сястра Галінка бавіцца са мною. Я ўсміхаюся ёй. Потым мама апраняе мяне. А восьмай гадзіне (8:00) мы ідзем гуляць. Гуляем доўга па горадзе, а таксама ў парку. А дзясятай гадзіне (10:00) я зноў ем і засынаю...

Прачынаюся апоўдні (12:00). Крычў, таму што галодны. А палове пёршай (12:30) абёдаю. Мама баўіцца са мной, я смяюся, «размаўляю» з ёй. Мама мянэ разумее. А чацвёртай гадзіне (16:00) мы ідзём у магазін. Потым мама гатуе вячэру, а я гуляю з цацкамі і зноў засынаю... Прачынаюся а шостаі (18:00). Дома тата! Усё разам вячэраем. Потым я з татам чытаю газэту і тата баўіцца са мной. У восем гадзін (20:00) я п'ю малако, тата апранэе мне піжамку, мама спывае мне пэсню, а я засынаю...

в) Перакажыце яго ад імя мамы.

Geben Sie den Text in eigenen Worten wieder aus der Perspektive der Mutter.

147. а) Прачытайце тэкст.

Lesen Sie den Text.

Я – настаўніца, працую ў школе. Я ўстаю ў сем гадзін (7:00), умываюся, чышчу зубы, фарбуюся і прычэсваюся. Потым я сьнедаю і п'ю чай. У 8:15 я ўжо ў школе. У 12:30 я абёдаю ў школьнай сталовай, потым зноў іду на ўрокі. А трэцяй гадзіне я еду дадому. Дома я п'ю каву і чытаю газэту, прыбіраю ў кватэры, гатую вячэру. А шостаі гадзіне (18:00) забіраю дачку з дзіцячага садка. А палове восьмай (19:30) вячэраю з сям'ёю. Потым гуляю з дачкой, чытаю ёй казкі. А дзвятай гадзіне (21:00) кладу яе спаць. Пасля гэтага правяраю вучнёўскія сшыткі і рыхтуюся да заняткаў. А дванаццатай гадзіне (00:00) валюся* спаць...

б) Адкажыце на пытанні да тэксту.

Beantworten Sie die Fragen zum Text.

- 1) Калі ўстае настаўніца?
- 2) Калі яна ідзе на працу?
- 3) Дзе яна абёдае?
- 4) Калі яна вяртаецца дадому?
- 5) Што яна робіць дома?

148. Апішыце дзень стараннага і дзень гультаяватага студэнта.

Beschreiben Sie den Tagesablauf eines fleißigen und eines faulen Studenten.

* валіцца спаць – ins Bett fallen

Lektion 3

Freizeit - Urlaub / Вольны час - Адпачынак

149. Праслухайце дыялогі і назавіце ключавыя словы. 🎧 28

Hören Sie die Dialoge und nennen Sie die Schlüsselwörter. 🎧 28

1.

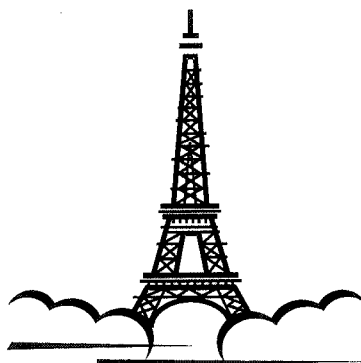
- Вольга, што ты робіш у вольны час?
- Я чытаю і сплю. А ты?
- А я – гляджу тэлевізар.

2.

- Вэра, давай сустрэнемся на выхаднія.
- З задавальненнем! Дзе і калі?
- У мяне ў суботу. Маю новы фільм. Ці ты хочаш пагуляць?
- Мы маглі б сустрэцца ў цябе, паглядзець фільм, а потым пайсці на дыскатэку.
- Так і зробім. А шотай у мяне?
- Дамовіліся!

150. Прачытайце дыялогі, складзіце на ўзор сваё.

Lesen Sie die Dialoge und bilden Sie anschließend analog dazu eigene.

1.

- Дзе вы былі на выхаднія?
- Мы ляталі на тры дні ў Парыж. Які гэта цудоўны горад!
- Што цікавага бачылі?
- Шмат прыгожых будынкаў! Паглядзелі на горад з Эйфелевай вежы, наведалі Луўр і Нотр-Дам, папілі кавы на Елісэйскіх палях. А ты таксама кудысьці ездзіла?
- Так, наведала бацькоў і сяцёр. Было шумна, але вясела!

2.

- Лэна, што ты робіш пасля працы? Як ты адпачываеш?
- Я вельмі люблю спорт. У панядзелак я плаваю, у аўторак бэгаю, у сераду їзджу на веласіпэдзе, у чацвэр хаджу на аэробіку, а ў пятніцу на ёгу.
- Не разумёю, як можна любіць спорт!

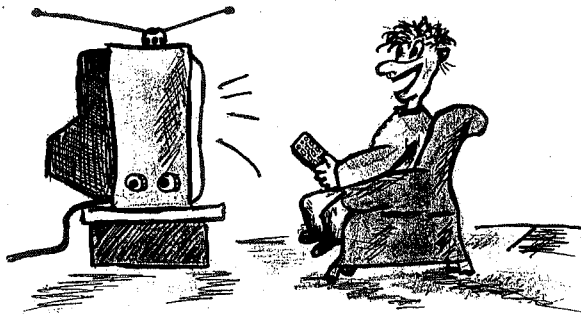
3.

- Вáля, маеш час у суботу?
- Так, а што?
- Маю два білеты на канцэрт, а мой сябар захварэў. Хочаш пайсці са мною?
- З задавальнэннем! А хто выступае?
- «Крамбамбуля».
- Праўда? Мне вельмі падабаюцца іхнія пэсні.
- Цудоўна! Канцэрт пачынаецца а сёмай гадзіне. Я заеду па цябе а шостай.

151. Скажыце, што можна рабіць зімою, вясною, улётку альбо ўвосень?
Sagen Sie, was man im Winter, Frühling, Sommer oder Herbst machen kann.

Beispiel:

Улётку можна загараць.

- гуляць у футбол / хакэй / тэніс
- многа спаць
- плаваць у моры / у рацэ
- загараць
- глядзець фільмы / спектаклі
- абэдаць / вячэраць у рэстаране
- хадзіць па магазінах
- чытаць кнігу / часопіс
- слухаць мўзыку
- гатаваць ежу
- хадзіць у саўну
- лавіць рыбу
- танцаваць
- падарожнічаць
- гаварыць па тэлефоне
- ляжаць на канáпе
- спяваць
- катацца на веласіпэдзе / на лодцы / на лўбжах

152. Адкажыце на пытанні. Выкарыстоўвайце вўразы з задання 153.
Beantworten Sie die Fragen Gebrauchen Sie dazu Ausdrücke aus der Aufgabe 154.

- 1) Што б вы рабілі, калі б мелі вольны час?
- 2) Як вы лічыце, што б рабіў ваш сусэд, калі б меў вольны час?

153. Адкажыце на пытанні. Выкарыстоўвайце паддазеныя ніжэй словы.
Beantworten Sie die Fragen. Gebrauchen Sie dazu die unten angegebenen Wörter.

Куды вы ходзіце ў выхадны дзень?

Beispiel:

У выхадны дзень я хаджу ў спортклуб.

- у тэатр (на балэт, на оперу, на спектакль, на камедыю, на трагедыю, на мюзікл)
- на канцэрт
- у джаз-клуб
- у начны клуб
- у басейн
- у бар
- у казіно
- у заапарк
- у цырк
- у госці
- у спортклуб
- у кіно

Куды звычайна ходзяць:

- дзеці?
- маладыя людзі?
- пажылыя людзі?

154. Запоўніце табліцу. Выкарыстоўвайце выразы з задання 153 und 155.
Fillen Sie die Tabelle aus. Gebrauchen Sie dazu Ausdrücke aus der Aufgabe 153 i 155.

<i>Мне падабаецца...</i>	<i>Мне не падабаецца...</i>
1)	1)
2)	2)
3)	3)
4)	4)
5)	5)

155. а) Прачытайце тэксты.
Lesen Sie die Texte.

Алесь і Яніна былі на моры, але надвор'е было дрэннае. Яны ўвесь час сядзелі дома і глядзелі праз акно. У гасцініцы было вельмі холадна, а іхнія суседзі слухалі гучную музыку і спявалі.

Наталля і Сцяпан адпачывалі на дачы. Было добрае надвор'е, яны ўставалі рана, плавалі ў рацэ, працавалі ў агародзе, гулялі ў тэніс, загаралі. Кожную нядзелю хадзілі ў лазню. Вечарам часта сядзелі ў лесе, палілі вогнішча, глядзелі на агонь, ігралі на гітары і спявалі.

б) Адкажыце на пытáннi да тэкстаў.
Beantworten Sie die Fragen zum Text.

- 1) Дзе адпачывáлі Алесь і Яніна?
- 2) Што яны рабілі ўвесь час?
- 3) Што рабілі іхнія сусéдзі?
- 4) Дзе адпачывáлі Натáлля і Сцяпáн?
- 5) Што яны там рабілі ўдзéнь?
- 6) Куды яны хадзілі кожную нядзéлю?
- 7) Што яны рабілі увéчары?

в) Параўна́йце адпачы́нак Алёся і Яніны з адпачы́нкам Натáлли і Сцяпáна.
Vergleichen Sie den Urlaub von Ales' und Janina mit dem von Natallja und Scjapan.

Beispiel:

Алесь і Яніна адпачывáлі на моры, а Натáлля і Сцяпáн у вёсцы.

г) Скажы́це, які адпачы́нак спадаба́ўся б вам больш і чаму́?
Sagen Sie, welcher Urlaub Ihnen besser gefallen würde und warum.

Beispiel:

Мне б спадаба́ўся адпачы́нак на моры, бо я люблю́ сядзе́ць дома.

156. Апішы́це, як выгляда́е, на вашу думку, вольны дзень жанчы́ны і вольны дзень мужчы́ны?

Beschreiben Sie, wie Ihrer Meinung nach ein freier Tag einer Frau und ein freier Tag eines Mannes aussieht.

157. Адкажы́це на пытáннi.
Beantworten Sie die Fragen.

Што вы робі́це ў вольны час, калі

Beispiel:

Калі на дварэ добрае надвор'е, я лаўлю́ ры́бу.

- на дварэ добрае надвор'е?
- дрэннае надвор'е?
- у вас шмат грошай?
- вам сумна?
- вам вёсела?

З кім куды́ б вы хацэ́лі пайсці́ ...?

Beispiel:

З бацькам я б хацела пайсці́ у спортклуб.

- з цікавым мужчы́нам
- з цікавай жанчы́най
- з бабу́ляй
- з дзяду́лям
- з калéгам
- з калéгай

- з сяброўкай
- з сынам
- з сябрам
- з дачкой
- з бацькам
- з мужам
- з маці
- з жонкай

158. а) Паслухайце тэкст. Выберыце правільныя адказы. 🗣 29
Hören Sie den Text. Wählen Sie die richtigen Antworten. 🗣 29

- 1) Адпачынак для беларуса – гэта
 - а) праца.
 - б) падарожжа за мяжуй.
 - в) вольны час.
- 2) На што хапае часу падчас адпачынку?
 - а) каб прыбраць у кватэры.
 - б) каб пабыць з сям'ёй.
 - в) каб запрасіць гасцей.
- 3) Шмат беларусаў
 - а) адпачывае ў гасцініцы.
 - б) адпачывае на дачы.
 - в) наведвае сваякоў і сяброў за мяжой.
- 4) Раней беларусы падарожнічалі
 - а) на Украіну.
 - б) да Чорнага мора.
 - в) у Германію.

б) Прачытайце тэкст. Спраўдзіце свае адказы.
Lesen Sie den Text. Überprüfen Sie Ihre Antworten.

Як адпачываюць беларусы

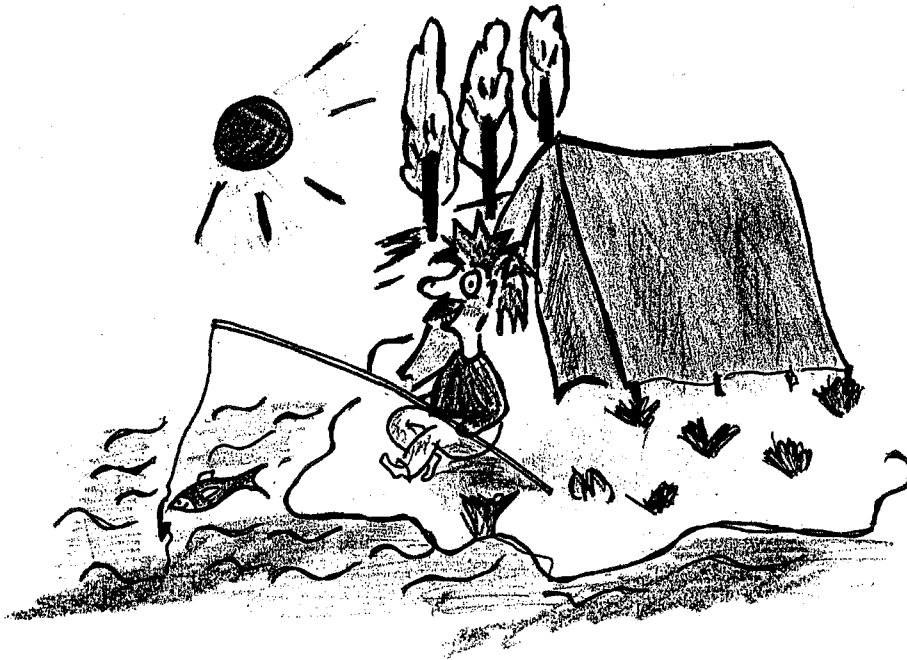
Слова «адпачынак» беларусы асацыіруюць больш з вольным часам, чым з падарожжам. Большасць беларусаў застаецца падчас адпачынку ў межах сваёй краіны. І нарэшце хапае часу для сябе, для сям'і. Запрашаюцца госці, гатуецца смачная ежа і абмяркоўваюцца набалёлыя пытанні*.

Падарожжы ў межах краіны звязаны часцей за ўсё з наведваннем сваякоў альбо сяброў. Такія паездкі даюць магчымасць пазнаёміцца з іншымі гарадамі і ландшафтамі. Шмат беларусаў адпачывае на дачы і рэдка хто адпачывае ў гасцініцы, бо гэта дорага. Раней беларусы падарожнічалі звычайна да Чорнага мора, а зараз геаграфія турыстычных маршрутаў змянілася, значна расшырылася

в) Аджыцце на пытанне: Як адпачываюць у вашай краіне?
Beantworten Sie die Frage: Wie macht man in Ihrem Land Urlaub?

* набалёлыя пытанні – wichtige Fragen

159. а) Прачытайце тэкст.
Lesen Sie den Text.

Ліст з адпачынку

Прывітанне, Наста!

Пишу тебе з Каменкі. Я тут адпачываю на прыродзе. Каменка – гэта маленькая вёска каля Навагрудка. Тут вельмі прыгожа: лес, рэчка, зялёныя лугі. Я жыву ў палатцы, а побач рэчка і лес. Раніцай я лаўлю рыбу альбо гуляю ў лесе, слухаю, як спяваюць птушкі, і таксама спяваю. Удзень я плаваю, загараю, езджу на ровары ў вёску, у краму. Пасля абеду я чытаю (зараз гэта Іван Шамякін «Трывожнае шчасце», вельмі цікавая кніжка). Потым бяру акварэльныя фарбы і іду на рэчку маляваць. Прырода тут вельмі прыгожая. Я гляджу на зялёныя лугі, блакітнае неба, ваду ў рацэ, на кветкі і цешуся. Увечары я пишу лісты і слухаю радыё.

Цікава, а якое ў вас надвор'е?

Да сустрэчы!

Павел

**б) Адкажыце на пытанні да тэксту.
Beantworten Sie die Fragen zum Text.**

- 1) Дзе адпачывае Павел?
- 2) Каменка – гэта вялікая вёска?
- 3) Які там ландшафт?
- 4) Што Павел робіць раніцай?
- 5) Што ён робіць пасля абеду?
- 6) Калі Павел піша лісты?
- 7) Калі ён едзе дадому?

**в) Перакажыце ліст Паўла.
Geben Sie den Brief von Paul in eigenen Worten wieder.**

Lektion 4

Wohnung - Haus / Кватэра - Дом

160. Прачытайце дыялогі, складзіце на ўзор сваё.
Lesen Sie die Dialoge, bilden Sie analog dazu eigene.

1.

- Вёра, у цябэ дом ці кватэра?
- Дом.
- Вялікі?
- Так. Два павэрхі, восем пакояў.

2.

- Колькі пакояў у тваёй кватэры?
- Тры: зála, спальня і дзіцячы пакой, а таксама кўхня, ванная і туалёт.
- Ёсць балкон?
- Два. З кўхні і з дзіцячага пакоя.

3.

- Аляксэй, ты атрымаў пакой у гуртажытку?
- Так, нядаўна пераехаў.
- Гэта ж цудоўна!
- Пакой невялікі, але асобны. У ім ёсць усё, што трэба: ложкак, шафа, пісьмовы стол і крэсла.

161. Паслухайце дыялогі. Запоўніце прабэлы. 🎧 30
Hören Sie die Dialoge. Füllen Sie die Lücken aus. 🎧 30

1.

- Добры дзень, Каця.
- Добры дзень, Руслана. Праходзьце, калі ласка. Я пакажу Вам і Ваш Як даехалі?
- Добра, дзякуй.
- Калі ласка, тут , там зála, справа наша , насупраць пакой нашага сьбіна, побач майго мўжа, у канцы калідора Ваш пакой, а насупраць і
- У вас вялікая і вельмі прыгожая кватэра.
- Дзякуй. Хадзём, я пакажу Вам Ваш пакой.
- Добра.
- Калі ласка, вось Ваш , пісьмовы стол, і шафа.
- Вельмі ўтульны пакой!
- Я рада, што Вам падабаецца. Вўп'ем кавы?
- З задавальнўнем.

2.

- Які твой любімы пакой у вáшай кватэры?
-
- Чаму менавіта зáла?
- Мы толькі што зрабілі там рамонт і купілі туды новую Пакой атрымаўся вельмі прыгожы і ўтульны.
- Як ён зàраз выглядае?
- Каля сцяны стаіць вялікая вуглавáя і невялікі часопісны столік. Насупраць канáпы – шафа для кніг і посуду. У куце – вялікі з плоскім экранам. Насупраць акна і крэслы. На падлозе – шарсцяны дывáн, на акне прыгожыя шторы. У пакоі таксама , якія робяць пакой вельмі ўтульным.

162. Гульня ў асацыяцыі. Падбярыце пары і растлумачце, чаму вы выбралі менавіта такія пары.

Assoziationsspiel. Fügen Sie die Wortpaare zusammen und begründen Sie ihre Wahl.

Beispiel:

Га́завая плі́та – кúхня, таму што га́завая плі́та звычайна стаіць у кúхні.

1) ліфт	1) шматпавярховы дом
2) дом	2) сад
3) кватэра	3) горад
4) агарод	4) вёска
5) канáпа	5) тэлевізар
6) паліца	6) кніга
7) душ	7) ванная
8) камп'ютар	8) пісьмовы стол
9) шторы	9) акно
10) лóстра	10) прыхожая
11) спáльня	11) ложак
12) халадзільнік	12) кúхня
13) крэсла	13) зáла
14) цацкі	14) дзіцячы пакой
15) тэлефóн	15) кабінéт

163. Паслухайце тэкст. Выберыце і падкрэсліце правільны адказ на наступныя пытанні. 31

Hören Sie den Text. Finden Sie richtige Antworten auf folgende Fragen und unterstreichen Sie sie. 31

1) У якім горадзе жывуць Бяляевы?	малым	вялікім
2) Колькі пакояў у кватэры?	тры	сем
3) Дзе стаіць тэлефóн?	на кúхні	у прыхожай
4) Што знаходзіцца ў ваннай?	лóстра	пісьмовы стол
5) Дзе стаіць халадзільнік?	у спáльні	на кúхні
6) Што яшчэ ёсць у кúхні?	стол	тумбачкі
7) Што стаіць у зáле?	ложак	пяніна

8) Дзе стаіць ложка?	у спальні	у дзіцячым пакоі
9) Што ёсць у дзіцячым пакоі?	тэлефон	музычны цэнтр

164. Прачытайце тэкст.
Lesen Sie den Text.

Наша кватэра

Мы – сям'я Бяляевых. Мы жывём у вялікім горадзе, у новым мікрараёне, на Пяркавай вуліцы, у новым дзевяціпавярховым доме, на першым павёрсе. У нас вялікая кватэра: прыхожая, кухня, спальня, зала, дзіцячы пакой, ванная і туалэт.

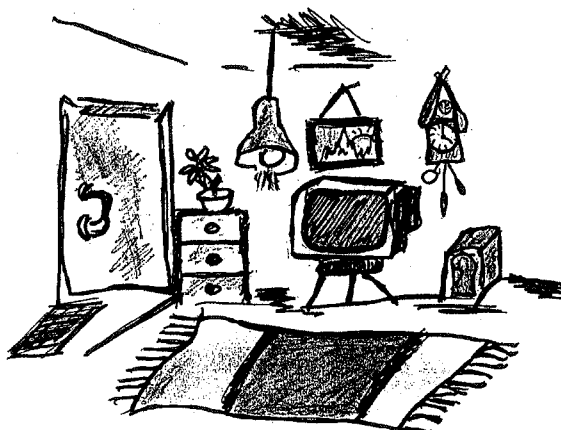
У прыхожай ёсць вешалка і вялікае люстра, а таксама тэлефон. У ваннай – ванна, душ, люстра і пральная машына.

На кухні стаіць стол, за якім мы абэдаем усёй сям'ёй, крэсла, газавая пліта, халадзільнік і прыгожыя шафы.

У зале ў куце стаіць тэлевізар, каля акна стол, побач два крэслы. Справа канапа, насупраць сервант. Каля дзвярэй піяніна. У зале мы глядзім тэлевізар, размаўляем, іграем на піяніна, спяваем і слухаем музыку.

У спальні стаіць ложка, вялікая шафа і дзве тумбачкі.

У дзіцячым пакоі ёсць ложка, пісьмовы стол і крэсла, невялікая шафа, кніжныя паліцы. На сталё камп'ютар і музычны цэнтр. Тут наша дачка адпачывае, гуляе, робіць урокі, чытае і слухае музыку.

165. Складзіце маналог: У вас госці. Вы паказваеце сваю кватэру.
Bilden Sie einen Monolog: Sie haben Gäste und zeigen ihnen Ihre Wohnung.

166. Распытайце ў свайго сусэда, дзе ў ягонай кватэры / ягоным пакоі што размяшчаецца.
Erkundigen Sie sich bei Ihrem Partner nach der Einrichtung seiner Wohnung / seines Zimmers.

167. У вас новы пакой, у якім вы б хацелі зрабіць працоўны кабінэт. Як ён павінен выглядаць?
Sie haben ein neues Zimmer, welches Sie gern zu Ihrem Arbeitszimmer machen würden. Wie sollte es aussehen?

168. Прачытайце аб'яву.

Lesen Sie die Anzeigen.

Здам кватэру: два пакоі, кўхня, ванная і туалёт асобна, балкон, з мэбляй, у шматпавярховым доме, недалёка ад цэнтра. Тэл.: (017)265-25-90

Куплю дом: пяць пакояў, кўхня, два туалёты, ванная, сад (600 м²), гараж. Пажадана ў прыгарадзе. Тэл.: (017) 289-36-78

Шукваю пакой з мэбляй у Баранавічах, нядорага. Тэл.: (0163)79-12-401

169. Вы шукаеце жыллё. Напішыце аб'яву з вашымі пажаданнямі.

Sie suchen eine neue Unterkunft. Schreiben Sie eine Anzeige mit Ihren Wünschen.

170. а) Прачытайце тэкст.

Lesen Sie den Text.

Шматпавярхоўкі

У беларускіх гарадах вельмі распаўсюджаны шматпавярховыя дамы, напрыклад дзевяціпавярховыя альбо дванаццаціпавярховыя, у якіх некалькі пад'ездаў. На адной лёсвічнай пляцоўцы могуць знаходзіцца розныя па велічыні кватэры: аднапакаёвыя, двухпакаёвыя, трохпакаёвыя альбо чатырхпакаёвыя. У адным доме можа быць сто ці сто пяцьдзясят кватэр і жыць, напрыклад, трыста альбо чатырыста чалавек. Таму ўвогуле не dziўна, што не ўсе жыхары ведаюць адзін аднаго, нават калі жывуць у адным доме. Узнікае таксама складанае пытанне: каго называць сусэдам? Усіх, хто жыве ў доме, усіх, хто жыве ў адным пад'ездзе, альбо толькі тых, хто жыве на лёсвічнай пляцоўцы? Гэтыя пытанні мяне вельмі цікавяць, таму што нядаўна мы атрымалі ордэр на кватэру і хутка пераедзем з прыгарада, больш падобнага на вёску, у горад, у шматпавярховы дом. І мне трэба ведаць, каго запрашаць на навасёлле ☺.

б) Адкажыце на пытанні да тэксту.

Beantworten Sie Fragen zum Text.

- 1) Што такое шматпавярхоўкі і чаму яны распаўсюджаны на Беларусі?
- 2) Чаму жыхары аднаго дома не ведаюць адзін аднаго?
- 3) Каго можна назваць сваім сусэдам?

в) Перакажыце тэкст.

Geben Sie den Text in eigenen Worten wieder.

171.3 дапамогай пытанняў паразважайце на тэму «Мой дом – мая мэра.»

Stellen Sie mithilfe folgender Fragen Überlegungen zum Thema „Mein Haus – mein Traum“ an.

- У цэнтры горада?
- У вёсцы?
- У лесе?
- На востраве?
- Кватэра альбо дом?
- Вялікі альбо малы?
- Колькі пакояў?
- Якая мэбля ў пакоях?

172.Паспрабуйце ўявіць, як выглядае дом мэры вашага сусэда. Потым спраўдзіце, ці вы не памыліліся.

Versuchen Sie sich vorzustellen, wie das Traumhaus Ihres Nachbarn aussieht. Überprüfen Sie anschließend, inwiefern Sie Recht hatten.

173.Складзіце дыялог маклера і пакупніка кватэры. Абмяркуйце месца, асяроддзе і кошт. Пакупнікі: 1. настаўнік, 2. актрыса, 3. пенсіянер.

Bilden Sie einen Dialog zwischen einem Makler und einem Wohnungskäufer. Besprechen Sie den Ort, die Umgebung und die Kosten. Käufer: 1. Lehrer, 2. Schauspielerin, 3. Rentner.

Lektion 5

Familie - Land / Сям'я - Краіна

174. Прачытайце дыялогі.

Lesen Sie die Dialoge.

1.

- Прывітанне, Таццяна. Праходзь, калі ласка. Зараз я пазнаёмлю цябе са сваёй сям'ёй. Знаёмцеся, калі ласка, гэта Таццяна, мая сяброўка. А гэта мая мама – Надзея Мікалаеўна, мой тата – Раман Сяргеевіч, мой малодшы брат Валера, а гэта мой старэйшы брат Вадзім.
- Вельмі прыёмна!
- Наўзаём!

2.

- Маё поўнае імя – Алэг Паўлавіч.
- Чаму Паўлавіч?
- Таму што майго бацьку завуць Павел.
- А майго тату завуць Мярка.
- Гэта значыць, што тваё поўнае імя - Лаўра Мяркаўна. ☺

3.

- Ты замужам?
- Так. Мой муж – настаўнік.
- І дзеці ў вас ёсць?
- Так. Дваіняткі. Дзве дзяўчынкі. Аліса і Ларыса. Яны вельмі падобныя адна на адну. А ты таксама жанаты?
- Афіцыйна – не. У нас грамадзянскі шлюб*.
- Маеш дзяцей?
- Так, сына Славіка.

175. Паслухайце дыялогі. Пра што гавораць суразмоўцы? 🗣️ 32

Hören Sie die Dialoge. Worüber reden die Gesprächsteilnehmer? 🗣️ 32

1.

- Ніна, буду вельмі рада пазнаёміцца з тваёй сям'ёй. Яна ў цябе вялікая?
- Так, мая сям'я вялікая. Гэта, перш за ўсё, мой муж. Ён вельмі вясёлы.
- Дзеці?
- Так, тры дачкі...
- О, цудоўна!
- Характарам падобныя на майго мужа, а знешне – на мяне. З намі таксама жывуць свякроў і свёкар. Яны вётлівыя і цікавыя.
- А дзе жывуць твае бацькі?
- У Польшчы. Тата там працуе перакладчыкам. Яшчэ ў мяне два браты. Яны малодшыя за мяне і не хочуць жаніцца.
- Я іх разумёю. ☺

* грамадзянскі шлюб - Zusammenleben ohne Trauschein

2.

- Я чула, што ты выходзіш за́муж?
- Так.
- Віншую. І хто твой выбраннык?
- О, дзякуй! Студэнт пятага кўрса юрыдычнага факультэта.
- Дык вы калэгі! А дзе будзеце жыць?
- Спачатку ў маёй бабулі. Яна яшчэ маладая . У яе вялікі дом і цудоўны характар.
- Калі вясэлле?
- Праз месяц. Запрашаю!

176. Складзіце дыялог. Распытайце свайго сусэда пра яго сям'ю.

Bilden Sie einen Dialog: Erkundigen Sie sich bei Ihrem Nachbarn nach seiner Familie.

177. а) Паслухайце тэкст. Выберыце правільны адказ. 🎧 33

Hören Sie den Text. Wählen Sie die richtige Frage. 🎧 33

	<i>праўда</i>	<i>няпраўда</i>	<i>невядома</i>
1) Сяргей – доктар.	✓		
2) Сяргей не працуе.			
3) Жонка Сяргея – настаўніца.			
4) Марыя любіць чытаць.			
5) У Сяргея і Марыі ёсць дзве дачкі.			
6) Каця – сястра Сяргея.			
7) Бацькі Каці і Марыі жывуць за мяжой.			

б) Прачытайце тэкст і правэраце свае адказы.

Lesen Sie den Text. Überprüfen Sie Ihre Antworten.

Мая сям'я

Добры дзень! Мянэ завуць Марыя. Я – хатняя гаспадыня. Я часта гляджу тэлевізар і размаўляю па тэлефоне з сяброўкамі. У мяне ёсць муж. Яго завуць Сяргей. Ён доктар. Ён вельмі многа працуе і мала спіць. У нас ёсць дачка Валя і сын Толік. Валя – школьніца, але вельмі любіць фарбавацца і пераапранацца*. Толік студэнт, але любіць доўга спаць і ездзіць на машыне. Яшчэ ў мяне ёсць сястра Каця. Яна псіхолаг. Я яе не разумю і трохкі баюся. У нас з Кацяй ёсць бацькі. Яны ўжо не працуюць.

178. Намалюйце сямейнае дрэва і з яго дапамогаю раскажыце пра сваю сям'ю.

Zeichnen Sie einen Familienstammbaum und erzählen Sie mit seiner Hilfe von Ihrer Familie.

179. Прачытайце тэкст.

Lesen Sie den Text.

Беларусь

Беларусь – краіна, якая знаходзіцца ў цэнтры Еўропы, але для многіх застаецца незнаёмкай. Беларусь мяжуе з Польшчай, Літвой, Латвіяй, Украінай і Расіяй.

* пераапранацца – sich ständig umziehen

Гэта краіна блакітных азёраў, зялёных лясоў і прасторных палёў, паміж якімі цякуць ціхія, спакойныя рэкі. Гавораць, што азёры – гэта вочы Беларусі, таму і краіну называюць сінявокай. На Беларусі жыве амаль дзесяць мільёнаў чалавек. Гэта не толькі беларусы, але і паліякі, украінцы, рускія, яўрэі і іншыя нацыянальнасці. Беларусы – сціплыя, працавітыя, вясёлыя і гасцінныя людзі, якія размаўляюць на дзвюх мовах, беларускай і рускай. Сталіца Беларусі – старажытны і прыгожы горад Мінск.

б) Адкажыце на пытаннях.

Beantworten Sie die Fragen.

1. Дзе знаходзіцца Беларусь?
2. З якімі краінамі мяжуе Беларусь?
3. Якая прырода Беларусі?
4. Колькі чалавек жыве на Беларусі?
5. Які горад – сталіца Беларусі?
6. Якія беларусы?
7. На якіх мовах размаўляюць беларусы?

в) Перакажыце гэст.

Geben Sie den Text in eigenen Worten wieder.

180. Прачытайце анекдот. Скажыце, як вы яго зразумелі.

Lesen Sie den Witz. Sagen Sie, wie Sie ihn verstanden haben.

Мама, тата і сыноч Паўлік ў запарку. Паўлік убачыў тыграў і зацікавіўся. Мама тлумачыць:

– Глядзі, сыноч, гэта тыгр-мама, гэта тыгр-тата, а гэта тыгр-сыноч.

Паўлік не разумючы:

– А дзе баба Галя?

181. Напішыце на лістку імя любога члена сваёй сям'і і абмяняйцеся з сусэдам. З дапамогаю пытанняў даведайцеся, хто гэта.

Schreiben Sie auf einem Zettel den Namen eines beliebigen Familienmitgliedes auf und tauschen Sie anschließend mit Ihrem Nachbarn. Finden Sie mithilfe von Fragen heraus, wer das ist.

Beispiel:

Гэта мужчына альбо жанчына?

Гэта твой бацька / твая бабуля?

182. Запоўніце табэлы. Скажыце, хто ў якой краіне жыве і на якой мове размаўляе?

Füllen Sie die Tabelle aus. Sagen Sie, wer in welchem Land lebt und welche Sprache er spricht.

Beispiel:

Немцы жывуць у Германіі і размаўляюць па-нямэцку.

Краіна	Жыхары	Жыхарка	Жыхар	Мова	Размаўляюць
Беларусь		беларуска			
			рускі		па-руску
Украіна	украінцы			украінская	
Польшча		полька			
	нёмцы		немец		
		італьянка		італьянская	
Чэхія			чэх		па-чэшску
Сербія		сербка		сербская	
	амерыканцы				па-англійску
Францыя		францужанка			па-французску
	галандцы		галандзец		па-галандску
Швэцыя		швэдка		швэдская	

183. Скажыце, якія сябры у вас ёсць і на якой мове яны размаўляюць?
Sagen Sie, was Sie für Freunde haben und welche Sprache sie sprechen.

184. Скажыце, якія мовы вам падабаюцца і якія краіны вы б хацелі наведаць? Чаму?
Sagen Sie, welche Sprachen Ihnen gefallen und welche Länder Sie gerne besichtigen würden. Warum?

185. а) Прачытайце тэкст.
Lesen Sie den Text

Рэпутацыя розных народаў

У кожнага народа свая рэпутацыя, хоць яна і не заўсёды справядлівая. Лічыцца, што нёмцы – працавітыя, пунктуальныя і законапаслухмяныя. Амерыканцы – дзелавітыя, вясёлыя і разважлівыя. Французы – легкадумныя, ветлівыя і скупаватыя. Італьянцы – тэмперamentныя і эмацыйныя. Японцы – сціплыя і хітрыя. Кітайцы – загадкавыя і незразумелыя для еўрапейцаў. Фіны – паважныя і нудныя. Рускія – лянiвыя і ахвочыя да спіртнога. Але прыгадайце сваіх сяброў – нёмцаў, амерыканцаў, французаў, італьянцаў, японцаў, кітайцаў, фінаў – ці ўсе яны адпавядаюць стэрэатыпнаму ўяўленню, якое існуе аб народзе, да якога яны належаць? Зразумела, не. І калі вы, пры знаёмстве з нёмцам, фінам ці японцам думаеце, што ўжо ведаеце яго характар і звычкі, вы вельмі памыляецеся і ў стасунках з гэтым чалавёкам, можаце нарабіць шмат памылак.

б) Адкажыце на пытанні да тэксту.
Beantworten Sie die Fragen zum Text.

- 1) Якая рэпутацыя ў нёмцаў?
- 2) Што думаеце пра французаў?
- 3) Якія людзі італьянцы?
- 4) Што можна сказаць пра рускіх?
- 5) Як вы лічыце, якія беларусы?

в) Параўнайце на аснове стэрэатыпаў прадстаўнікоў розных народаў паміж сабою.
Vergleichen Sie auf der Grundlage von Stereotypen die Vertreter unterschiedlicher Völker miteinander.

Beispiel:

Японцы хітрэйшыя за французаў.

Lektion 6

Essen - Café / Харчаванне - Кавярня

186. Азнаёмцеся з меню. Скажыце, якія стравы вы ведаеце.

Schauen Sie sich das Menü an. Sagen Sie, welche Speisen Sie kennen.

МЕНЮ

Халодныя закускі

Салата з гуркоў
Салата з памідораў
Вінегрэт
Селядзец з цыбуляй
Бліны з ласасёвай ікрой
Баклажаны з сырар і часнаком

Супы

Боршч
Салёнка мясная
Салёнка грыбная
Курчыны булён
Юшка

Гарачыя стравы

Курчыца смажаная
Шашлык са свініны
Судак у смятаным соусе
Дранікі са смятанай
Дранікі з мясам
Бўльба тушаная ў гаршчочку

Гарачыя напіткі

Чай грузінскі
Чай зялёны
Кава
Какава
Малако з мёдам

Халодныя напіткі

Вада мінеральная
Сок яблычны
Кісель ягадны
Ліманад
Морс журавінавы

Алкагольныя напіткі

Віно белае
Віно чырвонае
Вёрмут
Шампанскае
Гарэлка
Каньяк грузінскі
Лікёр вішнёвы
Піва

Салодкія стравы

Жэле з вішняй
Марожанае з вяршкімі
Марожанае з садавіной
Бліны з марожаным і ягадамі
Кактэйль фруктовы

187. Паслухайце дыялогі, звязаныя паміж сабою. Што замовілі суразмоўцы? 🎧 34
Hören Sie die miteinander im Zusammenhang stehenden Dialoge. Was bestellen die Sprecher? 🎧 34

1.

- Добры вёчар, скажыце, калі ласка, той столік каля акна – вольны?
- Так, калі ласка, праходзьце і сядайце.
- Дзякуй. Алёся, што возьмем на закуску?
- Я буду бліны з ікрою.
- А мне, калі ласка, селядзец з цыбуляю.
- Селядзец?!
- Чаму не, я хачу салёнага.
- Што будзеце піць?
- Я буду шампанскае, а ты, Наста?
- А для мяне, калі ласка, пад селядца сто грамаў гарэлкі.

2.

- Вы ўжо ведаеце, што будзеце заказваць на першае?
- Так, я хачу паспрабаваць салёнку.
- А я буду боршч.
- Смятану да салёнкі і баршчў?
- Вядома! Што за пытанне?
- Хлеб таксама?
- Калі ласка.

3.

- Калі ласка, будзеце заказваць гарачае?
- Так. Мне, калі ласка, бульбу з гароднінай у гаршчочку.
- А мне драпікі з мясам.
- Будзеце дэсэрт?
- Так, я буду марожанае.
- Мне не трэба.

4.

- Афіцыянт, прынясіце, калі ласка, рахунак.
- Хвіліначку. Спадзяюся, нашы стравы Вам спадабаліся.
- Так, гэта насамрэч было смачна. і абслугоўванне добрае.
- Дзякую. Вось ваш рахунак.
- Калі ласка. Рэшта для Вас.
- Дзякуй, заходзьце да нас яшчэ.
- З задавальненнем. Да пабачэння!

188. а) Прачытайце дыялогі.

Lesen Sie die Dialoge.

1.

- Добры вёчар, вам столік на дваіх?
- Так, калі ласка, і пажадана дзе не шумна.
- Калі ласка, праходзьце сюды, тут ніхто не будзе вам перашкаджаць.

2.

- Нават не ведаю, што заказаць, тут такі вялікі выбар. Валэра, Вы гаварылі, што ўжо былі тут некалькі разоў. Што Вы мне параіце?
- А гэта залэжыць ад Вашага густу, Воля. Вам больш даспадобы рыба ці мяса?
- Я люблю мяса – асабліва свініну.
- Тады я параіў бы Вам шашлык са свініны – гэта вельмі смачна. Сам я звычайна бяру рыбу. Тут вельмі смачная рыба.
- Вы ўжо выбралі?
- Прынясіце, калі ласка, бутэлку віна. Воля, вы любіце журавінавы морс?
- Вядома, хто ж яго не любіць!
- Тады яшчэ морс і мінеральнай вады.
- Так, а гарачае?
- Калі ласка, мне судакá ў смятаным соусе.
- А мне шашлык са свініны.

б) Адкажыце на пытанні да дыялогаў.

Beantworten Sie die Fragen zu den Dialogen.

- 1) Дзе хочучь сесці Валэра і Воля і чаму?
- 2) Ці часта яны бываюць у гэтым рэстаране?
- 3) Што раіць Валэра Волі і чаму?
- 4) Што будуць піць Валэра і Воля?
- 5) Што яны заказалі на гарачае?

189. Вы прыйшлі ў рэстаран. Што вы закажаце? (Меню)

Sie sind im Restaurant. Was bestellen Sie? (Menü)

на закуску
на першае
на другое
на дэсэрт

190.3 дапамогай меню складзіце дыялогі: Сітуацыя 1: Вы запрасілі свайго калэгу ў рэстаран, у якім вы часта бываеце. Высветліце, што ён любіць і дапамажыце зрабіць заказ. Сітуацыя 2: Вы вегетарыянец і не вельмі добра ведаеце беларускую кухню. Папрасіце афіцыянта дапамагчы вам зрабіць заказ.

Bilden Sie mithilfe des Menüs Dialoge: Situation 1: Sie haben einen Kollegen in ihr Stammrestaurant eingeladen. Finden Sie heraus, was er gerne isst und helfen Sie ihm anschließend bei der Bestellung. Situation 2: Sie sind Vegetarier und kennen sich nicht besonders gut mit der weißrussischen Küche aus. Bitten Sie den Kellner, Ihnen bei der Bestellung zu helfen.

191.3 дапамогай меню скажыце, што вы любіце / не любіце / ненавідзіце.

Sagen Sie mithilfe des Menüs, was Sie mögen / nicht mögen / nicht ausstehen können.

192. Складзіце невялікія дыялогі на ўзор.
Bilden Sie kleine Dialoge.

Beispiel:

– Які хлеб ты больш любіш, бэлы ці чорны?
– Чорны, а ты? – А я белы/Я таксама чорны.

бэлае віно / чырвонае віно
чорная ікра / чырвоная ікра
моцны чай / слабы чай
смажаная бўльба / вараная бўльба
салодкае шампанскае / сухое шампанскае
цёмнае піва / свётлае піва
кава з вяршкaмі / кава з малаком
мінэральная вадa газаваная / мінэральная вадa негаваная

193. Знайдзіце азначэнні да наступных страў.
Finden Sie die entsprechenden Wortpaare.

1) дранікі	1) рыбны суп
2) квас	2) суп з бурака
3) вінегрэт	3) салат з гародніны
4) плоў	4) кісла-салодкі сок з ягад
5) морс	5) хлебны напітак
6) боршч	6) рыс з баранінай
7) іўшка	7) бульбяныя бліны з мясам

194. Адкажыце на пытанні.
Beantworten Sie die Fragen.

- 1) Куды вы ахвотней ходзіце: у рэстаран ці кавярню?
- 2) Вы часта ходзіце ў рэстаран альбо кавярню?
- 3) Якія рэстараны вам больш даспадобы: кітайскія, італьянскія, рускія?
- 4) Якая ваша любімая страва?
- 5) Які ваш любімы напітак?

195. Паслухайце рэцэпт беларускай стравы, запоўніце прабелы. Як вы лічыце, яна вам спадабалася б? 🗣 35

Hören Sie das Rezept eines weißrussischen Gerichts und füllen Sie die Lücken aus.
Was denken Sie, würde es Ihnen schmecken? 🗣 35

Бабка

..... (500-600 г.) парэзаць на дробныя кавалкі, злёгка абсмажыць, дадаць, спецыі (кроп, кмен, пэрац). (3 кг.) абабраць, (2-3 штўкі.) аблупіць, і ўсё надраць на дробнай тaрцы, пасаліць, дадаць 2-3 лыжкі, абсмажанае мяса, добра перамяшаць. Форму з высокім борцікам змазаць, выкласці бульбяную масу на форму. Пячы ў разагрэтай духоўцы пры тэмпературы 180°C прыкладна гадзіну.

196. Складзіце рэцэпт з прапанаваных слоў і словазлучэнняў.

Stellen Sie aus den zur Verfügung stehenden Wörtern und Wortverbindungen das Rezept zusammen.

Беларускія дранікі

падаць да сталы; ўсё добра змяшаць; у атрыманую масу; нацэрці на дробнай тарцы; лыжку мукі; дадаць; памыць; з малаком альбо смятанай; пячы на алеі як алідкі; аблупіць бульбу (5-6 штук); яйка; соль

197. Якая ваша любімая страва і якія прадукты патрэбны, каб яе прыгатаваць?

Was ist Ihr Lieblingsgericht und welche Lebensmittel benötigt man, um es vorzubereiten?

198. а) Прачытайце тэкст.

Lesen Sie den Text.

Абмэн тостамі

На Беларусі падчас застолля, урачыстага альбо сяброўскага, абавязкова гаворацца тосты. Тост – гэта заклік выпіць за кагосьці альбо за штосьці. Калі банкет прысвечаны асабліва святочнаму выпадку, тосты гаворацца стоячы. Традыцыйна застолле пачынаецца з тоста, пасля яго выпіваецца першая чарка, і толькі пасля гэтага можна пачынаць ёсці. Першы тост звычайна гаворыць арганізатар застолля. Вельмі важна тое, як гаворыцца тост: цёплая ўсмішка, неафіцыйны сяброўскі тон дапамагаюць наладзіць лепшы кантакт з людзьмі.

б) Адкажыце на пытанні да тэксту.

Beantworten Sie die Fragen zum Text.

- 1) Што такое тост і калі яго гавораць?
- 2) Хто звычайна гаворыць першы тост?
- 3) Як трэба гаварыць тост?

в) Вызначыце, у якой сітуацыі наступныя тосты да месца: у сяброў, на афіцыйным прыёме альбо ў любой сітуацыі.

Bestimmen Sie, zu welchen Anlässen folgende Trinksprüche passen: im Freundschaftskreis, bei einem offiziellen Empfang oder in einer beliebigen Situation.

- 1) Дарагія сябры, за здароўе і поспехі!
- 2) Давайце вып'ем за нашу сустрэчу!
- 3) За прыгожых жанчын!
- 4) Давайце вып'ем за поспех нашага праекта!
- 5) За цудоўнага кіраўніка, Сяргея Сцяпанавіча!
- 6) За гаспадыню гэтага дома, якая прыгатавала такі шыкоўны стол!

г) Уявіце: Вы на дні нараджэння сябра. Які тост вы сказалі б?

Stellen Sie sich folgende Situation vor: Sie sind auf dem Geburtstag von einem Freund. Welchen Trinkspruch würden Sie ausbringen?

Lektion 7

Geschäft - Einkäufe / Магазін - Пакупкі

199. Што вы купляеце і дзе?
Was und wo kaufen Sie ein?

што?

- садавіна
- бульба
- капуса
- рыс
- свежая рыба
- мяса
- масла
- сыр
- каўбаса
- смятана
- хлеб
- курыца
- булка

дзе?

- магазін «Мяса»
- малочны аддзел
- магазін «Рыба»
- мясны аддзел
- кіёск
- рынак
- бакалея

200. Знайдзіце пары.
Finden Sie die entsprechenden Wortpaare.

- 1) бутэлька
- 2) шклянка
- 3) пакет
- 4) каробка
- 5) пачак

- 1) вада
- 2) віно
- 3) пячэнне
- 4) цукеркі
- 5) малако
- 6) масла
- 7) сок
- 8) цыгарэты
- 9) гарэлка
- 10) варэнне

201. Адкажыце на пытанні?
Beantworten Sie die Fragen.

- 1) Што прадаюць на рынку?
- 2) Што прадаюць у булачнай?
- 3) Што прадаюць у рыбным аддзеле?
- 4) Што прадаюць у аддзеле гародніны?
- 5) Што прадаюць у малочным аддзеле?

- 6) Што прадаюць у мясных аддзэле?
- 7) Вы часта ходзіце ў магазін?
- 8) У якія магазіны вы ходзіце?
- 9) Дзе вы купляеце прадукты?
- 10) Што вы купляеце часта / рэдка / ніколі не купляеце?
- 11) Што вы купляеце, калі вам трэба прыняць гасцей?

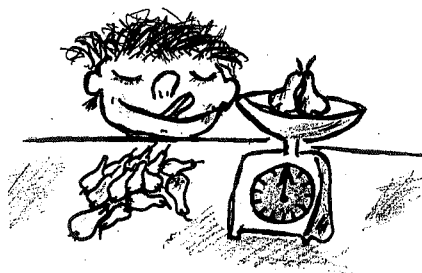
202. Праслухайце дыялогі. Адкажыце на пытанне: Што і ў якім аддзеле набываюць пакупнікі. Складзіце на ўзор сваё. 🗣 36

Hören Sie die Dialoge. Beantworten Sie die Frage: Was und in welchen Abteilungen erwerben die Käufer? Bilden Sie analog dazu einen eigenen Dialog. 🗣 36

1.

- Калі ласка, малако, сыр, смятану і яйкі.
- Які сыр: швейцарскі, галандскі альбо расійскі?
- Расійскі. Колькі гэта каштуе?
- Дзесяць тысяч.
- У мяне пяцьдзясят.
- Калі ласка, вось ваша рэшта.
- Дзякую.

2.

- Добры дзень. А грушы ў вас добрыя?
- Так, салодкія і мяккія.
- А вінаград?
- Вельмі смачны.
- Тады мне, калі ласка, кілаграм груш і два кілаграмы вінаграду.
- Сем тысяч.
- Калі ласка.
- Дзякую.

203. а) Прачытайце тэкст.

Lesen Sie den Text.

Рынак

На Беларусі рынкі вельмі папулярныя. На рынку можна набыць амаль усё тавары, што прадаюцца ў магазінах: прадукты, адзенне, бытавую тэхніку, цацкі, канцэлярыскія тавары, касметыку, нават мэблю і будаўнічыя матэрыялы. Беларусы любяць гуляць па рынку, асабліва ў выхадныя дні. Тавары на рынку, як правіла, таннейшыя, чым у магазінах і больш разнастайныя. Але трэба звяртаць увагу на іх якасць, бо яна не заўсёды добрая. Трэба ўмець выбіраць тавар. Аднак харчовыя прадукты на рынку заўсёды свежыя, а пэчыва – гарачае. Кожны можа знайсці штосьці вельмі смачнае на свой густ. Акрамя таго, на рынку можна таргавіцца з прадаўцом, і ён можа знізіць цану.

б) Адкажыце на пытанні.

Beantworten Sie die Fragen.

- 1) Чаму рынкі на Беларусі папулярныя?
- 2) Што можна набыць на рынку?

- 3) Што можна сказаць пра кошт тавараў на рынку?
- 4) Што можна сказаць пра якасць тавараў на рынку?

в) Перакажыце тэкст.

Geben Sie den Text in eigenen Worten wieder.

204. Праслухайце дыялог. Адкажыце на пытанні. 🎧 37

Hören Sie den Dialog. Beantworten Sie die Fragen. 🎧 37

- 1) Якія аддзелы ёсць на першым, другім, трэцім і чацвёртым павёрхах універмага?
- 2) Што хоча купіць Марына, а што Каця?

205. а) Прачытайце дыялог.

Lesen Sie den Dialog.

Ва ўнівермагу

- Марына, Вы добра ведаеце гэты ўнівермаг?
- Калісьці я яго добра ведала, але зараз тут усё змянілася.
- На якім павёрсе прадаюцца ювелірныя вырабы?
- Думаю, на трэцім. А што Вы хочаце купіць, Каця?
- Я хацела б купіць прыгожы ланцужок.
- Падарунак камусьці?
- Так, даччэ. Ёй праз тызень будзе шаснаццаць. А яна вельмі любіць срэбра.
- Вось план універмага. На першым павёрсе ёсць аддзел «Сувеніры».
- А таксама «Галантарэя», «Цацкі» і «Канцтавары».
- На другім павёрсе – «Мужчынскае адзенне», «Жаночае адзенне» і «Абўтак»
- На трэцім – «Ювелірныя вырабы» і «Гадзіннікі». «Парфюмерыя» і «Тканіны» таксама там.
- На чацвёртым – «Электратавары», «Гаспадарчыя тавары» і «Посуд».
- Мне трэба на трэці павёрх. Вам таксама?
- Не, я хацела б яшчэ купіць сабэ цёплую шапку. Галаўныя ўборы прадаюцца побач з аддэлам абўтку. Значыць мне трэба на другі павёрх.
- Ну што ж, сустрэнемся праз гадзіну тут, каля выхаду.
- Добрая ідэя! А якой гадзіне зачыняецца ўнівермаг?
- Праз гадзіну.
- Тады яшчэ паспеем купіць усё, што нам трэба.
- Да сустрэчы!

б) Што адбылося далей? Прачытайце дыялогі.

Was geschah weiter? Lesen Sie die Dialoge.

1.

- Хвіліначку. Зараз Вас абслужаць.
- Нічога-нічога.
- Што Вас цікавіць?
- Пакажыце мне, калі ласка, вось гэты срэбны ланцужок.
- Калі ласка.
- Вельмі прыгожы.
- Так. Магу параіць да гэтага ланцужка бурштынавы кулончык.

- Так, ён сапраўды вельмі добра пасуе.
- І не вельмі дарагі. Пяцьдзясят трысяч.
- Бяру.
- Калі ласка.
- Дзякуй.

2.

- Што Вы жадаеце?
- Пакажыце мне, калі ласка, шарсцяную шапку.
- Які памер Вам патрэбны?
- Пяцьдзясят сёмы.
- Калі ласка.
- Можна прымэрыць?
- Вядома. Вось лустэрка.
- Дзякуй. Якраз на мяне. А якога памеру тая чырвоная шапка?
- Таксама пяцьдзясят сёмага. Будзеце мэраць?
- З задавальненнем.
- Чырвоная Вам больш пасуе.
- Я таксама так лічу. Колькі яна каштуе?
- Сорак тры трысячы.
- Дорага, але возьму. Яна мне вельмі спадабалася.

206. Вы прыйшлі ва ўнівермаг, таму што Вам патрэбны касцюм. Складзіце дыялог, які мог бы адбыцца ў такой сітуацыі.

Sie sind im Kaufhaus, weil Sie einen Anzug brauchen. Bilden Sie einen Dialog, der in dieser Situation zustande kommen könnte.

207. Вы адчыніаеце новы магазін. Што вы там будзеце прадаваць? Напішыце рэкламу. Выкарыстоўвайце паданыя ніжэй словы.

Sie eröffnen ein neues Geschäft. Was werden Sie dort verkaufen? Schreiben Sie einen Werbetext.

Beispiel:

Японскія тэлевізары, фотаапараты і камп'ютары вы можаце купіць у новым магазіне «Бытавая тэхніка» на вуліцы Садовай, 34.

Магазіны

- Адзённе

- Бытавая тэхніка

- Падарункі

Тавары

- шапка
- куртка
- ручка
- магнітафон
- футболка
- шахматы
- сукенка
- гітара
- віно

- касцюм
- тэлевізар
- джынсы
- тэлефон
- фотаапарат
- бацінкі
- гадзіннік
- футра
- карты

- кашуля
- дыскі
- відэакамера
- кветкі
- сумка
- бялізна
- кнігі
- штаны
- камп'ютар

Рэклама

- вялікі
- маленькі
- дарагі
- танны
- амерыканскі
- японскі
- нямецкі
- італьянскі
- модны

208. Вас запрасілі на дзень нараджэння і вам трэба купіць падарунак. Што б вы падарылі сваёй сяброўцы / сябру, калэгу / калэзе, начальніку?

Sie sind zu einem Geburtstag eingeladen und brauchen ein Geschenk. Was würden Sie Ihrer Freundin / Ihrem Freund / Kollegin / Kollegen / Vorgesetzten schenken?

209. а) Прачытайце тэкст.

Lesen Sie den Text.

Стэрэатып альбо чыстая праўда?

Мужчыны ненавідзяць хадзіць па магазінах. Гэта факт! Хіба толькі тады, калі яны хочуць купіць машыну, якую будуць любіць больш чым жонку, альбо новую «цацку»: мабільнік ці музычны цэнтр. Тут яны часу не шкадуюць...

Жанчынам, наадварот, вельмі падабаецца праводзіць час у крамах. Амаль што ва ўсіх, але асабліва ў крамах адзення альбо абутку. Калі ім патрэбна новая кофта, яны тры гадзіны яе шукаюць, выбіраюць, прымяраюць і вяртаюцца дадому абсалютна шчаслівыя з новымі чаравічкамі і такога ж колеру торбай. Як гэта можна зразумець??? Але нішто так не падыміе настрой жанчынам, як закупкі.

Калі мужчына хоча штосьці купіць з адзення, гэта выглядае прыкладна так: вельмі хутка заскочыць у краму, схопіць тое, што ляжыць каля дзвярэй, нават забіцца паглядзець, ці пасуе памер, і ўвогуле не звярнуць увагі на колер, заплаціць і ўцячы.

Некаторыя жанчыны жадаюць, каб мужчыны суправаджалі іх у краму і дапамаглі б ім выбраць новую сукенку альбо паліто. Але гэта вялікая памылка! Мужчыны толькі нудзяцца, пазяхаюць, псуюць настрой ці з жахам глядзяць на цэны альбо на гадзіннік і шчыра не разумеюць, навошта жанчыне пятая сукенка і дзясятая пара абутку.

Карацей, адны непаразумеўні... Ці не прасцей было б жанчынам і мужчынам хадзіць у магазіны асобна і асобна радавацца новай спадніцы альбо новаму камп'ютару?

б) Складзіце пытанні да тэксту і перакажыце тэкст.

Stellen Sie Fragen zum Text und geben Sie ihn in eigenen Worten wieder.

в) Адкажыце на пытанні. Як вы лічыце:

Beantworten Sie die Fragen. Was denken Sie:

- 1) Ці сапраўды жанчыны так любяць хадзіць па магазінах? Чаму?
- 2) Ці сапраўды мужчыны так не любяць хадзіць па магазінах? Чаму?
- 3) Ці любіце вы хадзіць у крамы? Якія?
- 4) Ці ходзіце вы ў крамы са сваёй / сваім дзяўчынай / хлопцам, жонкай / мўжам?

Lektion 8

Gesundheit - Krankheit / Здароўе - Хвароба

210. Прачытайце дыялогі. Складзіце на ўзор сваё.
Lesen Sie die Dialoge. Bilden Sie analog dazu eigene.

1.

- Што з табою, Лёна? Ты дрэнна выглядаеш.
- У мяне, мабыць, тэмпература.
- Зараз я дам табе аспірын.

2.

- Як ты сябе адчуваеш?
- Дрэнна. Баліць галава і горла.
- Схадзі да ўрача.

3.

- Што здарылася, Барыс?
- Мабыць, я зламаў руку. Вельмі баліць.
- Я патэлефаную ў хуткую дапамогу.

4.

- У цябе штосьці баліць?
- Мне баліць живот.
- Калі пачаў балэць?
- Учора ўвечары.
- Ці ёсць тэмпература?
- Не.
- Млосна?
- Так, трохі.
- Я дам табе кроплі.

5.

- Добры дзень, доктар.
- Добры дзень. На што скардзіцеся?
- Мне вельмі баліць зуб і дзясна.
- Як доўга баліць?
- Два дні. П'ю таблёткі, але яны не дапамагаюць.
- Давайце паглядзім. У Вас вялікая ззірка! Чаму Вы не прыйшлі раней?
- Дык не балела і не перашкаджала.
- Каб такога не было, трэба два разы на год прыходзіць на абследаванне.
- Зразумела.
- Зуб трэба пламбаваць. Але спачатку мы зробім рэнтгэн.
- Доктар, ці магу я атрымаць укол, калі Вы будзеце лячыць зуб. Я вельмі баюся болю і заўсёды крычу, калі мне баліць.
- Добра, я зраблю Вам укол, каб я мог спакойна працаваць. ☺

211.а) Праслухайце дыялогі, звязаныя паміж сабою. 🗣️ 38

Lesen Sie die zusammenhängenden Dialoge. 🗣️ 38

1.

- Добры дзень, доктар.
- Добры дзень, сядайце, калі ласка. На што скардзіцеся?
- Адчуваю сябе вельмі дрэнна. Насмарк, кашаль. У мяне баліць галава, горла і плечы. Напэўна, грып.
- Ці ёсць у Вас тэмпература?
- Так, 38,8.
- Калі ласка, распранайцеся. Я Вас паслухаю.

2.

- Можце апранацца. У Вас, сапраўды, грып. Вам трэба трымацца пасцельнага рэжыму, шмат піць, паласкаць горла. Вось, калі ласка, рэцэпт на таблёткі ад галаўнога болю і тэмпературы. Купіце таксама кроплі ў нос. Калі ласка, Ваш бюлетэнь.
- Дзякуй вялікі.
- Прыходзьце праз шэсць дзён. Да пабачэння. Папраўляйцеся.
- Да пабачэння.

3.

- Нарэшце! Што сказаў табе доктар? Як ты сябе адчуваеш?
- Адчуваю сябе вельмі слабай. Доктар сказаў, што грып. Трэба ляжаць і лячыцца.
- Што ён табе прапісаў?
- Вось рэцэпт, трэба схадзіць у аптэку.
- Я зараз схаджу. А ты распранайся – і ў ложка!
- Патэлефануй, калі ласка, майму начальніку і скажы, што я тымдзень не выйду на працу.
- Добра, добра.

б) Правэрце, як Вы зразумелі дыялогі. Выберыце правільны адказ.

Prüfen Sie, wie Sie die Dialoge verstanden haben. Wählen Sie die richtige Antwort.

	праўда	няпраўда	невядома
1) Пацыент адчувае сябе вельмі дрэнна.	✓		
2) Яму баліць галава.			
3) У яго невысокая тэмпература.			
4) Пацыент адчувае сябе няшчасным.			
5) Ён павінен ляжаць у ложку два тыдні.			
6) Ён атрымаў бюлетэнь.			

в) Прачытайце дыялогі.

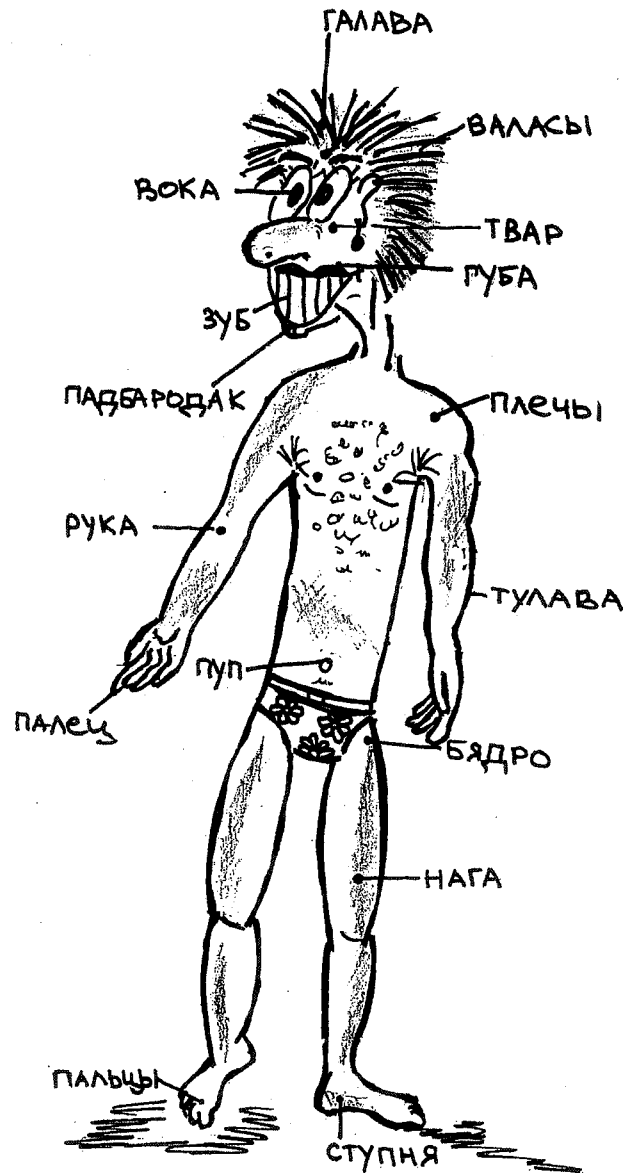
Lesen Sie die Dialoge.

212. Складзіце дыялог на тэму «Маё наведванне доктара.»

Bilden Sie einen Dialog zum Thema „Mein Arztbesuch“.

213. Паглядзіце ўважліва на малюнак і дапішыце назвы частак цела, якіх бракуе на малюнку.

Schauen Sie das Bild an und schreiben Sie Wörter dazu, die auf dem Bild fehlen.

• галава	• твар	• пуп
• шыя	• лоб	• волас (валасы)
• тулава	• вока (вочы)	• локаць (локці)
• рука (рукі)	• нос	• далонь (далоні)
• нага (ногі)	• зуб (зубы)	• палец (пальцы)
• патыліца	• брыво (бровы)	• калена (калені)
• карак	• губа (губы)	• ступня (ступні)
• плячо (плечы)	• рот	• пятка (пяткі)
• грудзі	• вуха (вусы)	• шчакá (шчокі)
• талія	• язык	• падбародак
• бядро (бедры)	• жывот	

214. Уявіце сабэ, што вы хворыя і не можаце гаварыць. З дапамогай жэстаў пакажыце сусэду, што вам баліць. Ён павінен здагадацца і назваць гэта па-беларуску.

Stellen Sie sich vor, dass Sie krank sind und nicht sprechen können. Mithilfe von Gesten zeigen Sie Ihrem Nachbarn, was Ihnen wehtut. Ihr Nachbar muss es erraten und auf Weißrussisch benennen.

Beispiel:

Сашу баліць п'ятка. Ён вельмі пакутуе.

215. Складзіце скáзы на ўзор. Выкарыстоўвайце падáдзеныя ніжэй спалучэнні.

Bilden Sie Sätze analog zum Beispiel. Gebrauchen Sie die unten angegebenen Ausdrücke.

Beispiel:

Нельга катацца на ровары, калі у вас ангіна.

Што трэба / не трэба / можна / нельга рабіць, калі

• танцаваць	• у вас ангіна
• хадзіць на працу	• у вас грып
• катацца на ровары	• баліць галава
• гаварыць	• баліць горла
• хвалявацца	• баляць вочы
• ёсці марожанае	• баляць рўкі
• піць чай	• у вас тэмпература
• піць таблёткі	• вам дрэнна
• чытаць	• вам холадна
• плаваць	• вам горача
• гуляць у футбол	
• глядзець тэлевізар	
• хадзіць на дыскатэку	
• апранаць паліто і шапку	

216. Запоўніце табліцу, выкарыстоўваючы падáдзеныя ніжэй словы і в́разы. На аснове табліцы складзіце кароткія дыялогі.

Füllen Sie die Tabelle aus, gebrauchen Sie dabei die unten angegebenen Wörter und Redewendungen. Bilden Sie auf der Grundlage der Tabelle kurze Dialoge.

• баліць галава	• ангіна	• рабіць зарáдку
• тэмпература	• грып	• бэгаць
• горача	• прастўда	• не піць алкаголю
• насмарк	• кáрыес	• прымаць ле́кі
• кашаль	• гастры́т	• больш спаць
• дрэнна	• алергія	• плаваць
• млосна	• бронхі́т	• піць гарáчы чай
• холадна	• цяжа́рнасць	• займацца спортам
	• пералом	• паласкаць горла
	• радыкулі́т	• рабіць кампрэс

<i>Сімптомы</i>	<i>Дыягназ</i>	<i>Парада доктара</i>

217. а) Праслухайце тэкст, адкажыце на пытаннях. 🎧 39
 Hören Sie den Text und beantworten Sie die Fragen. 🎧 39

Што баліць у дзяўчыны?
 Чаму яна не хацела ісці да доктара?
 Як ёй трэба лячыцца?

б) Прачытайце тэкст.
 Lesen Sie den Text.

Ангіна

Сёння я вельмі дрэнна сябе адчуваю. З самай раніцы ў мяне ўсё баліць: галава, горла. Напэўна, я маю тэмпературу. Не ведаю, бо не мэрала. Не магу нармальна ёсці, піць, думаць, працаваць. Калегі кажуць: «Ты мусіш ісці да доктара.» Але я не хачу. Я не люблю ўрачоў і паліклінік. Але што рабіць? Сядзець за пісьмовым сталом і думаць: «Дзе мой ложкак?» Пасля абеду я, нарэшце, званю да ўрача і запісваюся на прыём – яшчэ на сёння, а чацвёртай гадзіне. Добра, што паліклініка недалёка, магу дайсці пёшкі. Іду на трэці павёрх, саджуся і чакаю. Адчуваю сябе яшчэ горш. Праз гадзіну заходжу ў кабінэт доктара. Ён уважліва аглядае мяне, мэрае тэмпературу, ціск, глядзіць горла. «У вас ангіна з высокай тэмпературай. Вы мусіце паўну дзён ляжаць, прымаць лекі, паласкаць горла, піць чай». Па дарозе дадому я яшчэ заходжу ў аптэку. Дома я распранаюся і кладуся ў ложкак. Накрываюся коўдраю. Нарэшце!

в) Як вы лічыце, што было на наступны дзень. Які сцэнарыі вы лічыце больш рэальным. Прапануйце свой.
 Was denken Sie, was am folgenden Tag geschah? Welches Szenarium erscheint Ihnen am wahrscheinlichsten? Schlagen Sie Ihr eigenes vor.

Сцэнарыі 1: На наступны дзень наша гераіня прачнулася рана і адчувала сябе вельмі добра. Тэмпературы не было. Горла не балела, галава таксама.

Сцэнарыі 2: На наступны дзень наша гераіня прачнулася позна. Усё цэла балела, бо меў тэмпературу. У галаве гудзела. Было цяжка глытаць, таму што моцна балела горла.

218.а) Прачытайце тэкст
Lesen Sie den Text.

Мужчыны

Мужчыны, як лічыцца, моцны пол. Моцныя духам, моцныя фізічна, гатовыя ў любы момант пайсці на вайну. Але нашы героі вельмі хутка пераўтвараюцца ў бездапаможных немаўляў, калі ў іх ... насмарк. Мужчына з насмаркам вельмі пакутуе, ён не можа нічога рабіць, ён не можа думаць і гаварыць, ён ляжыць на канапе і стогне, адным словам, памірае. Свет здаецца такім несправядлівым у гэты момант. А самае страшнае – гэта тое, што жанчыны часта нават не разумеюць, чаму мужчыны пакутуюць, і толькі здэкуюцца. Не прынясуць гарачай гарбаты, не накрывуць коўдрай, не паспачуваюць... ☹

б) Пастаўце да тэксту пытанні і перакажыце тэкст.

Stellen Sie die Fragen zum Text und geben Sie ihn in eigenen Worten wieder.

в) Скажыце, як павінна сябе паводзіць ідэальная жанчына, калі мужчына хворы.

Sagen Sie, wie sich eine Idealfrau verhalten sollte, wenn ein Mann krank ist.

219.Складзіце невялікі тэкст на тэму «Як трэба жыць, каб быць здаровым?», выкарыстоўваючы наступныя выразы.

Verfassen Sie einen kurzen Text zum Thema „Wie soll man leben, um gesund zu sein?“, gebrauchen Sie dafür folgende Redewendungen.

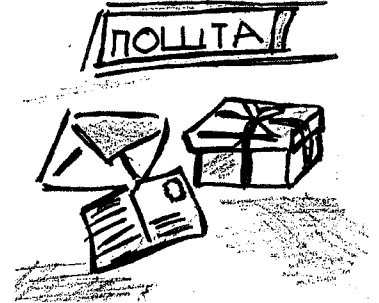
- рэгулярна хадзіць у лазню
- не піць алкаголю
- не курыць
- рэгулярна займацца спортам
- адпачываць
- спаць восем гадзін у суткі
- шмат хадзіць пёшкі
- раніцай прымаць халодны душ
- менш ёсці
- піць шмат вады

Lektion 9

Briefwechsel - Post / Ліставанне - Пошта

220. Праслухайце дыялогі. Адкажыце на пытанне: З якой мэтай людзі прыйшлі на пошту. Ⓛ 40

Hören Sie die Dialoge. Beantworten Sie die Frage: Zu welchem Zweck sind die einzelnen Personen auf der Post? Ⓛ 40

221. Прачытайце дыялогі. Складзіце дыялог «На пошце». Bilden Sie einen Dialog zum Thema „Bei der Post“.

1.

- Прывітанне Ганна, куды ты так спяшэешся?
- На пошту, якія хутка зачыніцца. Хачу купіць канвэрты, маркі і паштоўкі.
- Навагоднія?
- Не зусім. З Раством. Хачу павіншаваць сваякоў з Нараджэннем Хрыстовым. Хутка ж 25 снежня.

2.

- Добры дзень! Я хацела б адправіць грашовы перавод.
- Калі ласка, запоўніце вось гэты бланк. Пішыце, калі ласка, разборліва.
- Калі адрасат атрымае грошы?
- Заўтра.

3.

- Добры дзень, я хацела б атрымаць пасылку. Вось маё паведамленне.
- Калі ласка, яшчэ пашпарт Ваш.
- Калі ласка.
- Вось Ваша пасылка. Распішыцеся тут.
- Дзякуй.

4.

- Добры дзень! Я хацела б заказаць міжнародную размову з Вашынгтонам. Нумар 2258914.
- Добра, чакайце.
- Як доўга?
- 10-15 хвілін.
- Дзякуй.

222. Запоўніце прабелы, выкарыстоўваючы наступныя словы: маркі, тэлефён, ліст, скрыйнка.

Füllen Sie die Lücken aus unter Verwendung folgender Wörter: маркі, тэлефён, ліст, скрыйнка.

1.

- Якога колеру паштовыя на Беларусі?
- Сіняя. А ў вас у Германіі?
- Жоўтага.

2.
 - Прабáчце, калі лáска, дзе тут -аўтамáт?
 - У канцы вуліцы каля магазіна «Прадукты».
 - Дзякуй.
3.
 - Вольга, я бáчыла, што ты атрымáла з Альдэнбúрга.
 - Так.
 - Ад каго?
 - Ад даўняга сябра.
4.
 - Алéг, ты збiраеш паштовыя ?
 - Так, збiраю. У мянé вялiкая калéкцыя.

223.а) Праслúхайце дыялогi. Запоўнiце прабéлы. 🎧 41
Hören Sie die Dialoge. Füllen Sie die Lücken aus. 🎧 41

1.
 - Прывiтáнне Жэня.
 - Прывiтáнне Марыя. Вiдáць ты атрымáла
 - Не, хачú купiць i Даўно не пiсáла сябрáм.
 - Тады табé трэба ў другое акéнца.
 - Я вéдаю. А ты што тут робiш?
 - Ды вось на «Лiтаратúрную газéту».
 - Ясна. Пачакáеш мянé?
 - Вядома, мне яшчэ трэба атрымáць бабúлiну Гэта ў пёршым акéнцы.
2.
 - Добры дзень! Я хацéла б адпрáвiць
 - Пасылку? Калi лáска.
 - Так, алé ў мянé нямá
 - Скрiнку ў нас можна купiць. Калi лáска, запоўнiце вось гэты, толькi пiшбiце разборлiва. А потым звярнiцеся ў пятэе акéнца.
 - Дзякуй, а дзе плацiць?
 - Таксама там, алé спачáтку трэба Вáшу пасылку.
 - Вы вéдаеце, як доўга iдзé пасылка па Беларúсi?
 - Два-тры днi.
 - Дзякуй.
3.
 - Добры дзень, я атрымáла
 - Як Вáша прозвiшча?
 - Блок.
 - Ваш пáшпарт, калi лáска.
 - Калi лáска.
 - Сто тýсяч. Распiшбiцеся тут, насúпраць гэтай пазнáкi.
 - Добра. Я хацéла б яшчэ адпрáвiць тэлегрáму.
 - Запоўнiце, калi лáска, вось гэты бланк.

б) Прачытайце тэкст. Раскажыце, што можна зрабіць на пошце.
Lesen Sie den Text. Sagen Sie, was man bei der Post machen kann.

224. Прачытайце інструкцыю, як патэлефанаваць з тэлефона-аўтамата. Патлумачце гэта свайму суседу (у імператыве).

Lesen Sie die Anweisungen zum Telefonieren vom Telefonautomaten aus. Erklären Sie die Vorgehensweise anschließend Ihrem Nachbarn (im Imperativ).

Падрыхтаваць жэтон. Зняць трубку. Укінуць жэтон у адтуліну. Набраць нумар. Каб прадоўжыць размову, трэба ўкінуць яшчэ жэтон. Пасля размовы павесіць трубку.

225. Паглядзіце, як на Беларусі пішуць адрас. Напішыце адрас сваіх бацькоў, а таксама свой адрас на канвэрце.

Sehen Sie sich an, wie man in Weißrussland die Adresse aufschreibt. Schreiben Sie die Adresse Ihrer Eltern sowie Ihre eigene Adresse auf den Briefumschlag.

Багдановіч А. Н. вул. Паркавая, д. 5 кв. 39 230003 г. Гродна Беларусь	☐
	Сцяцко М. Р. вул. Кабяка д. 2 225320 г. Баранавічы Беларусь

226. Пастаўце сказы ў правільным парадку, каб атрымаўся ліст.

Bringen Sie die Sätze in die richtige Reihenfolge, so dass ein Brief entsteht.

- 1) Каця.
- 2) Сёння ўзяла білеты на цягнік.
- 3) Зараз ён дома і адчувае сябе лепей.
- 4) Прывітанне, Паўлік!
- 5) Праз два тэдня я вяртаюся ў Мінск.
- 6) Урач сказаў, што ўсё будзе добра.
- 7) Прабач, што не напісала раней, але чакала добрых навінаў.
- 8) Вельмі сумую.
- 9) Усяго найлепшага і да хуткай сустрэчы.
- 10) Цешуся, што хутка ўбачымся.
- 11) Майго браціка ўчора выпісалі з бальніцы.

227. а) Прачытайце тэкст

Lesen Sie den Text.

Электронная скрынка.

Электронная скрынка жыве сваім жыццём. Ёй бывае сумна, бывае вясела. Поўная скрынка заўсёды вясёлая. Скрынка першая прымае добрыя, але таксама і дрэнныя навіны. Яна атрымлівае афіцыйныя і неафіцыйныя лісты. Час ад часу прыходзяць паведамленні, якія трапляюць у спам.

Вельмі вясела электроннай скрынцы мінімум два разы на год: перад днём нараджэння гаспадарá, а таксама перад Калядамі і Новым годам. Тады ў ёй шмат усякай карэспандэнцыі. Адусюль прыходзяць віншаванні ад сяброў альбо сваякоў. Маёй скрынцы пашанцавала: яна заўсёды поўная. ☺

б) Складзіце пытанні да тэксту, перакажыце тэкст.

Stellen Sie Fragen zum Text, geben Sie ihn in eigenen Worten wieder.

228. Знайдзіце азначэнні да наступных слоў.

Finden Sie entsprechende Wortpaare.

1) тэлеграма	1) той, каму высылаюць лісты
2) адпраўшчык	2) той, хто разносіць карэспандэнцыю па адрасáх
3) атрымальнік	3) той, хто высылае лісты, пасылкі
4) паштальён	4) галоўная паштовая ўстанова горада
5) пашта́мт	5) тэрміновае паведамленне, якое перадаецца па тэлеграфі альбо радыё

229. Як вы лічыце, якое слова падыходзіць?

Was denken Sie, welches Wort passt?

- 1) Прозвішча пішацца справа на канвэрце (паштальёна, адпраўшчыка, атрымальніка).
- 2) Тэлефонная размова найдаражэйшая (па горадзе, па краіне, за мяжю).
- 3) тэлефон спалучае абанэнтаў праз сатэліт (сатары, хатні).
- 4) сігнал у трубцы азначае, што тэлефон заняты (доўгі перарывісты, кароткі перарывісты, доўгі непарывісты).
- 5) Найхутчэй даходзіць (заказны ліст, авіяліст, экспрэс-ліст).

230. а) Прачытайце тэкст.

Lesen Sie den Text.

Ліставанне

Сёння мы рэдка атрымліваем лісты ад сяброў альбо сваякоў. У паштовай скрынцы можна знайсці толькі рахункі і ўсё радзей – паштоўкі. Чаму нам ніхто не піша? Гэта ж зусім не значыць, што ў нас увогуле няма сяброў альбо што ўсе мы круглыя сіроты*. Не-не. Мы проста пакутуем ад вынікаў прагрэсу. Сёння стала нямодна пісаць лісты, усе

* круглая сірата - Vollweise

пішуць мэйлы ці sms, дасылаюць факсы альбо ўвогуле тэлефануюць. Трэба згадзіцца, што гэта дазваляе нам вельмі хутка атрымаваць інфармацыю.

Але справа не толькі ў інфармацыі. Прыгадайце пачуццё радасці пры вглядае канвэрта, які «праехаў» ці «праляцеў» шмат кіламетраў, альбо почырка роднага чалавека, які старанна выпісваў кожную літару. Ліст можна было паміраць, панюхаць, прытуліць да сябе, пакласці пад падушку альбо заўсёды насіць з сабою. Вам таксама гэтага не хапае?

б) Адкажыце на пытанні да тэксту.

Beantworten Sie Fragen zum Text.

- 1) Што мы часцей за ўсё можам знайсці ў паштовай скрынцы?
- 2) Чаму мэйлы альбо sms вельмі папулярныя?
- 3) Чаму радасна атрымаваць менавіта лісты?

в) Перакажыце тэкст.

Geben Sie den Text in eigenen Worten wieder.

231. Адкажыце на пытанні.

Beantworten Sie die Fragen.

- 1) Ці часта вы атрымаеце лісты?
- 2) Ці любіце вы атрымаваць менавіта лісты?
- 3) Ці часта вы пішаце лісты?
- 4) Каму вы пішаце мэйлы альбо лісты?
- 5) Ці захоўваеце вы атрыманыя лісты?

232. а) Прачытайце наступны ліст.

Lesen Sie folgenden Brief.

Дарагая Алёся!

Нарэшце я ў Мінску. Падарожжа прайшло вельмі добра. На вакзале мяне сустрэла студэнтка БДУ, якая дапамагла мне з фармальнасцямі. Вельмі мілая дзяўчына. Жыву я ў гуртажытку недалёка ад універсітэта. Маю асобны пакой, мая суседка – кітайка.

Сёння былі першыя заняткі на беларускай мове. Мне вельмі спадабалася. У групе пяць чалавек: акрамя мяне яшчэ адзін немец, дзве сербкі і чэх.

Заўтра хачу пагуляць па Мінску, пазнаёміцца з горадам. Адрэзу табе напішу і раскажу, што бацькі цікавага.

Прывітанні ўсім! Вельмі сумую!

Цалую

Ян

б) Усім прыемна атрымаваць лісты ☺. Напішыце на ўзор кароткі ліст свайму сябру/сяброўцы і падпішыце канвэрт.

Jeder freut sich über Briefe ☺. Schreiben Sie einen kurzen Brief an Ihren Freund / Ihre Freundin und beschriften Sie den Briefumschlag.

Lektion 10

Feste - Traditionen / Святы - Традыцыі

233. Прачытайце дыялогі, складзіце на ўзор сваё.
Lesen Sie die Dialoge, bilden Sie analog dazu eigene.

1.

- Прывітанне, імянінніца!
- Прывітанне, праходзь, калі ласка.
- Віншую цябе з днём нараджэння. Жадаю табе моцнага здароўя, шчасця, радасці, поспехаў у вучобе і заўсёды добрага настрою!
- Дзякуй!
- Вось табе малёнькі падарунак.
- Якія прыгожыя кветкі!
- Прыгожыя кветкі для прыгожай дзяўчыны!

2.

- Прывітанне Алёна Іванаўна. Колькі ў Вас кветак!
- У нядзелю Дзень настаўніка. А маё вучні мяне ўжо сёння павіншавалі.
- Як прыёмна!
- Сапраўды. А пятай (17:00) у школе будзе канцэрт, прысвечаны Дню настаўніка.
- Не буду Вас затрымліваць. Віншую таксама.
- Дзякуй.

3.

- Што вы робіце заўтра вечарам?
- Будзем святкаваць Купалле. Да нас прыедзе нямецкі госць, які не ведае такога свята.
- Яму будзе вельмі цікава! Трэба, каб і ён скакаў праз вогнішча.
- Абавязкова!
- А можа ён знойдзе папараць-кветку?

234. Гульня ў асацыяцыі. Падбярыце пару і растлумачце, чаму вы выбралі менавіта яе.
Assoziationsspiel. Finden Sie entsprechende Wortpaare und erklären Sie, warum Sie ausgerechnet diese Paare gewählt haben.

Beispiel:

Новы год – ёлка, таму што на Новы год у доме стаіць ёлка.

1) Новы год	1) дэманстрацыя
2) Вялікдзень	2) Дзед мароз
3) Раство	3) фарбаваныя яйкі
4) Дзень нараджэння	4) вогнішча
5) Купалле	5) жаніх і нявеста
6) Дзень студэнта	6) жанчыны
7) 1 красавіка	7) кветкі
8) вяселле	8) вечарынка
9) 1 Мая	9) праца
10) 8 Сакавіка	10) жарты

235. Праслухайце дыялогі. Скажыце, пра якія святы ідзе гаворка. 🎧 42
Hören Sie die Dialoge. Sagen Sie, von welchen Feiertagen die Rede ist. 🎧 42

1.

- Заўтра Дзень студэнта. Што робіце?
- Спачатку ідзем на заняткі.
- На заняткі? У студэнцкае свята? Вы што?!
- Так, трэба. Але пасля будзе спектакль і віншаванне ад самога рэктара.
- Святкуеце разам, усёй групай?
- Так, збіраемся пайсці ў бар, а потым на дыскатэку.

2.

- Ганна, дзе мы будзем святкаваць Новы год?
- У маёй сястры. Прыйдуць таксама ёйныя сябры.
- Класна!
- Але трэба яшчэ купіць падарункі пад ёлку...
- Так, гэта няпроста. Сустрэнем Новы год, а тады пойдзем на ёлку ў горад. Там будзе канцэрт.
- А Дзед Мароз і Снягурка?

3.

- Прывітанне, Ра́я. Куды ты так спяшаешся?
- Хутка 23 лютага, а я яшчэ ніводнага падарунка не купіла.
- Дык яшчэ ёсць час!
- Ты ведаеш, колькі падарункаў мне трэба купіць?! Бацьку, хлопцу, тром братам, майму дзеду ды яшчэ калёгам па працы. А ў мяне нават ідэй няма.
- Ай, не трэба так хвалявацца! Хочаш, я табé дапамагу?

236. Прачытайце віншаванні. Складзіце тэкст для віншавальнай паштоўкі.
Lesen Sie die Glückwünsche. Erstellen Sie einen Text zur Beschriftung einer Glückwunschkarte.

З Новым годам ! З новым шчасцем! Няхай будзе мір у душы, грошы ў кішэні ды здароўе ў цэле!

З Днём нараджэння! Будзь здаровы, як зіма, будзь прыгожы, як вясна, будзь вясёлы, як лёта, будзь багаты, як восень!

Віншuem са шлюбам! Кахайце і беражыце адно аднаго. Жывіце ў згодзе!

237. а) Прачытайце тэкст.
Lesen Sie den Text.

8 Сакавіка

8 Сакавіка – гэта Міжнародны жаночы дзень. У 1910 годзе на Міжнароднай канферэнцыі жанчын-сацыялістак у Капенгагене нёмка Клара Цэткін прапанавала святкаваць Міжнародны жаночы дзень. Гэта быў заклік да ўсіх жанчын свету уключыцца ў барацьбу за раўнапраўнасць. Аднак на Беларусі ніхто не звязвае гэты дзень з барацьбой жанчын за свае правы, ён мае асаблівае значэнне. 8 Сакавіка на Беларусі – ўслаўленне жанчыны. Гэта дзень вясны, прыгажосці і кахання.

8 Сакавіка жанчыны любога ўзросту адчуваюць сябе інакш, усё яны асабліва прыгожыя, іх вочы свецяцца радасцю. У гэты дзень жанчыны атрымліваюць кветкі і падарункі ад мужчын (мужоў, сяброў, калéгаў), якія асабліва ўважлівыя да сваіх жанчын. Мужчыны гавораць шмат кампліментаў і робяць усё для таго, каб не сапсаваць настрой жанчын. Шкада, што такі дзень бывае раз на год. ☹

б) Адкажыце на пытанні да тэксту.
Beantworten Sie Fragen zum Text.

- 1) Што гэта за свята – 8 Сакавіка?
- 2) Чым яно адрозніваецца на Беларусі?
- 3) Як выглядаюць жанчыны 8 Сакавіка?
- 4) Як паводзяць сябе мужчыны?

в) Перакажыце тэкст.
Geben Sie den Text in eigenen Worten wieder.

238. Апішыце, як вы святкуеце 8 Сакавіка або Дзень Святога Валянціна, альбо Дзень маці.
Beschreiben Sie, wie Sie den 8. März, Valentinstag oder Muttertag feiern.

**239. Прачытайце азначэнні святаў. Скажыце, ці святкуюць такія святы ў вас.
Lesen Sie die Definitionen der Feiertage. Sagen Sie, ob man solche Feste auch bei Ihnen feiert.**

Дзяды – хрысціянскае свята, дзень, калі выконваецца абрад памінання нябожчыкаў.

Купалле – старажытнае свята лётняга сонцастаяння.

Вялікдзень – хрысціянскае свята, прысвечанае ўваскрасенню Хрыста.

Раство – хрысціянскае свята, прысвечанае нараджэнню Хрыста.

240. а) Прачытайце тэкст.

Lesen Sie den Text.

Вясёлле

На Беларусі вясёлле святкуюць у розных абласцях па-рознаму, але ёсць шмат чаго агульнага. У дзень вясёлля госці маладых збіраюцца асобна ў жаніха і нявесты. Дружкі апранваюць нявесту ў вясельнае адзенне. Калі жаніх разам са сваім сватам, шаферамі і сваякамі прыязджаюць, каб забраць нявесту, то жаніху трэба плаціць выкуп за яе ёйнымі дружкамі.

У ЗАГС* маладыя едуць на асобных машынах. Па дарозе вясёллю могуць перагарадзіць дарогу, каб патрабаваць выкуп ад жаніха. Звычайна жаніх адкупліваецца гарэлкаю і закускаю. У ЗАГСе адбываецца вельмі святочная цырымонія: жаніха і нявесту аб'яўляюць мужам і жонкаю, жадаюць жыць доўга ў каханні і згодзе. Маладыя абменьваюцца пярсцёнкамі і пацалункамі. Раней вясёлле святкавалі тры дні, спачатку ў доме нявесты, а потым у доме жаніха. Цяпер святкуюць звычайна адзін дзень у рэстаране. Бацькі маладых сустракаюць сваіх дзяцей хлебам-салю, пасля чаго запрашаюць усіх гасцей за стол, дзе працягваецца вясёлле з музыкай, песнямі, танцамі і гульнямі.

б) Адкажыце на пытанні да тэксту.

Beantworten Sie Fragen zum Text.

- 1) Хто апранае нявесту у вясельнае адзенне?
- 2) Што павінен зрабіць жаніх, каб забраць нявесту?
- 3) Як жаніх і нявеста едуць у ЗАГС?
- 4) Чым абменьваюцца жаніх і нявеста?
- 5) Як доўга раней святкавалі вясёлле?
- 6) Як сустракаюць бацькі маладых сваіх дзяцей?

в) Перакажыце тэкст.

Geben Sie den Text in eigenen Worten wieder.

**241. Раскажыце, як святкуюць вясёлле ў вашай краіне? Параўнайце розныя традыцыі.
Erzählen Sie, wie man Hochzeiten in Ihrem Land feiert. Vergleichen Sie die Traditionen miteinander.**

**242. Скажыце, якія святы вам падабаюцца і чаму?
Sagen Sie, welche Feiertage Sie mögen und warum.**

* ЗАГС - Standesamt

Antworten zu grammatischen Übungen / Адказы да граматычных практыкаванняў

Lektion 2

- 22.** 1) **разумець** – разумёю, разумееш, разумее, разумеем, разумееце, разумеюць 2) **паўтаральць** – паўтараю, паўтараеш, паўтарае, паўтараем, паўтараеце, паўтараюць 3) **размаўляць** – размаўляю, размаўляеш, размаўляе, размаўляем, размаўляеце, размаўляюць 4) **чакальць** – чаканю, чаканеш, чакане, чаканем, чаканеце, чаканюць 5) **абедальць** – абеданю, абеданеш, абедане, абеданем, абеданеце, абеданюць 6) **вячэральць** – вячэраню, вячэранеш, вячэране, вячэранем, вячэранеце, вячэранюць 7) **сьнеданць** – сьнеданю, сьнеданеш, сьнедане, сьнеданем, сьнеданеце, сьнеданюць 8) **гуляць** – гуляю, гуляеш, гуляе, гуляем, гуляеце, гуляюць
- 23а)** 1) мы - ты 2) ён/яна - я 3) яны - ты 4) я - яны 5) Вы/вы - мы 6) ён/яна - яны 7) мы - Вы/вы
- 24.** я слухаю і паўтараю; вымаўляю і запамінаю; запісваю і перакладаю; чытаю і разумёю; слухаю і адказваю; размаўляю і адпачываю. ты слухаеш і паўтараеш; вымаўляеш і запамінаеш; запісваеш і перакладаеш; чытаеш і разумееш; слухаеш і адказваеш; размаўляеш і адпачываеш. ён/яна слухае і паўтарае; вымаўляе і запамінае; запісвае і перакладае; чытае і разумее; слухае і адказвае; размаўляе і адпачывае. мы слухаем і паўтараем; вымаўляем і запамінаем; запісваем і перакладаем; чытаем і разумеем; слухаем і адказваем; размаўляем і адпачываем. вы слухаеце і паўтараеце; вымаўляеце і запамінаеце; запісваеце і перакладаеце; чытаеце і разумееце; слухаеце і адказваеце; размаўляеце і адпачываеце. яны слухаюць і паўтараюць; вымаўляюць і запамінаюць; запісваюць і перакладаюць; чытаюць і разумеюць; слухаюць і адказваюць; размаўляюць і адпачываюць
- 25.** 1) выкладаю 2) перакладаю 3) разважаю 4) малюе 5) працую 6) гультайбеш 7) жартуеш 8) кіруеш 9) будзеш 10) рамантуе 11) танцуе 12) спываеш 13) гуляе 14) іграе
- 26.** 1) мы можам - не хочам 2) яна можа - не хоча 3) ты можаш - не хочаш 4) я магу - не хачу 5) ён можа - не хоча 6) яны могуць - не хочуць 7) Вы можаце - не хочаце 8) я хачу - не магу 9) яна хоча - не можа 10) яны хочуць - не могуць 11) ты хочаш - не можаш 12) мы хочам - не можам 13) ён хоча - не можа 14) Вы хочаце - не можаце
- 27.** 1) *пісаць*: я пішу, ты пішаш, ён/яна піша, мы пішам, вы пішаце, яны пішуць 2) *запісаць*: я запішу, ты запішаш, ён/яна запіша, мы запішам, вы запішаце, яны запішуць 3) *напісаць*: я напішу, ты напішаш, ён/яна напіша, мы напішам, вы напішаце, яны напішуць 4) *сказаць*: я скажу, ты скажаш, яна скажа, мы скажам, вы скажаце, яны скажуць 5) *адказаць*: я адкажу, ты адкажаш, яна адкажа, мы адкажам, вы адкажаце, яны адкажуць 6) *паказаць*: я пакажу, ты пакажаш, яна пакажа, мы пакажам, вы пакажаце, яны пакажуць
- 28.** 1) я вучуся і вывучаю, а яна вучыцца і вывучае 2) ты вучышся і вывучаеш, а ён вучыцца і вывучае 3) ён вучыцца і вывучае, а ты вучышся і вывучаеш 4) яна вучыцца і вывучае, а я вучуся і вывучаю 5) яны вучацца і вывучаюць, а мы вучымся і вывучаем 6) Вы вучыцеся і вывучаеце, а ты вучышся і вывучаеш 7) мы вучымся і вывучаем, а Вы вучыцеся і вывучаеце 8) яны вучацца і вывучаюць, а ты вучышся і вывучаеш
- 30.** 1) глядзіш – гляджу 2) ходзіш – хаджу 3) ёздзіш – ёзджу 4) ненавідзіш - ненавіджу 5) робіш – раблю 6) любіш – люблю 7) пазнаёміш – пазнаёмлю 8) зробіш – зраблю
- 31.** 1) *ісці*: ён/яна ідзе, мы ідзем, вы ідзяце, яны ідуць 2) *паклазці*: ён/яна паклазце, мы паклаззем, вы паклаззяце, яны пакладуць 3) *прывезці*: ён/яна прывясе, мы прывясем, вы прывясеце, яны прывясуць 4) *прывязці*: ён/яна прывязе, мы прывязем, вы прывязеце, яны прывязуць
- 32.** 1) ты стамляешся, а ён не стамляецца 2) стоміцца, а я не стамлюся 3) я пагаджаюся, а мы не пагаджаемся 4) ты пагодзішся, а я не пагаджуся 5) ён спазняецца, а яны не спазняюцца 6) ты спознішся, а яна не спозніцца 7) я хвалюся, а ён не хвалібецца 8) ты саромеешся, а яна не саромеецца 9) мы пытаемся, а я не пытаюся 10) ты спяшаешся, а яны не спяшаюцца 11) мы

вітаемся, а ён не вітаецца 12) ты крыўдзішся, а яна не крыўдзіцца 13) мы затрымліваемся, а ён не затрымліваецца 14) яна затрымаецца, а я не затрымаюся

33а) Дзень студэнта.

Зранку я моцна сплю. Устаю апоўдні і доўга снедаю-абэдаю. :-) Потым іду ва ўніверсітэт і нясу з сабою лептоп і канспэкты. Там намагаюся працаваць: слухаю лекцыі, нешта занатоўваю, штосьці запамінаю. Вячэраю дома. Уночы “сяджу” ў чаце і блогах. Ранкам не магу ўстаць.

33б) 1) уставаць 2) снедаць 3) абэдаць 4) ісці 5) несці 6) намагацца 7) слухаць 8) занатоўваць 9) запамінаць 10) вячэраць 11) сядзець 12) магчы

33в) мы спім; устаём, снедаем-абэдаем; ідзем, нясем, намагаемся, слухаем, занатоўваем, запамінаем; вячэраем, сядзім, можам; **вы** спіце; устаяце, снедаеце-абэдаеце; ідзяце, несяце, намагаецеся, слухаеце, занатоўваеце, запамінаеце; вячэраеце, сядзіце, можаце; **яны** спяць; устаюць, снедаюць-абэдаюць; ідуць, нясуць, намагаюцца, слухаюць, занатоўваюць, запамінаюць; вячэраюць, сядзяць, могуць

33а) Дзень выкладчыка

Зранку працую: пішу навуковы артыкул. Удзень працую: праводжу лекцыі і семінары. Увечары працую: правяраю студэнцкія работы, рыхтую выступленне на канферэнцыю. Позна ўвечары сяджу за камп’ютарам: гляджу электронную пошту і адказваю на прыватныя лісты. Кладуся позна.

33б) 13) працаваць 14) пісаць 15) праводзіць 16) правяраць 17) рыхтаваць 18) сядзець 19) глядзець 20) адказваць 21) класіся

33в) мы працуем: пішам; працуем: праводзім; працуем: правяраем, рыхтуем; сядзім: глядзім і адказваем; кладземся; **вы** працуеце: пішаце; працуеце: праводзіце; працуеце: правяраеце, рыхтуеце; сядзіце: гледзіце і адказваеце; кладзяцеся; **яны** працуюць: пішучь; працуюць: праводзяць; працуюць: правяраюць, рыхтуюць; сядзяць: глядзяць і адказваюць; кладуцца

Lektion 3

35. 1) пачалася 2) пачаўся 3) было 4) быў 5) былі 6) закончыўся 7) быў 8) пачаўся 9) пачаліся 10) доўжыліся 11) быў 12) закончыўся

36. 1) падарожнічаў, падарожнічала, падарожнічалі 2) вандраваў, вандравала, вандравалі 3) плаваў, плавала, плавалі 4) загараву, загарала, загаралі 5) гуляў, гуляла, гулялі 6) танцаваў, танцавала, танцавалі 7) спяваў, спявала, спявалі 8) радаваўся, радавалася, радаваліся 9) рыбаліў, рыбаліла, рыбалілі 10) майстраву, майстравала, майстравалі 11) хадзіў, хадзіла, хадзілі 12) сумаву, сумавала, сумавалі 13) купаўся, купалася, купаліся 14) катаўся, каталася, каталіся 15) усміхаўся, усміхалася, усміхаліся 16) крыўдзіўся, крыўдзілася, крыўдзіліся

37. 1) гуляў 2) хадзілі 3) глядзелі 4) пісала 5) займаўся 6) былі, 7) спаў/спала 8) ездзілі 9) хадзіў 10) ездзіў 11) плаваў 12) гуляў 13) катаўся/каталася 14) адпачывалі 15) падарожнічалі 16) вандравала/вандраваў

38а) Мая сяброўка Кацярына мае любімы занятак: яна майструе – шые лялькі. І робіць гэта цудоўна. Вобраз новай лялькі з’яўляецца выпадкова. Напрыклад, бачыць яна нейкага чалавэка, і штосьці ў ягоным абліччы яе прыцягвае. Адна рыса твару, адзін жэст, адна дэталё вобраткі становяцца штуршком для ідэі. А ўжо ў працэсе працы над лялькай ствараецца вобраз, удакладняюцца дэталі. Але яна ніколі не вяртаецца да старога – творыць новае.

38б) 1) шые – шыць, шыла 2) робіць – рабіць, рабіла 3) з’яўляецца – з’яўляцца, з’яўляўся 4) бачыць – бачыць, бачыла 5) прыцягвае – прыцягваць, прыцягвала 6) становяцца – станавіцца, станавіліся 7) ствараецца – стварацца, ствараўся 8) удакладняюцца – удакладняцца, удакладняліся 9) вяртаецца – вяртацца, вярталася 10) творыць – тварыць, тварыла

- 38в)** Мая сяброўка Кацярына мела любімы занятак: яна майстравала – шыла лялькі. І рабіла гэта цудоўна. Вобраз новай лялькі з’яўляўся выпадкова. Напрыклад, бачыла яна нейкага чалавёка, і штосьці ў ягоным абліччы яе прыцягвала. Адна рыса твару, адзін жэст, адна дэталё вярталі станавіліся штуршком для ідэі. А ўжо ў працэсе працы над лялькай ствараўся вобраз, удакладняліся дэталі. Але яна ніколі не вярталася да старога – тварыла новае.
- 39.** 1) ты 2) ён/яна 3) мы 4) Вы/вы 5) я 6) яны 7) Вы/вы 8) ён/яна 9) яны
- 40.** 1) давайце вандраваць 2) давайце паплаваем 3) давайце загараць 4) давайце пагуляем 5) давайце спяваць 6) давайце чытаць 7) давайце патанцуем 8) давайце майстравачь 9) давайце рыбаліць 10) давайце пакупамся 11) давайце катацца 12) давайце смяцца 13) давайце ўсміхацца 14) давайце ўсміхнёмся 15) давайце радавацца 16) давайце весяліцца
- 41.** 1) Няхай ён рыбаліць! 2) Няхай яна пакупаетца! 3) Няхай яны пакатаюцца! 4) Няхай яно смяецца! 5) Няхай яна ўсміхаецца! 6) Няхай яны радуецца! 7) Няхай ён павесяліцца! 8) Няхай яна адпачывае! 9) Няхай ён вандруе! 10) Няхай ён загарае! 11) Няхай яна пагуляе! 12) Няхай яны спяваюць! 13) Няхай яна пачытае! 14) Няхай ён плавае! 15) Няхай яно танцуе! 16) Няхай яны майструюць!
- 42.** 1) адпачываем – адпачывай 2) чытаем – чытай 3) спяваем – спявай 4) іграем – іграй 5) плаваем – плавай 6) загараем – загарай 7) гуляем – гуляй 8) вандруем – вандруй 9) танцуем – танцуй 10) ходзім – хадзі 11) вучым – вучы 12) гаворым – гавары 13) займаем – займайся 14) купаемся – купаўся 15) катаем – катайся
- 43а)** ёшце; возьміце; заварыце, уладкуйцеся, атрымлівайце; ласуйцеся
- 45.** 1) хацелі бы 2) гулялі бы 3) была б 4) падарожнічала б 5) сустрэлі бы 6) было б 7) магла б 8) мог бы 9) магла б 10) вандраваў бы 11) глядзелі бы 12) глядзелі бы 13) з’елі б 14) купілі бы
- 46.** праходзіў; называўся, злучаў, паходзіў; плавалі; прывозілі; хадзіла; плавала, было; забыліся; засталіся, захацелі; была; атрымалася; прайшлі

Lektion 4

- 47.** 1) **мець** – маю, маеш, мае, маем, маеце, маюць меў, мела, мелі май(це) 2) **жыць** – жыву, жывеш, жыве, жывём, жывяце, жывуць жыў, жыла, жыло, жылі жыві(це) 3) **здымаць** – здымаю, здымаеш, здымае, здымаем, здымаеце, здымаюць здымаў, здымала, здымалі здымай(це) **зняць** – здыму/зніму, здымеш/ знімеш, здыме/зніме, здымем/знімем, здымеце/знімеце, здымуць/знімуць зняў, зняла, знялі здымі(це)/знімі(це) 4) **стаяць** – стаю, стаіш, стаіць, стаім, стаіце, стаяць стаяў, стаяла, стаялі стой(це) 5) **(па)ставіць** – (па)стаўлю, (па)ставіш, (па)ставіць, (па)ставім, (па)ставіце, (па)ставяць (па)ставіў, (па)ставіла, (па)ставілі (па)стаў(це) 6) **вісець** – вішу, вісіш, вісіць, вісім, вісіце, вісяць вісёў, вісела, вісели вісі(це) 7) **(па)вешаць** – (па)вешаю, (па)вешаеш, (па)вешае, (па)вешаем, (па)вешаеце, (па)вешаюць (па)вешаў, (па)вешала, (па)вешалі (па)вешай(це) 8) **(па)кладзі** – (па)кладу, (па)кладзеш, (па)кладзе, (па)кладзем, (па)кладзяце, (па)кладуць (па)клаў, (па)клала, (па)клалі (па)кладзі(це) 9) **ляжаць** – ляжу, ляжыш, ляжыць, ляжым, лежыце, ляжаць ляжаў, ляжала, ляжалі ляжы(це)
- 48.** 1) шафы 2) тэлевізары 3) тэлефоны 4) крэслы 5) столікі 6) канапы 7) дываны 8) ложка 9) паліцы 10) камп’ютары 11) мабільнікі 12) шторы 13) вокны 14) куты 15) тымбачкі 16) пакоі 17) калідоры 18) прыбіральні 19) туалеты 20) ліфты 21) лесвіцы 22) павэрхі 23) сцены 24) ноўтбукі
- 49.** 1) у парк 2) у гімназію 3) у краму 4) у магазін 5) у кафэ 6) у кавярню 7) у касцёл 8) у царкву 9) у музей 10) у бібліятэку 11) у пакой 12) у кухню 13) у кабінет 14) у залу 15) у спальню 16) у калідор 17) у ванную 18) у прыбіральню

50. 1) на газавую пліту 2) ў адзэжную шафу 3) ў лэвы кут 4) на шкляную паліцу 5) на мяккае крэсла 6) ў новую шафку 7) на часопісны столік 8) ў маразільную камеру 9) ў папяровую каробку 10) ў сінюю папку 11) на драўляныя плэчыкі 12) ў кухонны буфэт 13) на электрапліту
51. 1) на крэсле 2) у куце 3) на дыване 4) на падлозе 5) на акне 6) на шафе 7) на сцяне 8) на канаве 9) на ложку 10) на сталё 11) у кўхні 12) у кабінеце 13) у зале 14) на паліцы 15) у калідоры 16) на століку
52. 1) ў бібліятэцы 2) па фанэтыцы 3) па фізіцы 4) па лэксіцы 5) па граматыцы 6) на дыскатэцы 7) на практыцы 8) на матэматыцы 9) на пасылцы 10) на паштоўцы 11) на электрычцы 12) на маршрутцы 13) на вешалцы 14) на тўмбачцы
53. 1) у 2) у 3) на 4) на 5) на 6) ў 7) у 8) ў 9) На 10) У 11) у 12) ў 13) ў 14) на 15) ў 16) на 17) ва 18) ва
54. 1) у аднапавярховым доме 2) у трохпавярховым доме 3) у чатырхпавярховым доме 4) у пяціпавярховым доме 5) у шасціпавярховым доме 6) у сяміпавярховым доме 7) у дванаццаціпавярховым доме 8) у шматпавярховым доме 9) на другім павёрсе 10) на трэцім павёрсе 11) на чацвёртым павёрсе 12) на пятым павёрсе 13) на шостым павёрсе 14) на сёмым павёрсе 15) на восьмым павёрсе 16) на дзвятым павёрсе 17) на дзясятым павёрсе; 18) у аднапакаёвай кватэры 19) у двухпакаёвай кватэры 20) у трохпакаёвай кватэры 21) у чатырхпакаёвай кватэры; 22) у вялікім горадзе 23) у новым мікрараёне 24) у буйной сталіцы 25) у тлўмным мегаполісе 26) у драўлянай хаце 27) ва ўласным доме 28) у прыгожым мэсцы 29) на галоўным праспэктце 30) у студэнцкім гуртажытку 31) у старой кватэры
55. 1) на газавай пліце 2) у адзэжнай шафе 3) у лэвым куце 4) на шкляннай паліцы 5) на мяккім крэсле 6) у новай шуфлядзе 7) на часопісным століку 8) у маразільнай камеры 9) у папяровай каробцы 10) у сіняй папцы 11) на драўляных плэчыках 12) у кухонным буфэце 13) у пісьмовым сталё 14) у старой камодзе
56. 1) у ім 2) у ёй 3) на ім 4) на ёй 5) на ім 6) на ёй 7) на іх 8) у ім 9) на ёй 10) у ім 11) на ёй 12) у іх 13) у ім 14) на ёй 15) у іх 16) у ім 17) на ёй 18) у ім
- 57а) на бэразе; у зеляніне; На першым павёрсе; на паўадкрытую веранду; На верандзе; на свежым павётры; на вадў; мэсца; У святочныя дні; на гэтым мэсцы; На другім павёрсе; У гэтым кабінеце; У процілеглым бакў

Lektion 5

58. 1) **мець** – маю, маеш, мае, маем, маеце, маюць; меў, мэла, мелі; май(це); 2) **жыць** – жывў, жывэш, жыве, жывём, жывяце, жывуць; жыў, жыла, жыло, жылі; жыві(це); 3) **вучыцца** – вучўся, вучышся, вучыцца, вучымся, вучыцеся, вучацца; вучыўся, вучылася, вучыліся; вучы(це)ся; 4) **(а)жаніцца** – (а)жанюся, (а)жэнішся, (а)жэніцца, (а)жэнімся, (а)жэніцеся, (а)жэняцца; (а)жаніўся, (а)жаніліся; (а)жані(це)ся; 5) **выйсці** <замуж> – выйду, выйдзеш, выйдзе, выйдзем, выйдзеце, выйдучь; выйшла, выйшла; выйдзі(це); 6) **любіць** – люблю, любіш, любіць, любім, любіце, любяць; любіў, любіла, любілі; любі(це); 7) **мáрыць** – мэру, мэрыш, мэрыць, мэрым, мэрыце, мэраць; мэрыў, мэрыла, мэрылі; мэр(це); 8) **(с)падабацца** – (с)падабаюся, (с)падабаешся, (с)падабаецца, (с)падабаемся, (с)падабаецца, (с)падабаюцца; (с)падабаўся, (с)падабалася, (с)падабаліся; (с)падабай(це)ся; 9) **сябраваць** – сябрую, сябруеш, сябруе, сябруем, сябруеце, сябруюць; сябраваў, сябравала, сябравалі; сябруй(це)
59. 1) У яé 2) У цябé 3) У мянé 4) У яго 5) У іх 6) У яго 7) У яé 8) У цябé 9) У мянé 10) У іх 11) У нас 12) У вас 13) У яго 14) У яé 15) У іх 16) У нас 17) У цябé 18) У мянé 19) У Вас 20) У іх
60. 1) маладзéйшая за цябé 2) старэйшы за яго 3) старэйшая за цябé 4) маладзéйшая за іх 5) старэйшы за яé 6) маладзéйшы за яго 7) старэйшая за мянé 8) маладзéйшы за цябé 9) маладзéйшая за яго 10) старэйшы за яé 11) старэйшыя за іх 12) маладзéйшая за цябé 13) маладзéйшы за іх 14) маладзéйшыя за Вас

61. 1) нямá мўжа 2) нямá жонкі 3) нямá сы́на 4) нямá дачкі 5) нямá бацькі 6) нямá ма́ці 7) нямá дзя́дзькі 8) нямá цёткі 9) нямá дзяду́лі 10) нямá бабу́лі 11) нямá пляме́нніка 12) нямá пляме́нніцы 13) нямá айчы́-ма 14) нямá ма́чыхі 15) нямá цешчы 16) нямá цесця 17) нямá свёкра 18) нямá свекры́ві
62. 1) Чый гэ́та дзяду́ля? Гэ́та твой дзяду́ля; 2) Чы́я гэ́та бабу́ля? Гэ́та твая бабу́ля; 3) Чы́е гэ́та пляме́ннікі? Гэ́та тваё пляме́ннікі; 4) Чы́ё гэ́та немаўлё́? Гэ́та тваё намаўлё́; 5) Чы́я гэ́та пляме́нніца? Гэ́та і́хняя пляме́нніца. 6) Чый гэ́та айчы́м? Гэ́та і́хні айчы́м. 7) Чы́я гэ́та ма́чыха? Гэ́та і́хняя ма́чыха; 8) Чы́я гэ́та няве́стка? Гэ́та мая́ няве́стка; 9) Чы́е гэ́та зяці́? Гэ́та ма́е зяці́; 10) Чы́я гэ́та цешча́? Гэ́та мая́ цешча́; 11) Чый гэ́та цесць? Гэ́та яго́ны цесць; 12) Чый гэ́та свёкар? Гэ́та яго́ны свёкар; 13) Чы́я гэ́та свякроў? Гэ́та яго́ная свякроў; 14) Чы́е гэ́та немаўля́ты? Гэ́та яго́ныя немаўля́ты; 15) Чы́е гэ́та сваякі́? Гэ́та ё́йныя сваякі́; 16) Чый гэ́та муж? Гэ́та ё́йны муж; 17) Чы́я гэ́та жонка́? Гэ́та мая́/Ва́ша жонка́; 18) Чы́е гэ́та сы́нкі? Гэ́та ма́е/Ва́шы сы́нкі; 19) Чы́я гэ́та дачка́? Гэ́та на́ша дачка́; 20) Чый гэ́та бацька́? Гэ́та наш бацька́; 21) Чы́я гэ́та ма́ці? Гэ́та на́ша ма́ці; 22) Чый гэ́та дзя́дзька? Гэ́та і́хні дзя́дзька; 23) Чы́я гэ́та цётка́? Гэ́та і́хняя цётка́; 24) Чы́е гэ́та бацькі́? Гэ́та і́хнія бацькі́.
63. 1) бацькаў 2) бра́тава 3) сястры́н 4) сестры́на 5) цётчы́на 6) Але́сеў 7) Анто́севы 8) дзя́дзькава 9) сусе́даў 10) даччы́на 11) Юрасе́ў 12) бабу́ліна 13) гаспады́нін 14) Іры́ніна 15) цётчы́н 16) дзяду́лева 17) ма́мін 18) Віта́левы 19) сусе́дчына 20) сяброўчы́на 21) Ве́рына 22) сы́навы 23) сусе́дава 24) мўжаў 25) сваяковы
64. 1) Чый брат? 2) Чы́я сяброўка́? 3) Чый ся́бар? 4) Чы́я сўмка́? 5) Чы́я сястра́? 6) Чый магнітафон? 7) Чы́е канспэ́кты? 8) Чы́я гіта́ра? 9) Чый саба́ка? 10) Чы́я ца́цка? 11) Чый веласі́пед? 12) Чы́я ка́зка? 13) Чый тэле́фон? 14) Чы́ё палі́то? 15) Чый часопі́с? 16) Чы́я гаспада́рка? 17) Чый посуд? 18) Чы́е прыго́ды? 19) Чы́я кватэ́ра? 20) Чы́я ма́ці? 21) Чы́я хўстка́? 22) Чы́е акулё́ры? 23) Чы́я жонка́? 24) Чый партфе́ль? 25) Чы́е дзе́ці?
- 65а) Жылі́-былі́; ста́ла; замаркоці́ўся, задума́ўся, вы́рашыў; Пайшоў; быў; пакры́ўдзіўся, вярну́ўся; Застала́ся, задумала́ся, пашкадава́ла, не пагадзі́лася; Засаромелася́, засмуці́лася, папляля́ся; ста́ла, не ўзя́ў, пайшоў; хадзі́лі, засталі́ся
- 65б) 1) не ста́нь! 2) не заста́нься! 3) не кры́ўдзіся! 4) не вазьмі́! 5) не і́дзі! 6) не хадзі́!

Lektion 6

66. 1) **снедаць** – снедаю, снедаеш, снедае, снедаем, снедаеце, снедаюць; снедаў, снедала, снедалі; снедай(це); 2) **абедаць** – абедаю, абедает, абедаете, абедаете, абедаете, абедаете; абедай(це); 3) **вячэраць** – вячэраю, вячэраеш, вячэрае, вячэраем, вячэраеце, вячэраюць; вячэраў, вячэрала, вячэралі; вячэрай(це); 4) **гатаваць** – гату́ю, гату́еш, гату́е, гату́ем, гату́еце, гату́юць; гатаваў, гатава́ла, гатава́лі; гату́й(це); 5) **варыць** – вару́, ва́рыш, ва́рыць, ва́рым, ва́рыце, ва́раць; ва́рыў, ва́рыла, ва́рылі; ва́ры(це); 6) **смажыць** – сма́жу, сма́жыш, сма́жыць, сма́жым, сма́жыце, сма́жаць; сма́жыў, сма́жыла, сма́жылі; сма́ж(це); 7) **пячы́** – пяку́, пячэ́ш, пячэ́, пячэ́м, п'яце́, п'ю́ць; піў, піла́, пілі́; пі(це); 8) **піць** – п'ю́, п'еш, п'е́, п'ём, п'яце́, п'ю́ць; піў, піла́, пілі́; пі(це); 9) **ёсці** – ем, ясі́, есць, ядзі́м, ясце́, яду́ць; еў, ёла́, ёлі́; ёш(це); 10) **частаваць** – частую́, часту́еш, часту́е, часту́ем, часту́еце, часту́юць; частаваў, частава́ла, частава́лі; часту́й(це); 11) **(па)каштаваць** – (па)каштую́, (па)кашту́еш, (па)кашту́е, (па)кашту́ем, (па)кашту́еце, (па)каштую́ць; (па)каштаваў, (па)каштава́ла, (па)каштава́лі; (па)каштуй(це); 12) **смакаваць** – смакую́, смаку́еш, смаку́е, смаку́ем, смаку́еце, смакую́ць; смакаваў, смакава́ла, смакава́лі; смаку́й(це); 13) **зака́зваць** – зака́зваю, зака́зваеш, зака́звае, зака́зваем, зака́зваеце, зака́зваюць; зака́зваў, зака́звала́, зака́звалі́; зака́звай(це); **зака́заць** – зака́жу́, зака́жаш, зака́жа, зака́жам, зака́жаце, зака́жуць; зака́заў, зака́зала́, зака́залі́; зака́жы(це)
67. 1) Я ем на сняда́нак фрукто́выя мі́слі і п'ю рамонка́вую гарба́ту. 2) Я ем на сняда́нак све́жую бу́лачку і п'ю я́блычны сок. 3) Ё́н есць на сняда́нак цві́лы сыр і п'е салодкую кака́ву. 4) Яна́ есць на сняда́нак ня́тлу́сты ё́гурт і п'е чорную ка́ву. 5) Мы ядзі́м на абед ту́шаную капу́сту і сма́жанае мя́са. 6) Мы ядзі́м на абед ва́раную бу́льбу і све́жую гародні́ну. 7) Яны́ яду́ць на абед запэ́чаную ры́бу і зя́лёную сала́ту. 8) Я ем на падвячо́рак несалодкі́ піро́г і п'ю мо́цную ка́ву. 9) Я ем на падвячо́рак ня́тлу́стае пячэ́нне і п'ю салодкую гарба́ту. 10) Ё́н есць на падвячо́рак ві́шнёвы торт і п'е капу́чы на. 11) Яна́ есць на падвячо́рак розную садаві́ну. 12) Мы ядзі́м на вячэ́ру вегета́рыянскую макарону́

і п'ём чырвонае віно. 13) Мы ядзім на вячэру вараанае яйка, халодны бутэрброд і п'ём белае віно.
14) Яны ядуць на вячэру марскую салату і п'юць халодную колу.

- 68.** 1) стала 2) наж 3) відэльца 4) кубка 5) сподка 6) чайніка 7) слоіка 8) келіха 9) посуду 10) абруса
11) ручніка 12) лыжкі 13) талеркі 14) каструлі 15) патэльні 16) шклянкі 17) сурвэткі 18) бутэлькі
19) піва 20) віна 21) малака 22) мяса 23) яйка 24) пячэння 25) капучына 26) торту 27) чаю 28)
шакаладу 29) соку 30) сыру 31) кэтчупу 32) мёду 33) соусу 34) творагу 35) воцату 36) кропу 37)
кмёну 38) алёю 39) смятаны 40) ёгурту 41) вяндрліны 42) каўбасы 43) рысу 44) бульбы 45) хлеба 46)
макароны 47) пірага 48) стравы 49) харчавання 50) ёжы 51) яды 52) снэдання 53) абёду 54) вячэры
- 69.** 1) кубак чаю 2) кубачак кавы 3) пляшку гарэлкі 4) бутэльку віна 5) плітку шакаладу 6) пакет соку
7) шклянку малака 8) кубак гарбаты 9) пакэцік капучына 10) пачак пячэння 11) пакет мукі 12)
упакоўку вады 13) бохан хлеба 14) каробку зефіру 15) бляшанку карамелі 16) слоік соку 17)
кавалак сыру 18) мех бульбы
- 70.** 1) без мёду і без джэму 2) без малака і без цукру 3) без лімона і без варэння 4) без цукэркі і без
садавіны 5) без торціка і без пірага 6) без булькі і без бубліка 7) без смятаны і без гарчыцы 8) без
кэтчупу і без маянэзу 9) без прыправы і без лімона 10) без салаты і без рысу 11) без цукру і без
малака 12) без варэння і без ікры 13) без соку і без воцату 14) без цыбулі і без часнаку
- 71.** 1) чорнай кавы 2) нясвэжага піва 3) тлустага ёгурту 4) горкага шакаладу 5) чырвонага віна 6) яб-
лычнага соку 7) ліпавай гарбаты 8) пясочнага пячэння 9) цёплага шампанскага 10) газаванай вады
11) белага хлеба 12) таннага каньяку 13) дарагой гарэлкі 14) цёмнага піва 15) цвілога сыру 16)
вараанай сасіскі 17) таматнага соусу 18) вэнджанай каўбасы 19) кіслага яблыка 20) шакаладнага
мусу 21) слівовага джэму
- 72.** 1) Ніякага піва я піць не буду! 2) Ніякага шампанскага я піць не буду! 3) Ніякай кавы я піць не
буду! 4) Ніякай гарэлкі я піць не буду! 5) Ніякага соку я піць не буду! 6) Ніякага чаю я піць не
буду! 7) Ніякага каньяку я піць не буду! 8) Ніякай салаты я ёсці не буду! 9) Ніякага мяса я ёсці не
буду! 10) Ніякіх бліноў я ёсці не буду! 11) Ніякага бальзаму я піць не буду! 12) Ніякага
марожанага я ёсці не буду! 13) Ніякай рыбы я ёсці не буду! 14) Ніякага дэсэрту я ёсці не буду! 15)
Ніякай стравы я ёсці не буду! 16) Ніякага пірожанага я ёсці не буду! 17) Ніякіх дранікаў я ёсці не
буду! 18) Ніякай закускі я ёсці не буду!
- 73.** 1) ёсць перцы, кабачкі, гарбузы нямá нi перцаў, нi кабачкоў, нi гарбузоў 2) ёсць апельсіны,
мандарыны, лімоны нямá нi апельсінаў, нi мандарынаў, нi лімонаў 3) ёсць яблыкі, грушы, арэхі
нямá нi яблыкаў, нi груш, нi арэхаў 4) ёсць ананасы, бананы, кiві нямá нi ананасаў, нi бананаў, нi
кiві 5) ёсць вiшнi, чарэшнi, слiвы нямá нi вiшань, нi чарэшань, нi слiў 6) ёсць персікі, кавуны, дынi
нямá нi персікаў, нi кавуноў, нi дынь 7) ёсць сунiцы, клубнiцы, малiны нямá нi сунiц, нi клубнiц, нi
малiн 8) ёсць ажыны, парэчкі, чарнiцы нямá нi ажынаў, нi парэчак, нi чарнiц(аў) 9) ёсць
цюльпаны, гваздзiкi, гладыёлусы нямá нi цюльпанаў, нi гваздзiкоў, нi гладыёлусаў 10) ёсць тарты,
пірагі, піражкі нямá нi тартоў, нi пірагоў, нi піражкоў 11) ёсць цукэркі, шакаладкі, чыпсы нямá нi
цукэрак, нi шакаладак, нi чыпсаў 12) ёсць дранiкi, катлэты, сўшы нямá нi дранікаў, нi катлэт, нi
сўшы
- 74а)** На Беларусі; Без бульбы, нi абедзенны(ага), нi святочны(ага) стол(сталá); з яé; з бульбы, розных
страў; гэту(ю) культуру, для iх; шмат пэсень, казак, паданняў; адзiн з народных беларускiх танцаў;
да нас; яé; ў Паўднёвай Амэрыцы; Хрыстафора Калумба; яé, ў Еўропу; На тэрыторыю; ягонья
памкнённi; бульбу, поспеху; гэтай культуры; ад галоднай смёрці

Lektion 7

- 75.** 1) адчыні́цца – адчыні́юся, адчыні́ешся, адчыні́ецца, адчыні́юся, адчыні́ецеся, адчыні́юцца;
адчы- нiаўся, адчыні́лася, адчыні́ліся; адчыні́й(це)ся; адчыні́цца – адчыні́юся, адчыні́шся, адчы-
ніцца, адчыні́мся, адчыні́цеся, адчыні́цца; адчыні́ўся, адчыні́лася, адчыні́ліся; адчыні́(це)ся; 2)
зачыні́цца – зачыні́юся, зачыні́ешся, зачыні́ецца, зачыні́юся, зачыні́ецеся, зачыні́юцца; зачыні́-
ўся, зачыні́лася, зачыні́ліся; зачыні́й(це)ся; зачыні́цца – зачыні́юся, зачыні́шся, зачыні́цца, зачы-
німся, зачыні́цеся, зачыні́цца; зачыні́ўся, зачыні́лася, зачыні́ліся; зачыні́(це)ся; 3) лічы́ць – лічу,

лічыш, лічыць, лічым, лічыце, лічаць; лічыў, лічыла, лічылі; лічы(це); 4) **каштаваць** – каштую, каштуюеш, каштуйе, каштуйем, каштуйеце, каштуюць; каштаваў, каштавала, каштавалі; каштуй(це); 5) **купляць** – купляю, купляеш, купляе, купля-ем, купляеце, купляюць; купляў, купляла, куплялі; купляй(це); **купіць** – куплю, купіш, купіць, купім, купіце, купяць; купіў, купіла, купілі; купі(це); 6) **даваць** – даю, даеш, дае, даём, даяце, даюць; даваў, давала, давалі; давай(це); **даць** – дам, дасі, дасць, дадзім, дасце, дадучь; даў, дала, дало, далі; дай(це); 7) **прадаваць** – прадаю, прадаеш, прадае, прадаём, прадаяце, прадаюць; прадаваў, прадавала, прадавалі; прадавай(це); **прадаць** – прадам, прадасі, прадасць, прададзім, прадасце, прададучь; прадаў, прадала, прадало, прадалі; прадай(це); 8) **насіць** – нашу, носіш, носіць, носім, носіце, носяць; насіў, насіла, насілі; насі(це); 9) **абуюць** – абую, абуюеш, абуюе, абуюем, абуюеце, абуюць; абуюў, абуюла, абуюлі; абуй(це); **абубаць** – абубаю, абубаеш, абубае, абубаём, абубаеце, абубаюць; абубаў, абубала, абубалі; абубай(це); 10) **апрануць** – апрачу, апрачеш, апраче, апрачём, апрачеце, апрачуць; апрачуў, апрачула, апрачулі; апрачі(це); **апранаць** – апрачаю, апрачаеш, апрачае, апрачаём, апрачаеце, апрачаюць; апрачаў, апрачала, апрачалі; апрачай(це); 11) **мэраць** – мэраю, мэраеш, мэрае, мэраем, мэраеце, мэраюць; мэраў, мэрала, мэралі; мэрай(це)

76. 1) жаночага адзэння 2) падарункаў 3) дзіцячага абутку 4) спорттавараў 5) электратавараў 6) жаночай бялізны 7) беларускіх сувеніраў 8) мужчынскага абутку 9) галаўных убораў 10) гаспадарчых тавараў 11) біжутэрыі 12) дзіцячых цацак 13) радыётавараў 14) жаночага абутку 15) харчовых тавараў 16) посуду 17) канцтавараў 18) парфюмерыі 19) касметыкі
77. 1) з твайго кашалька 2) з ягонай рэшты 3) ад маёй купоры 4) ад ваіх манёт 5) для майго адзэння 6) для тваёй кофтакі 7) да іхняга абутку 8) да нашага тавару 9) для свайго паліто 10) з нашых касцюмаў 11) з ёйнай курткі 12) для ягонага чэка 13) да майго посуду 14) з іхняга магазіна 15) з тваёй крэмы 16) для сваёй кандытарскай 17) для ёйнага гандляра 18) ад іхніх пакупнікоў 19) ад нашага гандлю 20) з твайго кіёска 21) да маёй вёскі 22) да нашага горада 23) для сваёй вітрыны 24) для іхніх дамоў 25) з ягоных рэчаў
78. 1) пасуюць да тваіх карычневых чаравікаў 2) пасуе да ягонага строгага касцюма 3) пасуе да ёйнага белага футра 4) пасуюць да маёй скураной сумкі 5) пасуе да тваіх каляровых шортаў 6) пасуюць да маёй вузкай спадніцы 7) пасуе да Вайшай доўгай сукенкі 8) пасуе да іхніх цёмных джынсаў 9) пасуе да ёйных льяных штаноў 10) пасуе да тваёй стракатай камізэлькі 11) пасуе да маіх каштанавых валасоў 12) пасуе да ягонай блакітнай кашулі 13) пасуе да Вайшага залатога пярсцёнка 14) пасуюць да твайго строгага паліто
79. 1) нямá белага сарафана 2) нямá чырвонай курткі 3) нямá чорных штаноў 4) нямá жоўтага берэта 5) нямá зялёных ботаў 6) нямá карычневай спадніцы 7) нямá блакітнага гальштука 8) нямá сіняй сукенкі 9) нямá цёмных шарпэтак 10) нямá свётлага касцюма 11) нямá квяцістай сукенкі 12) нямá шарсцянога світара 13) нямá скураных пальчаткаў 14) нямá саламянага капелюша
80. 1) Лётась тут *не было адкуль* зрабіць заказ. 2) Налэта там *не будзе як* паказаць новую калэкцыю. 3) Заўтра там *не будзе куды* паставіць веласіпэд. 4) Два дні таму тут *не было дзе* прыпаркавацца. 5) Праз гадзіну мне *не будзе адкуль* патэлефанаваць. 6) Хутка тут *не будзе дзе* пакласці кнігі. 7) Учора тут *не было куды* сесці. 8) Пазней тут *не будзе як* паразмаўляць.
81. 1) ніко́лькі не шкадаваў 2) ніяк не ма́глі 3) ніадку́ль не чака́ла 4) ніяк не выпада́ла 5) ніку́ды не э́здзіў і нідзэ не бы́ў 6) ніко́лі не бы́лі 7) ніко́лі не позна 8) ніко́лькі не бая́лася 9) ніяк не ма́глі 10) нідзэ не мог 11) ніадку́ль не было 12) ніяк не ма́гу 13) ніку́ды не схадзі́ў 14) нідзэ не ма́гла
82. 1) важне́йшы гора́д 2) зручне́йшае станові́шча 3) гучне́йшая му́зыка 4) страшне́йшы шторм 5) буйне́йшае возе́ра 6) мацне́йшая су́вязь 7) пазне́йшыя кве́ткі 8) бядне́йшыя вёскі 9) святле́йшы дзе́нь 10) смяле́йшы ўчы́нак 11) бяле́йшы пясок 12) зеляне́йшыя ку́сты 13) весе́лейшая кампа́нія 14) прыгажэй́шая ра́ка 15) хі́трэйшы чалавэ́к 16) міле́йшае дзіце́
83. 1) шы́рэйшы за той 2) ву́зэйшае за тое 3) мя́кчэйшыя за т́ыя 4) горшы́я за т́ую 5) ме́ншы за той 6) ніжэй́шыя за т́ыя 7) вы́шэйшае за тое 8) прыгажэй́шыя за т́ую 9) святле́йшы за той 10) свая́жэйшыя за т́ыя 11) большы́я за т́ую 12) ме́ншыя за т́ыя 13) ле́пшы за той 14) наве́йшае за тое 15) таўсе́йшыя за т́ую 16) горшы́я за той

- 84a)** па Вялікай Мікіцкай вуліцы; ад кансерваторыі; ля вітрыны; яе; старадаўніх рэчаў; народаў; найдзіўнейшыя ядwabныя індыйскія; са срэбра, золата, дамáскай сталі; У цэнтры гэнай цікавай і багатай вітрыны; На гэным малюнку; на пярэднім плане; кветак; тэрасы. на клумбе; На некаторых кветках; ў сонечным праменні; іх; без пагонаў; На галавэ

Lektion 8

- 85.** 1) **хварэць** – хварэю, хварэеш, хварэе, хварэем, хварэеце, хварэюць; хварэў, хварэла, хварэлі; хварэй(це); 2) **грыпаваць** – грыпую, грыпуеш, грыпуе, грыпуем, грыпуеце, грыпуюць; грыпаваў, грыпавала, грыпавалі; грыпуй(це); 3) **кашляць** – кашляю, кашляеш, кашляе, кашляем, кашляеце, кашляюць; кашляў, кашляла, кашлялі; кашляй(це); 4) **прастудзіцца** – прастуджўся, прастудзішся, прастудзіцца, прастудзімся, прастудзіцеся, прастудзяцца; прастудзіўся, прастудзілася, прастудзіліся; прастудзі(це)ся; 5) **пацець** – пацею, пацееш, пацее, пацеём, пацееце, пацеюць; пацеў, пацела, пацелі; пацей(це); 6) **нервавацца** – нервуюся, нервуешся, нервуецца, нервуемся, нервуецеся, нервуюцца; нерваваўся, нервавалася, нерваліся; нервай(це)ся; 7) **пачувацца** – пачуваюся, пачуваешся, пачуваецца, пачуваемся, пачуваецеся, пачуваюцца; пачуваўся, пачувалася, пачуваліся; пачувай(це)ся; 8) **стамляцца** – стамляюся, стамляешся, стамляецца, стамляемся, стамляецеся, стамляюцца; стамляўся, стамлялася, стамляліся; стамляй(це)ся; 9) **скардзіцца** – скарджуся, скардзішся, скардзіцца, скардзімся, скардзіцеся, скардзяцца; скардзіўся, скардзілася, скардзіліся; скардзі(це)ся; 10) **лячыцца** – лячўся, лечышся, лечыцца, лечымся, лечыцеся, лечацца; лячыўся, лячылася, лячыліся; лячы(це)ся; 11) **хвалявацца** – хвалююся, хвалюешся, хвалюецца, хвалюемся, хвалюецеся, хвалююцца; хваляваўся, хвалявалася, хваляваліся; хвалюй(це)ся; 12) **перажываць** – перажываю, перажываеш, перажывае, перажываем, перажываеце, перажываюць; перажываў, перажывала, перажывалі; перажывай(це); 13) **спачуваць** – спачуваю, спачуваеш, спачувае, спачуваем, спачуваеце, спачуваюць; спачуваў, спачувала, спачувалі; спачувай(це)
- 87.** 1) Я набыў(ла) трэнажор сябру і сяброўцы, сябрам. 2) Я купіла бінт сваяку і сваячцы, сваякам. 3) Я памэрала ціск бабўлі і дзядулю, бацькам. 4) Я купіў кроплі сыну і дачцэ, дзецям. 5) Я купіў(ла) вітаміны плямённіку і плямённіцы, плямённікам. 6) Я збіў(ла) тэмпературу дзядзьку і цётцы, сваякам. 7) Я перавязаў(ла) рану Алэсю і Алэсі, сябрам. 8) Мы прынеслі рэцэпт сусэду і суседцы, суседзям.
- 88.** 1) Табэ 2) Яму 3) Ёй 4) Ім 5) Мне 6) Яму 7) Табэ 8) Ёй 9) Ім 10) Мне 11) Яму 12) Ім 13) Ёй 14) Ім 15) Табэ 16) Яму 17) Ёй 18) Табэ
- 89.** 1) Табэ 2) Мне 3) Ёй 4) Нам 5) Табэ 6) Ім 7) Вам 8) Мне 9) Яму 10) Табэ 11) Ёй 12) Ім 13) Нам 14) Вам 15) Табэ
- 90.** 1) духі маёй суседцы 2) карту ягонаму сябру 3) калье сваёй жонцы 4) CD твайму калегу 5) партманёт іхняму начальніку 6) букэт тваёй калезе 7) цацкі сваім дзецям 8) рўчкі ягоным супрацоўнікам 9) капялюш тваёй цётцы 10) падарўнак майму малому 11) даведнік свайму плямённіку 12) білет сваёй бабўлі 13) кнігу маёй дачцэ 14) цыгарэты іхняму бацьку 15) дыск твайму знаёмаму 16) віно маёй знаёмай 17) паштоўкі маім знаёмым 18) лептоп твайму сыну 19) прасцёнак сваёй нявесце 20) энцыклапедыю майму зяцю 21) гітару тваёй сваячцы 22) мабільнік свайму сваяку
- 91.** 1) Мы выклікалі хўткую дапамогу, бо дзіцё самлела. 2) Бацька не спіць уночы, бо страшна кашляе. 3) Міхась пайшоў у аптэку, бо хоча купіць лэкі па рэцэпце. 4) Яна запісалася на прыём да тэрапэўта, бо ёй баліць у бакў. 5) Ён выклікаў урача дадому, бо ў дачкі была гарачка. 6) Наэта не пайшла на заняткі, бо адчувала млявасць. 7) Наталля зусім схуднела, бо нічога не ёсць. 8) На ноч бабўля прымае заспакайльны сродак, бо не можа спаць. 9) Міхась мўсіў набыць акулэры, бо перастаў бачыць удалечыню. 10) Вэра не карыстаецца касмэтыкай, бо ёйнае скўра вельмі адчувальная. 11) Дзед заняў жаў, бо пазаўчора дўжа змёрз у ногі. 12) Анатоль пачувае сябэ бадзэра, бо ёсць вітаміны.
- 92.** 1) Калі табэ баліць зуб, то трэба пламбаваць яго. 2) Калі табэ баліць страўнік, то трэба прыняць лэкі. 3) Калі табэ баліць нага, то трэба прыкласці мазь. 4) Калі табэ баліць рана, то трэба змяніць павязку. 5) Калі табэ баліць галава, то трэба выпіць вады. 6) Калі табэ баліць жывот, то трэба пайсці да ўрача. 7) Калі табэ баліць плячо, то трэба зрабіць рэнтгэн. 8) Калі табэ баліць сэрца, то

трэба выпіць кроплі. 9) Калі табé баліць спіна, то трэба пайсці да хірурга. 10) Калі табé баліць вуха, то трэба яго закапаць. 11) Калі табé баліць ступня, то трэба наклáсці гіпс. 12) Калі табé баліць палец, то трэба выцягнуць стрэмку. 13) Калі ў цябé нізкі ціск, выпі моцнай кáвы. 14) Калі ў цябé грып, тэрмінова лячыся. 15) Калі ў цябé тэмпература, трымайся пасцельнага рэжыму. 16) Калі ў цябé ангіна, палашчы горла. 17) Калі ў цябé гарáчка, збíвай тэмпературу. 18) Калі ў цябé высокі ціск, прымі таблётку. 19) Калі ў цябé галавакружэнне, ляж у ложка. 20) Калі ў цябé галаўныя болі, пагуляй на свежым паветры. 21) Калі ў цябé кашаль, смакчы менталавыя цукеркі. 22) Калі ў цябé рана, перавяжы яé. 23) Калі ў цябé вывіх, накладзі тугую павязку. 24) Калі ў цябé прастуда, ідзі на бюлетэнь. 25) Калі ў цябé апендыцыт, кладзіся ў бальніцу.

93. 1) Каб мець свежае дыханне, трэба чысціць зубы. 2) Каб быць бадзёрым, трэба добра адпачываць. 3) Каб быць шчаслівым, трэба радавацца жыццю. 4) Каб добра спаць, не трэба нервавацца. 5) Каб быць прыгожым, трэба сачыць за сабою. 6) Каб мець апетыт, трэба добра працаваць. 7) Каб быць спакойным, (не) трэба чытаць медыцынскі часопіс. 8) Каб быць багатым, не трэба раскідваць грошы. 9) Каб быць кампетэнтным, трэба шмат чытаць. 10) Каб быць лагодным, не трэба злавацца. 11) Каб мець добры зрок, не трэба сядзець днямі за камп'ютарам. 12) Каб мець здаровыя зубы, не трэба ёсці шмат салодкага. 13) Каб смяяцца, трэба разумець жарты. 14) Каб пакрыўдзіць, не трэба шмат слоў.
94. 1) лепш 2) стражэй 3) хутчэй 4) горш 5) цішэй 6) даражэй 7) горш 8) лепш 9) святлей 10) менш 11) ахвотней 12) мацней
95. 1) сябé 2) сабé 3) сябé 4) сябé 5) сабé 6) сабé 7) сабé 8) сябé 9) сябé 10) сябé 11) сабé 12) сябé 13) сабé 14) сябé
96. сцвярджаюць; садзейнічае; замяняюць; змяншаецца; выдзяляюцца; становіцца; зніжаецца; расслабляецца; смеяцца; адчуваецца; умацоўвае; падаўжае; з'яўляецца; ўсміхайцеся; абмяняйцеся; падарыце; паглядзіце; пагартайце; пагуляйце; прыдумайце; раскажыце

Lektion 9

97. 1) **адпраўляць** – адпраўляю, адпраўляеш, адпраўляе, адпраўляем, адпраўляеце, адпраўляюць; адпраўляў, адпраўляла, адпраўлялі; адпраўляй(це); **адправіць** – адпраўлю, адправіш, адправіць, адправім, адправіце, адправяць; адправіў, адправіла, адправілі; адпраў(це); 2) **(па)слаць** – (па)шлю, (па)шлеш, (па)шлэ, (па)шлём, (па)шляце, (па)шлюць; (па)слаў, (па)слала, (па)слалі; (па)шлі(це); 3) **атрымліваць** – атры-мліваю, атрымліваеш, атрымлівае, атрымліваем, атрымліваеце, атры-мліваюць; атрымліваў, атрымлівала, атрымлівалі; атрымлівай(це); **атрымаць** – атрымаю, атрымаеш, атрымае, атрымаем, атрымаеце, атрымаюць; атрымаў, атрымала, атрымалі; атрымай(це); 4) **прымаць** – прымаю, прымаеш, прымае, прымаем, прымаеце, прымаюць; прымаў, прымала, прымалі; прымай(це); **прыняць** – прыму, прымеш, прыме, прыем, прымеце, прымуць; прыняў, прыняла, прыняло, прынялі; прымі(це); 5) **запаўняць** – запаўняю, запаўняеш, запаўняе, запаўняем, запаўняеце, запаўняюць; запаўняў, запаўняла, запаўнялі; запаўняй(це); **запоўніць** – запоўню, запоўніш, запоўніць, запоўнім, запоўніце, запоўняць; запоўніў, запоўніла, запоўнілі; запоўні(це); 6) **наклéць** – наклéю, наклéш, наклéць, наклéім, наклéіце, наклéяць; наклéіў, наклéіла, наклéілі; наклéй(це); 7) **заклéць** – заклéю, заклéш, заклéць, заклéім, заклéіце, заклéяць; заклéіў, заклéіла, заклéілі; заклéй(це); **укідваць** – укідваю, укідваеш, укідвае, укідваем, укідваеце, укідваюць; укідваў, укідвала, укідвалі; укідвай(це); 8) **укінуць** – укіну, укінеш, укіне, укінем, укінеце, укінуць; укінуў, укінула, укінулі; укінь(це); 9) **падпісваць** – падпісваю, падпісваеш, падпісвае, падпісваем, падпісваеце, падпісваюць; падпісваў, падпісвала, падпісвалі; падпісвай(це); **падпісаць** – падпішу, падпішаш, падпіша, падпішам, падпішаце, падпішуць; падпісаў, падпісала, падпісалі; падпішы(це)
98. 1) наклéю 2) мýсш 3) укідвае 4) аплáціць 5) прад'яўляю 6) адправім 7) спакуеце 8) адрасуеш 9) падпішашся 10) падпішашся 11) прымае 12) запоўнім
99. 1) з Польшчай, Украінай, Расіяй, Лátвіяй, Літвой 2) з Польшчай, Чэхіяй, Аўстрыяй, Швейцарыяй, Францыяй, Люксембўргам, Бельгіяй, Нідэрландамі, Даніяй 3) з Польшчай, Германіяй, Аўстрыяй, Славакіяй 4) з Нарвэгіяй, Фінляндыяй, Даніяй, Польшчай, Лátвіяй, Літвой, Эстоніяй 5) з Літвой, Беларўссу, Расіяй, Эстоніяй, Швэцыяй 6) з Беларўссу, Украінай, Славакіяй, Чэхіяй, Германіяй,

Літвой, Расіяй, Швэцыяй 7) з Канадай, Мэксікай, Расіяй 8) з Ліванам, Ізраілем, Іарданіяй, Іракам, Турцыяй

100. 1) тэрміновай(аю) тэлеграмай(аю) 2) звычайнымі лістамі 3) каштоўнай(аю) бардэрólлю 4) простым канвэртам 5) віншавальнай(аю) паштоўкаю(ай) 6) мабільным тэлефонам 7) заказной(ою) карэспан-дэнцыяй 8) тэлефоннымі карткамі 9) электроннай(аю) скрынкаю(ай) 10) міжнароднай(аю) пасылкай(аю) 11) новай(аю) маркай(аю) 12) ільготным тарыфам 13) паўторным паведамленнем 14) дробнымі паке́тамі 15) тэлефоннай(аю) кнігаю(ай) 16) банкаўскімі рахункамі 17) грашовым пераводам 18) паштовымі скрынкамі
101. 1) з тваім знаёмым 2) з маёй(ёю) знаёмаю(ай) 3) з маімі знаёмымі 4) з тваім сынам 5) з іхнім дзедам 6) з маім зяцем 7) з тваёй(ёю) сваячкаю(ай) 8) са сваім сваяком 9) з маёю(ёй) суседкаю(ай) 10) з ягоным сябрам 11) са сваёй(ёю) жонкаю(ай) 12) з іхнім начальнікам 13) з тваім калэгам 14) з тваёй(ёю) калэгай(аю) 15) са сваімі дзецьмі 16) з ягонымі супрацоўнікамі 17) з маім малым 18) з тваёй(ёю) цёткаю(ай) 19) са сваім плямённікам 20) са сваёй(ёю) бабуляю(яй) 21) з маёю(ёй) дачкою(ой) 22) з іхнім бацькам 23) з маёй(ёю) каханаю(ай) 24) з тваім каханым
102. 1) з імі 2) з ёй 3) з намі 4) з табою(ой) 5) ім 6) з Вамі 7) разам са мною(ой) 8) перад імі 9) з ёй 10) з ім 11) табою(ой) 12) паміж нас 13) за мною(ой) 14) перад вамі
103. 1) адзін пашта́мт 2) адно акéнца 3) два тэлефо́ны 4) адзін н́умар 5) дзве скры́нкі 6) два шнуры 7) два званкі 8) дзве газéты 9) два лі́сты 10) дзве ма́ркі 11) два канвэ́рты 12) дзве паштоўкі 13) два адрасы́ 14) адзін а́ркуш 15) адна́ бандэ́роль 16) адна́ пасылка 17) два блáнкi 18) дзве тэлегра́мы 19) два e-мэйлы 20) дзве квiтáнцыi 21) адзiн паке́т 22) два паведа́мленнi
104. 1) тры ма́ркі ў далéкае замéжжа 2) пяць вялікіх канвэ́ртаў 3) адну́ віншавальную паштоўку 4) два каляровыя а́ркушы 5) тры тэлегра́мныя блáнкi 6) чаты́ры тэлефонныя ка́рткі 7) дзве паштовыя скры́нкі 8) дзевяць навагодніх паштовак 9) адзiн фарму́ляр для апла́ты 10) сем мале́нькіх квiтáнцый 11) шэ́сьц iнтэрнэ́т-ка́ртаў 12) чаты́ры све́жыя газéты 13) адзiн жаночы часопiс 14) пяць розных газéт 15) два новыя давéднiкi 16) тры iлюстра́ваныя часопiсы
105. 1) нікому 2) ні да кога 3) ні з кім 4) нікога 5) ні з чым 6) ні ад чога 7) ніхто 8) нічога 9) ні пра што 10) нікім 11) ні за кога 12) нічога 13) нічым 14) ні з кім 15) ні над чым 16) ні з чога 17) нікога 18) ні на што 19) ні на кога 20) нічым 21) нікому
106. 1) нямá ад каго 2) нямá на каго 3) нямá з кім 4) нямá каму́ 5) нямá з кім 6) нямá чым 7) нямá за што 8) нямá пра каго 9) нямá чаго 10) нямá да каго 11) нямá з чаго 12) нямá на каго
107. паштовай дзéйнасцi; ў глыбокай старажы́тнасцi; ў стасу́нках; спецыя́льных ганцоў з рознымі вéсткамі; падначáленым; ў Кiеўскай Русi; ганца́м; з вéсткамі ад аднаго насéленага пýнкта да другога; памiж Рэччу Паспалiтай i Расiяй; на Масквú; з Магiлёва; з Гомеля да Лоева; адным з галоўных паштовых тра́ктаў; з дарога́мі; ў большых i мeншых гарада́х; горадам; аднаго з гомельскiх паштма́йстраў таго часу

Lektion 10

108. 1) **святкава́ць** – святку́ю, святку́еш, святку́е, святку́ем, святку́еце, святку́юць; святкава́ў, святкава́ла, святкава́лі; святку́й(це); 2) **адзнача́ць** – адзнача́ю, адзнача́еш, адзнача́е, адзнача́ем, адзнача́еце, адзнача́юць; адзнача́ў, адзнача́ла, адзнача́лі; адзнача́й(це); **адзнача́чыць** – адзнача́чу, адзнача́чыш, адзнача́чыць, адзнача́чым, адзнача́чыце, адзнача́чаць; адзнача́чыў, адзнача́чыла, адзнача́чылі; адзнача́ч(це); 3) **запраша́ць** – запраша́ю, запраша́еш, запраша́е, запраша́ем, запраша́еце, запраша́юць; запраша́ў, запраша́ла, запраша́лі; запраша́й(це); **запрасі́ць** – запрашу́, запрасiш, запрасiць, запрасiце, запрасiць; запрасі́ў, запрасі́ла, запрасі́лі; запрасі́(це); 4) **прапаноўва́ць** – прапаноўва́ю, прапаноўва́еш, прапаноўва́е, прапаноўва́ем, прапаноўва́еце, прапаноўва́юць; прапаноўва́ў, прапаноўва́ла, прапаноўва́лі; прапаноўвай(це); **прапанава́ць** – прапану́ю, прапану́еш, прапану́е, прапану́ем, прапану́еце, прапану́юць; прапанава́ў, прапанава́ла, прапанава́лі; прапану́й(це); 5) **ла́дзіць** – ла́джу, ла́дзіш, ла́дзіць, ла́дзім, ла́дзіце, ла́дзіць; ла́дзіў, ла́дзіла, ла́дзілі; ла́дзь(це); 6) **вeсялі́цца** – вeсялю́ся, вeсялі́шся, вeсялі́цца, вeсялі́мся, вeсялі́цеся,

весьляцца; весяліўся, весялілася, весяліліся; весялі(це)ся; 7) **радавацца** – радуюся, радуешся, радуецца, радуемся, радуецца, радуоцца; радаваўся, радалася, радаліся; раду(це)ся; 8) **смяяцца** – смяюся, смяешся, смяецца, смяёмся, смяецца, смяюцца; смяюся, смялася, смяліся; смей(це)ся; 9) **танцаваць** – танцюю, танцуюш, танцуе, танцуем, танцуеце, танцююць; танцаваў, танцавала, танцавалі; танцуй(це); 10) **(па)жартаваць** – (па)жартую, (па)жартуеш, (па)жартуе, (па)жартуем, (па)жартуеце, (па)жартуюць; (па)жартаваў, (па)жартавала, (па)жартавалі; (па)жартуй(це); 11) **(па)хваліць** – (па)хвалю, (па)хваліш, (па)хваліць, (па)хвалім, (па)хваліце, (па)хваліць; (па)хваліў, (па)хваліла, (па)хвалілі; (па)хвалі(це)

109. 1) у лістападзе 2) у снежні і ў студзені 3) у лістым 4) у сакавіку 5) ў красавіку 6) у маі 7) ў чэрвені 8) ў ліпені 9) у жніўні 10) ў верасні 11) ў кастрычніку

110. 1) трэцяга ліпеня 2) першага верасня 3) восьмага сакавіка 4) дваццаць трэцяга лютага 5) шостага ліпеня 6) першага студзеня 7) дваццаць пятага снежня і сёмага студзеня 8) сямнаццаці лістапада 9) першага красавіка 10) дваццаць першага лютага 11) першага мая/траўня

111. 1) адна да адной 2) адно аднаму 3) адзін аднаго 4) адна адну 5) адзін з аднаго 6) адна адну 7) адно пра аднаго 8) адзін аднаго 9) адно з адным 10) адно аднаго 11) адна адной 12) адзін з адным 13) адно аднаго/ адна адну/ адно аднаго 14) адна на адну

112. 1) кагосьці 2) з кімсьці 3) чымсьці 4) чагосьці 5) камусьці 6) чымсьці 7) ад чагосьці 8) у кагосьці 9) ад кагосьці

113. 1) хто-небудзь 2) пра каго-небудзь 3) да каго-небудзь 4) што-небудзь 5) чым-небудзь 6) што-небудзь 7) хто-небудзь 8) да чаго-небудзь 9) з кім-небудзь 10) што-небудзь

114а) гатавалі; Варылі; “гандляваліся”; Уручалі; называлі; дзялілі; гатуюць; падаюць; вараць

115. Бабіна каша – гэта страва, якую заўсёды гатавалі на радзіны. Бабіна каша – гэта страва, якую варылі з прасяных, ячневых, аўсяных круп у гліняным гаршкы. Бабіна каша – гэта страва, за якую весела і шумна “гандляваліся”. Бабіна каша – гэта страва, якую ўручалі госцю, які дарыў найбольш грошай. / якую ўручалі самаму шчодрому госцю. Бабіна каша – гэта страва, якой частавалі ўсіх прысутных. Бабіна каша – гэта пэчыва, якое дзялілі сярод гасцей.

117а) пяць шклянак прасяных, ячных, грэчкіх або пшанічных круп; восем-дзевяць шклянак вадзі; шэсцьдзясят-восемдзясят грамаў сметанковага масла, трыццаць-пяцьдзясят грамаў разынак, восемдзясят-дзвэсце грамаў цукру, тры-чатыры яйкі; адзін жаўток яйка, дваццаць грамаў сметанковага масла

117б) Добра *прасей* і *праный* у вадзе. *Налі* восем-дзевяць шклянак вадзі ў вялікі гліняны гаршчок і *закіпяці*. *Засып* туды крупы, *пасалі* і *вары* да гатоўнасці. У гатовую кашу *накладзі* шэсцьдзясят-восемдзясят грамаў сметанковага масла, трыццаць-пяцьдзясят грамаў разынак, восемдзясят-дзвэсце грамаў цукру, тры-чатыры яйкі. *Усё* добра *перамяшай*. Асобна *змяшай* адзін жаўток яйка і дваццаць грамаў сметанковага масла, *змаж* верх зваранай кашы. На кароткі час *пастаў* яшчэ ў гарачую печ ці духоўку.

Antworten zu Dialogen und Texten / Адказы да дыялогаў і тэкстаў

127. 1б, 2а, 3г, 4в, 5е, 6д, 7з, 8ж

132. 1) называецца, 2) завуць, 3) завуць, 4) называецца, 5) завуць, 6) называецца, 7) завуць

136. 1ж, 2г, 3б, 4е, 5в, 6д, 7а

144. 1) урач, 2) сакратарка

146a) 1) няпраўда, 2) праўда, 3) няпраўда, 4) праўда, 5) няпраўда, 6) праўда

158a) 1в, 2б, 3в, 4б

161. кватэру, пакой, кўхня, спальня, працоўны кабінэт, ванная, туалэт, ложка, крэсла, зала, мэблю, каніпа, тэлевізар, абедзенны стол, лямпы

163. 1) вялікім, 2) тры, 3) у прыхожай, 4) лётстра, 5) на кўхні, 6) стол, 7) піяніна, 8) музычны цэнтр

177a) 1) праўда, 2) няпраўда, 3) няпраўда, 4) няпраўда, 5) няпраўда, 6) праўда, 7) няпраўда

182.

Краіна	Жыхары	Жыхарка	Жыхар	Мова	Размаўляюць
Беларусь	беларусы	беларуска	беларус	беларуская	па-беларуску
Расія	рускія	руская	рускі	руская	па-руску
Украіна	украінцы	украінка	украінец	украінская	па-украінску
Польшча	паліякі	полька	паліак	польская	па-польску
Германія	нёмцы	нёмка	немец	нямэцкая	па-нямэцку
Італія	італьянцы	італьянка	італьянец	італьянская	па-італьянску
Чэхія	чэхі	чэшка	чэх	чэшская	па-чэшску
Сэрбія	сэрбы	сэрбка	сэрб	сэрбская	па-сэрбску
Амерыка	амерыканцы	амерыканка	амерыканец	англійская	па-англійску
Францыя	французы	францужанка	француз	французская	па-французску
Галандыя	галандцы	галандка	галандзец	галандская	па-галандску
Швэцыя	швэды	швэдка	швэд	швэдская	па-швэдску

193. 1-7, 2-5, 3-3, 4-6, 5-4, 6-2, 7-1

195. мяса, соль, бульбу, цыбулю, мукі, алеем

196. Аблупіць бульбу (5-6 штук), памыць, нацэріць на дробнай тарцы. У атрыманую масу дадаць лыжку мукі, яйка, соль, ўсё добра змяшаць. Пячы на алеем як аладкі. Падзець да стала з малаком альбо смятанай.

200. 1-1, 1-2, 1-9, 2-7, 2-10, 3-3, 3-4, 4-3, 4-8, 5-3, 5-6

2116) 1) праўда, 2) праўда, 3) няпраўда, 4) невядома, 5) няпраўда, 6) праўда

222. 1) скрынкі, 2) тэлефон, 3) ліст, 4) маркі

223a) 1) каштоўную бандэроль, канвэрты, маркі, падпісалася, пэнсію, 2) пасылку, скрынкі, бланк, ўзвэжыць, 3) паведамленне аб грашовым пераводзе

224. Падрыхтуй жэтён. Знімі трубку. Укінь жэтён у адтуліну. Набяры нумар. Каб прадоўжыць размову, ўкінь яшчэ жэтён. Пасля размовы павесь трубку.

226. Прывітанне, Паўлік! Прабач, што не напісала раней, але чакала добрых навінаў. Майго брата ўчора выпісалі з бальніцы. Зараз ён дома і адчувае сябе лепей. Урач сказаў, што ўсё будзе добра. Праз два тыдні-ні я вяртаюся ў Мінск. Сёння ўзяла білеты на цягнік. Цешуся, што хутка ўбачымся. Вельмі сумую. Усяго найлепшага і да хуткай сустрэчы. Каця.

228. 1-5, 2-3, 3-1, 4-2, 5-4

229. 1) атрымальніка, 2) за мяжю, 3) сотавы, 4) кароткі перарывісты, 5) экспрэс-ліст

Lieder / Спéўнік

Я нарадзіўся тут / Ich wurde hier geboren

Гурт «Я нарадзіўся тут» ♪ 43

словы і музыка Лявона Вольскага

Я нарадзіўся тут –
У краіне пад шэрым не́бам.
Я нарадзіўся тут –
У краіне б́ульбы, калѓасаў і чорнага хлэ́ба.
Я нарадзіўся тут –
У краіне прапі́скі і скру́чаных кра́наў.
Я нарадзіўся тут –
У краіне сотняў па́рушаных хра́маў.

Прыпеў / Refrain:

Радзі́льня, дзіцячы садок,
Школа ды інстыту́т.
Я нарадзіўся тут,
І я б́уду жыць тут.

Я нарадзіўся тут –
Дзе біле́т у адзі́н бок –
Гэта ша́нец для тых, хто нязгодны.
Я нарадзіўся тут –
Я тут жы́ў, і мне тут яшчэ не ўсе роўна.
Я нарадзіўся тут,
Таму́ гэта – ма́я краі́на.
Я нарадзіўся тут –
На пяць стагодзьдзяў пасья́ Франці́шка Скары́ны.

Прыпеў / Refrain...

Я нарадзіўся тут,
Дзе нараджа́цца было неба́спэчна.
Я нарадзіўся тут,
Дзе ўсе да ўсяго прывыка́юць, але́ гэта мне не́дарэчна
Не́дарэчна.
Я ве́даю, што
Пасья́лязаўтра на на́шых калѓасных па́лётках
За́мэст пу́стазелья́ й палыну́
Ўзы́дуць бе́лыя і чырво́ныя кве́ткі.

Прыпеў / Refrain...

Простыя словы / Einfache Worte

Гурт «N.R.M.» 44

словы і мўзыка Лявона Вольскага

Простыя словы, простыя рэчы:
Хлеб на сталé, полымя ў пéчы.
Гэта так проста, гэта так добра
Як з галавою залéзці пад коўдру

Простыя словы, простыя рэчы
Простыя словы, простыя рэчы

Прыцемкам сiнiм зiмвай парою
Ў доме бацькоўскiм усё так знаёма.
Ёсць чым сагрэцца, ёсць дзе схавáцца
Ў доме бацькоўскiм, у мáтчынай хáце

Простыя словы, простыя рэчы
Простыя словы, простыя рэчы

Ўсё так надзéйна, ўсё так грунтоўна
Што тут дадáць – хiба, што нiчога.
Можна жьщ дáлей, дзень прыйдзе новы
Дабрáнач, панéнкі! Дабрáнач панове!

Простыя словы, простыя рэчы
Простыя словы, простыя рэчы

Абсэнт / Absinth

Гурт «Крамбамбуля²» ♪ 45

слывы і мўзыка Лявона Вольскага

Pardon, je ne parle pas français.
Кавярня, прыцемкі, абсэнт...
Мігціць напэрадзе растаньне,
І свэчка на сталé згасáе...

Прыпéў / Refrain:

Учора, ці сёньня, яшчэ ці ўжо...
Растўць парасоны пад цёплым дажджом.
Усё летуцэнна, і вэры няма сабé.
Усё нерэальна, нібыта ў сьне:
Начная кавярня, агні ў вакне,
І водар растанья, палы́нны напой –
абсэнт.

Усё ў жыцьці не назаўжды.
Праходзяць лётнія дажджы.
Усё минае, ўсё зьнікае,
Тугою зьмэніцца каханьне

Прыпéў / Refrain...

Францўзы кажуць: c'est la vie
Я буду жыць, і ты жыві.
Запомнім мы кавярню гэту
І пах растанья і абсэнту.

Прыпéў / Refrain...

² Offizielle Webseite der Band - www.krambambula.by

Мáма дарагáя / Liebe Mutter

Гурт «Крамбамбу́ля» ♪ 46

словы і мўзыка Лявона Вольскага

Мне абры́дла весялі́цца,
мне абры́дла піць-куры́ць,
дык таму́ рашы́ў жані́цца,
бо хачу́ сям'ю́ ствары́ць.
Ма́ма дарагáя, спра́ва малада́я,
ды ніхто не можа ве́даць, што яго чака́е.

Вось дзяўчы́на з Галачы́на –
пралі́ць-мбе́, як машы́на
і гату́е смáчны торт,
праў́да, з тва́ру – чы́сты чорт.
Ма́ма дарагáя, спра́ва малада́я
толькі мне не даспадобы дзеўчы́на така́я.

Вось дзяўчы́на з Рагачова –
прыгажосці́ це́раз кра́й
толькі ска́жа па́ру словаў –
хоць ты ву́шы заці́скай.
Ма́ма дарагáя, спра́ва малада́я
толькі мне не даспадобы дзеўчы́на така́я.

Прыгажу́ня з Магілё́ву –
вусны́ як чырвоны́ мак,
толькі ўсе́ глядзі́ць налё́ва –
ну а гэ́та – кепскі́ знак.
Ма́ма дарагáя, спра́ва малада́я
толькі мне не даспадобы дзеўчы́на така́я.

Стэпа́ніды, Яны́, Раі́,
тут няве́стаў – цэлы́ лес,
выбіра́ю, выбіра́ю – мне ціка́вы сам працэ́с.
Ма́ма дарагáя, спра́ва малада́я
усе хлопцы́ жонак ма́юць, а я выбіра́ю.
Ма́ма дарагáя, спра́ва малада́я
усе хлопцы́ жонак ма́юць, а я пачака́ю.

Госці / Gäste

Гурт «Крамбамбуля» ♪ 47

словы і музыка Лявона Вольскага

Панаэхала гасцёй з іншазёмных абласцёй.
Не, няправільна: гасцёў з іншазёмных абласцёў.
Вось прыехалі ўсе: містэр, пані, гер, месьё
Сі, сіньёра і мадам, прахадзіце, гаспада.
Вось прыехалі яны: і панёнкі і пань
У край суворы катаклізмаў са сваіх капіталізмаў

Госці, госці, госці
Хтосьці ёсць, няма кагосьці
Госці, госці, госці
Хтосьці з кімсьці дзесьці штосьці
Дзесьці штосьці

Павялі тады мужчынаў мы у музэй вайны
айчыннай.
Павялі тады жанчынаў мы на каву капучына.
Усё па-рознаму балбочуць, капучыну піць не хочуць.
А з музэю госці ўпотаі знёслі пару кулямётаў.

Кажуць, гэта нам карысна – ў змаганні з глабалізмам.
А яшчэ карысна нам самагонкі па сто грам.

Госці, госці, госці
Хтосьці ёсць няма кагосьці
Госці, госці, госці
Хтосьці з кімсьці дзесьці штосьці
Тыя госці

Любяць госці самагонку, маюць густ даволі тонкі.
Бо тэкіла, ром і віскі – гэта ўсё па-глабалісцку.
Вось развітвацца ўжо час, што ж чакайце ў госці нас
І рыхтуйце там сваё куантро і драмбуэ.

Госці, госці, госці
Хтосьці ёсць, няма кагосьці
Госці, госці, госці
Хтосьці з кімсьці дзесьці штосьці (*чатыры разы*)

**Бéлая яблыня грому /
Weißer Apfelbaum des Donners ♪ 48**

*слóвы Рыгора Барадуліна
мўзыка Лявона Вольскага*

Бéлая яблыня грому
Чорных садоў ліхалéцця.
Яблык яé нікому
Не пажадаю на свéце.

Голая яблыня грому
Жахам жагна́ла пры́смерк.
Пэўна, што д'яб́лу самому
Помні́цца горкі пры́смак.

Свётлая яблыня грому
З салаўі́нае ўсяночнай.
Ласка́вага яблы́ка стóму
Я надкусі́ў аднойчы.

Ці́хая яблыня грому,
Пéршага мiлага гнéву.
Позірку маладóму
Пра́глася ба́чыць Ёву.

Добрая яблыня грому,
Ра́дасцю поўні наўколле!
Хай жа не б́удзе злóму
Голлю твайм́у ніко́лі.

Бéлая яблыня грому,
Клопатам, гамано́ю
I на апо́шнюю стрóму
Свётла ўзыдзі́ са мно́ю.

**Grammatische Tabellen /
Граматычныя табліцы**

VERB / ДЗЕЯСЛОЎ
Präsens und Futur (synthetische Formen)
I. Konjugation

e-Konjugation
Endungen

Sg.		Pl.	
unbetont	betont	unbetont	betont
1. -у/-ю(ся)	-ў/-ю́(ся)	1. -ем(ся)	-ём(ся)
2. -еш(ся)	-эш(ся)	2. -еце(ся)	-яцэ(ся)
3. -е(ца)	-э(ца)	3. -уць/-юць(-ца)	-ўць/-ю́ць(-ца)

Typen der *e*-Konjugation³

Тур 1	Тур 2	Тур 3	Тур 4	Тур 5	Тур 6	Тур 7	Тур 8	Тур 9
чыта́ць	і́рва́цца	танцава́ць	дава́ць	перапі́сваць	ме́рзнуць	пача́ць	жыць	ме́сьці
чыта́ю	і́рву́ся	танцую́	даю́	перапі́сваю	ме́рзну	пачну́	жыву́	мяту́
чыта́еш	і́рвешся	танцую́еш	даеш	перапі́сваеш	ме́рзнеш	пачне́ш	жыве́ш	мяце́ш
чыта́е	і́рвэ́цца	танцую́е	дае́	перапі́свае	ме́рзне	пачне́	жыве́	мяце́
чыта́ем	і́рвёмся	танцую́ем	даём	перапі́сваем	ме́рзнем	пачне́м	жыве́м	мяце́м
чыта́еце	і́рвяце́ся	танцую́еце	даяце́	перапі́сваеце	ме́рзнеце	пачняце́	жывяце́	мяцяце́
чыта́юць	і́рву́цца	танцую́юць	даю́ць	перапі́сваюць	ме́рзнуць	пачну́ць	жыву́ць	мяту́ць
-v ⁴ -	-v-//-0-	-ава-//-уј - -ява-//-юј-	-ва-//-ј-	-ва ⁵ - -іва-/-ыва-	-ну-//-н-	-к-//-кн- -к-//-км-	-0-//-кв-	-с-//-т- -с-//-д-

Unregelmäßige Typen:

быць: *буду, будзеш, будзе, будзем, будзеце, будуць*; зваць: *заву́, завеш, завé, завём, завяцэ́, заву́ць*;
слаць: *шлю, шлеш, шле, шлём, шляцэ́, шлюць*; слаць: *сцялю́, сцэле́ш, сцэле́, сцэлем, сцэлеце́, сцэлюць*;
мець: *маю́, маеш, маé, маём, маéце́, маю́ць*; узяць: *вазьму́, возьмеш, возьме́, возьмем, возьмеце́, возьмуць*

a-Konjugation

Endungen
(immer unbetont)

Sg.		Pl.
1. -у(ся)	-ам(ся)	
2. -аш(ся)	-аце(ся)	
3. -а(ца)	-уць(-ца)	

é-Konjugation

Endungen
(immer betont)

Sg.		Pl.
1. -ў(ся)	-о́м(ся)	
2. -эш(ся)	-ацэ́(ся)	
3. -э́(ца)	-ўць(-ца)	

³ Die hier ausgegliederten Typen der Konjugation beziehen sich jeweils auf die angegebenen Lautwechsellerscheinungen. Für jeden Typ wird nur ein Beispiel angegeben.

⁴ -v- bezeichnet Vokale, -k- steht für Konsonanten, 0 – Stammkürzung.

⁵ Das weißrussische Suffix -ва- entspricht dem russischen -ива-/-ыва-: *пакáзваць, раскáзваць, вы́пісваць*. Der Vokal *i* (ы) im Suffix -ива-/-ыва- erscheint nur in dem Fall, wenn in der Wurzel eine Konsonantengruppe steht, deren letzter Konsonant ein Sonor ist: *пады́грываць, падроблі́ваць, падры́мліваць*; nach Vokalen erscheint *й*: *сунако́йваць, ут́ойваць, наст́ойваць*.

Typen der *a*-Konjugation

Тур 1	Тур 2	Тур 3
казáць	скака́ць	дапамагчы́
кажу́	скачу́	дапамагу́
ка́жаш	ска́чаш	дапаможаш
ка́жа	ска́ча	дапаможа
ка́жам	ска́чам	дапаможам
ка́жаце	ска́чаце	дапаможаце
ка́жуць	ска́чуць	дапамогуць
-з-//-жс-	-к-//-ч-	-з-//-жс-
-ц-//-ч-	-х-//-ш-	
-т-//-ч-		
-с-//-ш-		
-ст-//-шч-		
-ск-//-шч-		

Typen der *э*-Konjugation

Тур 1	Тур 2	Тур 3	Тур 4
ара́ць	пячы́	цёрці́	бра́цца
ару́	пяку́	тру	бяру́ся
арэ́ш	пячэ́ш	трэ́ш	бярэ́шся
арэ́	пячэ́	трэ́	бярэ́цца
аром	пячом	тром	бяромся
араце́	печаце́	траце́	бераце́ся
ару́ць	пяку́ць	труць	бяру́цца
-v-//ø	-к-//-ч-	цер-//тр-	бр-//бяр-
	-з-//-жс-	мер-//мр-	пр-//пяр-
		пер-//пр-	

II. Konjugation

i-Konjugation

Endungen
(betont und unbetont)

	Sg.	Pl.
1.	-у/-ю(ся)	-ім(ся)
2.	-іш(ся)	-іце(ся)
3.	-іць(-ца)	-яць(-ца)

ы-Konjugation

Endungen
(betont und unbetont)

	Sg.	Pl.
1.	-у(ся)	-ым(ся)
2.	-ыш(ся)	-ыце(ся)
3.	-ыць(-ца)	-аць(-ца)

Typen der *i*-Konjugation

Тур 1	Тур 2	Тур 3	Тур 4
стаяць	жаны́ць	насі́цца	рабі́ць
стаю́	жаню́	нашу́ся	раблю́
стаі́ш	жэні́ш	носі́шся	Робі́ш
стаі́ць	жэні́ць	носі́цца	рабі́ць
стаі́м	жэні́м	носі́мся	Робі́м
стаі́це	жэні́це	носі́цеся	рабі́це
стая́ць	жэня́ць	нося́цца	робя́ць
-v-//-0-	-а-//-э-	-з-//-жс-	-б-//-бл-
	-а-//-о-	-с-//-ш-	-п-//-пл-
		-ц-//-ч-	-м-//-мл-
		-сц-//-шч-	-в-//-ўл-
		-дз-//-джс-	-ф-//-фл-

Typen der *ы*-Konjugation

Тур 1	Тур 2
вучы́цца	гавары́ць
вучу́ся	гавару́
вучы́шся	гаворы́ш
вучы́цца	гаворы́ць
вучы́мся	гаворы́м
вучы́цеся	гаворы́це
вуча́цца	гавора́ць
-v-//-0-	-а-//-v-

Futur

(analytische Formen)

Ps.	быць + Inf.		
1.	бúду	бúдзем	рабі́ць
2.	бúдзеш	бúдзецe	
3.	бúдзе	бúдуць	

Präteritum

(analytische Formen)

Sg.	M.	бы-ў	е-ў
	F.	бы-л-á	é-л-а
	N.	бы-л-о	é-л-а
Pl.	—	бы-л-í	é-л-í

Maskuline Präteritalformen (Sg.) ohne Suffix -ŷ-

Wechsel des Wurzelvokals <i>a/o, e/ě</i>	<i>магчы</i> → <i>мог</i> , <i>берагчы</i> → <i>бярог</i> , <i>расці</i> → <i>рос</i> , <i>паўзці</i> → <i>поўз</i> , <i>вэзці</i> → <i>вэз</i> , <i>пячы</i> → <i>пёк</i> , <i>лёгчы</i> → <i>лёг</i> , <i>уцячы</i> → <i>уцёк</i> , <i>цёрці</i> → <i>цёр</i> , <i>нёсці</i> → <i>нёс</i> , <i>памёрці</i> → <i>памёр</i> але! <i>бэгчы</i> → <i>бег</i> , <i>лэзці</i> → <i>лез</i>
Ausfall des Suffixes -ну-	<i>пáхнуць</i> → <i>пах</i> , <i>знікнуць</i> → <i>знік</i> , <i>прывы́кнуць</i> → <i>прывы́к</i> , <i>мёрзнуць</i> → <i>мёрз</i>

Plusquamperfekt

Sg.	M.	<i>быў</i> пайшоў
	F.	<i>была</i> пайшла
	N.	<i>было</i> пайшло
Pl.	—	<i>былі</i> пайшлі

Konjunktiv

Sg.	M.	пісаў бы	быў бы
	F.	пісала б	была б
	N.	пісала б	было б
Pl.	—	пісалі б	былі б

Imperativ

(analytische Formen)

1. Ps. Pl.

<i>Давáй(це)</i>	<i>чытаць!</i>	Partikel + Inf. (imperf.)
	<i>пачыта́ем!</i>	Partikel + Futur (perf.)

3. Ps. Sg./Pl.

<i>Няхáй</i>	<i>ска́жа!</i> <i>гавораць!</i>	Partikel + Präsens/Futur

(synthetische Formen)

2. Ps. Sg./Pl.		Verb		NB! Konsonanten- wechsel
		Stamm auf	Betonung auf	
<i>-ы(це)</i>	<i>бяры(це)!</i>	Konsonant	Endung	з/ж
<i>-і(це)</i>	<i>пачні(це)!</i>			
<i>-ў(це)</i>	<i>чыта́ў(це)!</i>	Vokal	Stamm	
<i>-ь(це)</i>	<i>кі́нь(це)!</i>	weichen Konsonant ж, ш, ч, р, б, п в (→ ў)	Stamm	з/ж, з/ж в/ў
<i>-ѳ(це)</i>	<i>рэ́ж(це)!</i> <i>стаў(це)</i>			

NB! *дапамагчы* → *дапамажы́!* *бэгчы* → *бяжы́!* *лёгчы* → *ляж!* *рэзаць* → *рэж!* *ста́віць* → *стаў*

SUBSTANTIV / НАЗОЎНІК

Kasus

Nom.	<i>хто?</i>	<i>што?</i>
Gen.	<i>каго?</i>	<i>чаго?</i>
Dat.	<i>каму?</i>	<i>чаму?</i>
Akk.	<i>каго?</i>	<i>што? куды?</i>
Inst.	<i>кім?</i>	<i>чым?</i>
Lok.(y)	<i>(аб) кім?</i>	<i>(аб) чым? дзе?</i>
	<i>адушаўлёнае</i>	<i>неадушаўлёнае</i>

Genus

Maskulinum	Femininum	Neutrum	Genus commune
<i>стол, конь</i> <i>тáта, суддзjá</i>	<i>галавá, зямлjá</i> <i>ноч ,прыгажосць</i>	<i>мора, поле,</i> <i>акно, жыццё</i>	<i>калэга, соня</i>

Singular

Feminine Substantive auf -а/-я

	harter Stamm	Stamm auf ж, ч, ш, дж, р, ц	г/з, х/с		к/ц	weicher Stamm
Nom.	<i>вяснá</i>	<i>рúжа</i>	<i>нагá</i>	<i>мúха</i>	<i>кнiжка</i>	<i>пéсня</i>
Gen.	<i>вяснý</i>	<i>рúжы</i>	<i>нагi</i>	<i>мúхi</i>	<i>кнiжкi</i>	<i>пéснi</i>
Dat.	<i>вяснé</i>	<i>рúжы</i>	<i>назé</i>	<i>мúсе</i>	<i>кнiжцы</i>	<i>пéснi</i>
Akk.	<i>вяснó</i>	<i>рúжу</i>	<i>нагó</i>	<i>мúхó</i>	<i>кнiжку</i>	<i>пéсню</i>
Inst.	<i>вясной/ою</i>	<i>рúжай/аю</i>	<i>нагой/ою</i>	<i>мúхай/аю</i>	<i>кнiжкай/аю</i>	<i>пéсняй/аю</i>
Lok.(y)	<i>вяснé</i>	<i>рúжы</i>	<i>назé</i>	<i>мúсе</i>	<i>кнiжцы</i>	<i>пéснi</i>

Feminine Substantive mit ъ-Endung

	harter Stamm	weicher Stamm	Stamm auf ж, ч, ш, дж, р, ц
Nom.	<i>верф</i>	<i>рáдасць</i>	<i>мыш</i>
Gen.	<i>вэрфi</i>	<i>рáдасцi</i>	<i>мýшы</i>
Dat.	<i>вэрфi</i>	<i>рáдасцi</i>	<i>мýшы</i>
Akk.	<i>верф</i>	<i>рáдасць</i>	<i>мыш</i>
Inst.	<i>вэрф'ю</i>	<i>рáдасцю</i>	<i>мýшчу</i>
Lok. (y)	<i>вэрфi</i>	<i>рáдасцi</i>	<i>мýшы</i>

Maskuline Substantive

	harter Stamm	Stamm auf ж, ч, ш, дж, р, ц	Stamm auf г	Stamm auf х	Stamm auf к	weicher Stamm
Nom.	<i>стол</i>	<i>нож</i>	<i>снег</i>	<i>смех</i>	<i>вожык</i>	<i>боль</i>
Gen.	<i>сталá</i>	<i>нажá</i>	<i>снéгу</i>	<i>смéхó</i>	<i>вожыкá</i>	<i>болю</i>
Dat.	<i>сталó</i>	<i>нажó</i>	<i>снéгу</i>	<i>смéхó</i>	<i>вожыкó</i>	<i>болю</i>
Akk.	<i>стол</i>	<i>нажá</i>	<i>снег</i>	<i>смех</i>	<i>вожыкá</i>	<i>боль</i>
Inst.	<i>сталом</i>	<i>нажом</i>	<i>снéгам</i>	<i>смéхам</i>	<i>вожыкам</i>	<i>болем</i>
Lok. (y)	<i>сталé</i>	<i>нажý</i>	<i>снéзе</i>	<i>смéхó</i>	<i>вожыкó</i>	<i>болi</i>

NB! Abstrakte Substantive haben im Gen. die Endungen -y/-ю.

Neutrale Substantive

	harter Stamm	Stamm auf ж, ч, ш, дж, р, ц	Stamm auf х	Stamm auf к	weicher Stamm
Nom.	<i>акно</i>	<i>мора</i>	<i>вúха</i>	<i>воблака</i>	<i>поле</i>
Gen.	<i>акнá</i>	<i>мора</i>	<i>вúхá</i>	<i>воблакá</i>	<i>поля</i>
Dat.	<i>акнó</i>	<i>мору</i>	<i>вúхó</i>	<i>воблакó</i>	<i>полю</i>
Akk.	<i>акно</i>	<i>мора</i>	<i>вúха</i>	<i>воблака</i>	<i>поле</i>
Inst.	<i>акном</i>	<i>морам</i>	<i>вúхам</i>	<i>воблакам</i>	<i>полем</i>
Lok. (y)	<i>акнé</i>	<i>моры</i>	<i>вúхó</i>	<i>воблакó</i>	<i>полi</i>

NB! Substantive des Genus commune auf -а/-я (z.B. *калэга*) werden dekliniert in Abhängigkeit vom natürlichen Geschlecht der Person, die sie benennen; d.h. dass wenn die Person männlich ist, wird das Substantiv wie ein Maskulinum dekliniert und wenn die Person weiblich ist, wird das Substantiv wie ein Femininum dekliniert.

Plural

	F. auf -а/-я	F. auf ø	M.	N.
Nom.	хаты	мышы	сталы	палы
Gen.	хат	мышэй	сталоў	палёў
Dat.	хатам	мышам	сталам	палям
Akk.	хаты	мышэй	сталы	палы
Inst.	хатамі	мышамі	сталамі	палямі
Lok. (y)	хатах	мышах	сталах	палях

NB! Feminine Substantive haben im Gen. unter Betonung die Endungen *-эй/-ей*.

ADJEKTIV / ПРЫМЕТНИК

<i>які?</i>	M.	<i>малады, цяперашні, ціхі</i>
<i>якая?</i>	F.	<i>маладая, цяперашняя, ціхая</i>
<i>якое?</i>	N.	<i>маладое, цяперашняе, ціхае</i>
<i>якія?</i>	Pl.	<i>маладыя, цяперашнія, ціхія</i>

Deklination

(auf harten Stamm)

	Sg.			Pl.
	M.	N.	F.	
Nom.	мілы, малады	мілае, маладое	мілая, маладая	мілыя
Gen.	мілага, маладога	мілага, маладога	мілай, маладой	мілых
Dat.	міламу, маладому	міламу, маладому	мілай, маладой	мілым
Akk.	wie Nom./Gen.	wie Nom.	мілюю, маладую	wie Nom./Gen.
Inst.	мілым, маладым	мілым, маладым	мілай/аю, маладой/ою	мілымі
Lok. (y)	мілым, маладым	мілым, маладым	мілай, маладой	мілых

(auf weichen Stamm)

	Sg.			Pl.
	M.	N.	F.	
Nom.	цяперашні	цяперашняе	цяперашняя	цяперашнія
Gen.	цяперашняга	цяперашняга	цяперашняй	цяперашніх
Dat.	цяперашняму	цяперашняму	цяперашняй	цяперашнім
Akk.	wie Nom./Gen.	wie Nom.	цяперашнюю	wie Nom./Gen.
Inst.	цяперашнім	цяперашнім	цяперашняй/яю	цяперашнімі
Lok. (y)	цяперашнім	цяперашнім	цяперашняй	цяперашніх

Possessivadjektive

	Suffixe	Bildung
M.	<i>-аў/-ав-, -еў/-ев-, -оў/-ов-, -ёў/-ёв-</i>	бацька → бацькаў/бацькава, Алесь → Алесеў/Алесева гаспадар → гаспадароў/гаспадарова, Юрась → Юрасеў/Юрасева
F.	<i>-ін-, -ын-</i>	мама → мамін/маміна, Вера → Верын/Верына

Deklination

	Sg.			Pl. <i>чыё?</i>
	M. <i>чыі?</i>	N. <i>чыё?</i>	F. <i>чыя?</i>	
Nom.	бацькаў	бацькава	бацькава	бацькавы
Gen.	бацькавага	бацькавага	бацькавай	бацькавых
Dat.	бацькаваму	бацькаваму	бацькавай	бацькавым
Akk.	wie Nom./Gen.	wie Nom.	бацькаву	wie Nom./Gen.
Inst.	бацькавым	бацькавым	бацькавай/аю	бацькавымі
Lok. (y)	бацькавым	бацькавым	Бацькавай	бацькавых

	Sg.			Pl. чьё?
	M. чий?	N. чьё?	F. чья?	
Nom.	даччын	даччыно	даччына́	даччынџ
Gen.	даччынога	даччынога	даччыной	даччынџх
Dat.	даччыному	даччыному	даччыной	даччынџм
Akk.	wie Nom./Gen.	wie Nom.	даччыну́	wie Nom./Gen.
Inst.	даччыным	даччыным	даччыной/ою	даччынџми
Lok. (y)	даччыным	даччыным	Даччыной	даччынџх

NB! Feminine und neutrale Possessivadjektive haben im Nominativ (Akkusativ) Singular und Plural eine kurze Endung.

Steigerungsstufen

Komparativ	Superlativ
synthetische Formen	
Suffix -ейш/-эйш- мџл-ы + ейш → мџлџйшы мџдр-ы + эйш → мџдрџйшы Suffix -ш- малџ → мџншы вялџкџ → большы добры → лџтшы дрџнны/кџпскџ → горшы	Präfix най- + Komparativ най + мџлџйшы → наймџлџйшы най + мџдрџйшы → наймџдрџйшы най + большы → наибольшы
analytische Formen	
большы/менш + Positiv большы хџткџ менш трывалы	сáмы/наибольшы/наймџнш + Positiv сáмы мџдры наибольшы хџткџ наймџнш трывалы

NB! Konsonantenwechsel: *г//ж, к//ч, х//ш, д//дз, т//ц*

дарагџ → даражџйшы, мяккџ → мякчџйшы, цџхџ → цџшџйшы, цвџрды → цвџрдџџйшы, тоџсты → таџсџџџйшы

PRONOMEN / ЗАЙМџННИК

Personal Pronomen

	Sg.				Pl.			
	я	ты	џн	яно	яна́	мы	вы	янџ
Nom.	я	ты	џн	яно	яна́	мы	вы	янџ
Gen.	мянџ	цябџ	яго	яџ	яџ	нас	вас	џх
Dat.	мне	табџ	ямџ	яџ	џй	нам	вам	џм
Akk.	мянџ	цябџ	яго	яџ	яџ	нас	вас	џх
Inst.	мноџ/мною	табоџ/табою	џм	яџ	џџ/џю	на́ми	ва́ми	џми
Lok. (y)	мне	табџ	џм	яџ	џй	нас	вас	џх

NB! Das Reflexivpronomen *сябџ* hat keine Nominativform und wird wie das Personalpronomen *ты* dekliniert.

Possessivpronomen

	Sg.					
	M. & N.			F.		
Nom.	моџ/маџ	твоџ тваџ	своџ/сваџ	мая	тваџ	сваџ
Gen.	маџго	тваџго	сваџго	маџџ	тваџџ	сваџџ
Dat.	маџмџ	тваџмџ	сваџмџ	маџџ	тваџџ	сваџџ
Akk.	wie Nom./Gen.	wie Nom./Gen.	wie Nom./Gen.	маџџ	тваџџ	сваџџ
Inst.	маџм	тваџм	сваџм	маџџ/маџџю	тваџџ/тваџџю	сваџџ/сваџџю
Lok. (y)	маџм	тваџм	сваџм	маџџ	тваџџ	сваџџ

	Pl.		
	Nom.	маé	тваé
Gen.	маіх	тваіх	сваіх
Dat.	маім	тваім	сваім
Akk.	wie Nom./Gen	wie Nom./Gen.	wie Nom./Gen
Inst.	маімі	тваімі	сваімі
Lok. (y)	маіх	тваіх	сваіх

	Sg.				Pl.	
	M. & N.		F.			
	Nom.	наш/наша	ваш/ваша	наша	ваша	нашы
Gen.	нашага	вашага	нашай	вашай	нашых	вашых
Dat.	нашаму	вашаму	нашай	вашай	нашым	вашым
Akk.	wie Nom./Gen.	wie Nom./Gen	наша	вашу	wie Nom./Gen	wie Nom./Gen.
Inst.	нашым	вашым	нашай/нашаю	вашай/вашаю	нашымі	вашымі
Lok. (y)	нашым	вашым	нашай	вашай	нашых	вашых

NB! Die Possessivpronomen *яго, яé, іх* werden ausschließlich im Gen. gebraucht. Die Langformen der Possessivpronomen *ягоны, ёйны, іхні* werden wie Adjektive dekliniert.

Demonstrativpronomen

	Sg.				Pl.	
	M. & N.		F.			
	Nom.	гэты/гэта	той/тое	гэта(я)	тая	гэтыя
Gen.	гэтага	таго	гэтай	той	гэтых	тых
Dat.	гэтаму	таму	гэтай	той	гэтым	тым
Akk.	wie Nom./Gen	wie Nom./Gen	гэту(ю)	тую	wie Nom./Gen.	wie Nom./Gen.
Inst.	гэтым	тым	гэтай/гэтаю	той/тою	гэтымі	тымі
Lok. (y)	гэтым	тым	гэтай	той	гэтых	тых

NB! Die Pronomen *такі, гэтакі і каторы* werden wie Adjektive dekliniert.

Fragepronomen

Nom.	хто	што
Gen.	каго	чаго
Dat.	каму	чаму
Akk.	каго	што
Inst.	кім	чым
Lok. (y)	кім	чым

	Sg.				Pl.	
	M. & N.		F.			
	Nom.	які/якое	чый/чыё	якая	чыя	якія
Gen.	якому	чыйго	якой	чыёй	якіх	чых
Dat.	якога	чыйму	якой	чыёй	якім	чым
Akk.	wie Nom./Gen	wie Nom./Gen	якую	чыю	wie Nom./Gen.	wie Nom./Gen.
Inst.	якім	чым	якой/якою	чыёй/чыёю	якімі	чымі
Lok. (y)	якім	чым	якой	чыёй	якіх	чых

Negativpronomen

Nom.	ніхто	нішто
Gen.	нікога	нічога
Dat.	нікому	нічому
Akk.	нікога	нішто
Inst.	нікім	нічым
Lok. (y)	нікім	нічым

	Sg.				Pl.	
	M. & N.		F.			
Nom.	ніякі/ніякае	чый/чыё	ніякая	нічыя	ніякія	нічыё
Gen.	ніякага	чыйго	ніякай	нічыёй	ніякіх	нічыіх
Dat.	ніякаму	чыйму	ніякай	нічыёй	ніякім	нічыім
Akk.	wie Nom./Gen	wie Nom./Gen	ніякую	нічыю	wie Nom./Gen.	wie Nom./Gen.
Inst.	ніякім	чыім	ніякай/ніякаю	нічыёй/нічыёю	ніякімі	нічыімі
Lok. (y)	ніякім	чыім	ніякай	нічыёй	ніякіх	нічыіх

Unbestimmte Pronomen

Nom.	хтосьці	нехта	нешта	не́йкі	не́(й)чы	абы-што	што-небудзь
Gen.	кагосьці	некага	нечага	не́йкага	не́(й)чага	абы-чаго	чаго-небудзь
Dat.	камусьці	некаму	нечаму	не́йкаму	не́(й)чаму	абы-чаму	чаму-небудзь
Akk.	кагосьці	некага	нечага	wie Nom./Gen.	wie Nom./Gen.	абы-што	што-небудзь
Inst.	кімсьці	некім	нечым	не́йкім	не́(й)чым	абы-чым	чым-небудзь
Lok. (y)	кімсьці	некім	нечым	не́йкім	не́(й)чым	абы-чым	чым-небудзь

ADVERB / ПРЫСЛОЎЕ

Steigerungstufen

Komparativ	Superlativ
synthetische Formen	
Suffix <i>-ей/-эй</i> мощна + ей → <i>мацнёй</i> хутка + эй → <i>хутчэй</i>	Präfix <i>най-</i> + Komparativ най + мацнёй → <i>наймацнёй</i> най + хутчэй → <i>найхутчэй</i>
analytische Formen	
<i>больш/менш</i> + Positiv <i>больш хутка</i> <i>менш трывожна</i>	<i>найбольш найменш</i> + Positiv <i>найбольш хутка</i> <i>найменш трывожна</i>

NB! Konsonantenwechsel: *z//ж, k//ч, x//ш, d//дз, m//ц*: *дорага* → *даражэй*, *мякка* → *мякчэй*, *ціха* → *цішэй*, *цвёрда* → *цвярдзэй*, *тоўста* → *таўсцэй*

NB! Suppletive Formen: *мала* → *менш*, *добра* → *лепш*, *многа/шмат* → *больш*, *дрэнна/кэпска* → *горш*

NUMERALIEN / ЛІЧЭБНІК

Kardinalzahlen

	Sg.			Pl.
	M.	N.	F.	
Nom.	адзін	адно	адна	адны́
Gen.	аднаго	аднаго	адной	адных
Dat.	аднаму	аднаму	адной	адным
Akk.	Nom./Gen.	адно	адну	Nom./Gen.
Inst.	адным	адным	адной/ою	аднымі
Lok. (y)	адным	адным	адной	адных

	M./N.	F.								
Nom.	<i>два</i>	<i>дзве</i>	<i>тры</i>	<i>чатыры</i>	<i>пяць</i>	<i>шэсць</i>	<i>сем</i>	<i>восем</i>	<i>дзевяць</i>	<i>дзесяць</i>
Gen.	<i>двух</i>	<i>дзвюх</i>	<i>трох</i>	<i>чатырох</i>	<i>пяці</i>	<i>шасці</i>	<i>сямі</i>	<i>васьмі</i>	<i>дзевяці</i>	<i>дзесяці</i>
Dat.	<i>двум</i>	<i>дзвюм</i>	<i>тroph</i>	<i>чатыром</i>	<i>пяці</i>	<i>шасці</i>	<i>сямі</i>	<i>васьмі</i>	<i>дзевяці</i>	<i>дзесяці</i>
Akk.	wie Nom./Gen.		wie Nom./Gen.		<i>пяць</i>	<i>шэсць</i>	<i>сем</i>	<i>восем</i>	<i>дзевяць</i>	<i>дзесяць</i>
Inst.	<i>двумá</i>	<i>дзвюмá</i>	<i>трымá</i>	<i>чатырмá</i>	<i>пяціо</i>	<i>шасціо</i>	<i>сяміо</i>	<i>васьміо</i>	<i>дзевяціо</i>	<i>дзесяціо</i>
Lok.	<i>двух</i>	<i>дзвюх</i>	<i>трох</i>	<i>чатырох</i>	<i>пяці</i>	<i>шасці</i>	<i>сямі</i>	<i>васьмі</i>	<i>дзевяці</i>	<i>дзесяці</i>

NB! Die Numeralien 11-20 und 30 werden wie das Numerale 5 dekliniert.

Sammelzahlwörter

	M. + M.	F. + F.	M. + F.
Nom.	<i>абодва</i>	<i>абэдзве</i>	<i>абое</i>
Gen.	<i>абодвух</i>	<i>абэдзвюх</i>	<i>абаіх</i>
Dat.	<i>абодвум</i>	<i>абэдзюм</i>	<i>абаім</i>
Akk.	wie Nom./Gen.		<i>абаіх</i>
Inst.	<i>абодвума</i>	<i>абэдзвюма</i>	<i>абаімі</i>
Lok. (y)	<i>абодвух</i>	<i>абэдзвюх</i>	<i>абаіх</i>

Ordinalzahlen

Nom.	<i>пёршы</i>	<i>другі</i>	<i>трэці</i>	<i>чацвёрты</i>
Gen.	<i>пёршага</i>	<i>другога</i>	<i>трэцяга</i>	<i>чацвёртага</i>
Dat.	<i>пёршаму</i>	<i>другому</i>	<i>трэцяму</i>	<i>чацвёртаму</i>
Akk.	Nom./Gen.	Nom./Gen.	Nom./Gen.	Nom./Gen.
Inst.	<i>пёршым</i>	<i>другім</i>	<i>трэцім</i>	<i>чацвёртым</i>
Lok. (y)	<i>пёршым</i>	<i>другім</i>	<i>трэцім</i>	<i>чацвёртым</i>

NB! Die Numeralien *п'яты, шосты, сёмы, восьмы, дзев'яты, дзясяты* werden wie Numerale *чацвёрты* dekliniert.

Anhang / Дадаткі

Thematische Blöcke / Тэматычныя блокі

Kennenlernen / Знаёмства

адказны, -ая, -ае, -ыя	verantwortungsvoll
ба́чыць / убáчыць	sehen
бесклапотны, -ая, -ае, -ыя	sorgenfrei
Быва́й!	Tschüs!
вельмі	sehr
Віта́ю!	Hallo!
выда́тна	ausgezeichnet
выкладчык <i>M.</i> , пры выкладчыку	der Lehrer
вясёлы, -ая, -ае, -ыя	fröhlich
гультаява́ты, -ая, -ае, -ыя	ein wenig faul
Да пабачэ́ння!	Auf Wiedersehen!
Да сустрэ́чы!	Bis dann!
Дабра́нач!	Gute Nacht!
дазваля́ць / дазволі́ць	gestatten, erlauben
Дзя́куй!	Danke!
дзяўчы́на <i>F.</i> , пры дзяўчы́не	das Mädchen
добра	gut
Добрай ра́ніцы!	Guten Morgen!
Добры ве́чар!	Guten Abend!
Добры дзень!	Guten Tag!
жанчы́на <i>F.</i> , пры жанчы́не	die Frau
з задавальне́ннем	mit Vergnügen
зваць	heißen
здольны, -ая, -ае, -ыя	begabt, fähig
знаёмі́цца / пазнаёмі́цца (з кімсьці) <i>Instr.</i>	sich kennen lernen, sich bekannt machen
імя́, <i>N.</i> , аб і́мі / і́мені	der Name
Калі ла́ска!	Bitte!
мужчы́на <i>M.</i> , пры мужчы́не	der Mann
нарадзі́цца	geboren werden, zur Welt kommen
нарма́льна	o.k., ganz gut
наўзае́м	ebenfalls
нішто сабе́	es geht
знаёмі́ць / пазнаёмі́ць (з кімсьці) <i>Instr.</i>	j-n mit j-m bekannt machen
Паку́ль!	Tschüs!
перадава́ць / перада́ць прывіта́нне	Grüße bestellen
праба́чце	Entschuldigung
працаві́ты, -ая, -ае, -ыя	fleißig
прозві́шча <i>N.</i> , аб прозві́шчу	der Nachname
прыёмна	angenehm
Прывіта́нне!	Hallo!
прыгожа́я, -ая, -ае, -ыя	hübsch
ра́ды, -а, -а, -ы	froh
размаўля́ць	sprechen
разу́мная, -ая, -ае, -ыя	klug
сімпаты́чны, -ая, -ае, -ыя	sympathisch
су́мны, -ая, -ае, -ыя	lustig
сур'ё́зны, -ая, -ае, -ыя	ernst
сусе́д <i>M.</i> , аб сусе́дзе	der Nachbar
сустрака́ць / сустрэ́ць	treffen
такса́ма	auch
хлопец <i>M.</i> , аб хлопцу	der Junge
цудоўна	wunderbar
Што новага?	Was gibt es Neues?
Шчаслівай даро́гі!	Gute Reise!
Як ма́ешся?	Wie geht es?
Як пачува́ецеся?	Wie fühlen Sie sich?

Studium / Вучоба

адзнака *F.*, па адзнацы
адсутніцаць на семінары
асноўны курс *M.*, у асноўным курсе
аўдыторыя *F.*, у аўдыторыі
быць на першым курсе
быць на занятках
быць на пары
ведаць (пра што) *Akk.*
вэды *Pl.*
валодаць / авалодаць замежнай мовай
ВНУ *F.*
(= вышэйшая навучальная ўстанова)
вучыцца ва ўніверсітэце
вучэбныя заняткі *Pl.*
(спец)курс *M.*, на (спец)курсе
(спец)семінар *M.*, на (спец)семінары
выпускнік *M.*, выпускніца *F.*
даведнік *M.*, у даведніку
дзяржаўны экзамен *M.*
дыплом *M.*, у дыплومه
заканчваць / закончыць навучальную ўстанову
заканчваць / закончыць
залік *M.*, на заліку
залікоўка *F.*, у залікоўцы
заняткі *Pl.*, на занятках
практыка маўленьня
здаваць / здаць іспыт / экзамен
іспыт *M.*, на іспыце
канспект *M.*, у канспекце
лэкцыя *F.*, на лэкцыі
мець 3 пары (= 6 гадзін заняткаў)
наведваць / наведаць лэкцыю
пара *F.* (= дзве акадэмічныя гадзіны)
першая, другая, трэцяя спецыяльнасць
падручнік *M.*, у падручніку
паспяховасць *F.*, па паспяховасці
пачынаць / пачаць
перапынак *M.*, на перапынку
перапынак на каву
праваліца на экзамене
прагульваць / прагуляць спецкурс
прапускаяць / прапусціць заняткі
прымаць / прыняць іспыт / экзамен
прысутніцаць на лэкцыі
прыходзіць / прыйсці на заняткі
раздрукоўка *F.*, у раздрукоўцы
сэсія *F.* / экзаменацыйная сэсія
слоўнік *M.*, у слоўніку
спазняцца / спазніцца на пару
ставіць адзнакі
студэнцкі *M.* (= студэнцкі білет)
стыпэндія *F.*, у стыпэндый
сшытак *M.*, у сшытку
трымаць / вітрымаць іспыт
факультатывы курс *M.*
хатняе заданне *N.*, у хатнім заданні
чытаць / прачытаць лэкцыю
экзаменатар *M.*, пры экзаменатару

die Note
im Seminar fehlen
der Grundkurs
der Hörsaal
im 1. Studienjahr sein
im Unterricht sein
im Unterricht sein
wissen
das Wissen
eine Fremdsprache beherrschen

die Hochschule
studieren, zur Universität gehen
die Lehrveranstaltung
der Kurs
das Seminar
der Absolvent
das Nachschlagewerk
das Staatsexamen
das Diplom
ein Studium absolvieren
enden, beenden, abschließen
die Vorprüfung
das Studienbuch
der Unterricht
Sprachpraxis
die Prüfung ablegen
das Examen, die Prüfung
Mitschrift, in der Mitschrift
die Vorlesung
3 Doppelstunden (= 6 Stunden Unterricht) haben
eine Vorlesung besuchen
die Doppelstunde (= 2 akademische Stunden)
das erste, zweite, dritte Fach
das Lehrbuch
die Leistungen
beginnen, anfangen
die Pause
die Kaffeepause
bei einer Prüfung durchfallen
den Kurs schwänzen
den Unterricht versäumen
die Prüfung abnehmen
in der Vorlesung anwesend sein
zum Unterricht kommen
das Arbeitsblatt, das Handout
die Prüfungszeit, der Prüfungszeitraum
das Wörterbuch
zu spät kommen, sich verspäten zur Doppelstunde
Noten geben, benoten
der Studentenausweis
das Stipendium
das Heft
die Prüfung bestehen
das Wahlfach
die Hausaufgabe
eine Vorlesung halten
der Prüfer

Arbeit / Праца

аптэкар *M.*, пры аптэкару
архітэктар *M.*, пры архітэктару
афіцыянт *M.*, афіцыянтка *F.*
бальніца *F.*, у бальніцы
банк *M.*, у банку
беспрацоўны, -ая, -ыя
быць на месцы
быць на працы
вадзіцель *M.* / шафёр *M.*
вучоны, -ая, -ыя
выкладчык *M.*, выкладчыца *F.*
вытворчасць *M.*, на вытворчасці
гандаль *M.*, у гандлі
доктар *M.* / урач *M.*
дырэктар *M.* / кіраўнік *M.*
ехаць у камандзіроўку
завод *M.*, на заводзе
зарабляць / зарабіць грошы
заробак *M.*
звальняцца / звольніцца з працы
змена *F.*, на змене
змяніць прафэсію
камандзіроўка *F.*, у камандзіроўцы
кантора *F.*, у канторы
канцылярыя *F.*, у канцылярыі
кіраваць (кім / чым) *Instr.*
кіраўнік *M.* / загадчык *M.*
медсястра *F.*, пры медсястры
міністэрства *N.*, у міністэрстве
настаўнік *M.*, настаўніца *F.*
незаконная праца *F.*
падпрацоўваць
паліклініка *F.*, у паліклініцы
паштальён *M.*, паштальёнка *F.*
перакладчык *M.*, перакладчыца *F.*
пісьмэннік *M.*, пісьмэнніца *F.*
пошта *F.*, на пошце
праца *F.*, на працы
прадавец *M.*, прадаўшчыца *F.*
прадпрыемства *N.*, на прадпрыемстве
прадпрымальнік *M.*
прафэсія *F.*, на прафэсіі
працаваць у першую / другую змену
працаваць
прыбіральшчыца *F.*
рабочы, -ая, -ыя
сельская гаспадарка *F.*
селянін *M.*, сялянка *F.*
служачы, -ая, -ыя
сумяшчальніцтва *N.*, па сумяшчальніцтве
супрацоўнік *M.*, супрацоўніца *F.*
транспарт *M.*, на транспарце
у сельскай гаспадарцы
фабрыка *F.*, на фабрыцы
хатняя гаспадыня *F.*
цырульнік *M.*, цырульніца *F.*
чорная работа *F.*

der Apotheker
der Architekt
der Kellner / die Kellnerin
das Krankenhaus
die Bank
der, die Arbeitslose
an Ort und Stelle sein
auf der Arbeit, im Dienst sein
der Fahrer
der Wissenschaftler
der Lehrer, die Lehrerin (in der Hochschule), Dozent(in)
der Betrieb, im Betrieb
der Handel
der Arzt
der Direktor, der Leiter
auf Dienstreise fahren
das Werk
Geld verdienen
der Lohn, das Gehalt
kündigen
die Schicht
den Beruf wechseln
die Dienstreise
das Büro
die Kanzlei
leiten
der Leiter
die Krankenschwester
das Ministerium
der Lehrer, die Lehrerin (in der Schule)
die Schwarzarbeit
jobben
die Poliklinik
der Briefträger
der Dolmetscher, der Übersetzer
der Schriftsteller, die Schriftstellerin
die Post, bei der Post
die Arbeit
der Verkäufer, die Verkäuferin
das Unternehmen
der Unternehmer
der Beruf
in der ersten / zweiten Schicht arbeiten
arbeiten
die Raumpflegerin
der Arbeiter
die Landwirtschaft
der Bauer
der Angestellte, der Beamte
der Nebenjob
der Mitarbeiter, die Mitarbeiterin
das Verkehrswesen
in der Landwirtschaft
die Fabrik, in der Fabrik
die Hausfrau
der Friseur, die Friseurin
die Dreckarbeit

Freizeit / Вольны час

аддаваць перавагу (чаму) *Dat.*
адпачынак *M.*, у адпачынку
адпачываць / адпачыць
бавіць вольны час
басейн *M.*, у басейне
вандраваць
веславаць
газета *F.*, у газэце
гід *M.* (чалавек), пры гідзе
глядзець / паглядзець тэлевізар
гуляць у снежкі
гуляць (у што) *Akk.*
гуляць / пагуляць
ехаць за мяжў
ехаць на прыроду (за горад)
забаўляцца
загараць / загарэць
займацца любімымі справамі
збіраць грыбы, ягады
іграць (на чым) *Lok.*
канікулы *Pl.* на канікулах
катацца на веласіпэдзе / на ровары
катацца на каньках
катацца на лыжах
катацца на лодцы
катацца на санках
каток *M.*, на катку
купацца / пакупацца
ленавацца
лодка *F.*, у лодцы
ляпіць снежную бабу
майстраваць / змайстраваць
маляваць / намаляваць
пешкі ісці
паездка за мяжў
падарожжа *N.*, у падарожжы
падарожнічаць
палатка *F.*, у палатцы
паход *M.*, у паходзе
плаваць
планаваць / спланаваць
пляж *M.*, на пляжы
рыбаліць / лавіць рыбу
спадарожнік *M.*, спадарожніца *F.*
спортпляцоўка *F.*, на спортпляцоўцы
спяваць
стадыён *M.*, на стадыёне
сувенір *M.*, на сувеніры
сумаваць (па кім / чым) *Lok.*
сустрэкацца з сябрамі
сядзець дома
турыст *M.*, турыстка *F.*
улюбёны занятак *M.*
хадзіць на паляванне
цікавіцца (кім / чым) *Instr.*
часопіс *M.*, у часопісе
чытаць / прачытаць
шпацыраваць

bevorzugen
der Urlaub, die Erholung
sich erholen, sich ausruhen
die Freizeit verbringen
die Schwimmhalle
wandern
rudern
die Zeitung
der Reiseführer
fernsehen
eine Schneeballschlacht machen
spielen
spazieren gehen
ins Ausland reisen
ins Grüne (aufs Land) fahren
sich amüsieren, sich unterhalten
sich sonnen, in der Sonne liegen
seinen Lieblingsbeschäftigungen nachgehen
Pilze, Beeren sammeln
ein Instrument spielen
die Ferien
radeln
Schlittschuh laufen
Ski laufen
Boot fahren
Schlitten fahren
die Eisbahn
baden
faulenzen
das Boot
einen Schneemann bauen
basteln
malen
zu Fuß gehen
die Auslandsreise
die Reise
reisen
das Zelt
der Ausflug
schwimmen
vorhaben, planen
der Strand
angeln
der Mitreisende
der Sportplatz
singen
das Stadion
das Reiseandenken
j-n vermissen
sich mit Freunden treffen
zu Hause hocken
der Reisende
die Lieblingsbeschäftigung
auf die Jagd gehen
sich interessieren
die Zeitschrift
lesen
bummeln

Wohnen / Жыллэ

а́драс <i>M.</i> , па а́драсе	die Adresse
абру́с <i>M.</i> , на абру́се	das Tischtuch
абсталя́ўваць / абсталява́ць	einrichten
ага́род <i>M.</i> , на ага́родзе	der Gemüsegarten
адна-, двух-, трохпакаёвая кватэра	die Ein-, Zwei-, Dreizimmerwohnung
акно <i>N.</i> , на акне́	das Fenster
ацяплéнне <i>N.</i> , пры ацяплéннi	die Heizung
буды́нак <i>M.</i> , у буды́нку	das Gebäude
ву́ліца <i>F.</i> , на ву́ліцы	die Straße
га́раж <i>M.</i> , у гаражы́	die Garage
гасце́ўня <i>F.</i> , у гасце́ўнi	das Wohnzimmer
гуртажы́так <i>M.</i> , у гуртажы́тку	das Wohnheim
двэ́ры <i>Pl.</i> , на двэ́рах	die Tür
двор <i>M.</i> , у двары́	der Hof
дом <i>M.</i> , у доме́	das Haus
дыва́н <i>M.</i> , на дыванé	der Teppich
заву́лак <i>M.</i> , у заву́лку	die Gasse
калі́дор <i>M.</i> , у калі́доры	der Korridor
камо́да <i>F.</i> , у камодзе́	die Kommode
кана́па <i>F.</i> , на кана́пе	das Sofa
кватара́нт <i>M.</i>	der Mieter
кватэра <i>F.</i> , у кватэры́	die Wohnung
кладо́ўка <i>F.</i> , у кладо́ўцы	die Vorratskammer
коўдра <i>F.</i> , на коўдры́	die Decke
крэ́сла <i>N.</i> , на крэ́сле	der Stuhl
ку́т <i>M.</i> , у куце́	die Ecke
ла́зня <i>F.</i> , у ла́зні	das Dampfbad, das Schwitzbad
ле́свіца <i>F.</i> , на ле́свіцы	die Treppe
лі́фт <i>M.</i> , на лі́фце	der Fahrstuhl, der Aufzug
ложак <i>M.</i> , на ложку́	das Bett
лю́стра <i>F.</i> , на лю́стры	die Deckenlampe
лю́стра <i>N.</i> , на лю́стры	der Spiegel
мя́ккае крэ́сла <i>N.</i> , у мя́ккім крэ́сле	der Sessel
ме́бля <i>F.</i> , на ме́блi	die Möbel
на другі́м паве́рсе	im ersten Stock
найма́ць, арандава́ць	mieten
пе́ршы паве́рх <i>M.</i>	das Erdgeschoss
паве́рх <i>M.</i> , на паве́рсе	der Stock, Stockwerke
пад'э́зд <i>M.</i> , у пад'э́зде	der Hauseingang
падло́га <i>F.</i> , на падло́зе	der Fußboden
пако́й <i>M.</i> , у пако́і	das Zimmer
палі́ца <i>F.</i> , на палі́цы	das Regal
плі́та <i>F.</i> , на плі́це	der Herd
плошча́ <i>F.</i> , на плошчы́	der Platz
праспéкт <i>M.</i> , на праспéкце	die zentrale, große Hauptstraße
прыбіра́льня <i>F.</i> , у прыбіра́льнi	die Toilette
сад <i>M.</i> , у садзе́	der (Obst)garten
спа́льня <i>F.</i> , у спа́льнi	das Schlafzimmer
сто́ль <i>F.</i> , на сто́лі	die Decke
сцяна́ <i>F.</i> , на сцяне́	die Wand
ту́мбачка <i>F.</i> , на ту́мбачцы́	der Nachttisch
табу́рэтка <i>F.</i> , на табу́рэтцы́	der Hocker
ха́та <i>F.</i> , у ха́це	das Bauernhaus
хмара́чос <i>M.</i> , на хмара́чосе	der Wolkenkratzer
часопі́сны сто́лік <i>M.</i> , на сто́ліку	der Couchtisch
ша́фа <i>F.</i> , у ша́фе	der Schrank
шма́ткватэ́рны дом <i>M.</i>	das Mehrfamilienhaus
шпале́ры <i>Pl.</i> , на шпале́рах	die Tapete

Familie / Сям'я

айчы́м <i>M.</i> , пры айчы́му	der Stiefvater
аўдаве́лы, -ая, -ыя	verwitwet
бацька <i>M.</i> / та́та <i>M.</i> , пры бацьку	der Vater, der Papa
бе́дны – бага́ты, -ая, -ае, -ыя	arm – reich
баба <i>F.</i> / бабу́ля <i>F.</i> , пры бабу́лі	die Großmutter, die Oma
бацькі <i>Pl.</i> , пры бацька́х	die Eltern
блізне́ц <i>M.</i> , блізня́ты <i>Pl.</i> ; пры блізня́цу	der Zwilling
брат <i>M.</i> , браты́; пры бра́це	der Bruder
ве́тлівы, -ая, -ае, -ыя	höflich
выходзі́ць / вы́йсці за́муж (за каго) <i>Akk.</i>	j-n heiraten
вянча́цца / павянча́цца (з кім) <i>Instr.</i>	sich kirchlich trauen lassen
вясё́лле <i>N.</i> , на вясё́ллі	die Hochzeit
вясё́лы – сү́мны, -ая, -ае, -ыя	lustig – traurig
грамадзя́нскі шлю́б <i>M.</i> , у шлю́бе	eheähnliche Gemeinschaft
дачка́ <i>F.</i> , дочкі́; пры дачце́	die Tochter
дзя́дзька <i>M.</i> , пры дзя́дзьку	der Onkel
дзед <i>M.</i> / дзяду́ля <i>M.</i> ; пры дзяду́лю	der Großvater, der Opa
дзіце́/я́ <i>N.</i> , дзе́ці; пры дзіця́ці	das Kind
жана́ты (мужчы́на)	verheiratet
жані́х <i>M.</i> , жані́хі; пры жані́ху	der Bräutigam
жані́цца / ажані́цца (з кім) <i>Instr.</i>	heiraten
жонка́ <i>F.</i> , пры жонцы́	die Ehefrau
заму́жня (жанчы́на)	verheiratet
замо́жны, -ая, -ае, -ыя	wohlhabend
зяць <i>M.</i> , зяці́; пры зя́цю	der Schwiegersohn
ма́ці <i>F.</i> , ма́ма <i>F.</i> , пры ма́ме	die Mutter
ма́чыха <i>F.</i> , пры ма́чысе	die Stiefmutter
незаму́жня <дзяўчы́на>	ledig
немаўле́/я́ <i>N.</i> , немаўля́ты	das Baby
няве́ста <i>F.</i> , пры няве́сце	die Braut
няве́стка <i>F.</i> , пры няве́стцы	die Schwiegertochter
няроднае дзіце́ <i>N.</i> , пры дзіця́ці	das Stiefkind
па́дчарка́ <i>F.</i> , пры па́дчарцы́	die Stieftochter
па́сынак <i>M.</i> , пры па́сынку	der Stiefsohn
падо́бны, -ая, -ае, -ыя	ähnlich
пакале́нне <i>N.</i> , пры пакале́нні	die Generation
пляме́ннік <i>M.</i> , у пляме́нніка	der Neffe
пляме́нніца́ <i>F.</i> , у пляме́нніцы	die Nichte
прыго́жы, -ая, -ае, -ыя	hübsch
прыёмнае дзіце́ <i>N.</i> , пры дзіця́ці	das Adoptivkind
разве́дзены, -ая, -ыя	geschieden
развадзі́цца / разве́сціся (з кім) <i>Instr.</i>	sich scheiden lassen
ры́са <i>F.</i> <ха́ракта́ру>	der Charakterzug
свая́к <i>M.</i> , пры свая́ку	der Verwandte
свая́чка́ <i>F.</i> , пры свая́чцы	die Verwandte
свая́кроў і свё́кар (бацькі́ мужа)	die Schwiegereltern
сіра́та , сіро́ты; пры сіраце́	die Waise
сын <i>M.</i> , сыны́; пры сы́не	der Sohn
сям'я́ <i>F.</i> , се́м'і; у сям'і́	die Familie
сястра́ <i>F.</i> , се́стры; пры сястры́	die Schwester
удава́ <i>F.</i> , удо́вы; пры ўдаве́	die Witwe
уда́вец <i>M.</i> , уда́ўцы; пры ўдаўцу́	der Witwer
уно́к <i>M.</i> , пры ўно́ку	der Enkel
уно́чка́ <i>F.</i> , пры ўно́чцы	die Enkelin
хала́сты <хлопе́ц>	ledig
цесць і цешча́ (бацькі́ жонкі́)	die Schwiegereltern
це́тка <i>F.</i> , пры це́тцы	die Tante
шматдзётная сям'я́ <i>F.</i>	eine kinderreiche Familie

Gesundheit / Здароўе

абследаванне *N.*, на абследаванні
бальніца *F.*, у бальніцы
боль *M.*, аб болі
брыво, *N.*, на брыvé
бюлетэнь *M.*, на бюлетэні
вуха *N.*, у вуху
вока *N.*, у воку
ціск *M.*, пры ціску
галаўны боль *M.*, пры болі
гарачка *F.*, у гарачцы
грудзі *Pl.*, у грудзях
грып *M.*, пры грыпе
губа *F.*, на губе
далонь *F.*, на далоні
доктар *M.*, пры доктару
дыягназ *M.*, пры дыягназе
живот *M.*, на живаце
застанудзіцца
здоровы, -ая, -ае, ые
здараўе *N.*, аб здараўі
зуб *M.*, на зўбе
кашаль *M.*, пры кашлі
кашляць
калена *N.*, на калéне
лёкі *Pl.*, у лёках
лоб *M.*, на лбе
лячыцца / вільчыцца
лячэнне *N.*, на лячэнні
медыцынская страхоўка *F.*
у страхоўцы
насмарк *M.*, пры насмарку
нага *F.*, на назе
нервавацца
нос *M.*, на носе
палец *M.*, на пальцы
падбародак *M.*, на падбародку
паліклініка *F.*, у паліклініцы
пацэць
пацыэнт *M.*, аб пацыэнце
пачувацца
перажываць
плячо *N.*, на плячы
пот *M.*, у поце
прастўда *F.*, пры прастўдзе
рот *M.*, у роце
рука *F.*, на руцэ
рэцэпт *M.*, у рэцэпце
самлёць
скардзіцца (на што) *Akk.*
спачуваць (камўсьці) *Dat.*
стамляцца / стаміцца
тэмпэратура *F.*, пры тэмпэратуры
хвалявацца
хвароба *F.*, у хваробе
хварэць
хворы, -ая, -ае, -ые
шчакá *F.*, на шчацэ
шыя *F.*, на шыі
язык *M.*, на языку

die Untersuchung
das Krankenhaus
die Schmerzen
die Augenbraue
der Krankenschein
das Ohr
das Auge
der Blutdruck
die Kopfschmerzen
das Fieber
die Brust
die Grippe
die Lippe
die Hand
der Arzt
die Diagnose
der Bauch
sich erkälten
gesund
die Gesundheit
der Zahn
der Husten
husten
das Knie
die Arznei
die Stirn
sich behandeln lassen
die Behandlung

die Krankenversicherung
der Schnupfen
das Bein, der Fuß
sich aufregen
die Nase
der Finger
das Kinn
die Poliklinik
schwitzen
der Patient
sich fühlen
sich Sorgen machen
die Schulter
der Schweiß
die Erkältung
der Mund
die Hand, der Arm
das Rezept
ohnmächtig werden
sich beklagen
Mitleid haben
müde werden
die Temperatur
aufgeregt sein
die Krankheit
krank sein
krank
die Wange
der Hals
die Zunge

Essen / Харчаванне

абэд <i>M.</i> , на абэдзе	das Mittagessen
абэдаць / паабэдаць	zu Mittag essen
абрус <i>M.</i> , на абрусе	das Tischtuch
ажыны <i>Pl.</i> , у ажынах	die Brombeeren
алей <i>M.</i> , у алéi	das Öl
бўблiк <i>M.</i> , на бўблiку	der Kringel
бўльба <i>F.</i>	die Kartoffeln
блок <i>M.</i> <цыгарэт>, у блоку	die Stange (Zigaretten)
бляшáнка <i>F.</i> <кансэрваў>, у бляшáнцы	die Blechbüchse
бохан <i>M.</i> / бўлка <i>F.</i> <хлéба>	der Laib (Brot)
бочка <i>F.</i> <пiва>, у бочцы	das Fass (Bier)
бурачок <i>M.</i>	rote Rübe
бутэлька <i>F.</i> , у бутэльцы	die Flasche
буфэт <i>M.</i> , у буфэце	die Cafeteria
вiдэлец <i>M.</i> , на вiдэльцы	die Gabel
воцат <i>M.</i> , у воцаце	der Essig
вядро <i>N.</i> , у вядрý	der Eimer
вяршкi <i>Pl.</i> , у вяршкáх	die Sahne
вячэра <i>F.</i> , на вячэры	das Abendbrot
вячэраць / павячэраць	zu Abend essen
ягады <i>Pl.</i> , у ягадах	die Beere
гарнiр <i>M.</i> , у гарнiры	die Beilage
гароднiна <i>F.</i> , у гароднiне	das Gemüse
гарчýца <i>F.</i> , у гарчýцы	der Senf
гаршчок <i>M.</i> , у гаршкý	der Topf
гарэлка <i>F.</i> , у гарэлцы	der Schnaps
éжа <i>F.</i> , у éжы	das Essen
éсцi / пад'эсцi	essen
éгурт <i>M.</i> , у éгурце	der Joghurt
журавiны <i>Pl.</i> , у журавiнах	die Moosbeeren
зака́зваць / заказа́ць	bestellen
заку́ска <i>F.</i> , у заку́сцы	die Vorspeise
збiра́ць / сабра́ць на стол	den Tisch decken
яйка <i>N.</i> , у яйку	das Ei
ка́ва <i>F.</i> , у ка́ве	der Kaffee
ку́бак <i>M.</i> , у ку́бку	die Tasse
кавя́рня <i>F.</i> , у кавя́рнi	das Kaffeehaus
кака́ва <i>F.</i> , у кака́ве	der Kakao
капу́ста <i>F.</i> , на капýсце	der Kohl
капу́ста <i>F.</i> , у капýсце	die Kohlsuppe
карабок <i>M.</i> <запáлак>, у карабкý	die Schachtel (Streichhölzer)
карамéль <i>F.</i> , у карамéлi	das Bonbon
каробка <i>F.</i> <цукéрак>, у каробцы	die Schachtel (Pralinen)
кастрýля <i>F.</i> , у кастру́лi	der Topf
каўбасá <i>F.</i> , у каўбасé	die Wurst
каштáваць / пакаштáваць (éжу)	probieren
клубнiцы <i>Pl.</i> , у клубнiцах	die Erdbeeren
кмен <i>M.</i> , на кмéне	der Kümmel
кра́ма <i>F.</i> , у кра́ме	der Laden
кроп <i>M.</i> , у кропе	der Dill
ласýн <i>M.</i> , ласýха <i>F.</i>	das Leckermaul
ласýнак <i>M.</i> , у ласýнку	die Süßigkeit
лы́жка <i>F.</i> , у лы́жцы	der Löffel
локшына <i>F.</i> / макарона <i>F.</i>	die Nudeln
мáсла <i>N.</i> , у мáсле	die Butter
магáзiн <i>M.</i> , у магáзiне	das Geschäft
малiны <i>Pl.</i> , у малiнах	die Himbeeren
мармелáд <i>M.</i> , у мармелáдзе	das Geleekonfekt
марожанае <i>N.</i> , у марожаным	das Eis
меню́ <i>N.</i>	die Speisekarte
мiнерáлка <i>F.</i> , у мiнерáлцы	das Mineralwasser
морква <i>F.</i> , у моркве	die Karotte

мяса <i>N.</i> , у мясе	das Fleisch
на другое	als zweiter Gang
на першае	als erster Gang
напітак <i>M.</i> , у напітку / напой <i>M.</i> , у напоі	das Getränk
нож <i>M.</i> , на нажы	das Messer
пачак <i>M.</i> <цыгарэт>, у пачку	die Zigarettenpackung
пакецік <i>M.</i> , у пакеціку	die Tüte
памідор <i>M.</i> , у памідоры	die Tomate
парэчкі <i>Pl.</i> , у парэчках	die Johannisbeere
патэльня <i>F.</i> , у патэльні	die Pfanne
пірог <i>M.</i> , у пірагу; <i>Pl.</i> пірагі	der Kuchen
піць	trinken
плітка <i>F.</i> <шакаладу>, на плітцы	die Tafel
плаціць / заплаціць	bezahlen
посуд <i>M.</i> , у посудзе	das Geschirr
прадукты <i>Pl.</i> , у прадуктах	die Lebensmittel
прыбор <i>M.</i> (сталовы), у прыборы	das Besteck
прыправа <i>F.</i> , у прыправе	das Gewürz
прысмакі <i>Pl.</i> , у прысмаках	die Süßigkeit
пячэнне <i>N.</i> , на пячэнні	der Keks
рахунак <i>M.</i> , на рахунку	die Rechnung
рыба <i>F.</i> , у рыбе	der Fisch
рынак <i>M.</i> , на рынку	der Markt (auf dem Markt)
сушка <i>F.</i> , на сушцы	der Dörrkringel
садавіна <i>F.</i> , у садавіне	das Obst
сардэлька <i>F.</i> , на сардэльцы	das Würstchen
сасіска <i>F.</i> , на сасісцы	das Würstchen
селядзец <i>M.</i> , у селядцы	der Hering
скрынка <i>F.</i> , у скрынцы	die Kiste
слоік <i>M.</i> <памідораў>, у слоіку	das Glas
Смáчна ёсці!	Guten Appetit!
смакаваць (быць даспадобы)	schmecken
смятана <i>F.</i> , у смятане	saure Sahne
сняданне <i>N.</i> / сняданак <i>M.</i>	das Frühstück
снядаць / паснедаць	frühstücken
стаканчык <i>M.</i> <ёгурту>, у стаканчыку	der Becher
сталовая <i>F.</i> , у сталовай	die Mensa
страва <i>F.</i> , у страве	die Speise, das Gericht
суніцы <i>Pl.</i> , у суніцах	die Walderdbeeren
сурвэтка <i>F.</i> , на сурвэтцы	die Serviette
сухар <i>M.</i> , на сухары	der Zwieback
талёрка <i>F.</i> , на талёрцы	der Teller
твораг <i>M.</i> , у творагу	der Quark
універсам <i>M.</i> , ва ўніверсаме	der Supermarkt
упакоўка <i>F.</i> <вяршкоў>, ва ўпакоўцы	die Packung (Sahne)
харчаванне <i>N.</i> , у харчаванні	das Essen
цукэрка <i>F.</i> , у цукэрцы	die Praline
цыбуля <i>F.</i>	die Zwiebel
чарніцы <i>Pl.</i> , у чарніцах	die Heidelbeeren
часнок <i>M.</i> , у часнаку	der Knoblauch
частаваць / пачаставаць (чым) <i>Instr.</i>	bewirten
шампанскае <i>N.</i> , у шампанскім	der Sekt
юшка <i>F.</i> , у юшцы	die Fischsuppe
шклéнка <i>F.</i> , у шклéнцы	das Glas
яда <i>F.</i> , у ядзé	das Essen

Einkäufe / Пакупкі

абутак *M.*, у абутку
абуваць / абуць
адзённе *N.*, у адзённі
адчынiяць / адчынiць
аловак *M.*, аб алоўку
апранаць / апрануць
басаножкі *Pl.*, у басаножках
бацiнкі *Pl.*, у бацiнках
безрукаўка *F.*, у безрукаўцы
боты *Pl.*, у ботах
бялізна *F.*, у бялізне
вiдэакамера *F.*, у вiдэакамеры
вага *F.*, аб вазе
вiтрына *F.*, у вiтрыне
вiхад *M.*, на вiхадзе
вялiкі, -ая, -ае, -iя
гальштук *M.*, пры гальштуку
гiндаль *M.*, у гiндлi
гiтара *F.*, на гiтары
гадзiннiк *M.*, на гадзiннiку
галантарэя *F.*, у галантарэi
гаспадарчыя тавары *Pl.*
грошы *Pl.*, пры грашах
даваць / даць
дарагi, -ая, -ое, -iя
джынсы *Pl.*, у джынсах
дiск *M.*, на дiску
зачынiяць / зачынiць
золата *N.*, у золаце
каса *F.*, на касе
кўртка *F.*, у кўртцы
калготкi *Pl.*, у калготках
камп'ютар *M.*, на камп'ютары
канцтавары *Pl.*, у канцтаварах
касiр *M.*, пры касiру
касцiом *M.*, у касцiоме
кашуля *F.*, у кашулі
кашалёк *M.*, у кашальку
каштаваць
кiёск *M.*, у кiёску
кiрмаш *M.*, на кiрмашы
кнiга *F.*, у кнiзе
кнiгарня *F.*, у кнiгарнi
кофта *F.*, у кофце
кошт *M.*, аб кошце
крама *F.*, у краме
красоўкi *Pl.*, у красоўках
кулончык *M.*, на кулончыку
купляць / купiць
купiора *F.*, на купiоры
ланцужок *M.*, на ланцужку
лiчбыць / падлiчыць
люстэрка *N.*, у лустэрку
мэраць / прымэраць
магазiн *M.*, у магазiне
малёнкi, -ая, -ае, -iя
манэта *F.*, на манеце
модны, -ая, -ае, -ыя
насiць
павэрх *M.*, на павэрсе
падарунак *M.*, на падарунку
пакупнiк *M.*, пры пакупнiку

die Schuhe
die Abteilung
die Kleidung
öffnen
der Bleistift
anziehen
die Sandaletten
die Halbstiefel
die Weste
die Stiefel
die Unterwäsche, die Bettwäsche
die Videokamera
das Gewicht
die Vitrine, das Schaufenster
der Ausgang
groß
die Krawatte
der Handel
die Gitarre
die Uhr
die Kurzwaren
die Haushaltswaren
das Geld
geben
teuer
die Jeans
die CD
schließen
das Gold
die Kasse
die Jacke
die Strümpfe
der Computer
die Schreibwaren
der Kassierer
der Anzug, das Kostüm
das Hemd
die Geldbörse, das Portemonnaie
kosten
der Kiosk
der Markt
das Buch
der Buchladen
die Bluse
der Preis
das Geschäft, der Laden
die Turnschuhe
der Anhänger
kaufen
der Geldschein
die Kette
zählen
der Spiegel
anprobieren
das Geschäft, der Laden
klein
die Münze
modern
tragen
der Stock
das Geschenk
der Käufer, der Kunde

паліто *N.*, у паліто
 пальчаткі *Pl.*, у пальчатках
 памёр *M.*, аб памёры
 парасон *M.*, на парасоне
 партманёт *M.*, у партманёце
 парфюмерыя *F.*, у парфюмерыі
 пасавáць
 посуд *M.*, на посудзе
 прадаваць / прадаць
 прадавец *M.*, пры прадаўцу
 прадаўшчыца *F.*, аб прадаўшчыцы
 продаж *M.*, аб продажы
 прылавак *M.*, на прылаўку
 прымэрачная *F.*, у прымэрачнай
 пярсцёнак *M.*, на пярсцёнку
 ручка *F.*, на ручцы
 рынак *M.*, на рынку
 рэмень *M.*, на рэмені
 рэч *F.*, на рэчы
 рэшта *F.*, аб рэшце
 сўмка *F.*, у сўмцы
 самаабслугоўванне *N.*,
 аб самаабслугоўванні
 світар *M.*, на світары
 спадніца *F.*, у спадніцы
 срэбра *N.*, на срэбры
 сувенір *M.*, на сувеніры
 сукénка *F.*, у сукénцы
 сшытак *M.*, у сшытку
 танны, -ая, -ае, -ыя
 тапкі, *Pl.*, у тапках
 туфлі *Pl.*, у туфлях
 тавáр *M.*, на тавáры
 тканіна *Pl.*, на тканіне
 торба *F.*, у торбе
 тэлевізар *M.*, на тэлевізары
 уваход *M.*, на уваходзе
 ўнівермаг *M.*, ва ўнівермагу
 ўніверсам *M.*, ва ўніверсаме
 футра *N.*, у футры
 фотаапарат *M.*, у фотаапарáце
 футболка *F.*, у футболцы
 хўстка *F.*, у хўстцы
 цацка *F.*, аб цаццы
 цанá *F.*, аб цанé
 цікавіць / зацікавіць
 часопіс *M.*, у часопісе
 чэк *M.*, на чэку
 шапка *F.*, у шапцы
 шахматы *Pl.*, аб шахматах
 шашкі *Pl.*, аб шашках
 шкарпэткі *Pl.*, у шкарпэтках
 шляпа *F.*, у шляпе
 штаны *Pl.*, у штанáх
 ювелічныя вы́рабы *Pl.*, у вы́рабах

der Mantel
 die Handschuhe
 die Größe
 der Regenschirm
 das Portemonnaie
 die Parfümerie
 passen, stehen
 das Geschirr
 verkaufen
 der Verkäufer
 die Verkäuferin
 der Verkauf
 der Ladentisch
 die Anprobe
 der Ring
 der Kugelschreiber
 der Markt
 der Gürtel
 die Sache, das Ding, der Gegenstand
 das Wechselgeld
 die Tasche

die Selbstbedienung
 der Pullover
 der Rock
 das Silber
 das Souvenir
 das Kleid
 das Heft
 billig
 die Hausschuhe
 die Schuhe
 die Ware
 die Textilien
 die Tasche
 der Fernseher
 der Eingang
 das Kaufhaus
 der Supermarkt
 der Pelz
 der Fotoapparat
 das T-Shirt
 das Tuch
 das Spielzeug
 der Preis
 interessieren
 die Zeitschrift
 der Kassenbon
 die Mütze
 Schach, das Schachspiel
 das Damespiel
 die Socken
 der Hut
 die Hose
 der Schmuck

Post / Пошта

àвiяпошта <i>F.</i> , аб àвiяпошце	die Post
àдрас <i>M.</i> , у àдрасе	die Adresse
iндэкс <i>M.</i> , у iндэксе	die Postleitzahl
аддзялённе <i>N.</i> , у аддзялённi	die Abteilung, die Filiale
адпраўляць / адпра́віць	abschicken
адпраўшчык <i>M.</i> , пры адпраўшчыку	der Absender
акéнца <i>N.</i> , у акéнцы	der Schalter
апла́та <i>F.</i> , аб апла́це	die Bezahlung
апла́чваць / апла́ціць	bezahlen
атры́мліваць / атры́маць	bekommen
бандэро́ль <i>F.</i> , у бандэро́лі	das Päckchen
бланк <i>M.</i> , на блáнку	das Formular
вiншавáльная паштоўка <i>F.</i> , у паштоўцы	die Glückwunschkarte
грашовы перавод <i>M.</i> , у пераводзе	die Geldüberweisung
e-мáйл <i>M.</i> , у e-мáйле	die E-Mail
заказны, -ая, -ае, -ыя	Einschreibe-(Brief)
клéіць / заклéіць	zukleben
запаўняць / запоўнiць	ausfüllen
званок <i>M.</i> , у званку́	der Anruf
iнтэрнэ́т <i>M.</i> , у iнтэрнэ́це	das Internet
кáртка <i>F.</i> , на кáртцы	die Postkarte
канвэ́рт <i>M.</i> , на канвэ́рце	der Briefumschlag
карэспандэ́нцыя <i>F.</i> , у карэспандэ́нцыi	die Korrespondenz
каштоўны, -ая, -ае, -ыя	kostbar, wertvoll
квiтáнцыя <i>F.</i> , у квiтáнцыi	die Quittung
код <i>M.</i> , аб кодзе	die Vorwahl
лiст <i>M.</i> , на лiсцé	der Brief
мáрка <i>F.</i> , на мáрцы	die Briefmarke
мабiльнiк <i>M.</i> , на мабiльнiку	das Handy
мiжнародны, -ая, -ае, -ыя	international
нóмар <i>M.</i> , у нóмары	die Nummer
наклéіць	aufkleben
падпiсваць / падпiсáць	unterschreiben
папéра <i>F.</i> , на папéры	das Papier
пасылка <i>F.</i> , у пасылцы	das Paket
пáшпарт <i>M.</i> , у пáшпарце	der Pass
паштáмт <i>M.</i> , на паштáмце	das Postamt
паштáльён <i>M.</i> , пры паштáльёне	der Postbote
паштовая скрýнка <i>F.</i> , у скрýнцы	der Briefkasten
паштоўка <i>F.</i> , у паштоўцы	die Postkarte
пéнсия <i>F.</i> , на пéнсий	die Rente
пошта <i>F.</i> , на пошце	die Post
прыма́ць / прыня́ць	empfangen
размова <i>F.</i> , пры размо́ве	das Gespräch
раxóнак <i>M.</i> , на раxóнку	die Rechnung
сiгнáл <i>M.</i> , аб сiгнáле	das Signal
сotавы, -ая, -ае, -ыя	das Handy
сúвязь <i>F.</i> , на сúвязi	die Verbindung, die Telekommunikation
скрýнка <i>F.</i> , у скрýнцы	das Postfach, der Briefkasten
тары́ф <i>M.</i> , у тары́фе	der Tarif
тэлегрáма <i>F.</i> , у тэлегрáме	das Telegramm
тэлефо́н <i>M.</i> , у тэлефо́не	das Telefon
тэрми́новы, -ая, -ае, -ыя	eilig, dringend
укiдваць / укiнуць	hineinwerfen
узвáжыць	abwiegen
фáкс <i>M.</i> , па фáксе	das Fax
шнур <i>M.</i> , на шну́ры	die Schnur
электронны лiст <i>M.</i> , у лiсцé	E-Mail

Feste / Святы

абра́д <i>M.</i> , у абра́дзе	der Brauch
адзнача́ць / адзнача́ць	feiern
Благаве́шчанне <i>N.</i> , аб Благаве́шчанні	Mariä Verkündigung
букéт <i>M.</i> , у букéце	der Blumenstrauß
вечары́нка <i>F.</i> , на вечары́нцы	die Party
віншавáнне <i>N.</i> , аб віншавáнні	der Glückwunsch
Вялі́кдзень <i>M.</i> , аб Вялі́кадні	Ostern
вясéлле <i>N.</i> , на вясéллі	die Hochzeit
гадаві́на <i>F.</i> , на гадаві́не	der Jahrestag
Дзед Мароз <i>M.</i> , аб Дзэ́ду Марозу	der Weihnachtsmann
Дзень ве́даў <i>M.</i> , на Дні ве́даў	Tag des Wissens
Дзень жанчы́н <i>M.</i>	der Frauentag
Дзень мужчы́н <i>M.</i>	der Männertag
Дзень нараджэ́ння <i>M.</i>	der Geburtstag
Дзень Незале́жнасці <i>M.</i>	der Unabhängigkeitstag
Дзень Свято́га Валя́нціна <i>M.</i>	der Valentinstag
Дзень сме́ху <i>M.</i>	Tag des Lachens
Дзень студэ́нта <i>M.</i>	Tag der Studenten
дзяржа́ўны, -ая, -ае, -ыя	staatlich
жані́х <i>M.</i> , пры жані́ху	der Bräutigam
запраша́ць / запрасі́ць	einladen
зычэ́нне <i>N.</i> / пажада́нне <i>N.</i>	der Glückwunsch
калянда́р <i>M.</i> , на календа́ры	der Kalender
кампліме́нт <i>M.</i> , у кампліме́нце	das Konzert
касце́л <i>M.</i> , у касце́ле	die katholische Kirche
каталі́цкі, -ая, -ае, -ыя	katholisch
квэ́тка <i>F.</i> , на квэ́тцы	die Blume
кушы́я <i>F.</i> , у кушы́і	Heiligabend
малады́я <i>Pl.</i> , аб малады́х	das Brautpaar
навасéлле <i>N.</i> , на навасéллі	die Einweihung
Нараджэ́нне Хрысто́ва <i>N.</i>	Weihnachten
наро́дны, -ая, -ае, -ыя	Volks-, national
Новы год <i>M.</i> , у Новым годзе	Neujahr
нявэ́ста <i>F.</i> , пры нявэ́сце	die Braut
падару́нак <i>M.</i> , у падару́нку	das Geschenk
пачасту́нак <i>M.</i> , у пачасту́нку	das Geschenk
правасла́ўны, -ая, -ае, -ыя	orthodox
прапано́ўваць / прапанава́ць	vorschlagen
ра́давацца / узра́давацца	sich freuen
ра́дасць <i>F.</i> , у ра́дасці	die Freude
сва́та <i>N.</i> , на сва́це	das Fest, der Feiertag
святкава́ць	feiern
смяя́цца	lachen
Сёму́ха <i>F.</i> , аб Сёмусе	Pfingsten
сяме́йны, -ая, -ае, -ыя	Familien-
та́нец <i>M.</i> , у та́нцы	der Tanz
танцава́ць	tanzen
тост <i>M.</i> , у тосце	der Trinkspruch
урачы́стасць <i>F.</i> , ва ўрачы́стасці	die Feierlichkeit
хра́м <i>M.</i> , у хра́ме	der Tempel, die Kirche
хрысці́янскі, -ая, -ае, -ія	christlich
ца́рква <i>F.</i> , у ца́ркве	die Kirche
ца́ркоўны, -ая, -ае, -ыя	kirchlich
шлю́б <i>M.</i> , у шлю́бе	die Ehe
шча́сце <i>N.</i> , у шча́сці	das Glück
юбіле́й <i>M.</i> , на юбіле́і	das Jubiläum

Redewendungen / Выслоўі

абое рабое / адзін чорт маляваў	gleich und gleich gesellt sich gern
абяцанкі – цацанкі, а дурню радасць	Er erzählt viel, wenn der Tag lang ist.
адзін у полі не воін	Einmal ist keinmal.
адна галава добра, а дзве яшчэ лепш	Vier Augen sehen mehr als zwei.
аднаго поля ягады	aus demselben Holz geschnitzt
апёкшыся на малацэ, на вадú дзьмеш	Ein gebranntes Kind scheut das Feuer.
без навúкі і лапця не спляцеш	Übung macht den Meister.
Бог даў, Бог узяў	Gott hat's gegeben, Gott hat's genommen.
Богу багаваць, а нам працаваць	Gott gibt wohl die Kuh, aber nicht den Strick dazu.
бойся не таго сабакі, што брэша, а таго, што лапчыцца	Hunde, die bellen, beißen nicht.
быць на нажах	Wie Hund und Katze sein.
валасы дыбарам сталі	Die Haare stehen zu Berge.
ведаць як свае пяць палцаў	etw. wie seine (eigene) Tasche kennen
вырас да неба, а дурань як трэба	dumm wie Bohnenstroh
вярзці грушу на вярбе	Reden wie ihm der Schnabel gewachsen ist.
грошы ўсё зрабяць	Geld regiert die Welt.
дзе гаспадыняў многа, там ладу няма	Viele Köche verderben den Brei.
дзіця і п'яны праўду скажа	Kinder und Narren sprechen die Wahrheit. Kindermund tut Wahrheit kund.
дыму без агню не бывае	Wo Rauch ist, da ist auch Feuer.
жыць як у Бога за пазухай	Leben wie Gott in Frankreich.
з агню ды ў полымя	Vom Regen in die Traufe kommen.
з вялікага грому малы дождж бывае	Der Berg kreißt und gebärt eine Maus.
з усіх жыл	aus Leibeskräften
за мұхай не ганяйся з абұхам	Schieß nicht mit Kanonen auf Spatzen.
знаць пана па халывах	Den Esel erkennt man an den Ohren, an der Rede den Toren.
зрабіць з мұхі слана	aus einer Mücke einen Elefanten machen
і сам не гам, і другому не дам	auf seinem Geld sitzen
і след прастыў	sich aus dem Staub machen
і шыла, і мыла, і прала, і ткала – і ўсё языком	viel Geschrei und wenig Wolle
каб так смўкам, як языкам	Von schönen Worten wird man nicht satt.
калі ўлез у дугу, не кажы: не магу	Wer A sagt, muss auch B sagen.
клін клінам выбиваюць	Den Teufel mit dem Beelzebub austreiben.
кожнаму свая болька баліць	Wissen, wo jemandem der Schuh drückt.
лататы даваць	Fersengeld geben
ліпéць на валаску	am seidenen Faden hängen
лынды / бiбiкi бiць	auf der Bärenhaut liegen
мая хата з краю	Mein Name ist Hase und ich weiß von nichts.
малы жук, ды вялікі гук	klein, aber fein; Kleine Ursache, große Wirkung.
неба з аўчынку здалося	Er hörte die Engel singen.

на лёдзе хату будаваць	Phrasen dreschen
на святбя ніколі	Am Sankt-Nimmerleins-Tag
набіць аскому	Immer das alte Lied singen.
нагаварыць мех і торбу	Jemanden anöden, leeres Stroh dreschen
нарадзіцца ў кашулі	unter einem glücklichen Stern geboren sein
не плыў у крыніцу: прыйдзеш па вадзіцу	Beiß nicht in die Hand, die dich füttert.
не прымаць блізка да сэрца	etwas auf die leichte Schulter nehmen
не рабі ліхога і не бойся нічога	Ehrlich währt am längsten.
не так стáлася, як гадалася	Der Mensch denkt und Gott lenkt.
не ўсё тое золата, што блішчэць	Es ist nicht alles Gold, was glänzt.
ні калá ні дварá	Nackt und bloß wie ein gerupfter Huhn.
нямá ліха без дабра	Alles hat auch sein Gutes
пабраць лáхі пад пáхі ды ходу	Die Beine in die Hand nehmen.
падліць мáсла ў агонь	Öl ins Feuer gießen
паньі б'юцца, а ў мужыкоў чубы трашчáць	Wenn die Herren sich raufen, müssen die Untertanen Haare lassen.
пералівáць з пустога ў парожняе	Leeres Stroh dreschen.
праўда вочы коле	Die Wahrheit ist eine bittere Pille.
праз дурную галаву і нагам гора	Was man nicht im Kopf hat, muss man in den Beinen haben.
праз мэру і свінні не ядуць	Zu satt macht matt.
салаўя ба́йкамі не кормяць	Von schönen Worten wird man nicht satt.
сам-насам	unter vier Augen
старáя пэсня	immer die alte Leier
сядзэць у каго-небудзь на шыі	jemandem auf der Tasche liegen
сяк-так кідáцца	von der Hand in den Mund leben
таўчы ваду ў ступе	Leeres Stroh dreschen.
у Бога дзён многа	Morgen, morgen, nur nicht heute, sagen alle faulen Leute.
у ціхім віры / балоце чэрці водзяцца	Stille Wasser sind tief.
узяўся за гуж – не кажы, што не дуж	Wer A sagt, muss auch B sagen.
устаць з лэвай / не з той нагі	mit dem linken Fuß aufgestanden sein
ухапіць шылам кáшы	vergebene / verlorene Liebesmüh'
хоць гáрам гары	nach uns die Sintflut
хто ў боб, хто ў гарох	Der eine sagt hü, der andere hott.
чья сіла, таго і права	Macht geht vor Recht.
што каму рупіць, той тое і жу́піць	Das Herz auf der Zunge haben.
я не я, і хата не мая	Mein Name ist Hase und ich weiß von nichts.
як ты да людзэй, так і людзі да цябе	Wie man in den Wald hineinruft, so schallt es heraus.
які “здараў будзь”, такі і “на здароўе”	Wie man in den Wald hineinruft, so schallt es heraus.
яшчэ гэтка не спаткаўся, каб усім ён спадабаўся	Allen Leuten recht getan, ist eine Kunst, die niemand kann.

Literatur / Літаратура

- АЛЯКСАНДРАЎ, С. / МЫЦЫК, Г. 2008. Гавары са мной па-беларуску: гутарковая мова ў штодзённым ужытку. Масква.
- АТРАХОВІЧ, К. (рэд.). 1977. Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы. У 6 т. Мінск
- АТРАХОВІЧ, К. / БУЛАХАЎ, М. (рэд.) 1962. Граматыка беларускай мовы. У 2 т., Т. 1: Марфалогія. Мінск
- БРЫЛА, М / ШУБА, П. (рэд.) 1985. Беларуская граматыка. У 2 ч., Ч. 1. Фаналогія. Арфаэпія. Марфалогія. Словаўтварэнне. Націск. Мінск
- ГАНЧАРОВА, Н. / ШЧАРБАКОВА, І / КАЛЯДКА Л. et alii 1993. Proverbia et dicta: Шасцімоўны слоўнік прыказак, прымавак і крылатых слоў. Мінск
- КРИВИЦКИЙ, А / МИХНЕВИЧ, А / ПОДЛУЖНЫЙ, А. 2008 Белорусский язык для говорящих по-русски. Мінск
- КУР'ЯНКА, М. 2006. Нямецка-беларускі слоўнік. Мінск
- ЛУКАШАНЕЦ, А. (рэд.) 2007. Кароткая граматыка беларускай мовы. У 2 ч., Ч.1. Фаналогія. Марфаналогія Марфалогія. Мінск
- ЛУКАШАНЕЦ, А. (рэд.) 2009. Кароткая граматыка беларускай мовы. У 2 ч., Ч.2. Сінтакіс. Мінск
- МИХНЕВИЧ, А. 1991. Русско-белорусский разговорник. Мінск.
- МИХНЕВИЧ, А. (рэд.) 1994. Беларуская мова. Энцыклапедыя. Мінск
- МИХНЕВИЧ, А. / НАВІЧЭНКА, Н. 1992. Англа-беларускі размоўнік. Мінск
- РАМЗА, Т. 2010. Беларуская мова? З задавальненнем! Мінск
- РАМЗА, Т. 2010. Типы спряжения в белорусском языке на фоне русского. In: Przegląd Wschodnioeuropejski. Olsztyn, S. 425-446.
- СУДНІК, М. (рэд.) 2005. Тлумачальны слоўнік беларускай літаратурнай мовы. Мінск.
- HURTIG, C. / RAMZA, T. 2003. Belarussische Grammatik in Tabellen und Übungen. München
- HURTIG, C. 2001. Kurze belarussische Grammatik in Tabellen für deutschsprachige Studenten Minsk